

**НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ
РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ ТА КОМУНАЛЬНИХ
ПОСЛУГ**

ПОСТАНОВА

30.09.2015 № 2494

**Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
06 листопада 2015 р.
за № 1379/27824**

Про затвердження Кодексу газорозподільних систем

{Із змінами, внесеними згідно з Постановами Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг

№ 2845 від 26.11.2015

№ 304 від 10.03.2016

№ 1418 від 11.08.2016

№ 1953 від 07.11.2016

№ 2017 від 24.11.2016

№ 84 від 26.01.2017

№ 1437 від 27.12.2017

№ 691 від 12.07.2018

№ 1916 від 14.12.2018

№ 750 від 17.05.2019

№ 2080 від 07.10.2019

№ 580 від 06.03.2020

№ 621 від 17.03.2020

№ 1080 від 10.06.2020

№ 1469 від 29.07.2020

№ 1611 від 26.08.2020

№ 2033 від 06.11.2020

№ 855 від 26.05.2021

№ 1445 від 01.09.2021

№ 1909 від 29.10.2021

№ 2190 від 17.11.2021
№ 2835 від 22.12.2021
№ 416 від 03.05.2022
№ 847 від 02.08.2022
№ 182 від 31.01.2023
№ 851 від 09.05.2023
№ 1021 від 08.06.2023
№ 1659 від 12.09.2023
№ 1721 від 20.09.2023
№ 2291 від 05.12.2023
№ 593 від 27.03.2024
№ 773 від 23.04.2024}

Відповідно до Законів України «Про ринок природного газу», «Про природні монополії», Положення про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, затвердженого Указом Президента України від 10 вересня 2014 року № 715, Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, **ПОСТАНОВЛЯЄ**:

1. Затвердити **Кодекс газорозподільних систем**, що додається.

2. Операторам газорозподільних систем:

розмістити на своєму веб-сайті та в офіційних виданнях, що публікуються на території їх ліцензованої діяльності, Кодекс газорозподільних систем та **Типовий договір розподілу природного газу**, затверджений постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 30 вересня 2015 року № 2498, протягом місячного строку з дня набрання чинності цією постановою;

отримати персональні ЕІС-коди (Energy Identification Code) як суб'єктам ринку природного газу протягом десяти днів з дня набрання чинності цією постановою шляхом звернення до оператора газотранспортної системи;

присвоїти в місячний строк з дня отримання персонального ЕІС-коду всім споживачам (у тому числі побутовим), підключеним до газорозподільних систем, персональних ЕІС-кодів та передати їх оператору газотранспортної системи;

направити супровідні листи разом із заявою-приєднанням до договору розподілу природного газу всім споживачам (у тому числі побутовим), підключеним до газорозподільних систем, протягом двомісячного строку з дня набрання чинності цією постановою відповідно до вимог Кодексу газорозподільних систем.

3. Оператор газорозподільної системи забезпечує укладення актів розмежування балансової належності та експлуатаційної відповідальності сторін:

по об'єктах побутових споживачів – протягом двох років з дня набрання чинності цією постановою;

по інших об'єктах суб'єктів ринку природного газу – протягом одного року з дня набрання чинності цією постановою.

4. Власникам комерційних вузлів обліку природного газу (крім комерційних вузлів обліку, які встановлені на об'єктах побутових споживачів) забезпечити облаштування засобами дистанційної передачі даних власні комерційні вузли обліку:

{Абзац перший пункту 4 із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 691 від 12.07.2018}

річний обсяг обліку природного газу яких перевищує 3 млн м³ – протягом півроку з дня набрання чинності цією постановою;

річний обсяг обліку природного газу яких від 1 млн м³ до 3 млн м³ – протягом одного року з дня набрання чинності цією постановою;

річний обсяг обліку природного газу яких від 100 тис. м³ до 1 млн м³ – протягом одного року та шести місяців з дня набрання чинності цією постановою;

{Абзац четвертий пункту 4 із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 304 від 10.03.2016}

річний обсяг обліку природного газу яких від 10 тис. м³ до 100 тис. м³ – протягом двох років з дня набрання чинності цією постановою;

{Абзац п'ятий пункту 4 із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 304 від 10.03.2016}

річний обсяг обліку природного газу яких менше 10 тис. м³ (крім комерційних вузлів обліку природного газу з лічильниками типорозмірів G-1,6, G-2,5, G-4, G-6) – протягом двох років та шести місяців з дня набрання чинності цією постановою.

{Абзац шостий пункту 4 із змінами, внесеними згідно з Постановами Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 304 від 10.03.2016, № 750 від 17.05.2019}

5. Газодобувні підприємства, виробники біогазу або інших видів газу з альтернативних джерел, які здійснюють передачу природного газу в газорозподільну систему, зобов'язані забезпечити в пунктах приймання-передачі газу до газорозподільної системи (на газорозподільних станціях) організацію та облаштування місць контрольного відбору проб природного газу протягом року з дати набрання чинності цією постановою.

6. Визнати такими, що втратили чинність:

1) постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики:

від 29 березня 2012 року № 305 «Про визначення ступеня кваліфікації споживачів природного газу», зареєстровану в Міністерстві юстиції України 18 квітня 2012 року за № 579/20892;

від 19 квітня 2012 року № 420 «Про затвердження Порядку доступу та приєднання до Єдиної газотранспортної системи України», зареєстровану в Міністерстві юстиції України 07 травня 2012 року за № 721/21034 (зі змінами);

від 05 липня 2012 року № 849 «Про затвердження Типового договору на купівлю-продаж природного газу (між власниками та постачальниками природного газу)», зареєстровану в Міністерстві юстиції України 25 липня 2012 року за № 1250/21562 (зі змінами);

від 13 вересня 2012 року № 1181 «Про затвердження Правил користування природним газом для юридичних осіб», зареєстровану в Міністерстві юстиції України 11 жовтня 2012 року за № 1715/22027;

від 31 січня 2013 року № 76 «Про затвердження Типового договору на приєднання до газових мереж», зареєстровану в Міністерстві юстиції України 20 лютого 2013 року за № 297/22829;

від 07 березня 2013 року № 226 «Про затвердження Типового договору на господарське відання складовими Єдиної газотранспортної системи України (між власниками та газотранспортними або газорозподільними підприємствами)», зареєстровану в Міністерстві юстиції України 27 березня 2013 року за № 494/23026;

від 07 березня 2013 року № 227 «Про затвердження Типового договору на користування складовими Єдиної газотранспортної системи України (між власниками та газотранспортними або газорозподільними підприємствами)», зареєстровану в Міністерстві юстиції України 27 березня 2013 року за № 492/23024;

від 07 березня 2013 року № 228 «Про затвердження Типового договору на експлуатацію складових Єдиної газотранспортної системи України (між власниками та газотранспортними або газорозподільними підприємствами)», зареєстровану в Міністерстві юстиції України 27 березня 2013 року за № 493/23025;

від 20 червня 2013 року № 709 «Про підвищення якості обслуговування споживачів природного газу», зареєстровану в Міністерстві юстиції України 27 червня 2013 року за № 1088/23620;

2) постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг:

від 28 жовтня 2014 року № 184 «Про затвердження Порядку відшкодування збитків, завданих газопостачальному або газорозподільному підприємству внаслідок порушення споживачем природного газу Правил надання населенню послуг з газопостачання, а також споживачеві природного газу внаслідок порушення газопостачальним або газорозподільним підприємством Правил надання населенню послуг з газопостачання», зареєстровану в Міністерстві юстиції України 12 січня 2015 року за № 8/26453;

від 22 січня 2015 року № 35 «Про затвердження Типового договору на постачання природного газу за регульованим тарифом», зареєстровану в Міністерстві юстиції України 14 лютого 2015 року за № 172/26617.

7. Ця постанова набирає чинності з дня її офіційного опублікування, крім **пунктів 1 та 2** глави 6 розділу VI Кодексу газорозподільних систем, які набирають чинності з 01 квітня 2016 року.

8. Департаменту із регулювання відносин у нафтогазовій сфері в установленому порядку забезпечити подання цієї постанови на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України.

Голова Комісії

Д. Вовк

ЗАТВЕРДЖЕНО
Постанова Національної
комісії, що здійснює державне
регулювання у сферах
енергетики
та комунальних послуг
30.09.2015 № 2494

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
06 листопада 2015 р.
за № 1379/27824

КОДЕКС

газорозподільних систем

{У тексті Кодексу та в додатках 6, 7 слова «методологія визначення плати за приєднання» у всіх відмінках замінено словами «методологія встановлення плати за приєднання» у відповідних відмінках згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016}

{У тексті Кодексу посилання на додатки 11 - 17 замінено відповідно посиланнями на додатки 15 - 21 згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 855 від 26.05.2021}

{У тексті Кодексу слова «проект», «проектний», «проектування», «проектно-кошторисна документація», «запроектована», «веб-сайт» в усіх відмінках замінено відповідно словами «проект», «проектний», «проектування», «проектно-кошторисна документація», «запроектована», «вебсайт» у відповідних відмінках згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 855 від 26.05.2021}

{У тексті Кодексу слово «біогаз» у всіх відмінках замінено словом «біометан» у відповідних відмінках, абревіатуру «ВБГ» замінено абревіатурою «ВБМ» згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1021 від 08.06.2023}

I. Загальні положення

1. Визначення основних термінів та понять

1. Цей Кодекс розроблений відповідно до [Закону України «Про ринок природного газу»](#).

2. Цей Кодекс визначає взаємовідносини оператора газорозподільних систем із суб'єктами ринку природного газу, а також визначає правові, технічні, організаційні та економічні засади функціонування газорозподільних систем, зокрема умови забезпечення:

1) надійної і безпечної експлуатації газорозподільних систем та гарантованого рівня розподілу (переміщення) природного газу до/від суміжних суб'єктів ринку природного газу відповідної якості;

2) комерційного, у тому числі приладового обліку природного газу в газорозподільній системі та визначення його об'ємів і обсягів передачі до/з газорозподільної системи, у тому числі в розрізі суб'єктів ринку природного газу;

3) доступу замовників до газорозподільної системи для приєднання до неї їх об'єктів будівництва або існуючих об'єктів (умови технічного доступу);

4) доступу суб'єктів ринку природного газу до газорозподільної системи для фактичної передачі (розподілу/споживання) належного їм природного газу до/з газорозподільної системи (умови комерційного доступу);

5) механізмів взаємодії оператора газорозподільної системи з операторами суміжних систем та з іншими суб'єктами ринку природного газу.

Порядок взаємовідносин оператора газорозподільної системи з оператором газотранспортної системи, у тому числі пов'язаних з прийманням-передачею природного газу в точках виходу з газотранспортної системи до газорозподільної системи, зокрема щодо якості та обліку природного газу (у тому числі приладового), а також з обміном даних щодо прогнозів відборів/споживання природного газу по споживачах та фактичних обсягів споживання ними природного газу, регулює [Кодекс газотранспортної системи](#), затверджений постановою НКРЕКП від 30 вересня 2015 року № 2493, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 06 листопада 2015 року за № 1378/27823 (далі - Кодекс ГТС), договір транспортування природного газу та технічна угода, що укладені між сторонами відповідно до вимог Кодексу ГТС.

{Абзац сьомий пункту 2 глави 1 розділу I в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1437 від 27.12.2017; із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 621 від 17.03.2020}

3. Дія цього Кодексу поширюється на операторів газорозподільних систем, замовників доступу та приєднання до газорозподільної системи, споживачів (у тому числі побутових споживачів), об'єкти яких підключені до газорозподільних систем, та на їх постачальників. Крім того, цим Кодексом регулюються взаємовідносини:

між оператором газорозподільної системи і газодобувними підприємствами та виробниками біометану або інших видів газу з альтернативних джерел, які підключені (приєднуються) до газорозподільної системи;

між оператором газорозподільної системи та несанкціонованими споживачами, які втручаються в роботу газорозподільної системи, у тому числі шляхом самовільного під'єднання несанкціонованого газопроводу.

Питання пов'язані з технічним обслуговуванням внутрішньобудинкових систем газопостачання, зокрема в багатоквартирних будинках, регулюються [Законом України «Про житлово-комунальні послуги»](#), [Порядком технічного обслуговування внутрішньобудинкових систем газопостачання у багатоквартирному будинку](#), затвердженим наказом Міністерства енергетики України від 29 вересня 2023 року № 292, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 04 жовтня 2023 року за № 1741/40797 (далі - Порядок ТО ВБСГ), та [Правилами безпеки систем газопостачання](#), затвердженими наказом Міністерства енергетики та вугільної промисловості України від 15 травня 2015 року № 285, зареєстрованими в Міністерстві юстиції України 08 червня 2015 року за № 674/27119 (далі - ПБСГ).

{Пункт 3 глави 1 розділу I доповнено новим абзацом згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 2291 від 05.12.2023}

4. У цьому Кодексі терміни вживаються у таких значеннях:

{Абзац другий пункту 4 глави 1 розділу I виключено на підставі Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1437 від 27.12.2017}

базовий період інвестиційної програми – період тривалістю один календарний рік, який передує планованому періоду;

{Пункт 4 глави 1 розділу I доповнено новим абзацом другим згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 855 від 26.05.2021}

біометан - біогаз, що за своїми фізико-хімічними характеристиками відповідає вимогам нормативно-правових актів до природного газу для подачі до газотранспортної або газорозподільної системи;

{Пункт 4 глави 1 розділу I доповнено новим абзацом третім згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1021 від 08.06.2023}

будівництво об'єкта – нове будівництво, реконструкція, капітальний ремонт, технічне переоснащення об'єкта;

відмова в доступі до об'єкта споживача – вчинення споживачем (власником або наймачем об'єкта споживача) та/або власником території, де розташований/розміщений об'єкт споживача та/або комерційний вузол обліку, за яким здійснюються розрахунки споживача, дій, які перешкоджають представникам оператора газорозподільної системи виконувати функції, передбачені цим Кодексом, що засвідчується актом про порушення, складеним відповідно до вимог цього Кодексу;

власник – юридична особа, або фізична особа, або фізична особа - підприємець, яка на законних підставах володіє та користується об'єктом, зокрема газовими мережами або об'єктом газорозподільної системи;

вузол обліку природного газу/вузол обліку/ВОГ – сукупність засобів вимірювальної техніки, зокрема лічильник газу або звужуючий пристрій, та допоміжних засобів, призначених для вимірювання, реєстрації результатів вимірювання та розрахунків об'єму природного газу, зведених до стандартних умов, визначених законодавством;

газовий рік - період часу, який розпочинається з першої газової доби жовтня поточного календарного року і триває до першої газової доби жовтня наступного календарного року;

{Пункт 4 глави 1 розділу I доповнено новим абзацом згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 2080 від 07.10.2019}

газова мережа внутрішнього газопостачання - газова мережа від місця/точки приєднання об'єкта або межі земельної ділянки замовника до його газових приладів (пристроїв) включно або до газової мережі третіх осіб (замовників, споживачів);

{Абзац пункту 4 глави 1 розділу I в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 2190 від 17.11.2021}

газова мережа зовнішнього газопостачання - газова мережа від місця забезпечення потужності до місця/точки приєднання об'єкта або межі земельної ділянки замовника;

{Абзац пункту 4 глави 1 розділу I в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 2190 від 17.11.2021}

група будинків (гуртожитків) – багатоквартирні будинки (гуртожитки) з однотипним інженерно-санітарним обладнанням та подібними будівельними і архітектурними характеристиками, які послідовно підключені через один газопровід та мають одне й те саме місце забезпечення потужності;

група споживання – категорія побутових споживачів, які за договором розподілу природного газу розраховуються за лічильником газу, що характеризується певними однорідними ознаками щодо газових приладів і пристроїв, категорії будинку (індивідуальний, багатоквартирний), а в окремих випадках з урахуванням опалювальної площі і наявності централізованого гарячого водопостачання, та відображає середньостатистичний річний профіль споживання природного газу в розрізі календарних місяців і визначається згідно з **додатком 1** до цього Кодексу;

{Абзац одинадцятий пункту 4 глави 1 розділу I виключено на підставі Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016}

договір на приєднання до газорозподільної системи/договір на приєднання – письмова угода між оператором газорозподільної системи та замовником послуги з приєднання, яка укладається відповідно до вимог розділу V та за формою, наведеною в цьому Кодексі, визначає їх правовідносини під час виконання приєднання об'єкта замовника до газорозподільної системи, яка на законних підставах перебуває у власності чи користуванні (у тому числі в експлуатації) оператора газорозподільної системи;

договір розподілу природного газу – правочин, укладений між оператором газорозподільної системи та споживачем (у тому числі побутовим споживачем) відповідно до вимог цього Кодексу, згідно з яким оператор газорозподільної системи забезпечує цілодобовий доступ об'єкта споживача до газорозподільної системи для можливості розподілу природного газу;

{Абзац пункту 4 глави 1 розділу I із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1469 від 29.07.2020}

доступ до газорозподільної системи – право користування потужністю складової (об'єкта) газорозподільної системи в обсязі та на умовах, встановлених у договорі (технічній угоді) про надання відповідних послуг з оператором газорозподільної системи;

дублюючий вузол обліку/дублюючий ВОГ – вузол обліку, призначений для здійснення контролю за обсягом природного газу, який обліковується комерційним вузлом обліку та оформлюється між сторонами договору розподілу природного газу та/або технічної угоди про умови приймання-передачі газу газорозподільною системою як дублюючий ВОГ відповідно до вимог цього Кодексу;

дублюючий засіб вимірювальної техніки/дублюючий ЗВТ – засіб вимірювальної техніки, призначений для контролю працездатності аналогічного засобу вимірювальної техніки, який входить до складу комерційного вузла обліку, що оформлюється між сторонами договору розподілу природного газу та/або технічної угоди про умови приймання-передачі газу газорозподільною системою як дублюючий ЗВТ відповідно до вимог цього Кодексу;

ЕІС-код (Energy Identification Code) – персональний код ідентифікації споживача як суб'єкта ринку природного газу або його точки комерційного обліку (за необхідності), присвоєний Оператором газорозподільної системи в установленому цим Кодексом порядку;

{Абзац пункту 4 глави 1 розділу I із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016}

експертиза засобу вимірювальної техніки/експертиза пломб – комплекс заходів, які здійснюються комісією з проведення експертизи ЗВТ та пломб, яка затверджується наказом Оператора ГРМ, або суб'єктами судово-експертної діяльності, діяльність яких регулюється [Законом України «Про судову експертизу»](#), з метою отримання даних щодо відповідності засобу вимірювальної техніки/пломб параметрам, визначеним їх виробниками, умовам монтажу та експлуатації, їх цілісності чи відповідності метрологічним характеристикам, а також пересвідчення у відсутності інших ознак впливу на засіб вимірювальної техніки/пломбу, які можуть свідчити про втручання в засіб вимірювальної техніки/пломбу та викривлення результатів вимірювання;

{Абзац пункту 4 глави 1 розділу I із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 691 від 12.07.2018}

замовник – фізична особа, або юридична особа, або фізична особа - підприємець, яка на підставі відповідного договору замовляє у оператора газорозподільної системи послугу з приєднання до газорозподільної системи та/або розподілу природного газу;

засіб вимірювальної техніки/ЗВТ – технічний засіб, включаючи лічильник газу, який застосовується під час вимірювань і має нормовані метрологічні характеристики;

засоби дистанційної передачі даних – засоби, встановлені (організовані) на комерційному або дублюючому вузлі обліку, які забезпечують на безперервній основі можливість дистанційного доступу до зазначених вузлів обліку з метою зчитування (контролю) та передачі їх даних каналами зв'язку до оператора газорозподільної системи;

заява-приєднання – складена за встановленою формою письмова заява споживача, що засвідчує його волевиявлення на приєднання до договору розподілу природного газу та містить персоніфіковані дані споживача та його об'єкта;

інвестиційна програма – окремий розділ десятирічного плану розвитку газорозподільної системи на перший планований рік, яким передбачено план використання коштів для підвищення рівня надійності та забезпечення ефективної роботи газорозподільної системи та який містить комплекс зобов'язань ліцензіата на період виконання інвестиційної програми щодо розвитку підприємства, покращення показників якості надання послуг з відповідними розрахунками та обґрунтуваннями, що підтверджують доцільність здійснення інвестиційної діяльності, джерела її фінансування та графік виконання;

{Пункт 4 глави 1 розділу I доповнено новим абзацом згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 855 від 26.05.2021}

інформаційна платформа - електронна платформа оператора газотранспортної системи у формі веб-додатка в мережі Інтернет, створена відповідно до вимог [Кодексу ГТС](#);

{Пункт 4 глави 1 розділу I доповнено новим абзацом згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1437 від 27.12.2017}

комерційний вузол обліку/комерційний ВОГ – вузол обліку природного газу, організований відповідно до вимог цього Кодексу для комерційного обліку природного газу при визначенні об'єму (обсягу) передачі та розподілу (споживання/постачання) природного газу в точці комерційного обліку;

комерційний доступ – право користування потужністю об'єкта газорозподільної системи в обсязі та на умовах, встановлених у договорі розподілу природного газу та/або технічній угоді про умови приймання-передачі газу газорозподільною системою;

комерційний облік природного газу – визначення об'ємів (обсягів) передачі та розподілу (споживання/постачання) природного газу в точках комерційного обліку на підставі даних комерційних вузлів обліку та інших регламентних процедур у передбачених цим Кодексом випадках;

контрольне зняття показань ЗВТ – фіксація показань ЗВТ, зокрема лічильника газу, споживача представником оператора газорозподільної системи у відомості про контрольне зняття показань ЗВТ, або акті про контрольне зняття показань ЗВТ, або розрахунковій книжці, абонентській картці обліку газу тощо, які підтверджуються особистим підписом споживача (власника або наймача) об'єкта або уповноваженої ним особи;

контрольний огляд вузла обліку – виконання комплексу робіт з метою візуального обстеження цілісності ЗВТ (корпусу, скла, кріплення, з'єднання тощо), цілісності встановлених згідно з актом про пломбування пломб та наявності відбитків їх тавр, зняття показань ЗВТ, а також з метою виявлення без використання спеціальних технічних засобів та/або часткового демонтажу будівельних конструкцій чи оздоблювальних матеріалів несанкціонованого втручання в роботу ГРМ та/або ЗВТ/лічильника газу;

{Абзац пункту 4 глави 1 розділу I із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016}

коректор об'єму газу – сукупність засобів вимірювальної техніки, які вимірюють тиск і температуру газу, що протікає у вимірювальному трубопроводі, обчислюють об'єм газу за стандартних умов, перетворюючи вихідні сигнали від лічильника газу;

лічильник газу – засіб вимірювальної техніки, який використовується для вимірювання, запам'ятовування та відображення об'єму (обсягу) природного газу, що проходить через нього, та є складовою комерційного (дублюючого) вузла обліку;

маршрут переміщення газу з однаковими ФХП (далі - маршрут) - документ, в якому описано та схематично зображено маршрут переміщення газу від джерела (джерел) його надходження до користувачів цього газу (споживачів, суміжних операторів газорозподільних систем) з відображенням місць відбору проб ФХП природного газу та/або встановлення автоматичних потокових приладів визначення ФХП газу та вказано номер маршруту;

{Пункт 4 глави 1 розділу I доповнено новим абзацом згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 84 від 26.01.2017}

межа балансової належності – точка розмежування газових мереж між суміжними власниками газових мереж за ознаками права власності чи користування, на якій відбувається приймання-передача природного газу;

межа експлуатаційної відповідальності сторін – точка розмежування газових мереж за ознакою договірних зобов'язань з експлуатації окремих ділянок або елементів, яка встановлюється на межі балансової належності або за згодою сторін в іншій точці газових мереж;

міська місцевість – адміністративна територія міських поселень (міста, селища міського типу);

місце забезпечення потужності (точка забезпечення потужності) - максимально наближене(а) до об'єкта замовника місце/точка на існуючому об'єкті газорозподільної системи, від якого (якої) здійснюється будівництво газових мереж до об'єкта замовника

(точки приєднання) та/або забезпечується необхідний рівень потужності, замовленої для об'єкта приєднання;

{Абзац пункту 4 глави 1 розділу I в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 2190 від 17.11.2021}

місце приєднання (точка приєднання) – запроєктована або існуюча межа балансової належності між газовими мережами зовнішнього та внутрішнього газопостачання;

несанкціоноване відновлення газоспоживання – виявлений після складання акта про припинення розподілу природного газу (газопостачання) та/або пломбування запірних пристроїв чи встановлення інвентарної заглушки факт несанкціонованого втручання в роботу газорозподільної системи, в тому числі шляхом зривання або пошкодження пломб на запірних пристроях, засувках на вводі на об'єкт споживача, пошкодження або зняття інвентарних заглушок тощо, внаслідок чого здійснюється чи є можливість несанкціонованого відбору природного газу на об'єкті споживача (окремих його газових приладах чи пристроях), у тому числі поза обліком;

несанкціоноване втручання в роботу газорозподільної системи – втручання в роботу газорозподільної системи, в тому числі шляхом несанкціонованого відновлення газоспоживання, несанкціонованого втручання в роботу ЗВТ та/або під'єднання несанкціонованого газопроводу, внаслідок чого порушується нормальний режим роботи ГРМ та/або здійснюється необліковане (обліковане частково чи з порушенням законодавства) використання природного газу;

несанкціоноване втручання в роботу ЗВТ/лічильника газу – втручання в роботу або конструкцію чи складові комерційного вузла обліку (зокрема лічильника газу), у тому числі шляхом їх підробки, пошкодження чи пошкодження на них пломб, впливу дії спрямованого постійного магнітного поля або зміни конфігурації даних обчислювача/коректора об'єму газу (первинного програмування чи протоколу параметризації), внаслідок чого витрата (споживання) природного газу комерційним вузлом обліку не обліковується (обліковується частково чи з порушенням законодавства), та інші дії, що призводять до викривлення даних обліку природного газу;

несанкціонований відбір природного газу – відбір (споживання) природного газу з газорозподільної системи з порушенням вимог чинного законодавства, зокрема цього Кодексу;

несанкціонований газопровід – самовільно під'єднаний газопровід (газовий відвід, штуцер, патрубок), у тому числі без наявного підключеного газового обладнання, фізично з'єднаний, зокрема вварений, врізаний, з газорозподільною системою або газовою мережею внутрішнього газопостачання, витрата (споживання) природного газу через який не обліковується комерційним вузлом обліку (лічильником газу);

несанкціоноване підключення газових приладів – самовільне під'єднання споживачем газових приладів чи пристроїв (устаткування) на об'єкті, який обліковується за нормами споживання, або внаслідок під'єднання яких перевищується діапазон обчислення вузла обліку (сумарна номінальна потужність газових приладів і пристроїв перевищує діапазон обчислення вузла обліку);

несанкціонований споживач – фізична, юридична особа або фізична особа - підприємець, яка без укладання договору розподілу природного газу з оператором газорозподільної системи або на об'єкті, який не підключений до ГРМ в установленому порядку, здійснює несанкціонований відбір природного газу;

номінальна потужність газового обладнання – сумарна об'ємна витрата (споживання) природного газу всього встановленого газового обладнання/устаткування, яка згідно з паспортними даними відповідає номінальному режиму роботи цього обладнання/устаткування;

норми споживання – об'єм та вид споживання природного газу, установлені згідно із законодавством для побутових споживачів, що не забезпечені лічильником газу, за договорами розподілу природного газу;

об'єм природного газу - кількість газу (м куб.), виміряна вузлом обліку природного газу або визначена в результаті інших регламентних процедур, передбачених цим Кодексом;

{Пункт 4 глави 1 розділу I доповнено новим абзацом згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 84 від 26.01.2017}

обсяг (кількість) енергії природного газу - кількість теплової енергії (МДж, Гкал, кВт·год), яка виділяється під час повного згоряння певного об'єму природного газу;

{Пункт 4 глави 1 розділу I доповнено новим абзацом згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 84 від 26.01.2017}

обчислювач об'єму газу – засіб вимірювальної техніки, який перетворює вихідні сигнали вимірювальної інформації від вимірювального перетворювача перепаду тиску на звужуючому пристрої (напірній трубці тощо) та/або від вимірювального перетворювача об'єму газу за робочих умов (лічильника газу тощо), від вимірювальних перетворювачів тиску та температури газу, що протікає у вимірювальному трубопроводі, та обчислює об'єм газу за стандартних умов;

опалювальний період – період з 01 жовтня по 30 квітня включно;

опалювальна площа – загальна опалювальна площа об'єкта споживача без урахування площі лоджій, балконів, терас, а також площі приміщень, де відсутні тепловіддавальні поверхні (радіатори, реєстри, стінки печей, трубопроводи систем опалення тощо), які безпосередньо не з'єднані з опалювальними приміщеннями дверними та іншими отворами;

Оператор газорозподільної системи (далі - Оператор ГРМ) – суб'єкт господарювання, що на підставі ліцензії здійснює діяльність з розподілу природного газу газорозподільною системою, яка знаходиться у його власності або користуванні відповідно до законодавства, та здійснює щодо неї функції оперативно-технологічного управління;

Оператор газотранспортної системи (далі - Оператор ГТС) – суб'єкт господарювання, який на підставі ліцензії здійснює діяльність із транспортування природного газу газотранспортною системою на користь третіх осіб (замовників);

охоронна зона об'єктів газорозподільної системи – територія, обмежена умовними лініями, уздовж наземних, надземних і підземних газопроводів та їх споруд по обидва боки від крайніх елементів конструкції розподільних газопроводів та по периметру наземних споруд на визначеній відстані, на якій обмежується провадження господарської та іншої діяльності;

параметризація ЗВТ – установленні заводом-виробником значення програмування лічильника газу або обчислювача чи коректора об'єму газу, а також введені в нього під час експлуатації їх власником чи Оператором ГРМ відповідні параметри (у тому числі фізико-хімічні показники природного газу), які забезпечують належне вимірювання об'єму природного газу комерційним ВОГ згідно з чинними стандартами;

перевірка метрологічних характеристик ЗВТ – проведення спеціально уповноваженими територіальними органами у сфері метрології та стаціонарними чи пересувними повірочними лабораторіями перевірки метрологічних характеристик засобів вимірювальної техніки та/або загальної похибки вимірювання комерційного вузла обліку, у тому числі в умовах їх експлуатації, в порядку, визначеному регламентами перевірки метрологічних характеристик ЗВТ, та/або проведення позачергової чи експертної повірки;

перевірка параметризації ЗВТ – перевірка відповідності введених параметрів в лічильник газу або обчислювач чи коректор об'єму газу дійсним параметрам;

підключення до газорозподільної системи/підключення до ГРМ – фізичне з'єднання в точці приєднання (на межі балансової належності) газових мереж суміжного суб'єкта ринку природного газу (зокрема споживача) з газорозподільною системою, здійснене в установленому законодавством порядку, зокрема згідно з цим Кодексом;

{Абзац пункту 4 глави 1 розділу I із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1437 від 27.12.2017}

{Абзац п'ятдесят шостий пункту 4 глави 1 розділу I виключено на підставі Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1437 від 27.12.2017}

протокол параметризації ЗВТ – вихідний документ (електронний файл або паперовий носій), створений (зчитаний) за допомогою сервісного програмного забезпечення виробника лічильника газу або обчислювача чи коректора об'єму газу, який відображає параметри програмування ЗВТ та введені в нього значення під час експлуатації;

планований період інвестиційної програми – період тривалістю один календарний рік, на який затверджується інвестиційна програма;

{Пункт 4 глави 1 розділу I доповнено новим абзацом згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 855 від 26.05.2021}

плановий місячний об'єм споживання – визначений в установленому главою 4 розділу IX цього Кодексу порядку плановий об'єм (обсяг) споживання природного газу по об'єкту побутового споживача, який за договором розподілу природного газу розраховується за лічильником газу;

{Абзац шістдесят другий пункту 4 глави 1 розділу I виключено на підставі Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 2835 від 22.12.2021}

побутовий споживач – споживач, що є фізичною особою та придбаває природний газ з метою використання для власних побутових потреб, у тому числі для приготування їжі, підігріву води та опалення своїх житлових приміщень, що не включає професійну та комерційну діяльність;

повірка лічильника газу – встановлення придатності до застосування лічильника газу на підставі результатів контролю його метрологічних характеристик, що здійснюється в установленому законодавством порядку;

понаднормовані втрати - різниця між фактичними та нормативними виробничо-технологічними втратами/витратами природного газу в газорозподільній системі або її елементах за підсумками певного проміжку часу;

{Пункт 4 глави 1 розділу I доповнено новим абзацом згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 2033 від 06.11.2020}

попередня оплата – повна оплата за зобов'язаннями до початку розрахункового періоду;

постачальник природного газу (постачальник) – суб'єкт господарювання, який на підставі ліцензії здійснює діяльність із постачання природного газу;

пошкодження ЗВТ/лічильника газу – механічне пошкодження цілісності конструкції комерційного ВОГ та/або його складових, зокрема корпусу, скла, кріплення, захисних елементів, ліній з'єднання;

пошкодження пломб – відсутність чи пошкодження цілісності пломб, пломбувального матеріалу, на якому встановлено пломби (дріт, кордова нитка тощо), гвинтів, на яких закріплено пломбувальний матеріал, у тому числі відсутність чи пошкодження на ЗВТ (лічильнику газу) пломб з відбитками тавр про їх повірку або індикаторів дії впливу постійного магнітного поля (далі – магнітні індикатори), або підтверджений факт подробики пломби за умови наявності акта про пломбування (іншого документа, що підтверджує факт пломбування і передачу на збереження ЗВТ/лічильника газу та установлених пломб і магнітних індикаторів);

правовий режим земель охоронних зон об'єктів газорозподільної системи – установлений законодавством особливий режим використання земель власниками та користувачами земельних ділянок, а також Операторами ГРМ, що встановлюється в межах земель охоронних зон об'єктів газорозподільних систем для забезпечення належних умов їх експлуатації, запобігання їх пошкодженню та для зменшення можливого негативного впливу на людей, суміжні землі, природні об'єкти та довкілля в цілому;

приєднання до ГРМ – сукупність організаційних і технічних заходів, у тому числі робіт, спрямованих на створення технічної можливості для надання послуги розподілу природного газу, які здійснюються у зв'язку з підключенням об'єкта будівництва чи існуючого об'єкта замовника до газорозподільної системи;

{Абзац сімдесят другий пункту 4 глави 1 розділу I виключено на підставі Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 2190 від 17.11.2021}

приховані заходи – несанкціоновані заходи, здійснені споживачем чи іншою особою, внаслідок яких здійснюється необліковане (обліковане частково чи з порушенням законодавства) використання природного газу, які неможливо виявити без використання спеціальних технічних засобів, проведення земельних робіт, демонтажу будівельних конструкцій чи оздоблювальних матеріалів, часткового чи повного демонтажу ЗВТ або дактилоскопічної експертизи чи перевірки метрологічних характеристик ЗВТ;

прогноз відборів/споживання природного газу - формування та подання Оператором ГРМ відповідно до вимог [Кодексу ГТС](#) прогнозних обсягів споживання природного газу по кожному споживачу на кожен газову добу;

{Пункт 4 глави 1 розділу I доповнено новим абзацом згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1437 від 27.12.2017}

проект повторного використання – документація (типовий проєкт) на об'єкт або його відокремлену частину, що використовується повторно при проєктуванні іншого схожого об'єкта будівництва (газових мереж зовнішнього газопостачання), яка затверджена і має висновок щодо її відповідності вимогам будівельних норм, стандартів та правил;

реверсна компресорна станція - установка, яка є об'єктом газотранспортної системи, та використовується для підготовки, компримування та передачі природного газу та/або біометану, з газорозподільної системи до газотранспортної системи;

{Пункт 4 глави 1 розділу I доповнено новим абзацом сімдесят п'ятим згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1021 від 08.06.2023}

пункт призначення – межа балансової належності об'єкта споживача, на якій відбувається передача Оператором ГРМ природного газу споживачу;

Регулятор – Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг;

Реєстр споживачів постачальника - перелік споживачів, які в установленому [Кодексом ГТС](#) порядку закріплені в інформаційній платформі оператора газотранспортної системи за певним постачальником у розрахунковому періоді;

{Абзац пункту 4 глави 1 розділу I із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016; в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1437 від 27.12.2017}

розрахунковий період - газова доба та/або газовий місяць, визначені [Кодексом ГТС](#) на ринку природного газу, щодо якої (якого) визначаються прогнози відборів/споживання

природного газу та фактичне споживання природного газу по споживачу і здійснюються відповідні розрахунки між споживачем та Оператором ГРМ;

{Абзац пункту 4 глави 1 розділу I в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1437 від 27.12.2017}

самовільне під'єднання – під'єднання несанкціонованого газопроводу та/або газових приладів чи пристроїв до газорозподільної системи, внутрішньобудинкової системи газопостачання або газових мереж внутрішнього газопостачання об'єкта споживача з порушенням встановленої законодавством процедури;

своєчасне повідомлення побутовим споживачем – надання споживачем у письмовій формі Оператору ГРМ інформації щодо видів споживання газу не пізніше ніж у місячний строк з дати настання відповідних змін (за відсутності лічильника газу), або інформації про недоліки в роботі лічильника газу (вихід з ладу, несправність, пошкодження лічильника, повірочного тавра, цілості пломб тощо), або інформації про пошкодження пломб на газових приладах та пристроях до виявлення таких недоліків представником Оператора ГРМ;

сільська місцевість – адміністративна територія сіл, селищ (за винятком селищ міського типу);

споживач природного газу (споживач) – фізична особа, фізична особа – підприємець або юридична особа, об'єкти якої в установленому порядку підключені до/через ГРМ Оператора ГРМ, яка отримує природний газ на підставі договору постачання природного газу з метою використання для власних потреб, зокрема в якості сировини, а не для перепродажу;

{Абзац пункту 4 глави 1 розділу I із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1437 від 27.12.2017}

стандартне приєднання - приєднання до діючих газових мереж оператора газорозподільної системи об'єктів газоспоживання потужністю до 16 метрів кубічних на годину включно на відстань, що не перевищує 25 метрів для сільської та 10 метрів для міської місцевості по прямій лінії від місця забезпечення потужності до точки приєднання;

{Пункт 4 глави 1 розділу I доповнено новим абзацом згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 2190 від 17.11.2021}

суміжні суб'єкти ринку природного газу – власники газових мереж, що з'єднані між собою, в місці з'єднання яких відбувається приймання-передача природного газу;

технічна угода про умови приймання-передачі газу газорозподільною системою – письмова угода між Оператором ГРМ та суміжним суб'єктом ринку газу, крім споживачів та Оператора ГТС, яка укладається за формою, наведеною у [додатку 2](#) до цього Кодексу, та визначає порядок приймання-передачі природного газу між сторонами;

технічні умови приєднання – документ, що визначає комплекс умов і вимог до інженерного забезпечення приєднання об'єкта (земельної ділянки) замовника до

газорозподільної системи і містить вихідні дані для проектування газових мереж зовнішнього та внутрішнього газопостачання, що створюються для потреб об'єкта замовника;

точка вимірювання – місце встановлення комерційного вузла обліку;

точка комерційного обліку – межа балансової належності, відносно якої за допомогою комерційного вузла обліку та/або інших регламентованих процедур у передбачених **розділами IX-XI** цього Кодексу випадках визначається об'єм (обсяг) передачі чи розподілу (споживання/постачання) природного газу за певний період;

якість природного газу – параметри фізико-хімічних показників природного газу, які мають відповідати вимогам цього Кодексу.

Інші терміни, що використовуються в цьому Кодексі, вживаються у значеннях, наведених у Законах України "Про ринок природного газу", "Про метрологію та метрологічну діяльність", "Про забезпечення комерційного обліку природного газу", "Про регулювання містобудівної діяльності".

Термін «природний газ» охоплює біометан або інші види газу з альтернативних джерел, які за своїми фізико-хімічними характеристиками відповідають нормативно-правовим актам, що регулюють питання якості природного газу.

{Абзац пункту 4 глави 1 розділу I із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 847 від 02.08.2022}

Термін «вища теплота згоряння» вживається у значенні, наведеному в Кодексі ГТС.

{Пункт 4 глави 1 розділу I доповнено новим абзацом згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 84 від 26.01.2017}

5. Скорочення, що застосовуються у цьому Кодексі, мають такі значення:

АДС - аварійно-диспетчерська служба;

ВБМ - виробники біометану або інших видів газу з альтернативних джерел;

ВОГ - вузол обліку природного газу;

ГДП - газодобувне підприємство;

ГРМ - газорозподільна система;

ГРП - газорегуляторний пункт;

ГРС - газорозподільна станція;

ГТС - газотранспортна система України;

ЗВТ - засоби вимірювальної техніки;

ПВВГ - пункт вимірювання витрат газу;

ПЕОМ - персональна електронно-обчислювальна машина (комп'ютер);

ФХП - фізико-хімічні показники, фізико-хімічні характеристики;

ШРП - шафований регуляторний пункт газу.

6. Умовні позначення одиниць виміру, на які є посилання в цьому Кодексі:

м куб. – метр кубічний;

МПа – мегапаскаль;

МДж – мегаджоуль;

кВт·год – кіловат-година;

Гкал – гікакалорія;

град. С – градус Цельсія.

2. Основні функції газорозподільної системи та Оператора ГРМ

1. Оператор ГРМ здійснює діяльність з розподілу природного газу на підставі ліцензії, яка видається Регулятором.

2. Оператор ГРМ відповідає за надійну та безпечну експлуатацію, підтримання у належному стані та розвиток (будівництво) газорозподільної системи, яка на законних підставах перебуває у його власності чи користуванні, належну організацію та виконання розподілу природного газу.

3. Основними функціями Оператора ГРМ є:

1) забезпечення розподілу (переміщення) природного газу від місць його надходження в ГРМ з ГТС та з інших джерел (від ГДП та ВБМ, підключених до ГРМ, та від суміжних ГРМ) до споживачів природного газу з урахуванням його якісних і фізико-хімічних характеристик та потреб цих споживачів;

2) забезпечення оперативно-диспетчерського управління ГРМ та планово-профілактичних і аварійно-відновлювальних робіт на об'єктах ГРМ з урахуванням вимог охорони праці та техніки безпеки;

3) забезпечення максимальної економічності, оптимальних режимів та надійності роботи ГРМ, розробка оптимальних технологічних режимів роботи ГРМ для безперебійного та безаварійного газопостачання споживачів;

4) забезпечення організації та реєстрації взаємовідносин (адміністрування) суб'єктів ринку природного газу, які підключені до/через ГРМ та співпрацюють з ним, при забезпеченні розподілу (передачі) природного газу ГРМ;

5) виконання договірних зобов'язань при розподілі (споживанні, передачі) природного газу ГРМ;

6) своєчасне інформування суб'єктів ринку природного газу про відхилення технологічних режимів роботи ГРМ, що можуть вплинути на режим газоспоживання (обмеження обсягів тощо), та вжиття заходів щодо їх ліквідації;

7) забезпечення контролю якості фізико-хімічних характеристик та показників природного газу, який передається до/з ГРМ;

8) забезпечення комерційного обліку природного газу, у тому числі приладового, в ГРМ;

9) забезпечення приєднання об'єктів замовників до ГРМ, що на законних підставах перебуває у власності або користуванні (у тому числі в експлуатації) Оператора ГРМ, за їх зверненням та за умови дотримання вимог цього Кодексу;

10) забезпечення балансування між об'ємами і обсягами передачі природного газу до ГРМ (від ГТС, ГДП, ВБМ, інших ГРМ) та об'ємами і обсягами передачі природного газу з ГРМ (споживачам, для транзиту в інші ГРМ);

{Підпункт 3 пункту 3 глави 2 розділу I із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016}

11) формування добових, декадних, місячних, квартальних та річних показників фактичного об'єму та обсягу передачі (розподілу, споживання) природного газу по об'єктах суб'єктів ринку природного газу, які знаходяться на ліцензованій території Оператора ГРМ та/або які замовили розподіл природного газу ГРМ у відповідному періоді;

12) співпраця з операторами суміжних систем з метою надійного та ефективного функціонування ГРМ;

13) дослідження потреб споживачів (замовників), у тому числі різних галузей економіки, в природному газі для здійснення підготовки планів розвитку та розбудови ГРМ.

4. Оператор ГРМ має право безперешкодного та безкоштовного доступу до земельних ділянок всіх форм власності, на яких розташована газорозподільна система, для виконання своїх функцій та обов'язків, передбачених законодавством.

5. З Оператором ГРМ співпрацюють такі суб'єкти ринку природного газу:

Оператор ГТС;

оператори суміжних газорозподільних систем;

газодобувні підприємства та виробники біометану або інших видів газу з альтернативних джерел, які підключені (планують приєднатися) до ГРМ;

споживачі, які підключені до ГРМ;

постачальники природного газу, які планують чи здійснюють постачання природного газу споживачам, підключеним до газорозподільної системи Оператора ГРМ;

{Абзац шостий пункту 5 глави 2 розділу I із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016}

замовники приєднання власних об'єктів до ГРМ.

6. Рішення Оператора ГРМ повинні базуватися на принципах:

об'єктивності, яка полягає в обґрунтуванні прийнятих рішень;

прозорості, яка полягає в інформуванні суб'єктів ринку природного газу (у тому числі шляхом розміщення публічної інформації на офіційному вебсайті) про відповідні правила та порядки взаємовідносин;

недискримінації, яка полягає в незастосуванні додаткових обмежень та заборон, не передбачених законодавством.

3. Основні засади доступу до газорозподільної системи

1. Доступ суб'єктів ринку природного газу до ГРМ, що на законних підставах знаходиться у власності чи користуванні (у тому числі в експлуатації) Оператора ГРМ, здійснюється на принципах:

забезпечення рівних прав доступу, у тому числі приєднання, до ГРМ відповідно до вимог цього Кодексу;

забезпечення Оператором ГРМ належної якості послуг доступу (приєднання) на договірних засадах;

забезпечення суб'єктами ринку природного газу критеріїв доступу, визначених [розділами V та VI](#) цього Кодексу, та належних розрахунків за надані послуги.

2. Оператор ГРМ зобов'язаний розміщувати на своєму вебсайті інформацію про технічні та комерційні умови доступу (приєднання) до об'єктів газорозподільної системи, що на законних підставах перебувають в його власності чи користуванні (у тому числі експлуатації), а також методологію встановлення плати за приєднання до газорозподільної системи, затверджену Регулятором.

Оператор ГРМ не має права відмовити замовнику в доступі (приєднанні) до об'єктів газорозподільної системи, що на законних підставах перебувають в його власності чи користуванні (у тому числі експлуатації), за виключенням випадків, передбачених [розділами V та VI](#) цього Кодексу.

3. Для забезпечення цілодобового доступу до газорозподільної системи та можливості розподілу (переміщення) належного споживачу (суміжному суб'єкту ринку природного газу) природного газу ГРМ обов'язковою умовою є наявність фізичного підключення об'єкта споживача (суміжного суб'єкта ринку природного газу) до ГРМ.

Власники об'єктів будівництва або існуючих об'єктів (земельних ділянок), які фізично не підключені до ГРМ, для набуття права на цілодобовий доступ до ГРМ та розподіл (переміщення) природного газу ГРМ повинні здійснити заходи щодо підключення (приєднання) власних об'єктів до ГРМ у порядку, визначеному в [розділі V](#) цього Кодексу.

Споживачі, у тому числі побутові, та суміжні суб'єкти ринку природного газу, які фізично підключені до ГРМ, забезпечуються цілодобовим доступом до ГРМ та можливістю розподілу (переміщення) природного газу ГРМ у порядку, визначеному в [розділі VI](#) цього Кодексу.

Споживач, що не є побутовим, зобов'язаний зареєструватись як учасник оптового енергетичного ринку відповідно до [Порядку реєстрації учасників оптового енергетичного](#)

ринку, затвердженого постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 04 жовтня 2023 року № 1812, у разі якщо сумарна номінальна потужність газового обладнання споживача забезпечує технічну спроможність споживання природного газу в обсязі 600 ГВт·год (56 391 тис. м³) на рік та вище.

{Пункт 3 глави 3 розділу I доповнено новим абзацом згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 593 від 27.03.2024;}

4. Виробники біометану або інших видів газу з альтернативних джерел мають право на отримання доступу до газорозподільної системи за умови дотримання технічних норм та стандартів безпеки відповідності до законодавства та за умови, що біометан або інші види газу з альтернативних джерел за своїми фізико-хімічними характеристиками відповідають нормативно-правовим актам, що регулюють питання якості природного газу.

{Пункт 4 глави 3 розділу I із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 847 від 02.08.2022;}

5. Взаємовідносини, пов'язані із замовленням та наданням послуги приєднання (технічного доступу) об'єкта будівництва або існуючого об'єкта (земельної ділянки) замовника до газорозподільної системи, регулюються договором на приєднання між Оператором ГРМ та замовником, який укладається відповідно до вимог розділу V цього Кодексу.

Взаємовідносини Оператора ГРМ з газодобувними підприємствами та виробниками біометану або інших видів газу з альтернативних джерел, об'єкти яких підключені до ГРМ, а також із суміжними Операторами ГРМ регулюються технічною угодою про умови приймання-передачі природного газу ГРМ, яка укладається з ними відповідно до вимог глави 2 розділу VI цього Кодексу.

Взаємовідносини, пов'язані з розподілом природного газу споживачам, у тому числі побутовим споживачам, підключеним до/через ГРМ, включаючи забезпечення Оператором ГРМ цілодобового їх доступу до ГРМ для споживання (розподілу) належного їм (їх постачальникам) природного газу, регулюються договором розподілу природного газу, укладеним між Оператором ГРМ та споживачем відповідно до вимог глави 3 розділу VI цього Кодексу.

6. На підставі укладеного договору розподілу природного газу Оператор ГРМ:

присвоює споживачу (точці комерційного обліку), у тому числі побутовому споживачу, персональний ЕІС-код суб'єкта ринку природного газу та передає його Оператору ГТС для ідентифікації споживача в інформаційній платформі Оператора ГТС, у тому числі для цілей закріплення споживача в Реєстрі споживачів відповідного постачальника та здійснення оперативних заходів при запровадженні процедури зміни його постачальника;

{Абзац другий пункту 6 глави 3 розділу I в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1437 від 27.12.2017;}

надає послугу споживачу із забезпечення цілодобового доступу до ГРМ в межах приєднаної потужності його об'єкта для можливості споживання ним відповідних об'ємів природного газу, виділених постачальником природного газу;

забезпечує формування та передачу даних прогнозів відборів/споживання природного газу та обсягів фактичного споживання природного газу споживачем Оператору ГТС у порядку, визначеному [Кодексом ГТС](#) та цим Кодексом.

{Абзац четвертий пункту 6 глави 3 розділу I із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016; в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1437 від 27.12.2017}

7. Якість природного газу, що надходить до ГРМ, та якість природного газу, що передається Оператором ГРМ у пунктах призначення, має відповідати вимогам цього Кодексу.

Оператор ГРМ відповідає за якість природного газу з моменту його надходження в ГРМ до моменту його передачі в пунктах призначення.

II. Структура газорозподільної системи

1. Газорозподільна система є технологічним комплексом, що складається з організаційно і технологічно пов'язаних між собою об'єктів, призначених для розподілу природного газу від газорозподільних станцій безпосередньо споживачам, тиск якого не може перевищувати 1,2 МПа.

Газові мережі, тиск яких менше 1,2 МПа та через які природний газ передається споживачам, є газорозподільною системою незалежно від їх власності та підпорядкування.

2. До складу ГРМ входять споруди і пристрої на газопроводах від місця надходження природного газу в ГРМ до пунктів призначення (об'єктів споживачів або суміжних Операторів ГРМ), зокрема, ГРМ включають:

1) газопроводи, зокрема підземні та/або надземні, високого, середнього та низького тиску;

2) обладнання для зниження тиску і підтримання його на заданому рівні, зокрема ГРП та ШРП;

3) установки електрохімічного захисту від корозії;

4) лінії технологічного зв'язку, споруди, обладнання автоматизованих систем контролю та управління технологічними процесами і установок електрохімічного захисту;

5) переходи через природні і штучні перешкоди (автомобільні дороги, залізниці, канали тощо);

6) будівлі та споруди для забезпечення експлуатації та оперативного обслуговування ГРМ;

7) споруди газорозподільних мереж, зокрема колодязі, запірні арматури, компенсатори, конденсатозбірники, контрольні трубки, контрольно-вимірювальні пункти, футляри, розпізнавальні і сигнальні знаки тощо.

3. Надходження природного газу до ГРМ здійснюється в місцях її фізичного з'єднання з:

газотранспортною системою;

суміжними газорозподільними системами;

мережами газодобувних підприємств та виробників біометану або інших видів газу з альтернативних джерел, об'єкти яких підключені до ГРМ.

4. Відбір природного газу з ГРМ здійснюється в місцях її фізичного з'єднання з:

об'єктами споживачів, у тому числі побутових споживачів;

суміжними газорозподільними системами.

III. Основні правила технічної експлуатації газорозподільної системи

1. Загальні умови

1. Експлуатацію газорозподільних систем здійснюють виключно Оператори ГРМ.

2. Власники газової мережі, яка згідно з [розділом II](#) цього Кодексу кваліфікується як газорозподільна система (крім газорозподільної системи, що відноситься до державного майна), що не є Операторами ГРМ, та Оператор ГРМ, до мереж якого підключені належні власникам газорозподільні системи (або на території ліцензованої діяльності якого знаходяться споживачі, підключені до цих газорозподільних систем), зобов'язані укласти договір про експлуатацію таких газорозподільних систем, або договір господарського відання чи користування з передачею газорозподільних систем на баланс Оператору ГРМ, або оформити передачу належних власникам газорозподільних систем у власність зазначеному Оператору ГРМ (у тому числі шляхом купівлі-продажу).

Договори експлуатації, господарського відання та користування укладаються за формами, визначеними у [додатках 3-5](#) цього Кодексу (крім газових мереж, що є державним майном).

Газові мережі внутрішнього газопостачання, в тому числі споруди і пристрої на них, від місця приєднання до внутрішньобудинкових систем газопостачання багатоквартирних будинків, визначаються як газорозподільна система.

{Абзац третій пункту 2 глави 1 розділу III в редакції Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016, № 691 від 12.07.2018, № 2291 від 05.12.2023}

Внутрішньобудинкові системи газопостачання багатоквартирних будинків не є складовою газорозподільної системи і їх обслуговування забезпечується з урахуванням положень [Закону України «Про житлово-комунальні послуги»](#), [Порядку ТО ВБСГ](#) та [ПБСГ](#).

{Абзац пункту 2 глави 1 розділу III в редакції Постанов Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 691 від 12.07.2018, № 2291 від 05.12.2023}

Взаємовідносини між власниками газорозподільних систем, які відносяться до державного майна, та Операторами ГРМ врегульовуються відповідно до вимог законодавства.

3. Оператори ГРМ зобов'язані мати:

у своєму складі аварійно-диспетчерські служби та інші виробничі підрозділи, у тому числі кваліфікований персонал, необхідні для належної експлуатації газорозподільних систем;

телефонний зв'язок екстреного виклику;

відповідні приміщення, транспортні засоби, обладнання та матеріали, необхідні для належної експлуатації газорозподільних систем.

4. Оператор ГРМ повинен забезпечити попереджувальні заходи безаварійної експлуатації газорозподільних систем, а саме комплекс робіт, що виконується на підставі результатів технічного огляду або технічного обстеження газорозподільних систем, з метою забезпечення її подальшого безаварійного експлуатування шляхом проведення технічного обслуговування, поточного або капітального ремонтів.

У разі виникнення аварійної ситуації Оператор ГРМ зобов'язаний вжити необхідних заходів, спрямованих на відновлення належної роботи газорозподільної системи.

5. При організації експлуатації газорозподільних систем та проведення робіт з технічного їх обслуговування і ремонту Оператор ГРМ повинен дотримуватися інструкцій і правил технічної експлуатації газорозподільних систем, правил безпеки систем газопостачання, державних стандартів, передбачених чинними нормативно-правовими актами України.

2. Організація аварійно-технічного обслуговування ГРМ

1. Оператор ГРМ повинен забезпечувати попереджувальні заходи для безаварійної експлуатації газорозподільних систем та локалізацію і ліквідацію аварійних ситуацій в газорозподільній системі.

2. Для локалізації і ліквідації аварійних ситуацій Оператором ГРМ організуються підрозділи аварійно-диспетчерської служби (АДС) з цілодобовою роботою, включаючи вихідні та святкові дні.

3. Служби АДС повинні бути забезпечені зв'язком екстреного виклику, спеціальними аварійними автомобілями, зв'язком екстреного виклику з відповідними спецслужбами (надзвичайних ситуацій, швидкої допомоги тощо), засобами радіозв'язку і мати апаратуру для запису переговорів.

4. Діяльність аварійних бригад з локалізації і ліквідації аварійних ситуацій повинна обумовлюватися планом локалізації і ліквідації аварій та планом взаємодії служб

екстреного виклику інших організацій, розробленими Оператором ГРМ з урахуванням місцевих умов.

5. Для локалізації і ліквідації витоків газу та аварійних ситуацій споживач невідкладно повинен повідомляти про них аварійно-диспетчерській службі Оператора ГРМ за номером екстреного виклику або іншим номером, зазначеним у договорі розподілу природного газу, укладеному з Оператором ГРМ.

3. Умови надійної та безпечної експлуатації ГРМ

1. Оператор ГРМ для забезпечення надійної та безпечної експлуатації газорозподільної системи:

забезпечує запобіжні заходи безаварійної експлуатації ГРМ;

розробляє та впроваджує плани локалізації та ліквідації аварійних ситуацій і аварій;

готує та узгоджує в рамках укладених договорів (технічних угод) з операторами суміжних систем, газодобувними підприємствами та виробниками біометану або інших видів газу з альтернативних джерел, які підключені до ГРМ, план дій на випадок виникнення перебоїв в роботі суміжних систем;

підтримує та розширює автоматизовані системи контролю і управління технологічними процесами з метою можливості оперативного реагування на загрози, які можуть виникнути в газорозподільній системі;

підтримує технічний стан пристроїв, установок, мереж, а також системних об'єктів згідно з вимогами законодавства, провадить постійний експлуатаційний нагляд, а також забезпечує постійні чергування команд технічної допомоги, а у разі виникнення аварії негайно розпочинає дії, направлені на її усунення;

провадить оцінку технічного стану газорозподільної системи, підготовлює та впроваджує інвестиційні плани і плани ремонту газорозподільної системи.

4. Охоронні зони газорозподільної системи

1. Охоронна зона об'єктів ГРМ поширюється на газопроводи з надлишковим тиском природного газу не більше 1,2 МПа, ГРП, ШРП, вузли обліку природного газу, засоби захисту газопроводів від електрохімічної корозії, споруди і пристрої на газопроводах, розпізнавальні та сигнальні знаки місцезнаходження газопроводів і споруд на них, за винятком внутрішньобудинкових газових мереж.

2. Оператори ГРМ мають право на отримання відповідно до чинного законодавства від органів, що здійснюють ведення державного земельного кадастру, державну реєстрацію прав на нерухоме чи інше майно, інформації про власників, користувачів об'єктів нерухомого та іншого майна, кадастрові номери земельних ділянок, розташованих у межах охоронних зон об'єктів ГРМ.

3. Охоронні зони об'єктів ГРМ зазначаються в документації із землеустрою з дати надання земельної ділянки для будівництва об'єкта ГРМ.

4. Власники або користувачі земельної ділянки, органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, Оператори ГРМ вживають заходів щодо охорони земель та дотримання встановлених обмежень у використанні земель охоронних зон об'єктів ГРМ.

5. Земельні ділянки, що входять до охоронних зон, використовуються власниками, орендарями земельних ділянок, землевласниками та землекористувачами з обов'язковим дотриманням вимог цього Кодексу.

6. Сільськогосподарські роботи в охоронних зонах проводяться власниками, орендарями земельних ділянок, землевласниками та землекористувачами з попереднім повідомленням про їх початок Оператора ГРМ.

7. Проведення ремонтних будівельних та/або земляних робіт в охоронній зоні ГРМ здійснюється відповідно до законодавства за письмовим погодженням Оператора ГРМ.

8. Письмове погодження, що надається Оператором ГРМ на право проведення ремонтних, будівельних та земляних робіт поблизу ГРМ, має містити вимоги та умови, обов'язкові для виконавців при виконанні ремонтних, будівельних та земляних робіт. До погодження додається схема газопроводу та інженерних комунікацій, споруд (ГРП, ШРП, ВОГ, засобів електрозахисту тощо).

Видача погодження Оператора ГРМ, його переоформлення, видача дублікату та його анулювання здійснюються на безоплатній основі.

Оператор ГРМ протягом 10 робочих днів з дня реєстрації письмового звернення юридичної чи фізичної особи або фізичної особи-підприємця щодо погодження проведення ремонтних, будівельних та/або земляних робіт в охоронній зоні ГРМ має надати письмове погодження або письмову обґрунтовану відмову. Письмове погодження надається на безоплатній основі.

Погодження має містити вимоги та умови, обов'язкові для виконавців при виконанні ремонтних, будівельних та/або земляних робіт, а також схему газопроводу та інженерних комунікацій, споруд (ГРП, ШРП, ВОГ, засобів електрозахисту тощо).

Роботи з усунення наслідків аварій можуть бути розпочаті без погодження Оператора ГРМ, але за обов'язкової присутності представника Оператора ГРМ та за умови обов'язкового оформлення в подальшому погоджень, що передбачені цією главою.

9. Юридичні та фізичні особи, а також фізичні особи-підприємці для отримання погодження Оператора ГРМ на проведення ремонтних, будівельних та/або земляних робіт в охоронній зоні ГРМ повинні подати Оператору ГРМ для узгодження проєкт плану їх проведення, розроблений з урахуванням вимог будівельних, а за необхідності - інших норм і правил, що регламентують ці роботи, а також заяву (лист) на отримання погодження.

10. Юридичні та фізичні особи, а також фізичні особи-підприємці, які отримали письмове погодження Оператора ГРМ, зобов'язані керуватися порядком проведення ремонтних, будівельних та земляних робіт і дотримуватись умов їх виконання з урахуванням вимог письмового погодження Оператора ГРМ.

11. Письмове погодження Оператора ГРМ на проведення ремонтних, будівельних та/або земляних робіт в охоронній зоні ГРМ оформляється у двох примірниках, один з яких зберігається в Оператора ГРМ протягом строку, визначеного законодавством.

12. Відмова в наданні письмового погодження на проведення робіт на земельних ділянках, розташованих у межах охоронних зон, надається Оператором ГРМ у разі, якщо:

проведення робіт заборонено цим Кодексом;

проведення робіт створить загрозу виникнення аварії (аварійної ситуації) на об'єктах ГРМ.

13. Дозвіл на порушення об'єктів благоустрою видається відповідним виконавчим органом сільської, селищної, міської ради за місцем проведення робіт.

14. Підставою для отримання дозволу на порушення благоустрою для проведення ремонтних, будівельних та земляних робіт в охоронній зоні є письмове погодження, видане Оператором ГРМ відповідно до вимог цієї глави.

15. До початку ремонтних, будівельних та земляних робіт в охоронній зоні наказом організації, що проводить роботи, з числа фахівців призначається особа, відповідальна за проведення ремонтних, будівельних та земляних робіт (керівник робіт).

16. Юридичні та фізичні особи, а також фізичні особи-підприємці, що проводять ремонтні, будівельні та земляні роботи в охоронних зонах, зобов'язані не пізніше ніж за добу до початку робіт повідомити представника Оператора ГРМ щодо проведення робіт.

17. Фізична особа або персонал юридичної особи чи фізичної особи-підприємця, залучені для проведення ремонтних, будівельних та земляних робіт в охоронних зонах, повинні бути ознайомлені (проінструктовані) представником Оператора ГРМ з інформацією про місцезнаходження газопроводу і споруд на ньому, їх позначення на місцевості, можливі аварійні ситуації і дії при їх виникненні.

18. Межі охоронних зон газорозподільної системи визначаються відповідно до [Правил безпеки систем газопостачання](#), затверджених наказом Міністерства енергетики та вугільної промисловості України від 15 травня 2015 року № 285, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 08 червня 2015 року за № 674/27119 (далі - ПБСГ).

{Глава 4 розділу III в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 691 від 12.07.2018}

5. Порядок визначення межі балансової належності та експлуатаційної відповідальності

1. Межа балансової належності та експлуатаційної відповідальності між Оператором ГРМ та споживачем (суміжним суб'єктом ринку природного газу) визначається в акті розмежування балансової належності та експлуатаційної відповідальності сторін, що є невід'ємною частиною договору розподілу природного газу (або у передбачених цим Кодексом випадках технічній угоді про умови приймання-передачі газу ГРМ), крім випадку передбаченого абзацом четвертим цього пункту.

{Абзац перший пункту 1 глави 5 розділу III із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 2291 від 05.12.2023}

Акт розмежування балансової належності та експлуатаційної відповідальності сторін в обов'язковому порядку має містити схему газопроводів з визначенням на них межі балансової належності, точки вимірювання (місця встановлення вузла обліку) та напрямів потоків природного газу.

За відсутності акта розмежування балансової належності та експлуатаційної відповідальності сторін за об'єктами суміжних суб'єктів ринку природного газу (включаючи споживачів) Оператор ГРМ, до/через ГРМ якого підключені зазначені об'єкти, зобов'язаний в установлені законодавством строки здійснити заходи з укладання з їх власниками акта розмежування балансової належності та експлуатаційної відповідальності сторін.

Укладення акта розмежування балансової належності та експлуатаційної відповідальності сторін в багатоквартирних будинках між Оператором ГРМ та співвласниками багатоквартирного будинку не є обов'язковим. Межі експлуатаційної відповідальності в багатоквартирному будинку визначаються відповідно до [Закону України «Про житлово-комунальні послуги»](#) та [Порядку ТО ВБСГ](#).

{Абзац четвертий пункту 1 глави 5 розділу III в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 2291 від 05.12.2023}

2. Межа балансової належності визначається за ознаками права власності на газові мережі чи окремі її елементи. Межа експлуатаційної відповідальності встановлюється на межі балансової належності, але за домовленістю сторін може не збігатися з межею балансової належності, про що має бути зазначено в акті розмежування балансової належності та експлуатаційної відповідальності сторін.

3. Власники газових мереж, у тому числі побутові споживачі відповідають за експлуатацію власних мереж та їх складових, забезпечують належну їх експлуатацію згідно з чинним законодавством, у тому числі ПБСГ, зокрема укладають відповідний договір із суб'єктом господарювання, який має право на виконання таких робіт.

{Абзац перший пункту 3 глави 5 розділу III в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 691 від 12.07.2018, із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 2291 від 05.12.2023}

Оператор ГРМ не має права здійснювати перевірку наявності у споживачів/балансоутримувачів/власників газових мереж договорів на обслуговування внутрішньобудинкових систем газопостачання, які не є ГРМ, крім випадків, передбачених [ПБСГ](#).

{Пункт 3 глави 5 розділу III доповнено новим абзацом згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016}

{Пункт 3 глави 5 розділу III із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016}

4. Якщо до ГРМ підключені газові мережі, які не належать жодній особі та через які природний газ розподіляється суб'єктам ринку природного газу, такі газові мережі в установленому законодавством порядку мають бути передані в користування Оператору ГРМ, до газорозподільних систем якого підключені зазначені газові мережі.

5. Оператор ГРМ має право безперешкодного та безкоштовного доступу до земельних ділянок та інших об'єктів всіх форм власності, на яких розташована газорозподільна система, для виконання службових обов'язків, передбачених законодавством.

Для належного виконання Оператором ГРМ функцій щодо забезпечення гарантованого рівня надійності, безпеки, якості та величини тиску газу, запобігання можливим вибокам газу та недопущення аварійних ситуацій споживач зобов'язаний забезпечити доступ на власні об'єкти представникам Оператора ГРМ за їх службовими посвідченнями для виконання службових обов'язків, зокрема, для:

перевірки, локалізації і ліквідації вибоків газу та аварійних ситуацій;

перевірки, повірки та/або експертизи комерційного вузла обліку (лічильника газу), а також перевірки показань лічильників газу;

виконання робіт з припинення та відновлення газопостачання.

6. Локалізація та ліквідація аварійних ситуацій внутрішньобудинкової системи газопостачання та дворових газопроводів побутового споживача, які можуть призвести до нещасного випадку, здійснюються аварійно-диспетчерськими службами Оператора ГРМ цілодобово та за його рахунок.

6. Визначення втрат та виробничо-технологічних витрат природного газу в ГРМ

{Назва глави 6 розділу III в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1953 від 07.11.2016}

1. З урахуванням специфіки переміщення природного газу газорозподільною системою, що пов'язана з умовною нормативною герметичністю газопроводів, з'єднувальних деталей, арматури, компенсаторів, газового обладнання, інших приладів та обладнання (тобто стан, за якого можливий витік газу, що не може бути зафіксований органолептичним методом) та вибоками газу під час технічного огляду чи обслуговування, поточного ремонту, заміни арматури, приладів, обладнання, устаткування, Оператор ГРМ укладає договір (договори) на закупівлю або постачання природного газу для покриття об'ємів (обсягів) фактичних втрат та виробничо-технологічних витрат природного газу в ГРМ для забезпечення фізичного балансування ГРМ та власної господарської діяльності.

{Абзац перший пункту 1 глави 6 розділу III із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1445 від 01.09.2021}

2. Річні розміри нормативних та виробничо-технологічних втрат/витрат природного газу для кожного оператора газорозподільної системи, які враховуються при встановленні тарифів на послуги розподілу природного газу, визначаються згідно з [Методикою визначення розмірів нормативних та виробничо-технологічних втрат/витрат природного газу при здійсненні розподілу природного газу](#), затвердженою постановою НКРЕКП від 06.11.2020 № 2033.

{Пункт 2 глави 6 розділу III в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 2033 від 06.11.2020}

3. *{Абзац перший пункту 3 глави 6 розділу III виключено на підставі Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1953 від 07.11.2016}*

Оператор ГРМ у порядку, встановленому Регулятором, зобов'язаний надавати Регулятору звітні дані про фактичні втрати природного газу за підсумками відповідного періоду.

4. Об'єм (обсяг) фактичних виробничо-технологічних втрат/витрат природного газу складається з нормативних та виробничо-технологічних втрат/витрат, а також понаднормованих втрат природного газу, які виникають під час переміщення природного газу газорозподільною системою.

{Пункт 4 глави 6 розділу III доповнено новим абзацом першим згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 2033 від 06.11.2020}

Об'єм (обсяг) фактичних втрат та виробничо-технологічних витрат природного газу за підсумками місяця та календарного року визначається Оператором ГРМ відповідно до [глави 1](#) розділу XII цього Кодексу та розраховується як різниця між об'ємом (обсягом) надходження природного газу, до ГРМ у відповідний період і об'ємом (обсягом) природного газу який розподілений між підключеними до/через ГРМ споживачами та переданий в ГТС і в суміжні ГРМ протягом зазначеного періоду.

{Абзац другий пункту 4 глави 6 розділу III із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1021 від 08.06.2023}

Оператор ГРМ для покриття об'ємів (обсягів) втрат та виробничо-технологічних витрат природного газу зобов'язаний мати укладений договір на постачання природного газу з постачальником, крім випадку закупівлі природного газу відповідно до положення про покладення спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу. При цьому Оператор ГРМ не обмежений у праві здійснювати закупівлю природного газу у власника природного газу (у тому числі ГДП, ВБМ, оптового продавця) на загальних підставах та ринкових умовах.

{Абзац третій пункту 4 глави 6 розділу III із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1445 від 01.09.2021; в редакції Постанови Національної комісії, що

здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 182 від 31.01.2023}

IV. Планування та розвиток газорозподільної системи

1. Загальні умови

1. Оператор ГРМ відповідає за надійну та безпечну експлуатацію, підтримання у належному стані та розвиток (будівництво), включаючи нове будівництво, реконструкцію, капітальний ремонт та технічне переоснащення, об'єктів газорозподільної системи, що знаходяться в його власності або користуванні, у тому числі на правах господарського відання, користування чи експлуатації.

2. Проектування та будівництво об'єктів ГРМ здійснюється відповідно до законодавства у сфері містобудівної діяльності з урахуванням плану розвитку газорозподільної системи та вимог цього Кодексу.

3. Фінансування заходів з проектування та будівництва об'єктів газорозподільної системи здійснюється на підставі плану розвитку газорозподільної системи Оператора ГРМ, затвердженого Регулятором, за рахунок коштів, передбачених у тарифах на послуги розподілу природного газу, та інших джерел, не заборонених законодавством.

{Пункт 3 глави 1 розділу IV в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1721 від 20.09.2023}

4. У разі будівництва будь-яких будівель, споруд, доріг, мостів, інших об'єктів архітектури, що потребує перенесення об'єктів (складових) газорозподільної системи, роботи та супутні послуги, пов'язані з перенесенням об'єктів (складових) газорозподільної системи, забезпечуються Оператором ГРМ за рахунок коштів замовників будівництва.

5. Приймання в експлуатацію об'єктів (складових) ГРМ після будівництва (нового будівництва, реконструкції, капітального ремонту або технічного переоснащення) здійснюється в порядку, визначеному чинним законодавством, та за участі Оператора ГРМ.

6. Приєднання об'єктів (складових) ГРМ до газотранспортної системи здійснюється в порядку, визначеному [Кодексом ГТС](#).

2. План розвитку газорозподільної системи

1. З метою забезпечення безпеки, надійності та якості розподілу (газопостачання) природного газу газорозподільною системою та з урахуванням законодавства з питань охорони довкілля та заходів з підвищення енергоефективності, передбачених [Законом України «Про енергетичну ефективність»](#), Оператор ГРМ щороку до 31 липня розробляє та подає на затвердження Регулятору план розвитку газорозподільної системи на наступні 10 років, а після затвердження розміщує його на своєму вебсайті. Оператор ГРМ подає Регулятору плани розвитку з урахуванням положень цього пункту окремо на частину місць провадження господарської діяльності Оператора ГРМ, на яку встановлено окремий тариф на послуги розподілу природного газу.

{Пункт 1 глави 2 розділу IV в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1721 від 20.09.2023}

2. Розвиток газорозподільної системи провадиться з урахуванням розвитку адміністративної території, на якій знаходиться ця система, поточної та майбутньої потреби в природному газі та довготривалої працездатності газорозподільної системи.

3. Плануючи розвиток газорозподільної системи, Оператор ГРМ здійснює дослідження потреби ринку в новій газорозподільній інфраструктурі.

При підготовці десятирічного плану розвитку газорозподільної системи Оператор ГРМ робить обґрунтовані припущення стосовно росту обсягів споживання природного газу.

4. Десятирічний план розвитку газорозподільної системи повинен визначати:

основні об'єкти газової інфраструктури, будівництво або реконструкція яких є доцільною в наступні десять років;

перелік нових інвестицій, які повинні бути здійснені протягом наступних трьох років, та планові джерела їх інвестування;

строки реалізації всіх інвестиційних проєктів.

5. Десятирічний план розвитку газорозподільної системи складається із таких розділів:

розділ I - опис фактичного стану основних об'єктів газової інфраструктури Оператора ГРМ (фондів, активів) та необхідних заходів для їх підтримання на належному рівні відповідно до регламентних процедур, передбачених нормативно-технічними документами;

{Абзац другий пункту 5 глави 2 розділу IV із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 855 від 26.05.2021}

розділ II - опис заходів, які направлені на розвиток газорозподільної системи за рахунок будівництва нових об'єктів ГРМ, включаючи нове будівництво, реконструкцію, капітальний ремонт, технічне переоснащення тощо, у наступні десять років за рахунок планових інвестицій;

{Абзац третій пункту 5 глави 2 розділу IV із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 855 від 26.05.2021; в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1721 від 20.09.2023}

розділ III - опис заходів на перший рік плану розвитку у вигляді інвестиційної програми із зазначенням запланованих заходів та витрат у зазначеному періоді;

{Абзац четвертий пункту 5 глави 2 розділу IV із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 855 від 26.05.2021}

розділ IV - план заходів на другий-третій плановані роки десятирічного плану розвитку із зазначенням потреби в інвестиціях для його виконання;

{Абзац п'ятий пункту 5 глави 2 розділу IV із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 855 від 26.05.2021}

розділ V - план заходів на четвертий-десятий плановані роки десятирічного плану розвитку із зазначенням потреби в інвестиціях для його виконання.

{Абзац шостий пункту 5 глави 2 розділу IV із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 855 від 26.05.2021}

{Пункт 5 глави 2 розділу IV в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1953 від 07.11.2016}

6. При розробці плану розвитку газорозподільної системи Оператор ГРМ бере до уваги:

1) безпеку експлуатації газорозподільної системи, а також забезпечення безперервності надання газорозподільних послуг;

2) технічний стан елементів ГРМ;

3) зниження питомих витрат на експлуатацію;

4) збільшення технічної потужності ГРМ;

5) приєднання до газорозподільної мережі;

6) економічну ефективність інвестиційних заходів.

7. Після затвердження плану розвитку газорозподільної системи Регулятором Оператор ГРМ інформує Оператора ГТС щодо запланованих обсягів та заходів розвитку (будівництво, реконструкція, капітальний ремонт або технічне переоснащення) ГРМ, які пов'язані з розвитком ГТС.

3. Документальне оформлення плану розвитку газорозподільної системи

1. Планування заходів та фінансування плану розвитку повинно здійснюватись Оператором ГРМ з урахуванням технічного стану його основних фондів та інших активів, необхідності забезпечення належного рівня експлуатації об'єктів газорозподільної системи та якості надання послуг розподілу природного газу цією системою на довгостроковий період, зменшення обсягів виробничо-технологічних витрат та нормативних витрат природного газу, а також принципів економічної доцільності запровадження відповідних заходів.

2. До плану розвитку не можуть бути включені такі заходи (окрім заходів, пов'язаних зі створенням обмінного фонду та/або встановленням, та/або заміною лічильників газу побутових споживачів (населення), та заходів із розробки проектно-кошторисної документації):

які не створюють нові основні засоби/інші необоротні матеріальні активи/нематеріальні активи;

які не призводять до збільшення балансової вартості основних засобів/інших необоротних матеріальних активів/нематеріальних активів.

{Главу 3 розділу IV доповнено новим пунктом 2 згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1721 від 20.09.2023}

3. Перший розділ плану розвитку має включати опис фактичного стану основних об'єктів газорозподільної системи та матеріально-технічного оснащення Оператора ГРМ і необхідних заходів для їх підтримання на належному рівні відповідно до регламентних процедур, передбачених нормативно-технічними документами, на наступні три роки. При цьому зазначені заходи мають містити прогнозовані витрати на їх реалізацію.

Узагальнений технічний стан об'єктів газових мереж, колісних транспортних засобів, спеціальних машин та механізмів, виконаних на колісних шасі, приладів контролю та діагностики, комп'ютерної техніки газорозподільного підприємства та запланованих заходів для їх підтримання подається за формою, наведеною в **додатку 6** до цього Кодексу.

4. Другий розділ плану розвитку має включати опис заходів, які направлені на розвиток газорозподільної системи за рахунок будівництва нових об'єктів ГРМ, включаючи нове будівництво, реконструкцію, капітальний ремонт, технічне переоснащення тощо у наступні десять років за рахунок планових інвестицій.

{Пункт 4 глави 3 розділу IV в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1721 від 20.09.2023}

5. На підставі даних розділів I та II плану розвитку Оператор ГРМ формує розділ III плану розвитку (інвестиційну програму), що має включати опис заходів та необхідних витрат на перший рік плану розвитку, у розрізі таких розділів:

Блок	Розділ
Експлуатація мереж	I. Розподільні газопроводи
	II. Відключаючі пристрої
	III. Газорегуляторні пункти (ГРП)
	IV. Шафові регуляторні пункти (ШРП)
	V. Газорегуляторне обладнання
	VI. Електрохімічний захист (ЕХЗ)
	VII. Інше

Транспортні засоби	VIII. Модернізація та закупівля транспортних засобів, спеціальних машин та механізмів
	Спеціалізована техніка
	Легковий автотранспорт
	Інше
Облік природного газу	IX. Облік природного газу
	Оперативний облік (секціонування, дублюючий облік, ВОГ ГРП, ШРП)
	Комерційний облік (ВОГ на балансі АТ, у т. ч. будинковий ВОГ)
	Спеціалізовані лабораторії (хімічна лабораторія, лабораторія з повірки ЗВТ тощо)
	Індивідуальний облік населення
	Заміна індивідуальних лічильників
	Обмінний фонд індивідуальних лічильників
	Еталонне обладнання та спеціальні засоби для забезпечення технічних перевірок
	Пристрої передавання інформації з лічильників (вузлів обліку)
	Інше (розшифрувати)
Прилади	X. Придбання приладів
Інформаційні технології (ІТ)	XI. Впровадження та розвиток інформаційних технологій
	Обладнання
	Програмне забезпечення

	Інше
Інше	XII. Інше

Фінансування заходів інвестиційної програми Оператора ГРМ планується ліцензіатом за рахунок таких джерел фінансування:

амортизаційних відрахувань, передбачених відповідним тарифом Оператора ГРМ;

капітальних інвестицій, передбачених відповідним тарифом Оператора ГРМ;

{Абзац четвертий пункту 5 глави 3 розділу IV в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1721 від 20.09.2023}

витрат на встановлення індивідуальних лічильників газу населенню/на встановлення інтелектуальних лічильників газу/на заміну лічильників газу та/або створення обмінного фонду лічильників газу, передбачених відповідним тарифом Оператора ГРМ;

{Абзац пункту 5 глави 3 розділу IV в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1721 від 20.09.2023}

інших джерел, не заборонених законодавством, з обов'язковим обґрунтуванням та розшифруванням таких джерел.

{Пункт глави 3 розділу IV в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 855 від 26.05.2021}

6. Пояснювальна записка третього розділу плану розвитку має передбачати:

1) опис переліку робіт, основного обладнання, матеріалів, апаратного та програмного забезпечення та послуг, запланованих для виконання у планованому періоді, з розбивкою на етапи (квартали);

{Підпункт 1 пункту глави 3 розділу IV із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 855 від 26.05.2021}

2) обґрунтування необхідності проведення заходів у запланований період;

3) інформацію щодо техніко-економічної ефективності заходів інвестиційної програми з урахуванням вимог чинного законодавства України;

{Пункт глави 3 розділу IV доповнено новим підпунктом 3 згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 855 від 26.05.2021}

4) інформацію щодо економічної ефективності закупівлі транспортних засобів, спеціальних машин та механізмів в інвестиційній програмі відповідно до форми, наведеної в розділі I **додатка 7** до цього Кодексу;

{Пункт глави 3 розділу IV доповнено новим підпунктом 4 згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 855 від 26.05.2021}

5) інформацію щодо перехідних заходів (об'єктів незавершеного будівництва, розподілених на етапи будівництва тощо), період фінансування яких (включаючи період проектування) передбачається тривалістю понад 1 рік, відповідно до форми, наведеної в розділі II [додатка 7](#) до цього Кодексу;

{Пункт глави 3 розділу IV доповнено новим підпунктом 5 згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 855 від 26.05.2021}

6) інформацію щодо проектно-вишукувальних робіт, запланованих до виконання у планованому періоді, відповідно до форми, наведеної в розділі III до [7](#) до цього Кодексу;

{Пункт глави 3 розділу IV доповнено новим підпунктом 6 згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 855 від 26.05.2021}

7) інформацію щодо відповідності затверджених проектно-вишукувальних робіт та заходів будівництва (реконструкції тощо) інвестиційної програми газорозподільного підприємства відповідно до форми, наведеної в розділі IV [додатка 7](#) до цього Кодексу.

{Пункт глави 3 розділу IV доповнено новим підпунктом 7 згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 855 від 26.05.2021}

7. Заплановані заходи інвестиційної програми повинні бути підкріплені обґрунтованими матеріалами до запланованих робіт та закупівель товарів, які, зокрема, мають містити цінові пропозиції (прайси, комерційні пропозиції та ін.) виробників або їх офіційних представників в Україні, накази про затвердження проектної документації та зведені кошториси до відповідних проектів, що передбачені заходами на планований період, а також інформацію щодо заходів інвестиційної програми, які потребують експертизи проектно-кошторисної документації з урахуванням вимог чинного законодавства, відповідно до форми, наведеної в [додатку 8](#) до цього Кодексу.

{Абзац перший пункту глави 3 розділу IV в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 855 від 26.05.2021}

Заходи з проведення нового будівництва або реконструкції об'єктів ГРМ включаються до плану розвитку за наявності необхідних для цього проектів, розроблених та затверджених відповідно до вимог чинного законодавства.

Оператор ГРМ може передбачити у плані розвитку на перший рік кошти для розробки проектів на реалізацію робіт, що заплановані до виконання в майбутніх періодах.

Ціни закупівель, які застосовуються при формуванні плану розвитку на перший рік, є орієнтовними. Остаточна ціна закупівель визначається Оператором ГРМ на конкурентних

засадах відповідно до вимог чинного законодавства про здійснення закупівель, у тому числі [Закону України «Про публічні закупівлі»](#).

8. План розвитку на перший рік має містити:

1) зведений реєстр номенклатури обладнання та матеріалів (відповідно до довідника, розміщеного на офіційному сайті НКРЕКП), які заплановані для закупівлі в інвестиційній програмі, відповідно до форми, наведеної в розділі I [додатка 9](#) до цього Кодексу;

2) план розвитку газорозподільної системи на 20__ – 20__ роки газорозподільного підприємства на перший рік (інвестиційну програму) за формою, наведеною в розділі II [додатка 9](#) до цього Кодексу, з цифровим визначенням пріоритетності заходів за принципом наскрізної нумерації, починаючи з одиниці, за кожним джерелом фінансування. При цьому декілька заходів за одним джерелом фінансування не можуть бути позначені однаковим цифровим пріоритетом;

3) зведену інформацію щодо заходів інвестиційної програми (перелік заходів) газорозподільного підприємства за формою, наведеною в розділі III [додатка 9](#) до цього Кодексу.

{Пункт глави 3 розділу IV в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 855 від 26.05.2021}

9. На підставі даних розділів I та II плану розвитку Оператор ГРМ формує розділ IV плану розвитку газорозподільної системи на 20__ – 20__ роки газорозподільного підприємства на другий – третій роки плану розвитку в розрізі укрупнених заходів та їх фінансування на кожний рік запланованого періоду за формою, наведеною в [додатку 10](#) до цього Кодексу.

{Абзац перший пункту глави 3 розділу IV в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 855 від 26.05.2021}

Пояснювальна записка четвертого розділу плану розвитку має передбачати:

1) опис переліку робіт, основного обладнання, матеріалів, апаратного та програмного забезпечення та послуг, запланованих для виконання у прогнозованому періоді, з розбивкою на етапи (півріччя);

2) обґрунтування необхідності проведення робіт у запланований період та прогнозовані джерела фінансування.

10. На підставі даних розділів I та II плану розвитку Оператор ГРМ формує розділ V плану розвитку газорозподільної системи на 20__ – 20__ роки газорозподільного підприємства на четвертий – десятий роки плану розвитку в розрізі укрупнених заходів та їх фінансування на кожний рік запланованого періоду за формою, наведеною в [додатку 11](#) до цього Кодексу.

{Абзац перший пункту глави 3 розділу IV в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 855 від 26.05.2021}

11. На підставі даних розділів III, IV та V плану розвитку Оператор ГРМ надає зведену інформацію щодо заходів десятирічного плану розвитку газорозподільних систем за формою, наведеною в [додатку 12](#) до цього Кодексу.

{Главу 3 розділу IV доповнено новим пунктом згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 855 від 26.05.2021}

12. План розвитку формується із зазначенням обсягу фінансування без урахування податку на додану вартість.

Числова інформація у плані розвитку та у звітній інформації щодо його виконання зазначається в тисячах гривень з точністю до одного знака після коми.

{Абзац другий пункту 12 глави 3 розділу IV в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1721 від 20.09.2023}

13. Сторінки плану розвитку нумеруються, прошнуровуються, кількість прошнурованих аркушів завіряється підписом керівника Оператора ГРМ або уповноваженою ним особою та скріплюється печаткою Оператора ГРМ.

Матеріали, які надаються як обґрунтування розділів плану розвитку, повинні бути підписані керівником Оператора ГРМ або уповноваженою ним особою та скріплені печаткою.

{Розділ IV доповнено новою главою згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1953 від 07.11.2016}

4. Порядок подання, розгляду та затвердження плану проєкту

1. План розвитку на наступні 10 років подається Оператором ГРМ Регулятору щороку до 31 липня року, що передує планованому періоду, з урахуванням вимог [Порядку проведення відкритого обговорення проєктів рішень Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг](#), затвердженого постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 30 червня 2017 року № 866, у частині схвалення/затвердження інвестиційних програм/планів розвитку та змін до них.

Оператор ГРМ забезпечує достовірність наданої Регулятору інформації.

З метою інформування громадськості проєкт плану розвитку газорозподільної системи оприлюднюється Оператором ГРМ шляхом розміщення на своєму офіційному вебсайті в мережі Інтернет до дати подання плану розвитку на затвердження Регулятору.

{Пункт 1 глави 4 розділу IV в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 855 від 26.05.2021}

2. Під час розгляду поданих документів та/або додаткових пояснень та обґрунтувань Регулятор може проводити робочі зустрічі з уповноваженими представниками суб'єкта господарювання.

{Пункт 2 глави 4 розділу IV в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 855 від 26.05.2021}

3. У разі встановлення невідповідності плану розвитку вимогам цього Кодексу та/або наявності в Регулятора певних зауважень (уточнень, пропозицій) до плану розвитку чи необхідності уточнення окремих його складових Регулятор протягом 30 календарних днів після офіційного отримання плану розвитку письмово повідомляє Оператора ГРМ про наявні зауваження або необхідність уточнення окремих складових плану розвитку.

У разі отримання від Регулятора письмових зауважень (уточнень, пропозицій) до плану розвитку Оператор ГРМ зобов'язаний упродовж 30 календарних днів з дня отримання таких зауважень (уточнень, пропозицій) надати відповідні пропозиції, додаткові пояснення та обґрунтування. У такому разі план розвитку повторно розглядається Регулятором після подання Оператором ГРМ плану розвитку газорозподільних систем, доопрацьованого з урахуванням зауважень (уточнень, пропозицій).

{Пункт 3 глави 4 розділу IV в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 855 від 26.05.2021}

4. У разі відсутності у Регулятора зауважень до плану розвитку питання про затвердження плану розвитку Оператора ГРМ виносяться на засідання Регулятора, яке проводиться у формі відкритого слухання.

{Абзац другий пункту 4 глави 4 розділу IV виключено на підставі Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 855 від 26.05.2021}

{Абзац третій пункту 4 глави 4 розділу IV виключено на підставі Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 855 від 26.05.2021}

{Абзац четвертий пункту 4 глави 4 розділу IV виключено на підставі Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 855 від 26.05.2021}

{Абзац п'ятий пункту 4 глави 4 розділу IV виключено на підставі Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 855 від 26.05.2021}

{Абзац шостий пункту 4 глави 4 розділу IV виключено на підставі Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 855 від 26.05.2021}

{Абзац сьомий пункту 4 глави 4 розділу IV виключено на підставі Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 855 від 26.05.2021}

{Абзац восьмий пункту 4 глави 4 розділу IV виключено на підставі Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 855 від 26.05.2021}

{Абзац дев'ятий пункту 4 глави 4 розділу IV виключено на підставі Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 855 від 26.05.2021}

{Абзац десятий пункту 4 глави 4 розділу IV виключено на підставі Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 855 від 26.05.2021}

5. Якщо під час розгляду плану розвитку на засіданні Регулятора, що проводиться у формі відкритих слухань, виникають питання щодо недостатності обґрунтування окремих заходів плану розвитку, Регулятор або Оператор ГРМ може ініціювати проведення їх експертизи. У такому разі розгляд плану розвитку зупиняється на період, необхідний для проведення такої експертизи, про що Регулятор письмово повідомляє Оператора ГРМ протягом п'яти робочих днів з дня прийняття рішення Регулятором про необхідність проведення такої експертизи.

За результатами експертизи спірні питання повторно розглядаються Регулятором.

6. У разі прийняття Регулятором рішення на засіданні, яке проводиться у формі відкритого слухання, про необґрунтованість окремих заходів плану розвитку, ці заходи виключаються з плану розвитку. При цьому кошти, передбачені на їх фінансування, перерозподіляються на інші заходи відповідно до цифрового пріоритету у плані розвитку.

7. Затверджений Регулятором план розвитку оформлюється Оператором ГРМ у двох примірниках. Протягом тижня один примірник надається Регулятору, другий - залишається в Оператора ГРМ.

Електронна форма затвердженого Регулятором плану розвитку оприлюднюється Оператором ГРМ шляхом розміщення на своєму офіційному вебсайті протягом десяти робочих днів з дня прийняття рішення Регулятором про затвердження плану розвитку та зберігається на ньому не менше трьох років.

Після прийняття рішення Регулятором про затвердження плану розвитку проєктна документація та обґрунтувальні матеріали, які додавалися до нього Оператором ГРМ, а також робочі примірники плану розвитку повертаються Оператору ГРМ для зберігання та використання в роботі та мають бути надані Регулятору, за його запитом, для виконання покладених на нього завдань.

На титульній сторінці всіх примірників затвердженого плану розвитку газорозподільної системи вказуються реквізити документів, якими план розвитку затверджений відповідно до статуту ліцензіата та затверджений Регулятором. Зазначені відмітки підписуються керівником ліцензіата або уповноваженою ним особою та скріплюються печаткою (за наявності).

Сторінки плану розвитку газорозподільної системи нумеруються, прошнуровуються, кількість прошнурованих аркушів завіряється підписом керівника ліцензіата або уповноваженою ним особою та скріплюється печаткою (за наявності).

8. Зміни до плану розвитку розглядаються Регулятором у порядку, передбаченому главою 4 цього розділу.

При поданні змін до затвердженого плану розвитку Оператор ГРМ надає Регулятору:

{Пункт 8 глави 4 розділу IV доповнено новим абзацом згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 855 від 26.05.2021}

1) план розвитку на наступні 10 років зі змінами з урахуванням вимог [Порядку проведення відкритого обговорення проектів рішень Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг](#), затвердженого постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 30 червня 2017 року № 866, у частині схвалення/затвердження інвестиційних програм/планів розвитку та змін до них;

{Пункт 8 глави 4 розділу IV доповнено новим абзацом згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 855 від 26.05.2021}

2) зведену інформацію щодо змін до затвердженого плану розвитку газорозподільної системи за формою, наведеною в розділі I [додатка 13](#) до цього Кодексу;

{Пункт 8 глави 4 розділу IV доповнено новим абзацом згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 855 від 26.05.2021}

3) порівняльну таблицю щодо коригування затвердженого плану розвитку газорозподільної системи за формою, наведеною в розділі II [додатка 13](#) до цього Кодексу;

{Пункт 8 глави 4 розділу IV доповнено новим абзацом згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 855 від 26.05.2021}

4) зміни до затвердженого плану розвитку газорозподільної системи (перелік заходів) за формою, наведеною в розділі III [додатка 13](#) до цього Кодексу.

{Пункт 8 глави 4 розділу IV доповнено новим абзацом згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 855 від 26.05.2021}

{Розділ IV доповнено новою главою згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1953 від 07.11.2016}

5. Виконання плану розвитку

1. Оператор ГРМ зобов'язаний виконувати затверджений Регулятором план розвитку в повному обсязі відповідно до запланованих етапів, обсягів робіт у кількісному вираженні та обсягів фінансування у вартісному вираженні.

Виконання інвестиційної програми має здійснюватися відповідно до затверджених джерел за кожним заходом.

{Пункт 1 глави 5 розділу IV доповнено новим абзацом згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 855 від 26.05.2021}

2. Виконаними вважаються об'єкти, які введені в експлуатацію відповідно до вимог чинного законодавства, прийняті на баланс та щодо яких завершено фінансування, що підтверджено такими документами:

1) для необоротних активів, а саме основних засобів та інших необоротних матеріальних активів:

акт виконаних робіт/акт приймання-передачі наданих послуг, та/або акт введення в експлуатацію основних засобів, та/або акт готовності об'єкта до експлуатації, та/або сертифікат (декларація), виданий відповідними органами державного архітектурно-будівельного контролю, та/або інші первинні документи відповідно до стандартів бухгалтерського обліку, що підтверджують прийняття основних засобів на баланс;

платіжні інструкції та/або інші документи, що підтверджують здійснення оплати;

2) для нематеріальних активів:

акт введення в господарський оборот об'єкта права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів та/або інші первинні документи відповідно до стандартів бухгалтерського обліку, що підтверджують прийняття нематеріальних активів на баланс;

платіжні інструкції та/або інші документи, що підтверджують здійснення оплати.

Заходи з розробки проектно-кошторисної документації вважаються виконаними, якщо за результатами їх виконання складено акт виконаних робіт та/або акт приймання-передачі проектно-кошторисної документації на об'єкт та щодо яких здійснено повне фінансування.

Етапи перехідних заходів (об'єкти незавершеного будівництва, розподілені на етапи будівництва), передбачені інвестиційною програмою, вважаються виконаними, якщо за результатами їх виконання складено акти виконаних робіт та/або акти приймання-передачі, а також завершено фінансування відповідно до цих актів.

{Пункт 2 глави 5 розділу IV в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1721 від 20.09.2023}

3. При збільшенні вартості виконання заходів інвестиційної програми (окрім перехідних заходів (об'єктів незавершеного будівництва, розподілених на етапи будівництва) та заходів, щодо яких було проведено експертизу кошторисної вартості заходу), передбачених затвердженим планом розвитку, до 5 (п'яти) відсотків, Оператор ГРМ за умови наявності економії коштів при повному виконанні відповідних заходів інвестиційної програми в кількісному вимірі може самостійно зробити перерозподіл фінансування між заходами в розрізі окремого джерела фінансування та за умови незмінності фізичних обсягів цих заходів.

{Пункт 3 глави 5 розділу IV в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1721 від 20.09.2023}

4. У разі недофінансування заходів плану розвитку, запланованих на перший рік, з причин, незалежних від Оператора ГРМ, першочергово забезпечується фінансування заходів з будівництва, модернізації і реконструкції газопроводів та споруд на них і заходів зі зниження виробничо-технологічних витрат та нормативних витрат природного газу. При цьому Оператор ГРМ може продовжити фінансування цих заходів до 20 числа місяця, наступного після закінчення періоду дії першого року плану розвитку, за рахунок коштів, отриманих як джерело фінансування плану розвитку наступного періоду.

5. Оператор ГРМ має право протягом планованого періоду звернутися до Регулятора з пропозицією щодо внесення змін до затвердженого плану розвитку з наданням відповідного обґрунтування.

{Пункт 5 глави 5 розділу IV в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 855 від 26.05.2021}

6. У випадку фактичного збільшення надходження коштів відповідно до визначених джерел фінансування Оператор ГРМ ініціює процедуру внесення відповідних змін до плану розвитку в порядку, визначеному цим Кодексом, у частині збільшення джерел фінансування та доповнення запланованих заходів.

При збільшенні вартості заходів, яке відбулося в період між розробкою кошторисної документації заходів плану розвитку та прийняттям в експлуатацію цих заходів, на більше ніж фактичний індекс інфляції за відповідний період Регулятор або Оператор ГРМ може ініціювати проведення експертизи зазначених заходів.

7. Профінансованими вважаються заходи плану розвитку, щодо яких здійснено фактичну оплату грошовими коштами.

{Абзац другий пункту 7 глави 5 розділу IV виключено на підставі Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1721 від 20.09.2023}

8. При здійсненні заходів державного контролю не враховуються як виконання інвестиційної програми:

заходи, які були виконані/профінансовані Оператором ГРМ, але не передбачені інвестиційною програмою затвердженого плану розвитку;

обсяги фінансування за заходами інвестиційної програми затвердженого плану розвитку в разі здійснення такого фінансування до моменту затвердження відповідного плану розвитку, крім форс-мажорних обставин (обставин непереборної сили), засвідчених Торгово-промисловою палатою України та підтверджених відповідним сертифікатом.

{Главу 5 розділу IV доповнено новим пунктом згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1721 від 20.09.2023}

{Розділ IV доповнено новою главою згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1953 від 07.11.2016}

6. Порядок надання звітної інформації щодо виконання плану розвитку

Звітна інформація щодо виконання заходів інвестиційної програми та зведена інформація щодо виконання за розділами інвестиційної програми оформлені згідно з формами, наведеними в додатку 14 до цього Кодексу, надаються Оператором ГРМ до НКРЕКП в електронній формі (у форматах Word, Excel) із накладенням кваліфікованого електронного підпису керівника або уповноваженої особи Оператора ГРМ та/або кваліфікованої електронної печатки Оператора ГРМ у системі електронної взаємодії (СЕВ) або на офіційну електронну адресу центрального апарату Регулятора з дотриманням вимог законів України «Про електронні документи та електронний документообіг» та «Про електронні довірчі послуги» щокварталу наростаючим підсумком не пізніше 28 числа місяця, наступного за звітним періодом, та за підсумками року не пізніше 25 лютого року, наступного за звітним періодом, до моменту повного виконання інвестиційної програми та/або проведення заходу державного контролю. Оператор ГРМ надає звітну інформацію з урахуванням положень цього пункту окремо на частину місць провадження господарської діяльності Оператора ГРМ, на яку встановлено окремий тариф на послуги розподілу природного газу.

{Абзаци перший-третій глави 6 розділу IV замінено одним абзацом згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1721 від 20.09.2023}

Електронна форма звіту щодо виконання інвестиційної програми оприлюднюється ліцензіатом шляхом розміщення на своєму офіційному вебсайті в мережі Інтернет щокварталу не пізніше 28 числа місяця, наступного за звітним періодом, та за підсумками року не пізніше 25 лютого року, наступного за звітним періодом, та зберігається на ньому не менше трьох років.

Контроль за виконанням Оператором ГРМ плану розвитку здійснюється Регулятором шляхом аналізу звітної інформації щодо виконання плану розвитку та проведення Регулятором планових і позапланових перевірок діяльності Оператора ГРМ.

Оператор ГРМ забезпечує достовірність наданої Регулятору звітної інформації.

{Главу 6 розділу IV доповнено новим абзацом згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1721 від 20.09.2023}

{Розділ IV доповнено новою главою згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1953 від 07.11.2016}

V. Порядок приєднання об'єктів замовників (технічного доступу) до ГРМ

1. Загальні умови приєднання (технічного доступу) до ГРМ

1. Власники об'єктів будівництва або існуючих об'єктів (земельних ділянок), які фізично не підключені до ГРМ, мають право на приєднання (технічний доступ) цих об'єктів

до ГРМ, що на законних підставах перебуває у власності або користуванні (у тому числі в експлуатації) Оператора ГРМ, у порядку, визначеному цим розділом.

Оператор ГРМ зобов'язаний розмішувати на своєму вебсайті інформацію про умови приєднання до ГРМ, що на законних підставах перебуває в його власності або користуванні (у тому числі в експлуатації), та методологію встановлення плати за приєднання до газорозподільної системи, затверджену Регулятором.

Закупівля товарів, робіт і послуг з проєктування, будівництва, реконструкції та/або технічного переоснащення об'єктів газопостачання (до точки приєднання замовника) під час надання послуг з приєднання здійснюється Оператором ГРМ (крім розроблення проєктної документації на будівництво мереж зовнішнього газопостачання при стандартному приєднанні) на конкурентних засадах.

{Абзац третій пункту 1 глави 1 розділу V в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 2190 від 17.11.2021}

За зверненням власника об'єкта чи земельної ділянки (замовника) про приєднання його об'єкта до ГРМ Оператор ГРМ зобов'язаний забезпечити приєднання об'єкта (земельної ділянки) до ГРМ, що на законних підставах перебуває в його власності або користуванні (у тому числі в експлуатації), за умови дотримання власником (замовником) вимог цього Кодексу та чинного законодавства.

2. Об'єкти (установки) газодобувних підприємств та виробників біометану або інших видів газу з альтернативних джерел, які мають намір приєднатися з метою передачі видобутого/виробленого ними газу до ГРМ, приєднуються з урахуванням того, що видобутий/вироблений ними газ в місці його передачі до ГРМ за своїми фізико-хімічними характеристиками має відповідати нормативно-правовим актам, що регулюють питання якості природного газу. Якщо у місці передачі із потужністю більше 3000 куб.м/год, таке місце передачі газу має бути обладнано приладами (зокрема хроматографом, потоковим густиноміром, вимірювачем точки роси), які на безперервній основі забезпечують контроль фізико-хімічних показників газу, з можливістю дистанційного їх контролю, передачі даних та припинення подачі неякісного газу до ГРМ. В іншому випадку місця передачі облаштовуються місцями відбору проб для визначення ФХП.

{Пункт 2 глави 1 розділу V із змінами, внесеними згідно з Постановами Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 847 від 02.08.2022, № 1021 від 08.06.2023}

3. Оператор ГРМ може відмовити замовнику в приєднанні його об'єкта (земельної ділянки) до об'єктів газорозподільної системи, що на законних підставах перебувають у власності чи користуванні (у тому числі експлуатації) Оператора ГРМ, лише за наявності однієї з таких підстав:

відсутність або недостатність вільної потужності на об'єктах газорозподільної системи, у тому числі при замовленні тиску газу для потреб об'єкта замовника понад 1,2 МПа;

у разі недотримання замовником процедури приєднання, визначеної [Законом України «Про ринок природного газу»](#), [Кодексом ГТС](#) та/або цим Кодексом.

{Абзац третій пункту 3 глави 1 розділу V в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 2190 від 17.11.2021}

Відмова у приєднанні замовника до газорозподільної системи повинна містити посилання на відповідну норму [Закону України «Про ринок природного газу»](#), або [Кодексу ГТС](#), або цього Кодексу, яка не виконана замовником та перешкоджає чи унеможлиблює надання Оператором ГРМ послуги з приєднання об'єкта замовника.

{Абзац пункту 3 глави 1 розділу V в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 2190 від 17.11.2021}

Про відмову в доступі до газорозподільної системи Оператор ГРМ повідомляє (із зазначенням причин відмови) замовника та територіальний орган Регулятора протягом п'яти робочих днів. Скарги на рішення Оператора ГРМ щодо відмови в доступі до газорозподільної системи розглядаються відповідно до порядку розгляду скарг Регулятором.

{Абзац п'ятий пункту 3 глави 1 розділу V із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 2190 від 17.11.2021}

Порядок визначення Оператором ГРМ величини вільної потужності для забезпечення нових приєднань (резервної потужності), а також її опублікування у розрізі ГРП визначений [розділом VII](#) цього Кодексу.

За зверненням замовника Оператор ГРМ зобов'язаний протягом десяти робочих днів надати інформацію щодо величин технічної потужності та вільної потужності для забезпечення нових приєднань (резерву потужності) в певній точці/ділянці ГРМ, визначеній замовником. При цьому інформація щодо величин потужності на ГРП надається на безоплатній основі, інформація щодо величин потужності в іншій точці/ділянці ГРМ надається протягом зазначеного строку після сплати замовником послуги Оператора ГРМ з гідравлічного розрахунку в зазначеній точці/ділянці.

{Абзац сьомий пункту 3 глави 1 розділу V в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 2190 від 17.11.2021}

Замовник має право замовити проведення гідравлічного розрахунку у Оператора ГРМ або в іншого суб'єкта господарювання (крім Оператора ГРМ).

{Абзац пункту 3 глави 1 розділу V в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 2190 від 17.11.2021}

Оператор ГРМ на запит (звернення) замовника про надання вихідних даних (документів), які необхідні для проведення гідравлічного розрахунку, зобов'язаний протягом десяти робочих днів надіслати замовнику рахунок на оплату за надання таких вихідних даних (документів) та протягом десяти робочих днів з дня отримання оплати від замовника надати замовнику зазначені вихідні дані (документи).

{Абзац пункту 3 глави 1 розділу V в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 2190 від 17.11.2021}

Оператор ГРМ зобов'язаний розміщувати на власному вебсайті інформацію щодо вартості вихідних даних (документів) для гідравлічного розрахунку.

{Абзац пункту 3 глави 1 розділу V в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 2190 від 17.11.2021}

За зверненням суб'єкта господарювання, що здійснює або має намір здійснювати виробництво біометану Оператор ГРМ зобов'язаний протягом десяти робочих днів надати висновок про технічну можливість/неможливість забезпечити принаймні в одну добу протягом календарного року приймання біометану до газорозподільної системи від об'єкта виробництва біометану в межах проектної потужності такого об'єкта, виходячи із обсягів споживання/перетоків та технічних обмежень газорозподільної системи. Одночасно Оператор ГРМ надає замовнику варіанти можливих технічних рішень з реконструкції діючої ГРМ для забезпечення приєднання необхідної потужності об'єкта виробництва біометану та/або необхідності звернення до Оператора ГТС з метою будівництва/реконструкції об'єктів ГТС, у тому числі реверсної компресорної станції. Такі висновки надаються на безоплатній основі.

{Пункт 3 глави 1 розділу V доповнено новим абзацом згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1021 від 08.06.2023}

4. Приєднання об'єктів (земельних ділянок) замовника до ГРМ здійснюється на підставі договору на приєднання, що укладається за формами, наведеними у [додатках 15, 16](#) до цього Кодексу. При цьому невід'ємною частиною договору на приєднання є технічні умови приєднання ([додаток 17](#)), які визначають вихідні дані для проектування газових мереж зовнішнього газопостачання від місця забезпечення потужності до точки приєднання, які будуються Оператором ГРМ, та вихідні дані для проектування та будівництва газових мереж внутрішнього газопостачання об'єкта замовника від точки приєднання до газових приладів і пристроїв замовника. Будівництво та введення в експлуатацію газових мереж внутрішнього газопостачання забезпечується замовником.

Технічні умови приєднання включають ситуаційний план (ескізне креслення) розміщення ділянки газопроводу, на якому встановлюється точка приєднання та визначається прогнозована точка вимірювання (місце встановлення вузла обліку).

Якщо на дату подання заяви про приєднання до ГРМ на об'єкті чи земельній ділянці замовника відсутній діючий газопровід (відсутня існуюча межа балансової належності), точка приєднання (запроєктована межа балансової належності) визначається на межі земельної ділянки замовника або, за його згодою, на території такої земельної ділянки.

Якщо в заяві на приєднання (опитувальному листі Оператора ГРМ) замовник визначає виконавцем будівельних робіт з приєднання іншого (крім Оператора ГРМ) суб'єкта господарювання, то точка приєднання визначається в існуючій газорозподільній системі Оператора ГРМ та збігається з місцем забезпечення потужності, від якого замовник

забезпечує будівництво газових мереж внутрішнього газопостачання відповідно до вихідних даних Оператора ГРМ, визначених в технічних умовах приєднання.

5. За необхідності реконструкції чи технічного переоснащення вже підключеного до ГРМ об'єкта, у тому числі в результаті зміни форми власності чи власника цього об'єкта, за умови, що це не призведе до необхідності збільшення технічної (пропускної) потужності ГРМ в точці приєднання (не потребуватиме збільшення типорозміру комерційного лічильника газу), новий договір на приєднання з новим чи діючим власником об'єкта не укладається. При цьому у випадку перенесення вузла обліку та/або зменшення його типорозміру (номінальної потужності) або зміни місця розташування газових приладів (пристроїв) в установленому законодавством порядку вносяться відповідні зміни до проєктної документації, а у разі її відсутності розробляється нова проєктна документація, що забезпечується за рахунок сторони, яка ініціювала реконструкцію чи технічне переоснащення вже підключеного до ГРМ об'єкта. Внесення змін до проєктної документації в частині комерційного вузла обліку газу здійснюється на підставі оформлених (виданих) Оператором ГРМ технічних умов на реконструкцію комерційного вузла обліку.

{Абзац перший пункту 5 глави 1 розділу V із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 2080 від 07.10.2019}

Якщо за необхідності реконструкції чи технічного переоснащення вже підключеного до ГРМ об'єкта, у тому числі в результаті зміни форми власності чи власника цього об'єкта, виникає необхідність збільшення технічної (пропускної) потужності ГРМ в точці приєднання (збільшення типорозміру лічильника газу) або її перенесення, з новим чи діючим власником об'єкта має бути укладений новий договір на приєднання відповідно до умов цього Кодексу. При цьому, якщо заходи з приєднання по вже підключеному до ГРМ об'єкту потребуватимуть лише збільшення типорозміру лічильника газу, місце забезпечення потужності має збігатися з фактичною точкою приєднання цього об'єкта, а процедура приєднання має здійснюватися у порядку, визначеному в [пункті 5](#) глави 2 цього розділу.

При письмовому зверненні споживача (суміжного суб'єкта ринку природного газу) про зменшення приєднаної (дозволеної) потужності його об'єкта, визначеної в технічних умовах приєднання та/або проєктній документації, в установленому законодавством порядку вносяться відповідні зміни до технічних умов приєднання та/або проєктної документації, які погоджуються з Оператором ГРМ. У такому разі змінюються (зменшуються) типорозмір (номінальна потужність) комерційного вузла обліку в точці вимірювання та приєднана потужність об'єкта споживача, а Оператор ГРМ коригує дані технічної потужності та вільної потужності для забезпечення нових приєднань (резерву потужності) на відповідній ГРП згідно з вимогами [розділу VII](#) цього Кодексу. При цьому заходи із заміни комерційного ВОГ забезпечуються Оператором ГРМ за рахунок споживача у строк, що не повинен перевищувати: для побутового споживача - три календарних місяці з дати компенсації споживачем затрат Оператора ГРМ на заміну комерційного ВОГ; для споживача, що не є побутовим, - у строк, узгоджений між Оператором ГРМ і споживачем.

{Абзац четвертий пункту 5 глави 1 розділу V виключено на підставі Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 2080 від 07.10.2019}

{Абзац п'ятий пункту 5 глави 1 розділу V виключено на підставі Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 2080 від 07.10.2019}

{Пункт 5 глави 1 розділу V в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016}

6. Якщо замовник забезпечує виконання підготовчих, проєктних, будівельно-монтажних, пусконаладжувальних робіт, необхідних для приєднання до газорозподільної системи, самостійно і за власні кошти, то вартість цих робіт не включається в розрахунок вартості послуги приєднання.

{Главу 1 розділу V доповнено новим пунктом згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 2190 від 17.11.2021}

2. Порядок приєднання об'єктів замовників до ГРМ

1. Для приєднання об'єкта будівництва або існуючого об'єкта (земельної ділянки) до газорозподільної системи Оператора ГРМ їх власник (замовник приєднання) має звернутися до цього Оператора ГРМ із заявою про приєднання, яка подається в довільній формі.

{Абзац перший пункту 1 глави 2 розділу V із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 2190 від 17.11.2021}

Одночасно із заявою про приєднання замовник надає Оператору ГРМ виключний перелік таких документів:

1) заповнений опитувальний лист за формою, затвердженою Оператором ГРМ, у якому зазначаються технічні параметри об'єкта замовника, що має приєднатися до газорозподільної системи. Опитувальний лист має передбачати положення, згідно з якими замовник матиме право обирати на свій розсуд виконавця проєктних, будівельних робіт з приєднання та робіт зі встановлення вузла обліку газу серед суб'єктів господарювання, які мають право на провадження відповідного виду діяльності згідно з вимогами законодавства. Оператор ГРМ не має права вимагати додаткової інформації від замовника, крім тієї, яка передбачена опитувальним листом та цим пунктом;

{Підпункт 1 пункту 1 глави 2 розділу V в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 2190 від 17.11.2021}

2) копії документів, якими визначено право власності чи користування замовника на об'єкт (приміщення), та/або копію документа, що підтверджує право власності чи користування на земельну ділянку (з графічним планом земельної ділянки). Якщо в документах на земельну ділянку відсутній графічний план земельної ділянки (відсутній

кадастровий план), замовник має надати Оператору ГРМ ситуаційний план (схему) щодо місцезнаходження земельної ділянки замовника із визначенням її меж;

3) копії документів замовника:

які посвідчують фізичну особу або її представника (для фізичних осіб);

які посвідчують статус юридичної особи чи фізичної особи - підприємця та її представника (для юридичних осіб і фізичних осіб - підприємців);

про взяття на облік або реєстрацію у Державній фіскальній службі відповідно до вимог [Податкового кодексу України](#);

4) копію належним чином оформленої довіреності на представника замовника, уповноваженого представляти інтереси замовника під час процедури приєднання (за потреби);

5) рішення постійно діючої комісії для розгляду питань щодо відключення споживачів від систем (мереж) централізованого опалення (теплопостачання) та постачання гарячої води згідно з [Порядком відключення споживачів від систем централізованого опалення та постачання гарячої води](#), затвердженим наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 26 липня 2019 року № 169, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 27 серпня 2019 року за № 982/33953, щодо відключення будівлі, у тому числі житлового будинку, квартири/нежитлового приміщення, від системи централізованого опалення та/або гарячого водопостачання (для замовника, який має намір влаштувати в будівлі, квартирі та/або нежитловому приміщенні багатоквартирного будинку, який введений в експлуатацію, систему індивідуального чи автономного теплопостачання).

{Пункт 1 глави 2 розділу V доповнено новим підпунктом згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 2190 від 17.11.2021}

У документах щодо оформленої земельної ділянки мають бути враховані вимоги норм чинного законодавства щодо правового режиму земель охоронних зон об'єктів газорозподільних мереж.

2. Якщо дані в опитувальному листі чи поданих документах потребують уточнення або подані не в повному обсязі, та/або в ситуації, коли найближче місце забезпечення потужності знаходиться на ділянці ГРМ, яка використовується Оператором ГРМ за договором з її власником та потребує узгодження з ним нових приєднань, Оператор ГРМ повинен протягом п'яти робочих днів з дня реєстрації заяви про приєднання направити замовнику письмовий запит щодо уточнення цих даних. При цьому встановлений цією главою термін видачі проекту договору на приєднання та технічних умов приєднання призупиняється на час уточнення даних. Запит щодо уточнення даних повинен включати вичерпний перелік зауважень.

{Абзац перший пункту 2 глави 2 розділу V із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 2190 від 17.11.2021}

Якщо у найближчій точці/ділянці ГРМ відсутня вільна потужність для приєднання об'єкта замовника, Оператор ГРМ зобов'язаний направити замовнику запит у такі ж терміни, що й запит щодо уточнення даних. У своєму запиті Оператор ГРМ має одночасно запропонувати замовнику (для подальшого обрання замовником одного з варіантів):

{Пункт 2 глави 2 розділу V доповнено новим абзацом другим згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 2190 від 17.11.2021}

іншу найближчу точку забезпечення потужності;

{Пункт 2 глави 2 розділу V доповнено новим абзацом третім згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 2190 від 17.11.2021}

провести реконструкцію відповідної ділянки ГРМ, у якій знаходиться найближча точка забезпечення потужності.

{Пункт 2 глави 2 розділу V доповнено новим абзацом четвертим згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 2190 від 17.11.2021}

Встановлений цією главою термін видачі проєкту договору на приєднання та технічних умов приєднання призупиняється на час отримання відповіді від замовника.

{Пункт 2 глави 2 розділу V доповнено новим абзацом п'ятим згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 2190 від 17.11.2021}

Для приєднання об'єкта замовника до газових мереж, які не належать Оператору ГРМ та підключені до його ГРМ і які в результаті приєднання об'єкта замовника набудуть статусу газорозподільної системи, Оператор ГРМ зобов'язаний звернутися до власника зазначених газових мереж для отримання письмової згоди на приєднання об'єкта замовника до його газових мереж. Замовник має право самостійно отримати згоду власника газових мереж. При цьому між власником зазначених мереж і Оператором ГРМ має бути підписана угода (про наміри, меморандум тощо) про зобов'язання власника укласти з Оператором ГРМ перед пуском газу на об'єкт замовника один із договорів на користування газових мереж (господарського відання, користування чи експлуатації), передбачених цим Кодексом.

При відмові замовнику в приєднанні його об'єкта (земельної ділянки) до газорозподільної системи Оператор ГРМ зобов'язаний протягом п'яти робочих днів з дня реєстрації заяви про приєднання (або дати отримання уточнених даних) письмово повідомити про це замовника з відповідним обґрунтуванням такого рішення. Копія письмової відмови в приєднанні в цей самий строк має бути передана до територіального органу Регулятора.

За відсутності зауважень до поданих документів або після їх усунення Оператор ГРМ протягом десяти робочих днів з дня реєстрації заяви про приєднання (або дати усунення зауваження) на підставі даних опитувального листа, поданих документів та параметрів місця забезпечення потужності і точки приєднання визначає тип приєднання замовника та

у цей самий строк надає йому (у визначений в опитувальному листі спосіб) проєкт договору на приєднання, проєкт технічних умов приєднання та відповідні рахунки щодо їх оплати.

{Абзац восьмий пункту 2 глави 2 розділу V із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 2190 від 17.11.2021}

Вартість послуг з надання замовнику технічних умов приєднання визначається відповідно до методології встановлення плати за приєднання, затвердженої Регулятором.

{Абзац дев'ятий пункту 2 глави 2 розділу V із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 2190 від 17.11.2021}

Договір на приєднання та технічні умови приєднання набувають чинності з дати повернення їх Оператору ГРМ підписаними замовником та за умови оплати вартості послуг з надання замовнику, договору на приєднання та технічних умов приєднання, якщо вона передбачена чинним законодавством.

{Абзац десятий пункту 2 глави 2 розділу V із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 2190 від 17.11.2021}

3. Якщо відповідно до даних опитувального листа та поданих із заявою на приєднання документів об'єкт (земельна ділянка) замовника підпадає під стандартне приєднання і замовник визначає Оператора ГРМ виконавцем проєктних та будівельних робіт зовнішнього газопостачання, точка приєднання для замовника відповідно до договору на приєднання має визначатися на межі земельної ділянки замовника або за його згодою на території такої земельної ділянки. При цьому плата за приєднання (вартість послуги Оператора ГРМ з приєднання об'єкта замовника), що визначається в договорі, має відповідати платі за стандартне приєднання, яка встановлена Регулятором для такого типу приєднання.

{Абзац перший пункту 3 глави 2 розділу V із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 2190 від 17.11.2021}

Після укладення договору на приєднання Оператор ГРМ забезпечує в установленому цією главою порядку приєднання об'єкта чи земельної ділянки замовника (будівництво газових мереж зовнішнього газопостачання від місця забезпечення потужності до точки приєднання) впродовж тримісячного строку з урахуванням вимог цього Кодексу та графіка оплати замовником за договором. Зокрема, Оператор ГРМ за договором на приєднання забезпечує:

- 1) оформлення земельних відносин щодо траси прокладання газових мереж зовнішнього газопостачання;
- 2) отримання містобудівних умов та обмежень забудови земельної ділянки під газовими мережами зовнішнього газопостачання (за необхідності);
- 3) виконання інженерно-геодезичних вишукувань;

- 4) розробку та затвердження проєкту зовнішнього газопостачання;
 - 5) отримання в установленому законодавством порядку дозвільних документів про початок будівельних робіт;
 - 6) будівництво та введення в експлуатацію новозбудованих (реконструйованих) газових мереж зовнішнього газопостачання;
 - 7) встановлення в точці вимірювання вузла обліку із забезпеченням його захисту від несприятливих погодних умов та несанкціонованого доступу;
 - 8) відновлення благоустрою, що було порушено внаслідок будівництва;
- {Підпункт 9 пункту 3 глави 2 розділу V виключено на підставі Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016;}*
- 9) підключення газових мереж зовнішнього газопостачання в місці забезпечення потужності;
 - 10) підключення до ГРМ газових мереж внутрішнього газопостачання замовника в точці приєднання з урахуванням вимог цього Кодексу;
 - 11) пуск газу на об'єкт замовника та укладання договору розподілу природного газу (технічної угоди) з урахуванням вимог цього Кодексу.

За домовленістю сторін в договорі на приєднання може бути визначений більший або менший строк виконання зазначених заходів, у тому числі з урахуванням строку, необхідного Оператору ГРМ для погодження та оформлення права користування земельною ділянкою під газовими мережами зовнішнього газопостачання відповідно до встановленого законодавством порядку.

4. Якщо відповідно до даних опитувального листа Оператора ГРМ та поданих із заявою на приєднання документів об'єкт (земельна ділянка) замовника підпадає під тип приєднання, що не є стандартним, і замовник визначає Оператора ГРМ виконавцем будівельних робіт зовнішнього газопостачання (незалежно від виконавця розробки проєкту зовнішнього газопостачання), точка приєднання для замовника відповідно до договору на приєднання має визначатися на межі земельної ділянки замовника або за його згодою на території такої земельної ділянки. При цьому договір на приєднання має передбачати норму з відстроченням визначення плати за приєднання (вартості послуги Оператора ГРМ з приєднання об'єкта замовника) та строку його виконання, які в подальшому визначаються окремою додатковою угодою після розробки проєкту зовнішнього газопостачання та його кошторисної частини, якими визначається весь обсяг робіт, та проєкту внутрішнього газопостачання в частині організації вузла обліку та кошторису реалізації цих заходів, якщо точка вимірювання визначена в газових мережах внутрішнього газопостачання.

Після укладання договору на приєднання виконавець розробки проєкту зовнішнього газопостачання на підставі технічних умов приєднання забезпечує:

отримання містобудівних умов та обмежень забудови земельної ділянки під газовими мережами зовнішнього газопостачання (за необхідності);

виконання інженерно-геодезичних вишукувань;

розробку та затвердження в установленому порядку проєкту зовнішнього газопостачання та його кошторисної частини.

Проєкт зовнішнього газопостачання має передбачати весь комплекс робіт, пов'язаних з приєднанням (будівництвом та введенням в експлуатацію газових мереж зовнішнього газопостачання від місця забезпечення потужності до точки приєднання об'єкта замовника) та підключенням об'єкта замовника до ГРМ, включаючи заходи з відновлення благоустрою, що було порушено внаслідок будівництва.

Якщо розроблення проєкту зовнішнього газопостачання забезпечував замовник, зазначений проєкт та його кошторисна частина мають бути погоджені Оператором ГРМ, при цьому один екземпляр проєкту після його погодження передається (залишається) Оператору ГРМ. Погодження проєкту зовнішнього газопостачання здійснюється Оператором ГРМ у строк, що не перевищує 15 календарних днів, якщо інше не передбачено законодавством. У цей самий строк надається (у разі наявності) вичерпний перелік зауважень з посиланням на конкретне положення [Закону України «Про ринок природного газу»](#), законодавства у сфері містобудівної діяльності або цього Кодексу, якому не відповідає розроблений проєкт.

{Абзац сьомий пункту 4 глави 2 розділу V в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 2190 від 17.11.2021}

Вартість послуги Оператора ГРМ з погодження проєкту зовнішнього газопостачання визначається відповідно до методології встановлення плати за приєднання, затвердженої Регулятором.

У разі незгоди з вартістю та/або заходами, передбаченими проєктом зовнішнього або внутрішнього газопостачання, сторона договору на приєднання може ініціювати експертизу проєкту, яка здійснюється відповідно до вимог законодавства та за рахунок її ініціатора. Результати експертизи є обов'язковими для замовника послуги з приєднання та Оператора ГРМ.

{Абзац дев'ятий пункту 4 глави 2 розділу V в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 2190 від 17.11.2021}

Після погодження в установленому законодавством порядку проєкту зовнішнього газопостачання та його кошторисної частини Оператор ГРМ протягом десяти робочих днів направляє замовнику додаткову угоду до договору на приєднання, у якій визначає строк забезпечення послуги Оператора ГРМ з приєднання об'єкта замовника до ГРМ (будівництва газових мереж зовнішнього газопостачання від місця забезпечення потужності до точки приєднання) та вартість цієї послуги (плати за приєднання), розраховану відповідно до методології встановлення плати за приєднання до газотранспортних і газорозподільних систем, затвердженої Регулятором. При цьому строк забезпечення приєднання визначається в договорі на приєднання з урахуванням строку, необхідного для виконання будівельно-монтажних та пусконаладжувальних робіт, та строків, необхідних для закупівлі відповідних товарів, робіт і послуг, а також погоджень, передбачених проєктом

зовнішнього газопостачання. Вартість розробки проєкту зовнішнього газопостачання не включається до плати за приєднання (вартості послуги Оператора ГРМ з приєднання об'єкта замовника), якщо розробку проєкту забезпечував замовник.

{Абзац десятий пункту 4 глави 2 розділу V в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 2190 від 17.11.2021}

Якщо на дату підготовки Оператором ГРМ технічних умов приєднання є необхідність створення додаткової потужності в місці забезпечення потужності, необхідно виходити з такого:

технічні умови приєднання видаються замовнику з урахуванням розвитку об'єктів газорозподільної системи для створення резерву потужності у місці забезпечення потужності замовника. У технічних умовах окремо зазначається величина загальної технічної (пропускної) потужності в місці забезпечення потужності, яка має бути створена;

необхідні витрати для виконання в повному обсязі робіт згідно з проєктом зовнішнього газопостачання фінансуються за рахунок пропорційної участі наступних замовників (у разі їх наявності), що будуть приєднуватися до того самого місця забезпечення потужності, та/або за зверненням замовника за рахунок коштів поворотної фінансової допомоги, яка має повертатися при приєднаннях інших замовників до того самого місця забезпечення потужності, та з урахуванням їх дольової участі;

в технічних умовах приєднання наступних замовників місце забезпечення потужності має збігатися з місцем забезпечення потужності первинного замовника, для якого технічними умовами передбачено створення резерву потужності. При цьому в договорах на приєднання наступних замовників визначається їх дольова участь (сума компенсації витрат) на створення резерву потужності, яка визначається як співвідношення замовленої ними потужності в точках приєднання до загальної технічної потужності в місці забезпечення потужності;

договір поворотної фінансової допомоги укладається в порядку, встановленому законодавством, при цьому кошти, залучені як поворотна фінансова допомога, повертаються на умовах цього договору, але в строк не більше п'яти років з дати надання поворотної фінансової допомоги.

Після визначення договором на приєднання вартості послуги Оператора ГРМ з приєднання об'єкта замовника (плати за приєднання) Оператор ГРМ у термін, визначений договором на приєднання, та з урахуванням графіка оплати замовника за цим договором забезпечує в установленому законодавством порядку:

оформлення земельних відносин щодо траси прокладання газових мереж зовнішнього газопостачання;

отримання в установленому законодавством порядку дозвільних документів про початок будівельних робіт;

будівництво та введення в експлуатацію новозбудованих (реконструйованих) газових мереж зовнішнього газопостачання;

встановлення вузла обліку із забезпеченням його захисту від несприятливих погодних умов та несанкціонованого доступу (з урахуванням пункту 7 цієї глави);

{Абзац двадцятий пункту 4 глави 2 розділу V в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 2190 від 17.11.2021}

відновлення благоустрою, порушеного внаслідок будівництва;

{Абзац двадцять другий пункту 4 глави 2 розділу V виключено на підставі Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016}

підключення газових мереж зовнішнього газопостачання в місці забезпечення потужності;

підключення газових мереж внутрішнього газопостачання замовника в точці приєднання з урахуванням вимог цього Кодексу;

пуск газу на об'єкт замовника та укладання договору розподілу природного газу (технічної угоди) з урахуванням вимог цього Кодексу.

5. Якщо в опитувальному листі та/або заяві на приєднання замовник визначає виконавцем будівельних робіт з прокладання газових мереж до його земельної ділянки іншого (крім Оператора ГРМ) суб'єкта господарювання (у тому числі якщо тип приєднання підпадає під стандартне приєднання), точка приєднання для об'єкта замовника визначається в існуючій газорозподільній системі Оператора ГРМ та збігається з місцем забезпечення потужності (максимально до нього наближена). У такому разі заходи, які забезпечуються Оператором ГРМ в рамках договору на приєднання, та вартість послуги Оператора ГРМ з приєднання об'єкта замовника (плата за приєднання) включають:

{Абзац перший пункту 5 глави 2 розділу V із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 2190 від 17.11.2021}

закупівлю, встановлення та приймання в експлуатацію вузла обліку (з урахуванням пункту 7 цієї глави);

{Абзац другий пункту 5 глави 2 розділу V із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 2190 від 17.11.2021}

розробку проекту зовнішнього газопостачання (за його необхідності та у разі визначення Оператора ГРМ виконавцем розробки цього проекту);

підключення газових мереж зовнішнього газопостачання в місці забезпечення потужності (за їх наявності);

підключення газових мереж внутрішнього газопостачання замовника в точці приєднання;

пуск газу на об'єкт замовника та укладання договору розподілу природного газу (технічної угоди) з урахуванням вимог цього Кодексу.

При цьому, якщо технічними умовами приєднання не буде передбачено вимог до проектування газових мереж зовнішнього газопостачання (за їх відсутності), вартість закупівлі, встановлення та прийом в експлуатацію вузла обліку в точці вимірювання визначається кошторисною частиною проекту внутрішнього газопостачання, а вартість інших послуг (підключення, пуск газу) визначається відповідно до методології встановлення плати за приєднання, затвердженої Регулятором.

Замовник після підписання договору на приєднання забезпечує в установленому законодавством порядку:

оформлення земельних відносин щодо траси прокладання газових мереж, що будуть будуватися замовником від точки приєднання;

отримання містобудівних умов та обмежень забудови земельної ділянки від точки приєднання (за необхідності);

виконання інженерно-геодезичних вишукувань;

розробку проекту внутрішнього газопостачання з урахуванням вимог цього Кодексу;

отримання в установленому законодавством порядку дозвільних документів про початок будівельних робіт;

виконання підготовчих та будівельних робіт з прокладання газових мереж внутрішнього газопостачання від точки приєднання;

введення в експлуатацію в установленому законодавством порядку газових мереж внутрішнього газопостачання від точки приєднання;

відновлення благоустрою, порушеного внаслідок будівництва.

{Абзац сімнадцятий пункту 5 глави 2 розділу V виключено на підставі Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016}

Якщо з урахуванням перспективи розвитку територій та забезпечення оптимальності витрат на створення газової інфраструктури на територіях є необхідність створення додаткової потужності газорозподільної системи в місці забезпечення потужності, то технічні умови приєднання видаються замовнику з урахуванням розвитку об'єктів газорозподільної системи для створення резерву потужності в місці забезпечення потужності замовника. При цьому в технічних умовах окремо зазначаються величина загальної потужності та величина потужності, яку замовив замовник.

6. Якщо об'єкт (земельна ділянка) замовника підпадає під стандартне приєднання, але замовник визначає себе виконавцем розробки проекту зовнішнього газопостачання, а Оператора ГРМ виконавцем будівництва газових мереж зовнішнього газопостачання (газових мереж до земельної ділянки замовника), приєднання об'єкта (земельної ділянки) замовника здійснюється у порядку, визначеному в **пункті 4** цієї глави.

{Абзац перший пункту 6 глави 2 розділу V із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 2190 від 17.11.2021}

Якщо точка забезпечення потужності знаходиться на території або межі земельної ділянки замовника, тоді точка приєднання збігається з місцем забезпечення потужності і приєднання об'єкта (земельної ділянки) замовника здійснюється у порядку, визначеному в [пункті 5](#) цієї глави.

Якщо об'єкт (земельна ділянка) замовника підпадає під стандартне приєднання, але замовник визначає себе виконавцем організації та/або облаштування комерційного вузла обліку газу (незалежно від виконавця розробки проєкту зовнішнього газопостачання), а Оператора ГРМ виконавцем будівництва газових мереж зовнішнього газопостачання, приєднання об'єкта (земельної ділянки) замовника здійснюється у порядку, визначеному в [пункті 4](#) цієї глави.

{Пункт 6 глави 2 розділу V доповнено новим абзацом згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 2190 від 17.11.2021}

7. Прогнозована (орієнтовна) точка вимірювання (місце встановлення комерційного вузла обліку природного газу), що має бути зазначена в технічних умовах приєднання та договорі на приєднання, визначається в точці приєднання.

Якщо з технічних причин неможливо чи недоцільно організувати місце встановлення вузла обліку в точці приєднання, місце встановлення вузла обліку визначається в найближчій точці до межі балансової належності. У такому разі проєктна та кошторисна частини щодо організації вузла обліку визначаються у відповідному проєкті зовнішнього або внутрішнього газопостачання.

При наданні послуги приєднання організація та облаштування комерційного вузла обліку забезпечується Оператором ГРМ за рахунок плати за приєднання в рамках договору про приєднання.

За ініціативою замовника (крім побутових споживачів) організацію і облаштування комерційного вузла обліку газу може бути здійснено суб'єктом господарювання, що має право на провадження відповідного виду діяльності згідно з вимогами законодавства, за рахунок такого замовника, який стає власником цього вузла обліку. У такому разі вартість цих робіт не включається в розрахунок вартості послуги приєднання.

Організація комерційного вузла обліку в точці вимірювання та введення його в експлуатацію здійснюється відповідно до вимог [розділів IX та X](#) цього Кодексу. Після завершення послуги з приєднання та введення в експлуатацію комерційного вузла обліку його власник у подальшому забезпечує за власний рахунок належний технічний стан комерційного ВОГ та його складових (ЗВТ).

Приймання в експлуатацію комерційного вузла обліку газу здійснюється Оператором ГРМ та за рахунок плати за приєднання.

Заходи з організації встановлення вузла обліку, під час приєднання об'єктів (установок) газовидобувних підприємств та виробників біометану або інших видів газу з альтернативних джерел, мають передбачати встановлення приладів (зокрема, хроматографа, потокового густиноміра, вимірювача точки роси), які на безперервній основі будуть забезпечувати контроль фізико-хімічних показників газу, з можливістю

дистанційного їх контролю і передачі даних та оперативного відключення подачі неякісного газу до газорозподільної системи.

{Пункт 7 глави 2 розділу V в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 2190 від 17.11.2021}

8. Замовник на підставі вихідних даних для проектування газових мереж внутрішнього газопостачання, визначених у технічних умовах приєднання, забезпечує в установленому законодавством порядку та за власний рахунок розроблення проєкту внутрішнього газопостачання та будівництво і введення в експлуатацію газових мереж внутрішнього газопостачання від точки приєднання до власних газових приладів та пристроїв.

Якщо технічними умовами приєднання точка вимірювання (місце встановлення комерційного вузла обліку) буде визначена в газових мережах внутрішнього газопостачання, проєкт внутрішнього газопостачання має передбачати заходи з організації вузла обліку та кошторисну частину щодо реалізації цих заходів, а сам проєкт внутрішнього газопостачання в частині організації вузла обліку має бути погоджений з Оператором ГРМ. При цьому, якщо улаштування вузла обліку газу забезпечується Оператором ГРМ за рахунок плати за приєднання, то проєкт внутрішнього газопостачання додатково має бути погоджений з Оператором ГРМ у частині кошторису затрат на організацію вузла обліку.

Погодження здійснюється Оператором ГРМ у строк, що не перевищує 15 календарних днів, або в цей самий строк надається (за наявності) вичерпний перелік зауважень, який повинен містити посилання на конкретне положення [Закону України «Про ринок природного газу»](#), законодавства у сфері містобудівної діяльності або цього Кодексу, якому не відповідає розроблений проєкт.

За ініціативи замовника може бути проведена незалежна експертиза технічних умов приєднання (вихідних даних) на відповідність чинним стандартам, нормам та правилам. Проведення експертизи здійснюється незалежними організаціями, визначеними центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері будівництва, у порядку, встановленому законодавством.

Результати експертизи є обов'язковими для замовника послуги з приєднання та Оператора ГРМ.

Оператор ГРМ, що допустив порушення чинних стандартів, норм та правил у підготовлених ним технічних умовах приєднання (вихідних даних), зобов'язаний компенсувати замовнику витрати, понесені ним на проведення експертизи.

Якщо виникає потреба в перенесенні існуючих складових ГРМ, роботи та супутні послуги, пов'язані з їх перенесенням, забезпечуються Оператором ГРМ за рахунок коштів ініціатора перенесення.

{Пункт 8 глави 2 розділу V в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 2190 від 17.11.2021}

9. Оператор ГРМ впродовж десяти робочих днів у міській місцевості та п'ятнадцяти робочих днів у сільській місцевості після надання йому замовником підтвердних документів про введення в експлуатацію газових мереж внутрішнього газопостачання та їх фізичну наявність в точці приєднання, а також передачі Оператору ГРМ одного екземпляра

проекту внутрішнього газопостачання зобов'язаний забезпечити підключення об'єкта замовника до ГРМ (фізичне з'єднання газових мереж зовнішнього та внутрішнього газопостачання) за умови дотримання замовником оплати вартості послуги з приєднання, якщо договором на приєднання не встановлений більш пізніший термін. При цьому на момент підключення до ГРМ газових мереж внутрішнього газопостачання Оператор ГРМ:

1) забезпечує приймання вузла обліку в експлуатацію відповідно до вимог цього Кодексу;

2) складає та підписує відповідно до вимог цього Кодексу з власником газових мереж внутрішнього газопостачання заяву-приєднання до договору розподілу природного газу з його персоніфікованими даними або технічну угоду про умови приймання-передачі природного газу, передбачену цим Кодексом для суміжних суб'єктів ринку природного газу;

3) складає та підписує з власником газових мереж внутрішнього газопостачання акт розмежування балансової належності газопроводів та експлуатаційної відповідальності сторін, який є невід'ємною частиною договору розподілу природного газу (технічної угоди);

4) здійснює заходи з унеможливлення несанкціонованого відбору природного газу на період до початку розподілу природного газу, в тому числі шляхом встановлення інвентарної заглушки та/або пломбування запірних пристроїв.

Пуск газу в газові мережі внутрішнього газопостачання (на об'єкт споживача, суміжного суб'єкта ринку природного газу) здійснюється Оператором ГРМ в установленому законодавством порядку протягом п'яти робочих днів у міській місцевості та десяти робочих днів у сільській місцевості за умови укладання договору розподілу природного газу (технічної угоди) та після набуття споживачем (суміжним суб'єктом ринку природного газу) підтверджених обсягів природного газу на відповідний період.

Якщо на момент підключення до ГРМ і прийняття в експлуатацію вузла обліку власник газових мереж внутрішнього газопостачання забезпечив укладення договору розподілу природного газу (технічної угоди), а також за наявності у нього підтверджених обсягів природного газу на поточний календарний період пуск газу в газові мережі внутрішнього газопостачання здійснюється Оператором ГРМ одночасно з підключенням до ГРМ та складанням акта приймання комерційного вузла обліку в експлуатацію.

10. Якщо система внутрішнього газопостачання замовника передбачатиме підключення третіх осіб (інших замовників, споживачів), то у такому випадку:

1) замовник при поданні заяви на приєднання та заповненні опитувального листа Оператора ГРМ повинен зазначити відповідну інформацію про третіх осіб та надати їх перелік;

2) Оператор ГРМ в технічних умовах приєднання визначає вимоги до точок приєднання третіх осіб (споживачів) та до їх вузлів обліку природного газу, а замовник передбачає ці точки приєднання та вузли обліку в проекті внутрішнього газопостачання;

3) замовник до початку будівництва газових мереж внутрішнього газопостачання від точок приєднання замовника до точок приєднання третіх осіб (споживачів) має погодити з

Оператором ГРМ проєкт внутрішнього газопостачання в частині організації вузла обліку для третіх осіб. Разом з тим, якщо улаштування вузла обліку газу забезпечується Оператором ГРМ за рахунок плати за приєднання, то проєкт внутрішнього газопостачання додатково має бути погоджений з Оператором ГРМ у частині кошторису затрат на організацію вузла обліку. При цьому вартість послуги Оператора ГРМ з погодження проєкту внутрішнього газопостачання визначається відповідно до методології встановлення плати за приєднання до газотранспортних і газорозподільних систем, затвердженої Регулятором;

{Підпункт 3 пункту 10 глави 2 розділу V в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 2190 від 17.11.2021}

4) Оператор ГРМ на договірних засадах із замовником забезпечує контроль якості будівельно-монтажних робіт при спорудженні газових мереж внутрішнього газопостачання від точки приєднання замовника до точок приєднання третіх осіб (споживачів), які в подальшому стануть ГРМ;

{Підпункт 4 пункту 10 глави 2 розділу V із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 2190 від 17.11.2021}

5) підключення до ГРМ газових мереж внутрішнього газопостачання та укладання з її власником договору розподілу природного газу, а також пуск газу в газові мережі внутрішнього газопостачання здійснюються Оператором ГРМ після врегулювання із замовником (власником газових мереж внутрішнього газопостачання) вимог цього Кодексу щодо технічної експлуатації газорозподільних систем.

Дія цього пункту не поширюється на приєднання дво- або багатоквартирного будинку.

{Пункт 10 глави 2 розділу V доповнено новим абзацом згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 2190 від 17.11.2021}

11. Якщо об'єктом замовника, який необхідно приєднати до ГРМ, є дво- або багатоквартирний будинок (крім випадку, коли відповідно до даних опитувального листа та/або заяви замовника зазначений будинок передбачається облаштувати загальнобудинковим комерційним вузлом обліку газу, за яким будуть здійснюватися комерційні розрахунки), то надання послуг з приєднання додатково передбачає:

1) замовник при поданні заяви на приєднання та заповненні опитувального листа Оператора ГРМ повинен зазначити інформацію про необхідну загальну технічну потужність на будинок (визначається з урахуванням планованого до розміщення в будинку газового обладнання (плита, водонагрівач, котел тощо)), кількість квартир (приміщень) у такому будинку з визначенням технічної потужності кожної квартири (приміщення). З метою спрощення заповнення опитувального листа допускається вказувати технічну потужність на одну квартиру (приміщення) для однотипних квартир (приміщень) у цьому будинку із зазначенням їх кількості;

2) Оператор ГРМ у технічних умовах приєднання визначає:

вихідні дані для проєктування внутрішньобудинкової системи газопостачання дво- або багатоквартирного будинку;

вихідні дані для проєктування систем газопостачання квартир та приміщень у дво- або багатоквартирному будинку;

вимоги до організації вузлів обліку газу, якими буде забезпечуватися комерційний облік газу квартир та інших приміщень дво- або багатоквартирного будинку. Замовник передбачає організацію комерційного обліку газу у проєкті внутрішнього газопостачання, який погоджується Оператором ГРМ з урахуванням положень пункту 8 цієї глави;

3) до пуску газу у дво- або багатоквартирний будинок замовник має передати Оператору ГРМ копії технічної документації (копії виконавчої документації та копію проєкту газових мереж внутрішнього газопостачання) та копію укладеного договору на технічне обслуговування внутрішньобудинкових систем газопостачання багатоквартирного будинку;

4) пуск Оператором ГРМ газу до квартир (приміщень) дво- або багатоквартирного будинку здійснюється лише після укладення з власником (користувачем) квартири (приміщення) договору розподілу природного газу з урахуванням абзацу шостого пункту 9 цієї глави.

Для забезпечення підключення до ГРМ дво- або багатоквартирного будинку:

1) замовник має надати Оператору ГРМ підтвердні документи про введення в експлуатацію об'єкта будівництва;

2) Оператором ГРМ має бути забезпечено прийняття загальнобудинкового або поквартирних комерційних вузлів обліку газу в експлуатацію відповідно до вимог цього Кодексу;

3) між Оператором ГРМ та замовником може бути складений та підписаний акт балансової належності та експлуатаційної відповідальності сторін (за згодою сторін).

{Абзац дванадцятий пункту 11 глави 2 розділу V в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 2291 від 05.12.2023}

При наданні послуги з приєднання дво- або багатоквартирного будинку Оператор ГРМ має право здійснити заходи з унеможливлення несанкціонованого відбору природного газу на період до початку розподілу природного газу, у тому числі шляхом встановлення інвентарних заглушок та/або пломбування запірних пристроїв.

{Главу 2 розділу V доповнено новим пунктом 11 згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 2190 від 17.11.2021}

12. У разі якщо Оператор ГРМ відповідно до договору на приєднання збудував газові мережі зовнішнього газопостачання, а газові мережі внутрішнього газопостачання не підведені в точку приєднання або не введені в експлуатацію, Оператор ГРМ має здійснити заходи щодо унеможливлення несанкціонованого відбору природного газу, у тому числі

шляхом встановлення інвентарної заглушки та/або опломбування запірних пристроїв, та має право на вибір:

ініціювати заходи з прийняття в установленому законодавством порядку вузла обліку в експлуатацію та пуску газу на вузол обліку, але за умови укладання із замовником договору розподілу природного газу та договору про відповідальне зберігання вузла обліку та пломб на запірних пристроях;

не підключати газові мережі зовнішнього газопостачання в місці забезпечення потужності та/або не встановлювати (демонтувати) в точці приєднання вузол обліку до дати введення в експлуатацію газових мереж внутрішнього газопостачання (їх підведення до точки приєднання).

13. Якщо протягом одного року з дати видачі технічних умов приєднання замовник відповідно до умов договору на приєднання не надасть Оператору ГРМ на погодження проєкт зовнішнього газопостачання (якщо замовник був визначений розробником проєкту) та/або проєкт внутрішнього газопостачання (якщо проєкт мав передбачати приєднання третіх осіб та/або організацію вузла обліку в точці вимірювання), якщо продовження строку щодо їх надання не погоджено з боку Оператора ГРМ, Оператор ГРМ залишає за собою право не враховувати зарезервовану технічну (пропускну) потужність за об'єктом замовника при дефіциті технічної потужності для інших замовників (споживачів). При цьому Оператор ГРМ не враховує зарезервовану для замовника технічну потужність лише за умови письмового попередження замовника за 30 календарних днів до вчинення таких дій та за умови, що у цей самий строк замовник не надасть відповідний(і) проєкт (проєкти) на погодження або не буде прийняте рішення щодо погодження терміну його (їх) надання.

14. Плата за приєднання (вартість послуги Оператора ГРМ з приєднання об'єкта замовника) здійснюється замовником виключно грошовими коштами на поточний рахунок Оператора ГРМ.

Під час проєктування газових мереж зовнішнього газопостачання Оператор ГРМ може використовувати проєкти повторного використання (типові проєкти).

При забезпеченні послуги з приєднання об'єкта замовника до газорозподільної системи Оператор ГРМ має право залучати третіх осіб на умовах договору підряду.

Фактом виконання послуги з приєднання об'єкта замовника до газорозподільної системи є оформлений між Оператором ГРМ та замовником акт виконання послуги приєднання, оформлення якого ініціюється Оператором ГРМ. Замовник не має права без обґрунтованих причин не підписувати акт виконання послуги приєднання.

Право власності на газові мережі зовнішнього газопостачання, у тому числі на вузол обліку, який встановлено Оператором ГРМ за рахунок плати за приєднання, набувається Оператором ГРМ відповідно до [статті 331](#) Цивільного кодексу України.

{Пункт глави 2 розділу V доповнено новим абзацом згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016; із змінами, внесеними згідно з Постановами Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 691 від 12.07.2018, № 2190 від 17.11.2021}

15. Оператори газорозподільних систем забезпечують функціонування електронних сервісів надання послуги з приєднання, які мають забезпечити взаємодію та документообіг між замовником та оператором газорозподільної системи у процесі приєднання, інформування замовника про стан надання послуги з приєднання та забезпечити відображення інформації про поточний стан виконання відповідних організаційних та технічних заходів, які здійснюються для надання послуги з приєднання замовнику, із зазначенням очікуваних та граничних строків їх виконання.

Мінімальними вимогами до інформаційного наповнення електронних сервісів надання послуги з приєднання є відображення інформації про поточний стан виконання відповідних організаційних та технічних заходів, які здійснюються Оператором ГРМ для надання послуги з приєднання замовнику щодо:

готовності проекту договору на приєднання, проекту технічних умов приєднання та відповідних рахунків щодо їх оплати;

проектування та здійснення заходів щодо оформлення земельних відносин щодо траси прокладання газових мереж зовнішнього газопостачання (за необхідності);

отримання містобудівних умов та обмежень забудови земельної ділянки під газовими мережами зовнішнього газопостачання (за необхідності);

виконання інженерно-геодезичних вишукувань;

розробки та затвердження проекту зовнішнього газопостачання та його кошторисної частини;

експертизи та погодження проектної документації з іншими заінтересованими сторонами;

підключення до ГРМ газових мереж внутрішнього газопостачання замовника в точці приєднання;

пуску газу на об'єкт замовника та укладання договору розподілу природного газу (технічної угоди) тощо.

{Главу 2 розділу V доповнено новим пунктом 15 згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 2190 від 17.11.2021}

16. У разі необхідності обґрунтованого внесення змін до технічних умов приєднання, проекту зовнішнього газопостачання та проекту внутрішнього газопостачання (якщо проект передбачає приєднання третіх осіб) та/або умов договору на приєднання ці зміни мають бути письмово погоджені між замовником та Оператором ГРМ.

17. Новозбудовані (реконструйовані, технічно переоснащені, капітально відремонтовані) газові мережі зовнішнього та внутрішнього газопостачання повинні відповідати вимогам законодавства. Відповідність якості обладнання та матеріалів, які були використані під час будівництва, повинна бути підтверджена документально.

Заходи з будівництва газових мереж зовнішнього та внутрішнього газопостачання повинні здійснюватися з дотриманням правового режиму земель охоронних зон об'єктів магістральних трубопроводів та газорозподільних систем, а також вимог ПБСГ.

Технічна (технологічна) послідовність виконання робіт з будівництва газових мереж зовнішнього та внутрішнього газопостачання визначається у кожному конкретному випадку їх виконавцями та з урахуванням вимог договору на приєднання і законодавства України.

Технічний нагляд за будівництвом (новим будівництвом, капітальним ремонтом, реконструкцією і технічним переоснащенням) газових мереж зовнішнього та внутрішнього газопостачання здійснюється у встановленому законодавством порядку.

Проектування газових мереж зовнішнього та внутрішнього газопостачання здійснюється згідно з вимогами чинного законодавства, зокрема з урахуванням вимог чинних державних будівельних норм.

{Пункт 17 глави 2 розділу V доповнено новим абзацом згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 2190 від 17.11.2021}

18. Спірні питання між замовником (власником газової мережі внутрішнього газопостачання) та Оператором ГРМ, пов'язані з приєднанням об'єкта замовника до ГРМ, мають вирішуватися шляхом переговорів та з урахуванням вимог нормативних документів, зокрема цього Кодексу, а також прийнятих рішень та роз'яснень Регулятора, а в разі недосягнення згоди – в судовому порядку.

VI. Комерційні умови доступу до газорозподільної системи для отримання/передачі природного газу

1. Загальні умови

1. Суб'єкти ринку природного газу (у тому числі споживачі), які в установленому законодавством порядку підключені до газорозподільних систем, мають право на отримання/передачу природного газу зазначеними газорозподільними системами за умови дотримання ними вимог цього Кодексу та укладення договору розподілу природного газу.

2. Доступ споживачів, у тому числі побутових споживачів, до ГРМ для споживання природного газу надається за умови та на підставі укладеного між споживачем та Оператором ГРМ (до ГРМ якого підключений об'єкт споживача) договору розподілу природного газу, що укладається за формою Типового договору розподілу природного газу, затвердженого постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 30 вересня 2015 року № 2498 (далі – типовий договір розподілу природного газу), в порядку, визначеному цим розділом.

{Абзац перший пункту 2 глави 1 розділу VI із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1437 від 27.12.2017}

Доступ газодобувних підприємств та виробників біометану чи іншого виду газу з альтернативних джерел, а також суміжних операторів газорозподільної системи з метою

забезпечення передавання видобутого (виробленого) ними газу в ГРМ та відповідно отримання газу з ГРМ надається за умови та на підставі укладеної ними з Оператором ГРМ (до ГРМ якого підключені їх об'єкти) технічної угоди про умови приймання-передачі газу ГРМ, яка укладається з урахуванням вимог [глави 2](#) цього розділу.

Взаємовідносини між Оператором ГТС та Оператором ГРМ, пов'язані з прийманням-передачею природного газу в точках виходу з ГТС до ГРМ, регулюються укладеним між ними договором на транспортування природного газу, який укладається за формою [Типового договору транспортування природного газу](#), затвердженого постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 30 вересня 2015 року № 2497 (далі – типовий договір транспортування природного газу), технічною угодою та відповідно до вимог [Кодексу ГТС](#).

{Абзац третій пункту 2 глави 1 розділу VI із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 621 від 17.03.2020}

3. Цілодобовий доступ суміжних суб'єктів ринку газу до ГРМ для отримання/передавання природного газу ГРМ за наявності укладеного з Оператором ГРМ договору розподілу природного газу (або у передбачених цим Кодексом випадках технічної угоди про умови приймання-передачі природного газу ГРМ чи договору на транспортування природного газу) забезпечується Оператором ГРМ за умови:

наявності достатньої вільної потужності в певній точці чи ділянці ГРМ;

реєстрації суб'єкта ринку природного газу на інформаційній платформі Оператора ГТС, а для суб'єктів ринку природного газу, що є споживачами, - включення до Реєстру споживачів постачальника на відповідний розрахунковий період;

{Абзац третій пункту 3 глави 1 розділу VI в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1437 від 27.12.2017}

відповідності параметрів природного газу, який передається до ГРМ, параметрам, визначеним [Кодексом ГТС](#) (норма застосовується для ГДП, ВБМ та Оператора ГТС).

Величина вільної потужності в певній точці чи ділянці ГРМ, а також порядок опублікування вільної потужності в розрізі ГРП визначаються Оператором ГРМ згідно з [розділом VII](#) цього Кодексу.

4. Оператор ГРМ зобов'язаний повідомити Регулятора про відмову суб'єкту ринку природного газу (споживачу) в доступі до ГРМ для отримання/передачі належного йому природного газу через ГРМ протягом п'яти робочих днів із зазначенням причин відмови за наявності однієї з таких причин:

надання доступу стане перешкодою для виконання таким оператором спеціальних обов'язків, покладених на нього відповідно до [статті 11](#) Закону України «Про ринок природного газу»;

відмова в доступі є виправданою на підставі рішення, прийнятого відповідно до [статті 55](#) Закону України «Про ринок природного газу».

У випадку відмови в доступі на підставі відсутності або недостатності вільної потужності в певній точці чи ділянці ГРМ Оператор ГРМ повинен вжити всіх можливих заходів для збільшення потужності ГРМ в зазначеній точці чи ділянці за умови, що це є економічно виправданим або суб'єкт ринку природного газу (споживач) згодився покрити витрати Оператора ГРМ на збільшення потужності.

2. Порядок укладання технічної угоди про умови приймання-передачі газу ГРМ

1. Технічна угода про умови приймання-передачі газу ГРМ має містити:

- 1) персональний ЕІС-код кожної сторони як суб'єкта ринку природного газу;
- 2) параметри якості природного газу та порядок визначення ФХП природного газу;
- 3) акт розмежування балансової належності та експлуатаційної відповідальності сторін зі схемою потоків газу на ГРС (ПВВГ);
- 4) перелік комерційних та дублюючих вузлів обліку (ЗВТ);
- 5) порядок комерційного обліку природного газу (порядок визначення об'єму/обсягу передачі природного газу в/з ГРМ);
- 6) порядок перевірки комерційних вузлів обліку газу;
- 7) порядок взаємодії сторін при виникненні аварійних ситуацій;
- 8) порядок отримання вихідної інформації від комерційного чи дублюючого вузла обліку.

2. Порядок отримання ГДП, ВБМ, Оператором ГРМ персонального ЕІС-коду визначений [Кодексом ГТС](#).

Параметри ФХП природного газу, порядок їх визначення та контролю мають відповідати вимогам, визначеним цим Кодексом.

Порядок комерційного обліку природного газу, у тому числі приладового, визначений в [розділах IX-XI](#) цього Кодексу.

3. За технічною угодою про умови приймання-передачі газу ГРМ між сторонами не здійснюються розрахунки за природний газ.

3. Порядок укладання договору розподілу природного газу

1. Договір розподілу природного газу має бути укладений Оператором ГРМ з усіма споживачами, у тому числі побутовими споживачами, об'єкти яких в установленому порядку підключені до/через ГРМ, що на законних підставах перебуває у власності чи користуванні Оператора ГРМ.

Споживачі, у тому числі побутові споживачі, для здійснення ними санкціонованого відбору природного газу з ГРМ та можливості забезпечення постачання їм природного газу їх постачальниками зобов'язані укласти договір розподілу природного газу з Оператором ГРМ, до газорозподільної системи якого в установленому законодавством порядку підключений їх об'єкт.

Здійснення відбору (споживання) природного газу споживачем за відсутності укладеного договору розподілу природного газу не допускається.

За однією поштовою адресою укладається один договір розподілу природного газу з побутовим споживачем. У випадку наявності у побутового споживача декількох об'єктів за різними поштовими адресами укладаються окремі договори розподілу природного газу по цих об'єктах.

{Пункт 1 глави 3 розділу VI доповнено новим абзацом згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 691 від 12.07.2018; із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1469 від 29.07.2020}

Якщо об'єкт побутового споживача перебуває у власності (користуванні) кількох осіб, укладається один договір з одним із співвласників (користувачів) за умови письмової згоди всіх інших співвласників (користувачів), про що робиться відмітка в заяві-приєднанні.

{Пункт 1 глави 3 розділу VI доповнено новим абзацом згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 691 від 12.07.2018}

2. На підставі укладеного договору розподілу природного газу Оператор ГРМ:

1) присвоює споживачу (у тому числі побутовому споживачу) персональний ЕІС-код як суб'єкту ринку природного газу та в установленому законодавством порядку передає його Оператору ГТС для можливості ідентифікації споживача в інформаційній платформі Оператора ГТС, у тому числі для цілей закріплення споживача в Реєстрі споживачів відповідного постачальника та здійснення оперативних заходів при запровадженні процедури зміни постачальника;

{Підпункт 1 пункту 2 глави 3 розділу VI в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1437 від 27.12.2017}

2) надає послугу споживачу із забезпечення цілодобового доступу до ГРМ для можливості споживання ним відповідних об'ємів природного газу, виділених постачальником природного газу;

{Підпункт 2 пункту 2 глави 3 розділу VI в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1437 від 27.12.2017; із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 2080 від 07.10.2019}

3) забезпечує формування та передачу прогнозів відборів/споживання природного газу та обсягів фактичного споживання природного газу споживачем Оператору ГТС у порядку, визначеному **Кодексом ГТС** та цим Кодексом.

{Підпункт 3 пункту 2 глави 3 розділу VI в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1437 від 27.12.2017}

Порядок присвоєння персонального ЕІС-коду споживачу (побутовому споживачу) та за необхідності його точки (точкам) комерційного обліку визначається главою 4 цього розділу.

Порядок комерційного обліку природного газу, у тому числі приладового, по об'єкту споживача визначений в розділах IX-XI цього Кодексу.

3. Договір розподілу природного газу є публічним та укладається з урахуванням статей 633, 634, 641, 642 Цивільного Кодексу України за формою Типового договору розподілу природного газу.

Оператор ГРМ зобов'язаний на головній сторінці свого вебсайту, а також в друкованих виданнях, що публікуються на території його ліцензованої діяльності, та власних центрах обслуговування споживачів розмістити редакцію договору розподілу природного газу та роз'яснення щодо укладення та приєднання споживача до договору розподілу природного газу.

4. Договір розподілу природного газу між Оператором ГРМ та споживачем укладається шляхом підписання заяви-приєднання споживача до умов договору розподілу природного газу, що відповідає Типовому договору розподілу природного газу, розміщеному на офіційному вебсайті Регулятора та Оператора ГРМ та/або в друкованих виданнях, що публікуються на території його ліцензованої діяльності з розподілу газу, і не потребує двостороннього підписання сторонами письмової форми договору.

На письмову вимогу споживача Оператор ГРМ зобов'язаний протягом десяти робочих днів з дати отримання такого письмового звернення надати споживачу підписану уповноваженою особою Оператора ГРМ письмову форму договору розподілу природного газу.

5. Для забезпечення приєднання до договору розподілу природного газу всіх фактично підключених до/через ГРМ споживачів (у тому числі побутових споживачів) Оператор ГРМ в установленому цією главою порядку направляє кожному споживачу супровідним листом за формою додатка 3 до типового договору розподілу природного газу сформовану заяву-приєднання до умов договору розподілу природного газу з персоніфікованими даними споживача та його об'єкта, що складається за формою додатка 1 (для побутових споживачів) або додатка 2 (для споживачів, що не є побутовими) до типового договору розподілу природного газу.

Оператор ГРМ може надати споживачу підписану його уповноваженою особою письмову форму договору розподілу природного газу.

Персоніфіковані дані мають бути достатніми для проведення розрахунків, зокрема мають містити:

{Абзац третій пункту 5 глави 3 розділу VI із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 2080 від 07.10.2019}

1) присвоєний споживачу персональний ЕІС-код як суб'єкту ринку природного газу та за необхідності ЕІС-код його точки (точок) комерційного обліку;

2) величину річної замовленої потужності об'єкта споживача (для споживача, що не є побутовим) на період до завершення першого повного газового року споживання природного газу;

{Абзац п'ятий пункту 5 глави 3 розділу VI в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 2080 від 07.10.2019}

3) перелік комерційних вузлів обліку (за їх наявності);

4) акт розмежування балансової належності та експлуатаційної відповідальності сторін, що складається з урахуванням вимог цього Кодексу;

5) групу споживання та планові місячні об'єми споживання побутового споживача у розрізі 12 календарних місяців, що визначаються відповідно до вимог цього Кодексу (норма застосовується щодо побутових споживачів з лічильником газу);

6) норми споживання природного газу у розрізі 12 календарних місяців (норма застосовується щодо побутових споживачів без лічильника газу);

7) розрахунок втрат і витрат природного газу (за необхідності щодо споживачів, які не є побутовими).

У разі незгоди споживача приєднуватися до умов договору розподілу природного газу споживач не має права використовувати природний газ із ГРМ та має подати до Оператора ГРМ письмову заяву про припинення розподілу природного газу на його об'єкт.

Згідно з вимогами цього пункту здійснюється приєднання до договору розподілу природного газу споживачів-замовників, які отримують технічний доступ до ГРМ.

6. Якщо в результаті реконструкції чи технічного переоснащення вже підключеного до ГРМ об'єкта та/або зміни форми власності чи власника цього об'єкта є необхідність внесення змін до персоніфікованих даних споживача або укладання договору розподілу природного газу з новим власником, споживач (замовник) повинен самостійно звернутися до Оператора ГРМ з відповідною заявою про внесення змін до персоніфікованих даних або укладання договору розподілу природного газу.

Нові власники об'єктів, підключених в установленому законодавством порядку до ГРМ, разом із заявою про укладання договору розподілу природного газу (формування заяви-приєднання до умов договору розподілу природного газу) подають Оператору ГРМ такі документи:

1) копії документів, якими визначено право власності чи користування замовника на його об'єкт (приміщення);

2) копії документів замовника на право укладання договорів, а саме документів, які посвідчують фізичну особу або її представника (для фізичних осіб), документів, які посвідчують статус юридичної особи чи фізичної особи - підприємця та її представника (для юридичних осіб і фізичних осіб - підприємців), та копію документа про взяття на облік або реєстрацію у територіальних органах Державної фіскальної служби;

3) копію належним чином оформленої довіреності на представника замовника, уповноваженого представляти інтереси замовника під час процедури укладання договору розподілу природного газу (за потреби).

Якщо додані до заяви про внесення змін до персоніфікованих даних споживача або про укладання договору розподілу природного газу з новим власником об'єкта дані потребують уточнення, Оператор ГРМ протягом п'яти робочих днів з дня реєстрації заяви направляє споживачу (замовнику) письмовий запит щодо уточнення даних.

За відсутності зауважень або після їх усунення Оператор ГРМ протягом десяти робочих днів з дня реєстрації заяви (або дати усунення зауваження) повідомляє споживача про коригування персоніфікованих даних, а для нового споживача надає (підтверджує) сформовану заяву-приєднання до умов договору розподілу природного газу.

7. Фактом приєднання споживача до умов договору розподілу природного газу (акцептування договору) є вчинення споживачем будь-яких дій, які засвідчують його бажання укласти договір розподілу природного газу, зокрема повернення підписаної заяви-приєднання, сплата рахунка Оператора ГРМ та/або документально підтверджене споживання природного газу.

8. Оператор ГРМ не має права відмовити споживачу, власні об'єкти якого підключені до/через ГРМ, в укладанні договору розподілу природного газу за умови дотримання споживачем вимог щодо укладення договору розподілу природного газу, передбачених цим Кодексом та чинним законодавством.

У разі прийняття рішення про відмову споживачу (замовнику) в укладанні договору розподілу природного газу Оператор ГРМ інформує про це споживача (замовника) та відповідний територіальний орган Регулятора.

9. У разі передавання об'єкта споживача або його частини в оренду та обумовлення договором оренди передавання орендареві відповідних повноважень щодо врегулювання договірних відносин з Оператором ГРМ стосовно забезпечення орендованого об'єкта або його частини природним газом між орендарем та Оператором ГРМ має бути укладений договір розподілу природного газу у порядку, визначеному цим Кодексом.

10. У разі звільнення займаного об'єкта або приміщення (остаточного припинення користування природним газом) споживач зобов'язаний повідомити про це Оператора ГРМ не пізніше ніж за 20 робочих днів до дня звільнення об'єкта або приміщення (остаточного припинення користування природним газом) та остаточно розрахуватись з ним за договором розподілу природного газу до вказаного споживачем дня звільнення об'єкта або приміщення (остаточного припинення користування природним газом) включно.

Оператор ГРМ зобов'язаний припинити розподіл (газопостачання) природного газу споживачу із заявленого ним дня звільнення об'єкта або приміщення (остаточного припинення користування природним газом).

У разі неповідомлення або несвоєчасного повідомлення споживачем Оператора ГРМ про звільнення об'єкта або приміщення (остаточне припинення користування природним газом) споживач зобов'язаний здійснювати оплату послуг за договором розподілу природного газу, як впливає з умов договору.

Договір розподілу природного газу з новим споживачем укладається після припинення договору розподілу природного газу із споживачем, який звільняє об'єкт або приміщення.

4. Порядок присвоєння споживачу персонального ЕІС-коду як суб'єкту ринку природного газу

1. З метою уніфікації та однозначної ідентифікації споживачів, у тому числі побутових споживачів, та за необхідності їх точок комерційного обліку, а також для забезпечення спрощення процедури зміни постачальника природного газу та електронного обміну даними між суб'єктами ринку природного газу використовується система кодування, рекомендована Європейською мережею операторів газотранспортних систем.

2. Визначення персоніфікованого ЕІС-коду для кожного суб'єкта ринку природного газу, у тому числі для споживачів, підключених до газорозподільних систем, здійснюється у порядку, встановленому [Кодексом ГТС](#).

Оператор ГРМ:

здійснює визначення та присвоєння всім споживачам, у тому числі побутовим споживачам, підключеним до ГРМ, персоніфікованих ЕІС-кодів та за необхідності відповідних ЕІС-кодів їх точкам комерційного обліку;

інформує кожного споживача, який підключений до ГРМ, про присвоєння йому ЕІС-коду як суб'єкту ринку природного газу та (у разі присвоєння) відповідних ЕІС-кодів його точкам комерційного обліку;

на постійній основі в особистих кабінетах (за наявності) та щомісячно в платіжному документі побутового споживача зазначає його ЕІС-код та ЕІС-код (за наявності) його точки комерційного обліку;

{Пункт 2 глави 4 розділу VI доповнено новим абзацом п'ятим згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1611 від 26.08.2020}

протягом п'яти робочих днів після присвоєння споживачу, у тому числі побутовому споживачу, персоніфікованого ЕІС-коду передає його Оператору ГТС у порядку, визначеному [Кодексом ГТС](#).

3. Присвоєння ЕІС-коду окремій точці комерційного обліку споживача здійснюється Оператором ГРМ за наявності у споживача більше однієї точки комерційного обліку згідно з договором розподілу природного газу за умови:

{Абзац перший пункту 3 глави 4 розділу VI із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016}

розміщення точок комерційного обліку споживача на територіях відокремлених підрозділів (філій) Оператора ГРМ, що потребує окремого обліку природного газу;

письмової вимоги споживача щодо можливості постачання природного газу на його окремі об'єкти (точки комерційного обліку) різними постачальниками.

У разі якщо за релігійними переконаннями споживач заперечує проти присвоєння йому персоналізованого ЕІС-коду як суб'єкту ринку природного газу, що підтверджується заявою про відмову, зазначений ЕІС-код присвоюється Оператором ГРМ точці комерційного обліку споживача.

{Пункт 3 глави 4 розділу VI доповнено новим абзацом згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016}

4. Оператор ГРМ відповідає за збереження ЕІС-кодів, присвоєних споживачам та відповідним точкам комерційного обліку.

Оператор ГРМ в односторонньому порядку не має права змінювати ЕІС-код, присвоєний споживачу або точці його комерційного обліку.

{Абзац другий пункту 4 глави 4 розділу VI в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1909 від 29.10.2021}

5. Порядок фактичного розподілу (споживання) природного газу

1. Споживання (відбір) природного газу з газорозподільної системи за наявності укладеного договору розподілу природного газу між споживачем та Оператором ГРМ здійснюється за умови:

включення споживача до Реєстру споживачів будь-якого постачальника на відповідний розрахунковий період;

{Абзац другий пункту 1 глави 5 розділу VI із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1437 від 27.12.2017}

забезпечення споживачем своєчасних розрахунків з Оператором ГРМ відповідно до умов договору розподілу природного газу.

Порядок включення споживача до Реєстру споживачів постачальника визначається відповідно до вимог [Кодексу ГТС](#).

{Абзац четвертий пункту 1 глави 5 розділу VI із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1437 від 27.12.2017}

2. Фактичний розподіл природного газу для потреб споживача здійснюється Оператором ГРМ у загальному потоці природного газу від точок його надходження в ГРМ до пунктів призначення споживача.

{Пункт 2 глави 5 розділу VI в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1437 від 27.12.2017}

3. За відсутності у споживача діючого постачальника (якщо споживач не включений до Реєстру споживачів будь-якого постачальника) у відповідному розрахунковому періоді та після закінчення строку, встановленого законодавством для припинення (обмеження)

розподілу (транспортування) природного газу споживачам, споживач не має права здійснювати відбір/споживання природного газу з газорозподільної системи.

Якщо споживач здійснює відбір/споживання природного газу у випадках, визначених абзацом першим цього пункту, такий споживач зобов'язаний оплатити вартість відбору природного газу, що розраховується за формулою

$$\text{ПНВ} = \left(\sum_{i=1}^n \text{ОНВ} * \text{МЦ} * 1,1 \right) + \left(\sum_{i=1}^n C_{\text{вих факт}}^i * T_{\text{вих}}^i * 1,1 \right),$$

- де ПНВ - плата за несанкціонований відбір;
- n - кількість днів несанкціонованого відбору;
- ОНВ - добовий обсяг несанкціонованого відбору, тис. куб.м;
- МЦ - маржинальна ціна придбання природного газу для відповідної газової доби, визначена відповідно до [Кодексу ГТС](#), грн за 1000 куб.м;
- $C_{\text{вих факт}}^i$ - фактично використана потужність газотранспортної системи у точці виходу до газорозподільної системи, до якої приєднаний споживач, тис. куб.м/добу;
- $T_{\text{вих}}^i$ - тариф на транспортування природного газу у точці виходу до газорозподільної системи, до якої приєднаний споживач, грн за 1000 куб.м на добу.

{Пункт 3 глави 5 розділу VI в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1437 від 27.12.2017, № 182 від 31.01.2023}

6. Порядок розрахунків за договором розподілу природного газу

1. Розрахунки споживача за послугу розподілу природного газу, що надається Оператором ГРМ за договором розподілу природного газу, здійснюються виходячи з величини річної замовленої потужності об'єкта (об'єктів) споживача та оплачуються споживачем рівномірними частками протягом календарного року.

Місячна вартість послуги розподілу природного газу визначається як добуток 1/12 річної замовленої потужності об'єкта (об'єктів) споживача на тариф, встановлений Регулятором для відповідного Оператора ГРМ із розрахунку місячної вартості одного кубічного метра замовленої потужності.

{Абзац третій пункту 1 глави 6 розділу VI виключено на підставі Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1469 від 29.07.2020}

{Пункт 1 глави 6 розділу VI в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 2080 від 07.10.2019}

2. Річна замовлена потужність (за замовчуванням) об'єкта (об'єктів) споживача на розрахунковий календарний рік визначається Оператором ГРМ виходячи з фактичного обсягу споживання природного газу цим об'єктом за газовий рік, що передував розрахунковому календарному року, який визначається відповідно до вимог цього Кодексу, крім випадків, передбачених цією главою.

{Абзац перший пункту 2 глави 6 розділу VI із змінами, внесеними згідно з Постановами Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 580 від 06.03.2020, № 1469 від 29.07.2020}

Розмір величини річної замовленої потужності для споживача, що не є побутовим, визначається Оператором ГРМ виходячи з наявних об'єктів, зазначених у заяві-приєднанні, що є додатком до договору розподілу природного газу.

{Пункт 2 глави 6 розділу VI доповнено новим абзацом другим згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1469 від 29.07.2020}

За наявності порушень побутовим споживачем, визначених главою 2 розділу XI цього Кодексу, крім пункту 3 глави 2 розділу XI цього Кодексу, до розрахунку річної замовленої потужності (за замовчуванням) об'єкта (об'єктів) споживача за період такого порушення включаються обсяги на рівні планових об'ємів споживання, що розраховуються виходячи з групи споживання побутового споживача відповідно до додатка 1 до цього Кодексу.

{Пункт 2 глави 6 розділу VI доповнено новим абзацом третім згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1469 від 29.07.2020}

З 01 січня 2021 року річна замовлена потужність об'єкта (об'єктів) споживача на розрахунковий календарний рік визначається Оператором ГРМ виходячи з фактичного обсягу споживання природного газу цим об'єктом за газовий рік, що передував розрахунковому календарному року, який визначається відповідно до вимог цього Кодексу, але не може бути меншою за:

39 куб.м - для об'єкта побутового споживача, на якому природний газ використовується тільки для приготування їжі;

126 куб.м - для об'єкта побутового споживача, на якому природний газ використовується для підігріву води та приготування їжі;

314 куб.м - для об'єкта побутового споживача, на якому природний газ використовується комплексно, у тому числі для опалення, або об'єкта споживача, що не є побутовим.

{Пункт 2 глави 6 розділу VI доповнено новими абзацами згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 580 від 06.03.2020}

Для цілей визначення мінімального розміру річної замовленої потужності побутових споживачів відповідно до цього пункту Оператор ГРМ не враховує опломбоване газове обладнання. При цьому, якщо газопостачання на весь об'єкт побутового споживача припинено, мінімальний розмір річної замовленої потужності об'єкта побутового споживача визначається на рівні 39 куб.м.

{Пункт 2 глави 6 розділу VI доповнено новим абзацом восьмим згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1659 від 12.09.2023}

З 1 числа місяця, в якому здійснено опломбування/розпломбування газового обладнання/припинення газопостачання об'єкта споживача Оператор ГРМ змінює мінімальний розмір річної замовленої потужності відповідно до цього пункту без перерахунку попередніх періодів. При цьому, якщо після опломбування газового обладнання/об'єкта споживача Оператором ГРМ виявлено несанкціоноване відновлення газоспоживання, мінімальний розмір річної замовленої потужності визначається на рівні, встановленому до опломбування та перераховується за всі попередні періоди, але не більше, ніж за три роки. Такий перерахунок здійснюється з дня опломбування, а у разі проведення перевірки відключеного стану - з дня такої перевірки за умови наявності відповідного акта.

{Пункт 2 глави 6 розділу VI доповнено новим абзацом дев'ятим згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1659 від 12.09.2023}

Оператор ГРМ зобов'язаний до 12 жовтня щорічно за підсумками газового року проінформувати споживача про фактичний обсяг споживання природного газу всіма об'єктами споживача за попередній газовий рік та одночасно повідомити його, що зазначений обсяг споживання газу за замовчуванням споживача буде визначений як розмір річної замовленої потужності споживача на наступний календарний рік. У такому повідомленні Оператор ГРМ одночасно має зазначити про: величину річної замовленої потужності на поточний календарний рік; величину потужності, яка розрахована для щомісячної оплати споживачем у поточному календарному році; величину потужності, яка розрахована для щомісячної оплати споживачем у наступному календарному році; покази лічильника природного газу/інші дані, за якими було сформовано (станом на 30 вересня поточного року) розмір річної замовленої потужності (за замовчуванням) на наступний календарний рік (для побутових споживачів).

{Абзац пункту 2 глави 6 розділу VI в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1469 від 29.07.2020}

Така інформація надається споживачеві шляхом розміщення її у платіжних документах (для побутових споживачів), особистих кабінетах споживача (за наявності), актах приймання-передачі природного газу (для споживачів, що не є побутовими).

{Абзац пункту 2 глави 6 розділу VI в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1469 від 29.07.2020}

Споживач, що не є побутовим, має право не пізніше ніж до 20 жовтня календарного року, що передує розрахунковому (крім замовлення потужності на 2020 рік, яке здійснюється до 01 листопада), подати Оператору ГРМ уточнену заявку на величину річної замовленої потужності сумарно по всіх його об'єктах з розбивкою по кожному об'єкту в газорозподільній зоні відповідного Оператора ГРМ на розрахунковий календарний рік. У такому разі, якщо фактичний обсяг використання потужності (протягом календарного року) буде перевищувати замовлену споживачем річну потужність сумарно по всіх його об'єктах, величина перевищення має бути сплачена споживачем за півторакратною вартістю тарифу на розподіл природного газу на користь Оператора ГРМ відповідно до договору розподілу природного газу.

{Абзац пункту 2 глави 6 розділу VI в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1469 від 29.07.2020}

Фактичний обсяг використання потужності визначається виходячи із фактичного обсягу споживання природного газу наростаючим підсумком протягом відповідного календарного року.

У випадку якщо річна замовлена потужність (за замовчуванням) об'єкта (об'єктів) споживача на розрахунковий календарний рік визначається Оператором ГРМ виходячи з фактичного обсягу споживання природного газу цим об'єктом за газовий рік, що передував розрахунковому календарному року, нарахування Оператором ГРМ вартості перевищення замовленої потужності не здійснюється.

{Абзац пункту 2 глави 6 розділу VI із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1469 від 29.07.2020}

На період до кінця 2019 року Оператор ГРМ визначає річну замовлену потужність об'єкта споживача виходячи з фактичного обсягу споживання природного газу цим об'єктом за період з 01 жовтня 2018 року по 30 вересня 2019 року.

{Пункт 2 глави 6 розділу VI в редакції Постанов Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016, № 2080 від 07.10.2019}

3. У разі здійснення споживачем, що не є побутовим, замовлення річної потужності відповідно до абзацу дванадцятого пункту 2 або абзацу другого пункту 5 цієї глави споживач, що не є побутовим, має право одноразово з 10 липня по 15 вересня розрахункового календарного року подати Оператору ГРМ заявку на уточнення (збільшення/зменшення) величини замовленої річної потужності сумарно по всіх його об'єктах у газорозподільній зоні відповідного Оператора ГРМ на поточний календарний рік, з урахуванням положень пункту 5 цієї глави.

{Абзац перший пункту 3 глави 6 розділу VI із змінами, внесеними згідно з Постановами Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1659 від 12.09.2023, № 773 від 23.04.2024}

У такому випадку Оператор ГРМ здійснює перерахунок місячної вартості послуги розподілу природного газу відповідно до пункту 1 цієї глави за весь календарний рік.

Заявки на коригування, подані раніше/пізніше встановленого терміну, Оператором ГРМ не розглядаються та вважаються не поданими споживачем.

При зменшенні величини замовленої річної потужності переплата, яка утворилася внаслідок перерахунку вартості послуг з розподілу природного газу за період з початку поточного календарного року до місяця, у якому здійснюється уточнення величини замовленої річної потужності (включно), з урахуванням тарифів на розподіл природного газу відповідних періодів зараховується Оператором ГРМ у рахунок майбутніх платежів споживача, що не є побутовим, або на письмову вимогу цього споживача протягом 10 робочих днів з дня отримання вимоги грошові кошти повертаються споживачу. Перерахунок вартості послуги з розподілу природного газу за період з початку поточного календарного року до місяця, у якому здійснюється уточнення (зменшення) величини замовленої річної потужності, відображається у періоді нарахування за послуги розподілу природного газу поточного календарного місяця.

Уточнена зменшена замовлена величина річної потужності не може бути менша за фактичний обсяг розподілу природного газу протягом звітного календарного року станом на 01 число місяця, у якому відбувається уточнення.

При збільшенні величини замовленої річної потужності різниця вартості послуги розподілу природного газу, яка утворилася внаслідок перерахунку вартості такої послуги за період з початку поточного календарного року до місяця, у якому здійснюється уточнення величини замовленої річної потужності (включно), оплачується споживачем, що не є побутовим, за тарифами на розподіл природного газу відповідних періодів протягом 10 робочих днів з дня виставлення Оператором ГРМ рахунку та включається в нарахування за послуги розподілу природного газу поточного календарного місяця.

Вартість перевищення замовленої річної потужності споживачем, що не є побутовим, не перераховується Оператором ГРМ споживачу після коригування замовленої потужності. При цьому величина перевищення замовленої потужності не враховується Оператором ГРМ при обліку фактичної використаної потужності протягом року.

У випадках укладення договору розподілу природного газу у зв'язку з початком провадження господарської діяльності з розподілу природного газу на території місцезнаходження об'єкта газопостачання споживача іншим Оператором ГРМ та якщо річна замовлена потужність споживача визначалась відповідно до абзацу дванадцятого пункту 2 або абзацу другого пункту 5 цієї глави, новий Оператор ГРМ враховує обсяги використання такої потужності споживачем з початку календарного року.

{Пункт 3 глави 6 розділу VI доповнено новим абзацом згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1659 від 12.09.2023}

{Пункт 3 глави 6 розділу VI в редакції Постанов Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 2080 від 07.10.2019, № 1469 від 29.07.2020}

4. Для нового споживача та/або його об'єкта, що має фактичний період споживання природного газу менший ніж дев'ять місяців (крім об'єктів споживачів, що не є побутовими), або за умови відсутності споживання природного газу споживачем та/або

його об'єктом протягом усього попереднього газового року річна замовлена потужність споживача (його об'єкта) визначається Оператором ГРМ за замовчуванням на рівні:

{Абзац перший пункту 4 глави 6 розділу VI в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 580 від 06.03.2020; із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1469 від 29.07.2020}

39 куб.м - для об'єкта побутового споживача, на якому природний газ використовується тільки для приготування їжі;

{Абзац пункту 4 глави 6 розділу VI в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 580 від 06.03.2020}

126 куб.м - для об'єкта побутового споживача, на якому природний газ використовується для підігріву води та приготування їжі;

{Абзац пункту 4 глави 6 розділу VI в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 580 від 06.03.2020}

314 куб.м - для об'єкта побутового споживача, на якому природний газ використовується комплексно, у тому числі для опалення, або об'єкта споживача, що не є побутовим.

{Абзац пункту 4 глави 6 розділу VI в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 580 від 06.03.2020}

Для цілей визначення мінімального розміру річної замовленої потужності побутових споживачів відповідно до цього пункту Оператор ГРМ не враховує опломбоване газове обладнання. При цьому якщо газопостачання на весь об'єкт побутового споживача припинено мінімальний розмір річної замовленої потужності об'єкта побутового споживача визначається на рівні 39 куб.м.

{Пункт 4 глави 6 розділу VI доповнено новим абзацом п'ятим згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1659 від 12.09.2023}

З 1 числа місяця, в якому здійснено опломбування/розпломбування газового обладнання/припинення газопостачання об'єкта споживача Оператор ГРМ змінює мінімальний розмір річної замовленої потужності відповідно до цього пункту без перерахунку попередніх періодів. При цьому, якщо після опломбування газового обладнання/об'єкта споживача Оператором ГРМ виявлено несанкціоноване відновлення газоспоживання, мінімальний розмір річної замовленої потужності визначається на рівні, встановленому до опломбування та перераховується за всі попередні періоди, але не більше, ніж за три роки. Такий перерахунок здійснюється з дня опломбування, а у разі проведення перевірки відключеного стану - з дня такої перевірки за умови наявності відповідного акта.

{Пункт 4 глави 6 розділу VI доповнено новим абзацом шостим згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1659 від 12.09.2023}

У випадку коли новий побутовий споживач уклав договір розподілу природного газу на підставі права користування на об'єкт газоспоживання, величина річної замовленої потужності визначається на рівні річної замовленої потужності (за замовчуванням) по цьому об'єкту, визначеної для попереднього споживача (за наявності в попередньому газовому році).

{Пункт 4 глави 6 розділу VI доповнено новим абзацом згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1469 від 29.07.2020}

З моменту, коли новий побутовий споживач та/або об'єкт побутового споживача фактично споживає природний газ повні дев'ять місяців та до завершення повного календарного року споживання, величина річної замовленої потужності об'єкта споживача визначається як добуток числа 12 на фактичне середньомісячне споживання природного газу за попередні перші дев'ять місяців споживання з урахуванням вимог пункту 1 цієї глави.

{Абзац пункту 4 глави 6 розділу VI із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1469 від 29.07.2020}

За відсутності повного газового року споживання новим побутовим споживачем та/або його об'єктом (у випадку укладення договору розподілу природного газу у період жовтень - грудень) річна замовлена потужність (за замовчуванням) на третій календарний рік розраховується Оператором ГРМ виходячи із середньомісячного фактичного споживання, помноженого на 12.

{Пункт 4 глави 6 розділу VI доповнено новим абзацом згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1469 від 29.07.2020}

{Пункт 4 глави 6 розділу VI в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 2080 від 07.10.2019}

5. Для нового споживача, що не є побутовим, та/або його об'єкта річна замовлена потужність споживача (його об'єкта) визначається споживачем за його заявою, але не менше обсягів, визначених абзацом четвертим пункту 4 цієї глави.

Річна замовлена потужність нового споживача, що не є побутовим, та/або його об'єкта визначається за його заявою, яка визначає річну замовлену потужність окремо на перший (поточний) та другий (наступний) календарні роки. При цьому такий споживач має право одноразово подати Оператору ГРМ заяву на зміну величини річної замовленої потужності на другий (наступний) календарний рік з 01 жовтня по 20 жовтня року, що передує наступному календарному року.

За відсутності повного газового року споживання новим споживачем, що не є побутовим, та/або його об'єктом річна замовлена потужність (за замовчуванням) на третій

календарний рік (у випадку укладення договору розподілу природного газу у період жовтень-грудень) розраховується Оператором ГРМ виходячи із середньомісячного фактичного споживання, помноженого на 12.

Для нового споживача, що не є побутовим, та/або його об'єкта (об'єктів), у випадку якщо фактичний обсяг використання потужності (протягом календарного року) буде перевищувати замовлену споживачем річну потужність (у тому числі змінену відповідно до абзацу другого цього пункту), до завершення повного календарного року величина перевищення має бути сплачена споживачем з коефіцієнтом 1,1 до тарифу на розподіл природного газу на користь Оператора ГРМ відповідно до договору розподілу природного газу.

{Абзац четвертий пункту 5 глави 6 розділу VI із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 773 від 23.04.2024}

Розрахунки для нового споживача, що не є побутовим, та/або його об'єкта (об'єктів) здійснюються виходячи з величини замовленої потужності об'єкта (об'єктів) споживача до кінця календарного року та оплачуються споживачем рівномірними частками. Місячна вартість послуги розподілу природного газу визначається шляхом множення тарифу на розподіл природного газу на співвідношення замовленої потужності об'єкта (об'єктів) споживача до кількості місяців, які залишились до кінця календарного року, з урахуванням місяця, у якому здійснюється замовлення потужності.

{Абзац п'ятий пункту 5 глави 6 розділу VI із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 773 від 23.04.2024}

Якщо по об'єкту, підключеному в установленому порядку до газорозподільної системи, укладається договір розподілу природного газу з новим споживачем, що не є побутовим, замовлена потужність по об'єкту такого споживача може визначатись за його заявою виходячи з розміру замовленої потужності попереднього споживача. У такому разі річна замовлена потужність вважається замовленою за замовчуванням.

У випадку приєднання нового об'єкта (об'єктів) споживача, що не є побутовим (за умови наявності інших об'єктів з періодом експлуатації не менше одного повного газового року), величина річної замовленої потужності та фактичне використання такої потужності визначаються по цьому об'єкту (об'єктах) споживача окремо. По інших об'єктах споживача величина річної замовленої потужності та фактичне використання такої потужності визначаються сумарно по всіх об'єктах.

{Абзац сьомий пункту 5 глави 6 розділу VI із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 773 від 23.04.2024}

{Пункт 5 глави 6 розділу VI в редакції Постанов Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 2080 від 07.10.2019, № 1469 від 29.07.2020}

6. Періодом для здійснення розрахунків за договором розподілу природного газу є календарний місяць.

{Пункт глави 6 розділу VI в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1437 від 27.12.2017}

7. Оплата вартості послуг за договором розподілу природного газу здійснюється споживачем на підставі відповідного рахунка Оператора ГРМ на умовах договору розподілу природного газу з моменту його укладання.

{Абзац перший пункту 7 глави 6 розділу VI із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1469 від 29.07.2020}

Споживач, що не є побутовим, оплачує вартість замовленої річної потужності виходячи з наявних об'єктів, зазначених у заяві-приєднанні, що є додатком до договору розподілу природного газу.

{Пункт 7 глави 6 розділу VI доповнено новим абзацом другим згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1469 від 29.07.2020}

Оплата здійснюється виключно грошовими коштами.

Дата оплати визначається датою, на яку були зараховані кошти на рахунок Оператора ГРМ.

8. У разі виникнення у споживача заборгованості за договором розподілу природного газу сторони (за згодою Оператора ГРМ) можуть укласти графік погашення заборгованості, який оформлюється додатком до договору або окремим договором про реструктуризацію заборгованості.

У разі відсутності графіка погашення заборгованості Оператор ГРМ має право грошові кошти, отримані від споживача в поточному розрахунковому періоді, зарахувати в рахунок погашення існуючої заборгованості споживача відповідно до черговості її виникнення.

Укладення сторонами та дотримання споживачем узгодженого графіка погашення заборгованості не звільняє споживача від виконання зобов'язань за договором.

У разі відсутності графіка погашення заборгованості або його недотримання чи неоплати поточних платежів Оператор ГРМ має право у порядку, визначеному цим Кодексом та договором розподілу природного газу, припинити або обмежити розподіл (споживання) природного газу ГРМ на об'єкти споживача до повного погашення заборгованості.

{Абзац п'ятий пункту 8 глави 6 розділу VI виключено на підставі Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1469 від 29.07.2020}

9. Припинення або обмеження розподілу (споживання) природного газу не звільняє споживача від зобов'язання оплати вартості послуг за договором розподілу природного газу, крім випадків, передбачених цим пунктом, у тому числі розірвання цього договору або внесення змін до заяви-приєднання, що є додатком до договору розподілу природного газу, та вилучення об'єкта споживача.

{Абзац перший пункту 9 глави 6 розділу VI із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 855 від 26.05.2021}

У разі розірвання договору розподілу природного газу або вилучення об'єкта споживача із заяви-приєднання оплата вартості послуги за договором розподілу природного газу здійснюється споживачем з урахуванням повного календарного місяця, у якому сталося розірвання договору або вилучено об'єкт із заяви-приєднання. У цих випадках Оператор ГРМ коригує дані технічної потужності та вільної потужності для забезпечення нових приєднань (резерву потужності) на відповідній ГРП згідно з вимогами розділу VII цього Кодексу.

{Абзац другий пункту 9 глави 6 розділу VI із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 855 від 26.05.2021}

Якщо на дату розірвання договору розподілу природного газу або вилучення об'єкта споживача із заяви-приєднання до умов договору розподілу природного газу фактичний обсяг споживання сумарно по всіх об'єктах цього споживача або об'єкту, який було вилучено із заяви-приєднання до умов договору розподілу природного газу, буде перевищувати оплачену річну замовлену потужність поточного календарного року з урахуванням місяця, у якому розірваний договір або вилучений об'єкт із заяви-приєднання, споживач зобов'язаний у десятиденний строк з дня виставлення рахунку сплатити Оператору ГРМ різницю між вартістю фактично використаної потужності та вартістю оплаченої річної замовленої потужності. При цьому за наявності двох і більше об'єктів споживача величина оплаченої вартості річної потужності по об'єкту визначається пропорційно розміру річної замовленої потужності такого об'єкта до загального розміру річної замовленої потужності цього споживача. Положення цього абзацу не поширюються на споживачів, річна замовлена потужність яких визначалась Оператором ГРМ за замовчуванням та на випадки укладення договору розподілу природного газу у зв'язку з початком провадження господарської діяльності з розподілу природного газу на території місцезнаходження об'єкта газопостачання споживача іншим Оператором ГРМ.

{Абзац третій пункту 9 глави 6 розділу VI із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1659 від 12.09.2023}

Якщо припинення або обмеження розподілу природного газу здійснюється за ініціативи Оператора ГРМ у випадках, передбачених пунктом 3.17 глави 3 розділу V Правил безпеки систем газопостачання, нарахування вартості послуги за договором розподілу природного газу не здійснюється. При цьому місячна вартість послуг розподілу зменшується з урахуванням кількості днів припинення (обмеження) розподілу природного газу. Таке припинення (обмеження) та відновлення розподілу природного газу споживачу здійснюється за рахунок Оператора ГРМ.

{Пункт 9 глави 6 розділу VI доповнено новим абзацом згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 855 від 26.05.2021; із змінами, внесеними згідно з Постановою

Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1909 від 29.10.2021}

{Главу 6 розділу VI доповнено новим пунктом 9 згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1469 від 29.07.2020}

10. Надання Оператором ГРМ послуги споживачу, що не є побутовим, за договором розподілу природного газу підтверджується підписаним між ними актом наданих послуг.

Оператор ГРМ до п'ятого числа місяця, наступного за звітним, надсилає споживачу два примірники оригіналу акта наданих послуг за звітний період, підписані уповноваженим представником Оператором ГРМ.

Споживач протягом двох днів з дня одержання акта наданих послуг зобов'язаний повернути Оператору ГРМ один примірник оригіналу акта, підписаний уповноваженим представником споживача, або надати в письмовій формі мотивовану відмову від підписання акта наданих послуг. У випадку відмови від підписання акта наданих послуг розбіжності підлягають урегулюванню в порядку, встановленому законодавством.

До вирішення спірних питань сума до сплати за надані послуги з розподілу природного газу ГРМ встановлюється відповідно до даних Оператора ГРМ.

7. Порядок обмеження та припинення розподілу природного газу споживачам

1. Оператор ГРМ в установленому законодавством порядку має право припинити/обмежити газопостачання (розподіл природного газу) на об'єкт споживача (у тому числі побутового споживача) з дотриманням ПБСГ та нормативних документів, що визначають порядок обмеження/припинення природного газу, у таких випадках:

{Абзац перший пункту 1 глави 7 розділу VI із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016}

1) несвоєчасна та/або неповна оплата послуг згідно з умовами договору розподілу природного газу;

2) отримання від Оператора ГТС повідомлення про припинення розподілу природного газу споживачу у випадках:

відсутності споживача в Реєстрі споживачів будь-якого постачальника у відповідному розрахунковому періоді;

відсутності підтвердженої номінації у діючого постачальника на обсяги транспортування природного газу для потреб споживача;

{Підпункт 2 пункту 1 глави 7 розділу VI із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016; в редакції Постанов Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1437 від 27.12.2017, № 1080 від 10.06.2020, № 416 від 03.05.2022}

3) подання споживачем або його постачальником (який уклав з Оператором ГРМ договір на виконання робіт, пов'язаних з припиненням/обмеженням газопостачання споживачам) письмової заяви про припинення газопостачання;

4) відмова споживача від встановлення лічильника газу, що здійснюється за ініціативи та за кошти Оператора ГРМ, з урахуванням [Закону України «Про забезпечення комерційного обліку природного газу»](#);

{Підпункт 4 пункту 1 глави 7 розділу VI із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016}

5) розірвання договору розподілу природного газу;

{Підпункт 5 пункту 1 глави 7 розділу VI із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 691 від 12.07.2018}

6) несанкціонований відбір природного газу або втручання в роботу ЗВТ чи ГРМ;

7) несанкціоноване відновлення газоспоживання;

8) визнання в установленому порядку аварійним станом газорозподільної системи та/або ліквідація наслідків аварій, спричинених надзвичайними ситуаціями техногенного, природного або екологічного характеру, та проведення ремонтно-відновлювальних робіт;

9) наявність заборгованості за несанкціонований відбір природного газу з ГРМ;

{Підпункт 10 пункту 1 глави 7 розділу VI виключено на підставі Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016}

10) необґрунтована відмова від підписання акта наданих послуг та/або акта приймання-передачі природного газу (норма застосовується по об'єкту споживача, що не є побутовим);

11) відмова представникам Оператора ГРМ в доступі на об'єкти або земельну ділянку Споживача, де розташована газорозподільна система та/або газове обладнання, та/або комерційний вузол обліку газу, для здійснення контролю відповідності встановленого газоспоживаючого обладнання проєктній документації, обстеження газових мереж до ВОГ та/або газоспоживаючого обладнання;

{Пункт 1 глави 7 розділу VI доповнено новим підпунктом 11 згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 691 від 12.07.2018}

12) в інших випадках, передбачених законодавством.

Якщо припинення газопостачання (розподілу природного газу) на об'єкт побутового споживача буде здійснюватися у випадках, визначених у підпунктах 1 - 5 (крім випадку подання споживачем письмової заяви про припинення газопостачання), 9 цього пункту, Оператор ГРМ має надіслати рекомендованим поштовим відправленням або надати з позначкою про вручення повідомлення про припинення газопостачання/розподілу природного газу побутовому споживачу не менше ніж за три доби до запланованої дати

припинення газопостачання (розподілу природного газу). При цьому в повідомленні мають бути зазначені підстави та дата припинення газопостачання (розподілу природного газу) Оператором ГРМ.

{Пункт 1 глави 7 розділу VI доповнено новим абзацом згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016; в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 691 від 12.07.2018}

Якщо буде здійснюватися припинення газопостачання (розподілу природного газу) на об'єкт споживача, що є бюджетною установою відповідно до [Бюджетного кодексу України](#), закладом охорони здоров'я державної власності (казенні підприємства та/або державні установи тощо), закладом охорони здоров'я комунальної власності (комунальні некомерційні підприємства та/або комунальні установи, та/або спільні комунальні підприємства тощо), то Оператор ГРМ має надати рекомендованим поштовим відправленням або з позначкою про вручення повідомлення про припинення газопостачання/розподілу природного газу споживачу не менше ніж за 10 днів до запланованої дати припинення газопостачання (розподілу природного газу).

{Пункт 1 глави 7 розділу VI доповнено новим абзацом згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 416 від 03.05.2022}

2. Споживач зобов'язаний допустити представників Оператора ГРМ на власні об'єкти та не протидіяти їм при здійсненні заходів з припинення (обмеження) розподілу природного газу. При отриманні від Оператора ГРМ письмової вимоги про самостійне обмеження або припинення споживання (відбору) природного газу споживач зобов'язаний виконати вимогу Оператора ГРМ та самостійно обмежити або припинити споживання (відбір) природного газу.

3. Якщо внаслідок несвоєчасної та/або неповної оплати послуг за договором розподілу природного газу Оператор ГРМ не здійснив припинення (обмеження) розподілу природного газу споживачу-боржнику через відмову в доступі до об'єкта споживача або на письмову вимогу Оператора ГРМ споживач самостійно не обмежив чи не припинив споживання (відбір) природного газу з ГРМ, Оператор ГРМ має право вимагати від споживача, крім оплати послуги розподілу природного газу, сплати компенсації, яка розраховується за формулою

$$B = W/12 \times C \times T,$$

де B - величина компенсації;

W - величина річної замовленої потужності об'єкта споживача за договором розподілу природного газу;

C - тариф, встановлений Регулятором для Оператора ГРМ за послуги розподілу природного газу;

Т - кількість календарних місяців з часу, вказаного в повідомленні про припинення розподілу природного газу, до часу фактичного припинення розподілу природного газу або до моменту відсутності у споживача простроченої заборгованості за послуги розподілу природного газу. При неповному календарному місяці для розрахунку враховується фактична частка місяця, протягом якого здійснювався розподіл природного газу

{Пункт 3 глави 7 розділу VI в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 2080 від 07.10.2019}

4. Пломбування та розпломбування газового обладнання на об'єктах споживачів, що пов'язані з припиненням/обмеженням або відновленням газопостачання (розподілу природного газу), виконуються Оператором ГРМ відповідно до вимог розділу X цього Кодексу.

{Абзац перший пункту 4 глави 7 розділу VI із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016}

При припиненні (відновленні) розподілу природного газу на об'єкт споживача складається акт у двох примірниках, один з яких залишається у споживача. При складанні акта про припинення розподілу природного газу Оператор ГРМ зазначає в ньому про наслідки несанкціонованого відновлення газоспоживання, передбачені цим Кодексом, а також обов'язково фіксує фактичні показання лічильника газу на дату припинення газопостачання (розподілу природного газу), за винятком випадків відмови в доступі до об'єкта споживача, де розташований лічильник газу (ЗВТ).

{Абзац другий пункту 4 глави 7 розділу VI із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016; в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1469 від 29.07.2020}

У разі відмови споживача від підписання акта про припинення газопостачання (розподілу природного газу) фіксація припинення газопостачання (розподілу природного газу) (крім випадків відключень при аварійних ситуаціях) повинна підтверджуватися відеозйомкою, про що зазначається в акті про припинення газопостачання (розподілу природного газу), та/або підписом акта про припинення газопостачання (розподілу природного газу) однією незаінтересованою особою (представник житлово-експлуатаційної організації, балансоутримувач або управитель будинку, виборна особа будинкового, вуличного, квартального чи іншого органу самоорганізації населення або представник органу місцевого самоврядування тощо) за умови посвідчення такої особи. Акт про припинення газопостачання (розподілу природного газу) у цьому випадку надсилається споживачу рекомендованим поштовим відправленням.

{Пункт 4 глави 7 розділу VI доповнено новим абзацом згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 691 від 12.07.2018}

5. Припинення (обмеження) газопостачання (розподілу природного газу) споживачу здійснюється, зокрема, шляхом перекриття запірних пристроїв або встановлення інвентарної заглушки та їх опломбування.

При несанкціонованому відновленні газоспоживання (розподілу природного газу), відмові представникам Оператора ГРМ в доступі до об'єкта споживача для припинення газопостачання (розподілу природного газу), у тому числі для локалізації чи ліквідації аварійної ситуації, а також після закінчення (розірвання) договору розподілу природного газу Оператор ГРМ може здійснити припинення газопостачання (розподілу природного газу) шляхом механічного від'єднання газових мереж споживача від газорозподільної системи.

{Пункт 5 глави 7 розділу VI в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016}

6. Відновлення газопостачання (розподілу природного газу) здійснюється Оператором ГРМ протягом двох робочих днів у містах та п'яти календарних днів у сільській місцевості за письмовим зверненням споживача (його постачальника) про відновлення газопостачання (розподілу природного газу) та після усунення порушень (за їх наявності) і відшкодування Оператору ГРМ витрат на припинення та відновлення газопостачання (розподілу природного газу).

{Пункт 6 глави 7 розділу VI із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016}

7. Якщо за ініціативою споживача необхідно припинити газопостачання (розподіл природного газу) на об'єкт споживача чи його окремі газові прилади для проведення ремонтних робіт, реконструкції чи технічного переоснащення або з інших причин, споживач не пізніше ніж за сім днів повинен письмово повідомити про це Оператора ГРМ та узгодити з ним дату припинення газопостачання (розподілу природного газу), а Оператор ГРМ в узгоджену із споживачем дату зобов'язаний припинити газопостачання (розподіл природного газу) споживачеві.

Припинення газопостачання за ініціативою споживача здійснюється, зокрема, шляхом перекриття та опломбування запірних пристроїв або встановлення інвентарної заглушки та її опломбування, або в інший спосіб, визначений споживачем відповідно до ПБСГ.

{Пункт 7 глави 7 розділу VI доповнено новим абзацом згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 691 від 12.07.2018}

Постачання/розподіл природного газу вважається припиненим за умови наявності пломб Оператора ГРМ на запірних пристроях, інвентарних заглушках тощо, що зафіксовано відповідним актом.

{Пункт 7 глави 7 розділу VI доповнено новим абзацом згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 691 від 12.07.2018}

{Пункт 7 глави 7 розділу VI в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016; із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 691 від 12.07.2018}

8. У випадку запланованих капітальних ремонтів ГРМ (крім аварійних) Оператор ГРМ має повідомити споживача про припинення розподілу природного газу ГРМ не пізніше ніж за п'ять робочих днів до дати припинення розподілу природного газу ГРМ.

{Пункт 8 глави 7 розділу VI із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016}

9. Постачальник природного газу може укласти з відповідним Оператором ГРМ договір на виконання робіт, пов'язаних з припиненням/обмеженням газопостачання його споживачам.

VII. Параметри технічної і вільної потужності в ГРМ та їх публічність

1. Порядок розрахунку величини технічної і вільної потужності в ГРМ

1. Величина технічної (пропускної) потужності в певній точці/ділянці ГРМ визначається як максимально можливе перетікання об'єму природного газу за стандартних умов в цій точці/ділянці ГРМ з урахуванням одночасності роботи газоспоживаючого обладнання, цілісності системи та вимог щодо її експлуатації. Величина технічної потужності відображає максимальний обсяг потужності, право користування якою Оператор ГРМ може надати замовникам чи суміжним суб'єктам ринку природного газу з гарантією реалізації такого права.

Величина технічної потужності в певній точці/ділянці ГРМ розраховується Оператором ГРМ на підставі проектної документації шляхом гідравлічного розрахунку газопроводу, що виконується згідно з **додатком 18** до цього Кодексу. Гідравлічний розрахунок газопроводу може виконуватися за допомогою програмного забезпечення, що відповідає вимогам чинного законодавства.

Гідравлічні режими роботи ГРМ приймаються, виходячи з умови створення, при максимально допустимих втратах тиску газу найбільш економічної та надійної експлуатації ГРМ, що забезпечує цілісність системи, стійкість її роботи, а також роботи газового обладнання споживачів у допустимих діапазонах тиску газу.

Розрахунки внутрішніх діаметрів газопроводів визначаються гідравлічним розрахунком, виходячи з умови забезпечення безперебійного розподілу природного газу в години максимального споживання, з урахуванням заданих технологічних параметрів, у тому числі робочого тиску, коефіцієнта гідравлічної ефективності, температури навколишнього повітря та ґрунту, температури охолодження газу.

2. Величина вільної потужності для забезпечення нових приєднань (резервної потужності) в певній точці/ділянці ГРМ визначається як різниця між технічною потужністю

в цій точці/ділянці ГРМ та величиною потужності, яка замовлена в точці/ділянці ГРМ технічними умовами та договорами на приєднання. Величина вільної потужності для забезпечення нових приєднань (резервної потужності) є частиною технічної потужності, право користування якою ще не закріплено технічними умовами і договорами на приєднання.

При розрахунку вільної потужності для забезпечення нових приєднань виробників біометану Оператор ГРМ також враховує потужність реверсної компресорної станції, яка замовлена технічними умовами на приєднання виробників біометану до такої реверсної компресорної станції.

{Пункт 2 глави 1 розділу VII доповнено новим абзацом згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1021 від 08.06.2023}

3. Величина вільної потужності для забезпечення розподілу (споживання, передачі) природного газу, належного споживачу (його постачальнику) або суміжному суб'єкту ринку природного газу, визначається як різниця між технічною (пропускною) потужністю в певній точці/ділянці ГРМ та договірними об'ємами (обсягами) природного газу всіма підключеними в цій точці/ділянці ГРМ споживачами (їх постачальниками) та суміжними суб'єктами ринку природного газу у відповідному періоді. Величина вільної потужності для забезпечення розподілу (споживання, передачі) природного газу ГРМ є частиною технічної потужності, право користування якою ще не закріплено технічними умовами і договорами на приєднання та не використовується в повному обсязі підключеними до ГРМ споживачами та суміжними суб'єктами ринку природного газу.

2. Порядок опублікування параметрів потужності в ГРМ

1. Оператори ГРМ зобов'язані на своєму вебсайті в мережі Інтернет оприлюднювати інформацію про величини технічної та вільної потужності, у тому числі величину резервної потужності, необхідної для забезпечення нових приєднань, в розрізі кожної ГРП, що на законних підставах перебуває в його власності або користуванні (у тому числі в експлуатації).

2. Інформація має містити величини технічної та вільної (резервної) потужності в розрізі календарних місяців, включаючи дані попередніх трьох років, та щомісяця оновлюватися. Дані по ГРП мають містити диспетчерську назву ГРП з прив'язкою до населеного пункту.

3. Зазначена інформація не є вихідними даними для проектування газових мереж зовнішнього та/або внутрішнього газопостачання, а також для проведення взаєморозрахунків та може використовуватися виключно для попереднього оцінювання перспектив та ризиків.

4. Замовник (суб'єкт ринку природного газу) має право звернутися до Оператора ГРМ з метою роз'яснення інформації, розміщеної на вебсайті Оператора ГРМ.

VIII. Якість газу в газорозподільних системах

1. Параметри природного газу в точках його надходження в ГРМ

1. Порядок взаємовідносин між Оператором ГРМ та Оператором ГТС, пов'язаних з якістю природного газу, який передається в точках виходу з газотранспортної системи до газорозподільної системи, зокрема його ФХП, порядок їх визначення, контролю, обміну даними та внесення до бази даних ЗВТ та порядок одоризації визначаються в [Кодексі ГТС](#), а наслідки за недотримання якості газу – у типовому договорі транспортування природного газу.

Порядок взаємовідносин Оператора ГРМ з газодобувним підприємством та виробником біометану або іншого виду газу з альтернативних джерел, що в установленому законодавством порядку підключений до ГРМ, а також із суміжним Оператором ГРМ щодо якості природного газу, який подається до ГРМ, регулюється цією главою та технічною угодою.

2. Чисельні значення фізико-хімічних показників природного газу, що подається до газорозподільної системи від ГДП чи ВБМ (суміжного Оператора ГРМ), повинні відповідати параметрам та принципам, визначеним в [Кодексі ГТС](#), як для точок виходу з ГТС, за виключенням вимог до вмісту меркаптанової сірки та молярної частки вмісту кисню (вміст кисню не повинен перевищувати 1,0%).

{Абзац перший пункту 2 глави 1 розділу VIII із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 847 від 02.08.2022}

Визначені в цьому пункті вимоги до природного газу застосовуються у частині, що не суперечить вимогам, визначеним у технічному регламенті природного газу.

{Пункт 2 глави 1 розділу VIII доповнено новим абзацом другим згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 847 від 02.08.2022}

Якщо ФХП природного газу, який надходить до газорозподільної системи від суміжного суб'єкта ринку природного газу, не відповідають зазначеним вимогам, у тому числі за присутності в газі рідкої фази води, вуглеводних фракцій, механічних домішок та/або перевищення допустимих параметрів вмісту корозійно-активних компонентів, домішок у твердому стані або числа Воббе, Оператор ГРМ має право відмовитись від прийняття такого газу до газорозподільної системи.

Якщо природний газ, що не відповідає зазначеним вимогам, був завантажений в газорозподільну систему з причин, що не залежать від Оператора ГРМ, він має право на компенсацію, яка розраховується відповідно до [глави 3](#) цього розділу.

{Абзац пункту 2 глави 1 розділу VIII із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016}

3. Визначення ФХП природного газу, чисельні значення яких використовуються при розрахунку об'єму природного газу, який надійшов до ГРМ, проводиться уповноваженими відповідно до законодавства хіміко-аналітичними лабораторіями (далі – хімлабораторії) ГДП, ВБМ чи незалежними хімлабораторіями, для чого ГДП та ВБМ (суміжний Оператор ГРМ) з періодичністю та в точках відбору проб газу, узгоджених з Оператором ГРМ, здійснює відповідний відбір проб газу у порядку, встановленому ДСТУ ISO 10715:2009

«Природний газ. Настанови щодо відбирання проб», затвердженим наказом Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики від 30 грудня 2009 року № 485 (далі - ДСТУ ISO 10715:2009).

Уповноважені представники Оператора ГРМ мають право бути присутніми під час відбору проб газу та/або при проведенні його аналізу з визначення ФХП.

Пункти (місця) прийому-передачі природного газу до ГРМ, в яких суміжний з газорозподільною системою суб'єкт ринку природного газу передає природний газ в середньомісячному об'ємі понад 30 000 м куб. на годину, мають бути обладнані зазначеними суб'єктами приладами (зокрема хроматографом, потоковим густиноміром, вимірником точки роси), які на безперервній основі забезпечують контроль ФХП газу, з можливістю дистанційного їх контролю і передачі даних та оперативного відключення подачі неякісного газу до газорозподільної системи.

4. ГДП та ВБМ (суміжний Оператор ГРМ, який передає газ) щодня до 12.00 години факсимільним зв'язком (або іншими засобами електронного зв'язку) надає Оператору ГРМ оперативні дані ФХП природного газу за всіма узгодженими з Оператором ГРМ точками його відбору, які мають містити такі чисельні значення:

густину газу;

вміст азоту;

вміст вуглекислого газу;

точку роси;

число Воббе;

теплотворність.

На підставі доведених до Оператора ГРМ оперативних даних ФХП природного газу ГДП та ВБМ (суміжний Оператор ГРМ) щодня з 14.00 години (з урахуванням одночасних дій Оператора ГРМ) забезпечує введення чисельних значень ФХП до баз даних обчислювачів або коректорів об'єму газу, що є складовими комерційних вузлів обліку на ГРС (в пунктах приймання-передачі газу до ГРМ).

До 02 числа календарного місяця (включно), наступного за звітним, ГДП та ВБМ (суміжний Оператор ГРМ) надає Оператору ГРМ в електронному та паперовому вигляді розгорнутий паспорт ФХП природного газу за всіма узгодженими з Оператором ГРМ точками відбору газу за звітній місяць (місячний паспорт ФХП), який має бути погоджений Оператором ГРМ.

5. Для забезпечення персоніфікованої перевірки чисельних значень ФХП природного газу, який передається від ГДП, ВБМ чи суміжного Оператора ГРМ, на території кожної ГРС (в пунктах приймання-передачі газу до ГРМ) має бути обладнане місце контрольного відбору проб газу. ГРС (пункти приймання-передачі газу до ГРМ), які не обладнані місцями контрольного відбору проб газу, повинні бути обладнані ГДП та ВБМ (суміжним Оператором ГРМ) протягом періоду, визначеного законодавством.

Між Оператором ГРМ та ГДП, ВБМ чи суміжним Оператором ГРМ має бути погоджений графік періодичної перевірки чисельних значень ФХП природного газу в місцях контрольного відбору газу на ГРС.

6. У разі виникнення спірних питань щодо чисельних значень ФХП природного газу, який надходить до газорозподільної системи, у тому числі визначених в щодобових оперативних даних ГДП, ВБМ чи суміжного Оператора ГРМ або паспорті ФХП природного газу за підсумками місяця, Оператор ГРМ має право ініціювати їх позапланову перевірку. Для цього Оператор ГРМ за три робочі дні направляє ГДП, ВБМ чи суміжному Оператору ГРМ відповідне письмове повідомлення, в якому зазначає місце, де має бути здійснений контрольний відбір проби газу, та час здійснення цих заходів.

Відбір проби газу в контрольному місці, обладнаному на ГРС, з черговим персоналом може здійснюватися уповноваженими представниками Оператора ГРМ без попереднього письмового повідомлення ГДП, ВБМ, але у присутності чергового персоналу ГРС, що посвідчується їх (його) особистими підписами на акті відбору проби газу.

Взяття контрольної проби газу здійснюється згідно з ДСТУ ISO 10715:2009. Взята проба має зберігатися однією зі сторін до вирішення спірного питання по суті.

Для перевірки чисельних значень ФХП взятої проби газу Оператор ГРМ має право залучати як свої, так і незалежні хімлабораторії.

У разі невідповідності ФХП взятої контрольної проби газу чисельним значенням, визначеним в щодобових оперативних даних ГДП, ВБМ чи суміжного Оператора ГРМ або паспорті ФХП природного газу за підсумками місяця, ГДП, ВБМ чи суміжний Оператор ГРМ мають право ініціювати повторне взяття проби та/або проведення аналізу ФХП іншою хімлабораторією.

Якщо повторні випробування підтверджують невідповідність чисельних значень ФХП або ГДП, ВБМ чи суміжний Оператор ГРМ без повторних випробувань погодився з даними контрольної перевірки якості газу, сторони здійснюють перерахунок об'єму газу, який надійшов до ГРМ за період, починаючи з дати останнього погодженого сторонами місячного паспорта ФХП природного газу, а Оператор ГРМ отримує від ГДП, ВБМ чи суміжного Оператора ГРМ компенсацію, яка розраховується відповідно до [глави 3](#) цього розділу.

7. Одоризація природного газу, який подається до газорозподільної системи від ГДП чи ВБМ, забезпечується ними відповідно до діючих нормативних документів, крім випадків, коли за погодженням з Оператором ГРМ природний газ для технологічних цілей окремих споживачів, підключених до (через) ГРМ, повинен надходити до ГРМ неодоризованим.

ГДП (ВБМ) відповідає за якість одоризації природного газу, який подається (передається) ним до ГРМ.

Оператор ГРМ має право контролювати якість одоризації природного газу, який подається до ГРМ.

8. Усі спори (розбіжності), які можуть виникнути при визначенні чисельних значень ФХП природного газу, який надходить до ГРМ, мають вирішуватися шляхом переговорів.

У разі неможливості досягнення згоди шляхом переговорів спірні питання передаються на розгляд до суду для вирішення спору в судовому порядку.

2. Параметри природного газу в точках його розподілу з ГРМ (споживачам)

1. Фізико-хімічні показники природного газу, що розподіляється Оператором ГРМ з газорозподільної системи споживачам, повинні відповідати параметрам та вимогам як для ФХП природного газу, який подається до ГРМ, що визначені в **главі 1** цього розділу.

2. Оператор ГРМ на підставі щодобових оперативних даних Оператора ГТС (ГДП, ВБМ) про чисельні значення ФХП природного газу в точках його надходження до ГРМ доводить їх до споживачів (крім споживачів, комерційний ВОГ яких організований на базі побутового лічильника газу) для занесення їх до бази даних або коректорів об'єму газу з такою періодичністю:

щодня – для комерційного ВОГ на базі звужуючого пристрою;

один раз на 10 днів – для комерційного ВОГ на базі лічильника газу в комплекті з коректором або обчислювачем об'єму газу.

Споживач після отримання чисельних значень ФХП природного газу від Оператора ГРМ зобов'язаний в оперативному порядку внести чисельні значення ФХП до бази даних обчислювачів або коректорів об'єму газу.

У разі виявлення Оператором ГРМ невідповідності чисельних значень ФХП в базі даних обчислювача або коректора об'єму газу, у тому числі за результатами періодичної чи контрольної перевірки якості газу, Оператор ГРМ здійснює перерахунок об'ємів (обсягів) розподіленого/спожитого природного газу споживачу відповідно до вимог цього Кодексу.

3. Споживач має право за власний рахунок встановити власний потоковий густиномір та/або вимірювач точки роси та мати уповноважену відповідно до законодавства хімлабораторію для визначення чисельних значень ФХП природного газу, який йому розподіляється Оператором ГРМ. При цьому для застосування чисельних значень ФХП, визначених встановленим потоковим густиноміром, та/або вимірювачем точки роси, та/або хімлабораторією у комерційних розрахунках розподіленого (спожитого) об'єму газу, споживач має погодити їх встановлення (наявність) з Оператором ГРМ.

У разі визначення ФХП газу хімлабораторією споживача, погодженою з Оператором ГРМ, споживач до п'ятого числа кожного місяця надає інформацію Оператору ГРМ про всі результати вимірювань цих показників, що отримані протягом розрахункового періоду.

4. Величина тиску газу на межі балансової належності споживача повинна відповідати значенням, визначеним в нормативних документах.

5. За письмовим запитом споживача про надання підтвердних документів щодо ФХП природного газу, який розподіляється споживачу, Оператор ГРМ протягом п'яти робочих днів з дня надходження такого запиту надає споживачу копії паспорта ФХП природного газу, погодженого між Оператором ГРМ та Оператором ГТС (ГДП, ВБМ), за останній календарний місяць.

Перевірка величини тиску та/або якісних показників газу здійснюється Оператором ГРМ на підставі письмової заяви споживача. У разі надходження такої заяви Оператор ГРМ зобов'язується направити свого представника за місцем виклику протягом двох робочих днів у містах і п'яти календарних днів у сільській місцевості в узгоджений із споживачем час.

Взяття контрольної проби газу за заявою споживача здійснюється згідно з ДСТУ ISO 10715:2009. Взята проба має зберігатися однією зі сторін до вирішення спірного питання по суті.

Для перевірки чисельних значень ФХП взятої проби газу Оператор ГРМ має право залучати як свої, так і незалежні, уповноважені відповідно до законодавства хімлабораторії.

Споживач має право за власний кошт ініціювати проведення аналізу ФХП природного газу власною (іншою) хімлабораторією.

Сторони договору можуть здійснювати контроль та бути присутніми під час взяття контрольної проби природного газу та/або виконання робіт з визначення його ФХП.

6. Якщо за результатами перевірки величини тиску та/або якісних показників газу Оператором ГРМ буде підтверджено факт невідповідності тиску та/або якісних показників газу, Оператор ГРМ здійснює перерахунок об'ємів (обсягів) розподіленого/спожитого природного газу по об'єкту споживача відповідно до вимог цього Кодексу, а споживач отримує від Оператора ГРМ компенсацію, яка розраховується відповідно до глави 3 цього розділу. В іншому випадку споживач повинен компенсувати Оператору ГРМ витрати, понесені ним на перевірку якості та тиску газу.

7. Усі спори (розбіжності), які можуть виникнути між Оператором ГРМ та споживачем при визначенні чисельних значень ФХП, мають вирішуватися шляхом переговорів.

У разі неможливості досягнення згоди шляхом переговорів спірні питання передаються на розгляд органу, уповноваженому визначати спори в частині якості газу, або до суду для вирішення спору в судовому порядку.

3. Визначення додаткової компенсації за недотримання параметрів якості природного газу

1. У разі подачі в точках надходження в ГРМ або на межі балансової належності об'єкта споживача природного газу з параметром якості теплоти згорання нижчим від значень, визначених главами 1 та 2 цього розділу, сторона, яка передає газ, зобов'язана сплатити стороні, яка приймає газ, додаткову компенсацію, яка розраховується за формулою

$$BGCV = Q_i \times 2 \times \text{БЦГ} \times (1 - GCV/GCV_{\min}),$$

де BGCV – компенсація за недотримання теплоти згорання, гривень;

Q_i – обсяг природного газу з недотриманим значенням теплоти згорання, тисяч м³;

БЦГ	–	базова ціна природного газу, визначена відповідно до Кодексу ГТС , гривень за одну тисячу м ³ ;
GCV	–	значення вищої теплоти згорання природного газу, поданого в точці надходження в ГРМ або на межі балансової належності об'єкта споживача, кВт·год/м ³ ;
GCV _{min}	–	мінімальне значення вищої теплоти згорання, визначене Кодексом газорозподільних систем, кВт·год/м ³ .

2. Значення теплоти згорання для розрахункових цілей (GCV) визначається відповідно до [глав 1 та 2](#) цього розділу.

3. У разі подачі в точках надходження в ГРМ або на межі балансової належності об'єкта споживача природного газу, який не відповідає параметрам якості щодо вмісту механічних домішок, визначених [главами 1 та 2](#) цього розділу, сторона, яка передає газ, зобов'язана сплатити стороні, яка приймає газ, додаткову компенсацію, яка розраховується за формулою

$$V_{\text{м.д.}} = Q_i \times 0,1 \times \text{БЦГ} \times (1-1/X),$$

де $V_{\text{м.д.}}$	–	компенсація за недотримання параметру якості, гривень. Якщо вміст домішок складає до 2 мг на м ³ ($X < 2 \text{ мг/м}^3$), тоді $V_{\text{м.д.}}$ дорівнює 0;
Q_i	–	обсяг природного газу з недотриманим значенням цього параметру якості, тисяч м ³ ;
БЦГ	–	базова ціна природного газу, визначена відповідно до Кодексу ГТС , гривень за одну тисячу м ³ ;
X	–	дійсне значення параметру якості природного газу, поданого в точці надходження в ГРМ або на межі балансової належності об'єкта споживача, мг/м ³ .

4. У разі подачі в точках надходження в ГРМ або на межі балансової належності об'єкта споживача природного газу, який не відповідає параметрам температури точки роси за вологою, визначеним [главами 1 та 2](#) цього розділу, сторона, яка передає газ, зобов'язана сплатити стороні, яка приймає газ, додаткову компенсацію, яка розраховується за формулою

$$V_{\text{Троси.в}} = Q_i \times K \times \text{БЦГ} \times (T_{\text{роси.в}} - T_{\text{роси.в.мах}})/(T_{\text{роси.в.мах}}),$$

де $V_{\text{Троси.в}}$	–	компенсація за недотримання параметру температури точки роси за вологою, гривень;
-------------------------	---	---

Q_i	–	обсяг природного газу з недотриманим значенням параметру температури точки роси за вологою, тисяч м ³ ;
К	=	0,01 - до 31 грудня 2016 року;
К	=	0,03 - з 01 січня 2017 року до 31 грудня 2017 року;
К	=	0,05 - з 01 січня 2018 року до 31 грудня 2018 року;
К	=	0,1 - з 01 січня 2019 року;
БЦГ	–	базова ціна природного газу, визначена відповідно до Кодексу ГТС , гривень за одну тисячу м ³ ;
$T_{\text{роси.в}}$	–	дійсне значення температури точки роси за вологою природного газу, поданого в точці надходження в ГРМ або на межі балансової належності об'єкта споживача, К;
$T_{\text{роси.в.мах}}$	–	максимально припустиме значення параметру температури точки роси за вологою, К.

{Пункт 4 глави 3 розділу VIII із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 2017 від 24.11.2016}

5. У разі подачі в точках надходження в ГРМ або на межі балансової належності об'єкта споживача природного газу, який не відповідає параметрам температури точки роси за вуглеводнями, визначеним [главами 1 та 2](#) цього розділу, сторона, яка передає газ, зобов'язана сплатити стороні, яка приймає газ, додаткову компенсацію, яка розраховується за формулою

$$V_{\text{Троси.вв}} = Q_i \times K \times \text{БЦГ} \times (T_{\text{роси.вв}} - T_{\text{роси.вв.мах}}) / (T_{\text{роси.вв.мах}}),$$

де $V_{\text{Троси.вв}}$	–	компенсація за недотримання параметру температури точки роси за вуглеводнями, гривень;
Q_i	–	обсяг природного газу з недотриманим значенням параметру температури точки роси за вуглеводнями, тисяч м ³ ;
К	=	0,01 - до 31 грудня 2016 року;
К	=	0,03 - з 01 січня 2017 року до 31 грудня 2017 року;
К	=	0,05 - з 01 січня 2018 року до 31 грудня 2018 року;

К	=	0,1 - з 01 січня 2019 року;
БЦГ	–	базова ціна природного газу, визначена відповідно до Кодексу ГТС , гривень за одну тисячу м ³ ;
T _{роси.вв}	–	дійсне значення температури точки роси за вуглеводнями природного газу, поданого в точці надходження в ГРМ або на межі балансової належності об'єкта споживача, К;
T _{роси.вв.мах}	–	максимально припустиме значення параметру температури точки роси за вуглеводнями, К.

{Пункт 5 глави 3 розділу VIII із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 2017 від 24.11.2016}

6. Оплата додаткової компенсації проводиться щомісяця, у строк до п'ятнадцятого числа місяця, наступного за розрахунковим місяцем, окремо по кожному параметру якості щодо природного газу. Обсяг природного газу з недотриманим значенням параметру якості Q_i визначається:

щодо ГДП, ВБМ (суміжного Оператора ГРМ) – починаючи з дати останнього погодженого з Оператором ГРМ місячного паспорта ФХП до моменту усунення невідповідності параметрам якості природного газу;

щодо споживача – з моменту зареєстрованої Оператором ГРМ заяви споживача щодо невідповідності ФХП газу параметрам, визначеним цим Кодексом, до моменту усунення невідповідності параметрам якості природного газу.

ІХ. Правила комерційного обліку природного газу в газорозподільній системі

1. Основні засади комерційного обліку природного газу в ГРМ

1. Комерційний облік природного газу в газорозподільній системі організовується та здійснюється з метою визначення повної та достовірної інформації про об'єми (обсяги) природного газу, які надійшли до ГРМ від суміжних суб'єктів ринку природного газу (ГДП, ВБМ, Оператора ГТС), та об'єми (обсяги) природного газу, які розподілені (передані) з ГРМ підключеним до неї споживачам і суміжним Операторам ГРМ, та подальшого використання інформації у взаємовідносинах між суб'єктами ринку природного газу, у тому числі для взаєморозрахунків між ними.

2. Порядок комерційного обліку природного газу (визначення його об'ємів і обсягів) по об'єктах споживачів, у тому числі побутових споживачів, здійснюється згідно з договором розподілу природного газу, укладеним між споживачем та Оператором ГРМ, та з урахуванням вимог цього Кодексу. Порядок укладання договору розподілу природного газу визначений [розділом VI](#) цього Кодексу.

{Абзац перший пункту 2 глави 1 розділу IX із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1437 від 27.12.2017}

Порядок комерційного обліку природного газу (визначення його об'ємів і обсягів) в точках надходження природного газу в ГРМ від газодобувних підприємств та виробників біометану або інших видів газу з альтернативних джерел та на межі балансової належності між суміжними газорозподільними системами здійснюється згідно з технічною угодою про умови приймання-передачі газу ГРМ, укладеною між Оператором ГРМ та ГДП (ВБМ) і відповідно між суміжними Операторами ГРМ, та з урахуванням вимог цього Кодексу. Порядок укладання технічної угоди про умови приймання-передачі газу ГРМ визначений **розділом VI** цього Кодексу.

Порядок комерційного обліку природного газу (визначення його об'ємів і обсягів) в точках надходження природного газу до ГРМ з газотранспортної системи здійснюється згідно з договором транспортування природного газу, укладеним між Оператором ГТС та Оператором ГРМ, та з урахуванням вимог **Кодексу ГТС** та цього Кодексу, норми якого не суперечать Кодексу ГТС. Порядок укладання договору транспортування природного газу визначений Кодексом ГТС.

3. Фактичний об'єм надходження природного газу до/з ГРМ (у тому числі по об'єктах споживачів) за певний період визначається в точках комерційного обліку (на межі балансової належності) на підставі даних комерційних вузлів обліку, встановлених в точках вимірювання, та інших регламентованих процедур у передбачених цим Кодексом випадках.

Об'єм природного газу в точках комерційного обліку має бути приведений до стандартних умов (виключно у випадку обліку природного газу, використаного споживачем, що не є побутовим) та переведений в одиниці енергії (обсяг) згідно з **розділом XV** цього Кодексу.

{Абзац другий пункту 3 глави 1 розділу IX із змінами, внесеними згідно з Постановами Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 84 від 26.01.2017, № 2033 від 06.11.2020}

Оператор ГРМ відповідає за переведення об'єму природного газу в обсяг переданої (спожитої) енергії.

Обсяг переданої (спожитої) енергії визначається Оператором ГРМ за трьома одиницями виміру в кВт·год/Гкал/МДж.

Обсяг переданої (спожитої) енергії за трьома одиницями виміру (кВт·год, Гкал, МДж) та величина об'єму природного газу (м куб.) за відповідний період повинні бути зазначені Оператором ГРМ в рахунках Оператора ГРМ про сплату послуг за договором розподілу природного газу та актах приймання-передачі природного газу по об'єктах споживачів, що не є побутовими.

Оператор ГРМ зобов'язаний за підсумками місяця, але не пізніше 8-го числа, наступного за розрахунковим місяцем, опублікувати на власному сайті фактичні дані щодо розміру середньозваженої вищої теплоти згоряння природного газу за кожним маршрутом; передбачити у платіжних документах споживачів за послуги з розподілу природного газу, а також в особистому кабінеті споживача, інформацію про величину коефіцієнту

приведення до стандартних умов (якщо вузол обліку природного газу споживача не приводить в автоматичному режимі об'єм природного газу до стандартних умов), розмір середньозваженої вищої теплоти згоряння за розрахунковий період, а також розмір спожитого обсягу енергії природного газу (за трьома одиницями виміру: кВт·год, Гкал, МДж).

{Пункт 3 глави 1 розділу IX доповнено новим абзацом згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 84 від 26.01.2017}

4. Комерційний вузол обліку встановлюється (організовується) в точці вимірювання, яка має збігатися з межею балансової належності (точкою комерційного обліку) між суміжними суб'єктами ринку природного газу.

{Абзац перший пункту 4 глави 1 розділу IX із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016}

При встановленні комерційного вузла обліку не на межі балансової належності (технічна неможливість, економічна недоцільність) фактичний об'єм природного газу приводиться до межі балансової належності з урахуванням нормативних та виробничо-технологічних втрат/витрат природного газу в елементах газової мережі між точкою вимірювання і межею балансової належності (точкою комерційного обліку) шляхом їх додавання/віднімання до/від об'єму природного газу, визначеного комерційним вузлом обліку в точці вимірювання (норма не поширюється на побутових споживачів).

{Абзац другий пункту 4 глави 1 розділу IX із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 2033 від 06.11.2020}

Розрахунки нормативних та виробничо-технологічних втрат/витрат природного газу здійснюються відповідно до [Методики визначення розмірів нормативних та виробничо-технологічних втрат/витрат природного газу при здійсненні розподілу природного газу](#), затвердженої постановою НКРЕКП від 06.11.2020 № 2033.

{Абзац третій пункту 4 глави 1 розділу IX в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 2033 від 06.11.2020}

Порядок розрахунку нормативних та виробничо-технологічних втрат/витрат природного газу оформлюється окремим додатком до договору розподілу природного газу (технічної угоди про умови приймання-передачі газу ГРМ чи договору транспортування природного газу).

{Абзац четвертий пункту 4 глави 1 розділу IX із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 2033 від 06.11.2020}

5. Забороняється здійснювати приймання-передачу природного газу до/з ГРМ без організації в точці вимірювання комерційного вузла обліку, крім випадків, передбачених цим Кодексом.

2. Порядок комерційного обліку газу в точках його надходження в ГРМ та між суміжними Операторами ГРМ

1. Величина об'єму (обсягу) приймання-передачі природного газу на межі балансової належності між газотранспортною системою та газорозподільною системою (в точках виходу з газотранспортної системи) визначається відповідно до вимог [Кодексу ГТС](#) та на підставі договору транспортування природного газу, що укладається між Оператором ГТС та Оператором ГРМ за формою [Типового договору транспортування природного газу](#) та у порядку, визначеному Кодексом ГТС.

2. Величина об'єму (обсягу) передачі природного газу на межі балансової належності між Оператором ГРМ та ГДП, ВБМ або суміжним Оператором ГРМ визначається на підставі даних комерційних вузлів обліку, визначених в технічній угоді про умови приймання-передачі природного газу ГРМ між Оператором ГРМ та ГДП, ВБМ або суміжним Оператором ГРМ, та з урахуванням вимог цього Кодексу і технічної угоди про умови приймання-передачі природного газу ГРМ.

Якщо комерційний вузол обліку встановлений не на межі балансової належності (точка вимірювання не збігається з точкою комерційного обліку), об'єм нормативних та виробничо-технологічних витрат/витрат природного газу, які виникають від місця встановлення комерційного вузла обліку до межі балансової належності, додаються/віднімаються до/від об'єму, визначеного комерційним вузлом обліку.

{Абзац другий пункту 2 глави 2 розділу IX із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 2033 від 06.11.2020}

3. Для визначення об'єму (обсягу) надходження природного газу в ГРМ від ГДП (ВБМ) приймаються дані комерційного вузла обліку Оператора ГРМ. У разі відсутності комерційного вузла обліку в Оператора ГРМ приймаються дані комерційного вузла обліку ГДП (ВБМ).

Для визначення об'єму (обсягу) приймання-передачі природного газу між суміжними газорозподільними системами приймаються дані комерційного вузла обліку Оператора ГРМ, який передає газ до суміжної ГРМ. У разі відсутності комерційного вузла обліку у Оператора ГРМ, який передає газ, приймаються дані комерційного вузла обліку Оператора ГРМ, який приймає газ.

4. Якщо комерційний вузол обліку встановлено на трубопроводі високого тиску, кількість переданого газу зменшується на розрахункову величину технологічних витрат на обладнання, яке змонтовано на ділянці між цим вузлом обліку і межею балансового розділу суміжних суб'єктів господарювання.

Якщо після комерційного вузла обліку на ГРС (ПВВГ) встановлено газоспоживаюче чи газорегулююче обладнання ГДП, ВБМ (скидні клапани, пристрої редукування, одоризації), це обладнання має бути забезпечене окремим комерційним вузлом обліку, в іншому випадку (за домовленістю з Оператором ГРМ) об'єм споживання газу зазначеним обладнанням визначається розрахунковим шляхом, який визначається в технічній угоді.

5. Суб'єкт ринку природного газу, на балансі якого перебувають комерційні та дублюючі вузли обліку, забезпечує їх належний технічний стан та своєчасне внесення в обчислювачі/коректори об'єму газу ФХП природного газу.

6. Вимірювання об'єму природного газу повинні проводитись тільки з використанням електронних обчислювачів/коректорів газу. Програмне забезпечення обчислювача/коректора газу і накопичені в його пам'яті результати вимірювання об'єму газу повинні бути захищені від несанкціонованого втручання.

Власник комерційного ВОГ на ГРС (ПВВГ) щодоби надає іншій стороні інформацію про погодинну кількість газу, передану через ГРС (ПВВГ) за попередню добу. У разі необхідності один раз на місяць власник комерційного ВОГ надає суміжному суб'єкту ринку газу в електронному вигляді інформацію, яка міститься в погодинних роздруківках, у повному обсязі (зокрема об'єм, ФХП газу, характер і тривалість аварійних ситуацій та втручань).

Суб'єкт ринку природного газу, який не є власником комерційного вузла обліку, має право на безперервне отримання інформації в електронному вигляді відповідно до розробленого проєкту системи передачі даних (обладнання, лінії зв'язку), погодженого з власником комерційного ВОГ. На підставі погодженого проєкту суб'єкт ринку природного газу, який приймає газ, за власні кошти забезпечує придбання, установлення та налагодження системи передачі даних.

Інформація повинна надаватись з ПЕОМ, з якої здійснюється безпосереднє опитування обчислювачів/коректорів об'єму газу. Між суб'єктами може бути укладена угода щодо захисту інформації.

7. Для підвищення надійності та достовірності вимірювань об'єму природного газу на ГРС (ПВВГ) суміжні суб'єкти ринку природного газу мають право установлювати на ГРС (ПВВГ) дублюючі ЗВТ (зокрема дублюючий обчислювач/коректор об'єму газу) та/або побудувати дублюючий ВОГ.

Розробка робочого проєкту на дублюючий ЗВТ (обчислювач/коректор об'єму газу) або дублюючий ВОГ здійснюється відповідно до погодженого власником комерційного ВОГ технічного завдання, а його монтаж відповідно до погодженого власником комерційного ВОГ робочого проєкту. У проєкті про організацію дублюючого ВОГ повинні бути відображені потоки газу, межі балансової належності, розташування ЗВТ, газоспоживаючого чи газорегулюючого обладнання, їх послідовність, комутаційні з'єднання. Місце встановлення дублюючого ВОГ може визначатись як на території власника комерційного ВОГ, так і на території суміжного суб'єкта ринку природного газу.

Введення дублюючого ЗВТ (обчислювача/коректора об'єму газу) або дублюючого ВОГ в експлуатацію оформлюється відповідним актом, який підписується обома суміжними суб'єктами ринку природного газу. Після введення в експлуатацію дублюючого обчислювача/коректора об'єму газу та/або дублюючого ВОГ суміжні суб'єкти ринку природного газу мають рівні права доступу до цих засобів та на отримання з них вихідної інформації.

Якщо дублюючий ВОГ/ЗВТ застосовується (буде застосований) сторонами як комерційний, в такому випадку на дублюючий ВОГ/ЗВТ поширюються вимоги, передбачені цим Кодексом щодо комерційного ВОГ/ЗВТ.

8. При виході з ладу комерційного вузла обліку на ГРС (ПВВГ) кількість поданого природного газу за звітний період визначається за даними дублюючого ВОГ (ЗВТ), а при його (їх) відсутності згідно з вимогами цього Кодексу.

9. Суб'єкт ринку природного газу, який не є власником комерційного ВОГ, має право контролювати правильність експлуатації комерційного ВОГ, здійснювати його плановий або позаплановий контрольний огляд та/або технічну перевірку. У разі необхідності позапланового контрольного огляду та/або технічної перевірки комерційного ВОГ власник комерційного ВОГ має бути письмово повідомлений про здійснення таких заходів. Перевірка (огляд) проводиться у присутності інженерно-технічного персоналу власника вузла обліку не пізніше ніж у п'ятиденний строк з дня надходження письмового повідомлення.

У разі виникнення між суміжними суб'єктами ринку газу (крім споживачів) спірних питань щодо результатів вимірювань об'єму газу або технічних та метрологічних характеристик ЗВТ сторони (або одна зі сторін) мають право вимагати проведення експертизи ЗВТ та/або пломб, перевірки метрологічних характеристик ЗВТ (експертної чи позачергової повірки) у порядку, визначеному цим Кодексом.

Представник сторони, що не є власником комерційного ВОГ, після закінчення контрольного огляду та/або технічної перевірки вузла обліку має право встановити власні пломби на вузлі обліку чи його окремих складових. Після пломбування складається відповідний акт із зазначенням місць пломбування та характерних ознак пломб. Збереження цілісності пломб забезпечує власник, на території якого встановлений ПВВГ.

10. Об'єми (м куб.) та обсяги (кВт·год, Гкал, МДж) приймання-передачі природного газу в точках його надходження в/з ГРМ мають бути документально підтверджені не пізніше п'ятого числа місяця, наступного за звітним, шляхом складання актів приймання-передачі природного газу, що підписуються між суміжними суб'єктами ринку природного газу.

За наявності розбіжностей щодо визначених об'ємів (обсягів) природного газу вони підлягають врегулюванню відповідно до умов технічної угоди, а у разі недосягнення згоди – в судовому порядку.

До прийняття рішення судом об'єм (обсяг) надходження природного газу від ГДП (ВБМ) встановлюється відповідно до даних Оператора ГРМ, а на межі балансової належності між суміжними Операторами – встановлюється відповідно до даних Оператора ГРМ, який передає природний газ.

11. Взаємовідносини з Оператором ГТС щодо строків і обсягів передачі даних стосовно суміжних суб'єктів ринку природного газу визначаються відповідно до вимог [Кодексу ГТС](#) та з урахуванням [розділу XIV](#) цього Кодексу.

3. Порядок комерційного обліку газу по об'єктах споживачів, що не є побутовими

{Назва глави 3 розділу IX із змінами, внесеними згідно з Постановами Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016, № 1437 від 27.12.2017}

1. Визначення об'єму споживання (розподілу) природного газу по об'єкту споживача, що не є побутовим, здійснюється на межі балансової належності між Оператором ГРМ і споживачем на підставі даних комерційних ВОГ, визначених договором розподілу природного газу між Оператором ГРМ і споживачем, та з урахуванням вимог цього Кодексу та договору.

{Абзац перший пункту 1 глави 3 розділу IX в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1437 від 27.12.2017}

Якщо комерційний вузол обліку встановлений не на межі балансової належності (точка вимірювання не збігається з точкою комерційного обліку), розрахунок об'єму нормативних та виробничо-технологічних втрат/витрат природного газу, які виникають від місця встановлення комерційного вузла обліку до межі балансової належності, додаються/віднімаються до/від об'єму, визначеного комерційним вузлом обліку.

{Пункт 1 глави 3 розділу IX із змінами, внесеними згідно з Постановами Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016, № 2033 від 06.11.2020}

2. Для визначення об'єму споживання (розподілу) природного газу приймаються дані комерційного вузла обліку Оператора ГРМ. У разі відсутності комерційного вузла обліку в Оператора ГРМ приймаються дані комерційного вузла обліку споживача.

{Пункт 2 глави 3 розділу IX із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016; в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1437 від 27.12.2017}

3. Періодом, за який по об'єкту споживача визначається загальний фактичний об'єм (обсяг) споживання (розподілу) природного газу, є календарний місяць. При цьому відповідно до вимог Кодексу ГТС Оператор ГРМ на щоденній основі забезпечує передачу Оператору ГТС через його інформаційну платформу інформації про прогноз відборів/споживання природного газу по споживачу на кожну наступну газову добу протягом газової доби (оновлені прогнози), а також надає дані про фактичний (попередній) обсяг природного газу, спожитий за кожну попередню газову добу.

Прогноз добового відбору/споживання природного газу по споживачу визначається Оператором ГРМ виходячи із розрахункових (прогнозних) даних, що ґрунтуються на статистиці його фактичних добових (за їх наявності) та/або місячних обсягів споживання природного газу за попередні три роки, та враховує зміни температури навколишнього середовища, профілі споживання, дні тижня, сезон відпусток та інші параметри, що впливають на добовий відбір/споживання природного газу. При цьому якщо комерційний вузол обліку природного газу по споживачу в установленому порядку обладнаний засобами дистанційної передачі даних, прогноз відбору/споживання природного газу, що надається

Оператором ГРМ протягом газової доби, визначається Оператором ГРМ виходячи із фактичних даних, зчитаних з комерційних вузлів обліку природного газу.

Обсяг природного газу, спожитий споживачем за попередню газову добу, визначається Оператором ГРМ на рівні останнього оновленого прогнозу на цю добу, здійсненого Оператором ГРМ у попередній добі. Такі дані корегуються Оператором ГТС відповідно до вимог [Кодексу ГТС](#) виходячи з даних про фактичне споживання природного газу споживачем за підсумками газового місяця, у тому числі які ґрунтуються на даних обчислювача/коректора (за його наявності), що надають можливість встановити за результатами місяця фактичне щодобове споживання природного газу. Якщо комерційний вузол обліку природного газу по споживачу в установленому порядку обладнаний засобами дистанційної передачі даних, обсяг природного газу, спожитий споживачем за попередню газову добу, визначається виходячи із фактичних даних, зчитаних з комерційного вузла обліку природного газу.

По споживачах, комерційні вузли обліку природного газу яких не обладнані засобами дистанційної передачі даних, з метою забезпечення меншого відхилення прогнозу відбору/споживання природного газу від даних фактичного споживання за газову добу (що дозволить зменшити обсяги небалансу діючого постачальника споживача) за домовленістю сторін (Оператора ГРМ та споживача) може бути погоджена процедура передачі споживачем даних про фактичне споживання природного газу за попередню газову добу.

{Пункт 3 глави 3 розділу IX із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016; в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1437 від 27.12.2017}

4. Споживач, який є власником комерційного ВОГ, зобов'язаний протягом трьох календарних днів після закінчення розрахункового газового місяця надати Оператору ГРМ у спосіб та за формою, визначеними договором розподілу природного газу, звіт про дані комерційного вузла обліку за розрахунковий період. При цьому якщо комерційний ВОГ обладнаний обчислювачем чи коректором об'єму природного газу, до звіту додаються роздруковані звіти з обчислювача чи коректора об'єму природного газу про добові та/або погодинні дані споживання природного газу, протокол про втручання в роботу комерційного ВОГ та протокол аварійних/діагностичних повідомлень.

{Абзац перший пункту 4 глави 3 розділу IX в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1437 від 27.12.2017}

При обладнанні комерційних вузлів обліку засобами дистанційної передачі даних за домовленістю Оператора ГРМ та споживача інформація для визначення об'єму (обсягу) приймання-передачі природного газу формується через канали дистанційного зв'язку. У такому разі перевірка достовірності даних комерційних вузлів обліку безпосередньо на місці їх встановлення забезпечується сторонами за необхідності, але не рідше ніж один раз на шість місяців (з урахуванням строку для контрольного огляду вузла обліку), про що складається відповідний акт контрольного зняття показань ЗВТ.

У разі ненадання споживачем звіту про дані комерційного ВОГ протягом трьох календарних днів після закінчення розрахункового місяця та за відсутності переданої

(зчитаної) з нього інформації засобами дистанційної передачі даних, а також за відсутності контрольного зняття показань ЗВТ (у тому числі через відмову в доступі до об'єкта споживача) протягом розрахункового періоду об'єм спожитого (розподіленого) природного газу за розрахунковий період визначається за сумою обсягів добового споживання, переданих Оператором ГРМ за процедурою [Кодексу ГТС](#) до Оператора ГТС протягом газового місяця. У такому разі Оператор ГРМ не пізніше десятого числа місяця, наступного за розрахунковим, направляє споживачу письмові пояснення про зміну режиму нарахування разом з актом приймання-передачі природного газу за попередній розрахунковий місяць.

{Абзац третій пункту 4 глави 3 розділу IX із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016; в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1437 від 27.12.2017}

При цьому, якщо протягом (за підсумками) поточного місяця споживач:

{Абзац четвертий пункту 4 глави 3 розділу IX із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016}

надав звіт про дані комерційних ВОГ або за наявності у цей період контрольного зняття показань ЗВТ – визначення об'єму спожитого природного газу за цей місяць здійснюється з урахуванням фактичних даних комерційних ВОГ без коригування попереднього періоду;

не надав звіт про дані комерційних ВОГ – об'єм спожитого (розподіленого/поставленого) природного газу за цей місяць та подальші періоди визначається за номінальною потужністю газового обладнання споживача та кількістю годин їх використання, що визначені договором розподілу природного газу, без подальшого перерахунку (коригування) попередніх періодів. При цьому Оператор ГРМ не пізніше десятого числа місяця, наступного за розрахунковим, направляє споживачу письмові пояснення про зміну режиму нарахування разом з актом приймання-передачі природного газу за розрахунковий період (місяць). Відновлення розрахунків за даними комерційних ВОГ здійснюється за заявою споживача до Оператора ГРМ та після складання акта про фіксацію даних комерційних ВОГ, підписаного Оператором ГРМ та споживачем.

5. На підставі звіту споживача (дистанційних даних) про спожиті об'єми природного газу, визначені комерційними вузлами обліку, або на підставі зміненого режиму нарахування по об'єкту споживача Оператор ГРМ забезпечує:

1) визначення загального об'єму споживання (розподілу) природного газу по об'єкту споживача за розрахунковий період з урахуванням передбачених цим Кодексом (договором розподілу природного газу) регламентних процедур щодо визначення об'ємів споживання (розподілу) природного газу;

{Підпункт 1 пункту 5 глави 3 розділу IX із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016; в редакції Постанови Національної комісії, що}

здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1437 від 27.12.2017}

2) переведення визначеного загального об'єму споживання (розподілу) природного газу в одиниці енергії (обсяг) відповідно до розділу XV цього Кодексу;

{Підпункт 2 пункту 5 глави 3 розділу IX із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 84 від 26.01.2017; в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1437 від 27.12.2017}

3) складення акта приймання-передачі природного газу по об'єкту споживача за розрахунковий газовий місяць із зазначенням величини об'єму (м куб.) та обсягу (за трьома одиницями виміру - кВт·год, Гкал, МДж) споживання (розподілу) природного газу та передачі його споживачу;

{Підпункт 3 пункту 5 глави 3 розділу IX в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1437 від 27.12.2017}

4) передачу даних Оператору ГТС про фактичний об'єм (м куб.) та обсяг (за трьома одиницями виміру - кВт·год, Гкал, МДж) розподілу та споживання природного газу по об'єкту споживача у порядку, визначеному Кодексом ГТС.

{Підпункт 4 пункту 5 глави 3 розділу IX в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1437 від 27.12.2017}

6. Визначені Оператором ГРМ в акті приймання-передачі природного газу фактичні об'єм та обсяг розподілу та споживання природного газу по об'єкту споживача за підсумками розрахункового періоду (календарного місяця) передаються Оператору ГТС у встановленому Кодексом ГТС порядку для проведення ним остаточної алокації по постачальнику споживача і є підставою для їх використання у взаємовідносинах між суб'єктами ринку природного газу, у тому числі для взаєморозрахунків між споживачем та його постачальником.

{Абзац перший пункту 6 глави 3 розділу IX із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016; в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1437 від 27.12.2017}

Споживач зобов'язується поінформувати постачальника про загальний об'єм та обсяг розподіленого та спожитого природного газу за відповідний період відповідно до вимог Правил постачання природного газу.

{Пункт 7 глави 3 розділу IX виключено на підставі Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1437 від 27.12.2017}

7. За наявності розбіжностей у частині визначення об'єму та/або обсягу спожитого (розподіленого) природного газу вони підлягають урегулюванню відповідно до умов договору розподілу природного газу, а у разі недосягнення згоди - у судовому порядку. До вирішення цього питання об'єм (обсяг) спожитого (розподіленого) природного газу встановлюється відповідно до даних Оператора ГРМ.

{Пункт глави 3 розділу IX із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016; в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1437 від 27.12.2017}

8. Споживач, до газопроводу якого в установленому законодавством порядку приєднується (підключений) об'єкт іншого споживача, має організувати комерційний (у тому числі приладовий) облік природного газу у власних газових мережах таким чином, щоб забезпечити складення балансу природного газу з чітким визначенням величини об'єму власного споживання та об'єму споживання підключеним до його газових мереж іншим споживачем.

При цьому за наявності об'ємів нормативних та виробничо-технологічних втрат/витрат природного газу при визначенні загального об'єму споживання їх розподіл між споживачами визначається пропорційно їх частці споживання, що має бути погоджено з Оператором ГРМ.

{Абзац другий пункту 8 глави 3 розділу IX із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 2033 від 06.11.2020}

4. Порядок комерційного обліку газу по об'єктах побутових споживачів (населення)

{Назва глави 4 розділу IX із змінами, внесеними згідно з Постановами Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016, № 1437 від 27.12.2017}

1. Визначення фактичного об'єму споживання (розподілу) природного газу по об'єкту побутового споживача здійснюється на межі балансової належності між Оператором ГРМ і побутовим споживачем на підставі даних лічильника природного газу з урахуванням вимог цього Кодексу та договору.

{Абзац перший пункту 1 глави 4 розділу IX в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1437 від 27.12.2017}

Для визначення фактичного об'єму споживання (розподілу) природного газу приймаються дані лічильника газу Оператора ГРМ.

{Абзац другий пункту 1 глави 4 розділу IX в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1437 від 27.12.2017}

У разі відсутності лічильника газу в Оператора ГРМ приймаються дані лічильника газу побутового споживача. При цьому Оператор ГРМ має право протягом експлуатації лічильника газу та відповідно до вимог цього Кодексу здійснювати контрольне зняття показань ЗВТ (лічильника газу) для контролю та перевірки його показань.

У разі встановлення лічильника газу у комунальній квартирі об'єм споживання природного газу розраховується відповідно до кількості мешканців квартири та займаної ними площі.

{Пункт 1 глави 4 розділу IX із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016;}

2. Періодом, за який по об'єкту побутового споживача визначається об'єм та обсяг спожитого (розподіленого) природного газу, є календарний місяць. При цьому відповідно до вимог [Кодексу ГТС](#) Оператор ГРМ на щоденній основі забезпечує передачу Оператору ГТС через його інформаційну платформу інформації про прогноз відборів/споживання природного газу по побутовому споживачу на кожну наступну газову добу протягом газової доби (оновлені прогнози), а також надає дані про фактичний (попередній) обсяг природного газу, спожитий за кожну попередню газову добу.

Прогноз добового відбору/споживання природного газу по побутовому споживачу визначається Оператором ГРМ виходячи із розрахункових (прогнозних) даних, що ґрунтуються на статистиці його фактичних добових (за їх наявності) та/або місячних обсягів споживання природного газу за попередні три роки, та враховує зміни температури навколишнього середовища, профілі споживання, дні тижня, сезон відпусток та інші параметри, що впливають на добовий відбір/споживання природного газу. Якщо лічильник газу по побутовому споживачу обладнаний в установленому порядку засобами дистанційної передачі даних, прогноз відбору/споживання природного газу, що надається Оператором ГРМ протягом газової доби, визначається Оператором ГРМ виходячи із фактичних даних, зчитаних з лічильника газу.

Обсяг природного газу, спожитий побутовим споживачем за попередню газову добу, визначається на рівні останнього оновленого прогнозу на цю добу, здійсненого Оператором ГРМ у попередній добі. При цьому такі дані корегуються Оператором ГТС відповідно до вимог [Кодексу ГТС](#) виходячи з даних про фактичне споживання природного газу споживачем за підсумками газового місяця. Якщо лічильник газу по побутовому споживачу обладнаний в установленому порядку засобами дистанційної передачі даних, обсяг природного газу, спожитий побутовим споживачем за попередню газову добу, визначається Оператором ГРМ виходячи із фактичних даних, зчитаних з лічильника газу.

{Пункт 2 глави 4 розділу IX із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016; в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1437 від 27.12.2017;}

3. Якщо побутовий споживач за договором розподілу природного газу не забезпечений лічильником газу, фактичний об'єм спожитого (розподіленого) природного газу по об'єкту побутового споживача за відповідний календарний місяць визначається за нормами споживання.

{Абзац перший пункту 3 глави 4 розділу IX із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1437 від 27.12.2017}

Визначені об'єми споживання природного газу за нормами споживання у розрізі календарних місяців мають бути зазначені Оператором ГРМ в персоніфікованих даних заяви-приєднання до договору розподілу природного газу. При цьому місячні об'єми споживання мають бути зазначені за величиною об'єму природного газу (м куб.) та величиною обсягу енергії за трьома одиницями виміру (кВт·год, ГКал, МДж), що визначаються згідно з вимогами цього Кодексу.

Споживач зобов'язаний своєчасно, але не пізніше ніж у місячний строк письмово повідомляти Оператора ГРМ про всі зміни, що стосуються видів споживання газу, та/або опалювальної площі, та/або кількості осіб, зареєстрованих на його об'єкті.

У разі тимчасового не проживання зареєстрованих на об'єкті споживача осіб споживач (або уповноважена ним особа) має своєчасно, але не пізніше ніж у місячний строк повідомити про це Оператора ГРМ та надати документи, які підтверджують відсутність зареєстрованої особи. Якщо період відсутності зареєстрованої особи буде перевищувати шість місяців, споживач (або уповноважена ним особа) у місячний строк з моменту закінчення кожного шестимісячного періоду має надавати Оператору ГРМ оновлену письмову заяву з відповідними підтвердними документами.

{Абзац четвертий пункту 3 глави 4 розділу IX із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016}

Якщо на певний період, зокрема в неопалювальний період, споживач не планує використовувати природний газ та бажає щоб за його об'єктом чи окремим газовим приладом не здійснювалося нарахування за нормами споживання, він має письмово звернутися із заявою до Оператора ГРМ про припинення розподілу природного газу на об'єкт споживача або на окремий газовий прилад. У разі отримання такої заяви Оператор ГРМ протягом п'яти робочих днів у міській місцевості та десяти робочих днів у сільській місцевості з дня реєстрації заяви зобов'язаний здійснити відповідне припинення (обмеження) розподілу природного газу на об'єкт (газовий прилад) споживача шляхом закриття та опломбування в установленому законодавством порядку запірних пристроїв. Відновлення розподілу природного газу в такому разі має бути здійснено Оператором ГРМ в установленому цим Кодексом порядку.

Якщо по об'єкту споживача будуть відсутні зареєстровані особи та на об'єкт споживача не буде в установленому законодавством порядку припинено розподіл природного газу, об'єм спожитого природного газу нараховується, виходячи з розрахунку на одну особу. Якщо на об'єкті споживача зареєстрована одна особа та розподіл природного газу в установленому законодавством порядку не припинявся у випадку її тимчасової відсутності, перерахунок об'єму розподіленого/поставленого природного газу, пов'язаний з її тимчасовою відсутністю, не здійснюється.

{Абзац шостий пункту 3 глави 4 розділу IX із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 691 від 12.07.2018}

Якщо побутовий споживач, який не забезпечений лічильником газу (індивідуальним або загальнобудинковим), відмовляється від його встановлення за рахунок Оператора ГРМ (що підтверджується актом про порушення, складеним відповідно до вимог [глави 5](#) розділу XI цього Кодексу), фактичний об'єм спожитого (розподіленого) природного газу по побутовому споживачу за відповідний календарний місяць визначається за граничними об'ємами споживання природного газу населенням, визначеними у [додатку 19](#) до цього Кодексу.

{Абзац сьомий пункту 3 глави 4 розділу IX із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016; в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1437 від 27.12.2017}

4. Побутовий споживач, який за умовами договору розподілу природного газу розраховується за лічильником газу, зобов'язаний щомісяця станом на 01 число місяця знімати фактичні показання лічильника газу та протягом п'яти діб (до 05 числа включно) надавати їх Оператору ГРМ у спосіб, визначений договором розподілу природного газу.

У разі неотримання Оператором ГРМ до 06 числа місяця, що настає за розрахунковим, показань лічильника газу та за умови, що лічильник газу не оснащений засобами дистанційної передачі даних, фактичний об'єм розподілу та споживання природного газу по об'єкту споживача за розрахунковий період визначається Оператором ГРМ на рівні планового місячного об'єму споживання на відповідний період, що розраховується, виходячи з групи споживання побутового споживача, з урахуванням вимог цього Кодексу. Якщо за підсумками наступного місяця споживач своєчасно надасть покази лічильника газу, формування об'єму розподілу та споживання природного газу за період зазначеного місяця здійснюється з урахуванням наданих показань. Група споживання по кожному об'єкту побутового споживача, який розраховується за лічильником газу, визначається Оператором ГРМ згідно з цим Кодексом. Номер групи споживання зазначається Оператором ГРМ в персоніфікованих даних заяви-приєднання споживача до умов договору розподілу природного газу та в рахунках Оператора ГРМ про сплату послуг за договором розподілу природного газу.

{Абзац другий пункту 4 глави 4 розділу IX із змінами, внесеними згідно з Постановами Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016, № 1437 від 27.12.2017}

Група споживання відображає річний профіль споживання природного газу в розрізі календарних місяців середньостатистичним побутовим споживачем у відповідній групі за ознаками складу газових приладів і пристроїв, категорії будинку (індивідуальний, багатоквартирний) та в окремих випадках з урахуванням опалювальної площі та наявності централізованого гарячого водопостачання. При зміні критеріїв (зокрема зміні приладів або площі), за якими побутовий споживач був віднесений до певної групи споживання, споживачу присвоюється інша група споживання.

На підставі групи споживання побутового споживача та його річного споживання природного газу за останні 12 календарних місяців по об'єкту побутового споживача визначаються планові місячні об'єми споживання природного газу виходячи з місячної

частки від планового річного об'єму споживання природного газу, визначеної в додатку 1 до цього Кодексу. У разі якщо по об'єкту споживача (та за новими об'єктами споживачів (замовників)) період фактичного споживання газу менше 12 місяців, планові місячні об'єми споживання природного газу визначаються виходячи з даних річного обсягу споживання природного газу, визначеного на 1 особу чи 1 м кв. для відповідної групи споживання.

{Абзац четвертий пункту 4 глави 4 розділу IX в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1080 від 10.06.2020, № 416 від 03.05.2022}

Визначені Оператором ГРМ планові місячні об'єми споживання у розрізі календарних місяців мають бути зазначені Оператором ГРМ в персоніфікованих даних заяви-приєднання до договору розподілу природного газу. При цьому планові місячні об'єми споживання мають бути зазначені за величиною об'єму природного газу (м куб.) та величиною обсягу енергії за трьома одиницями виміру (кВт·год, Гкал, МДж), що визначаються згідно з вимогами цього Кодексу.

Оператор ГРМ має право здійснювати контрольні зняття показів лічильника природного газу споживача та зобов'язаний не рідше одного разу на шість місяців здійснювати контрольне зняття показань лічильника газу (з урахуванням встановленого строку для контрольного огляду вузла обліку) та формувати об'єм розподілу і споживання природного газу по об'єкту споживача за розрахунковий місяць, в якому було здійснено контрольне зняття показань лічильника газу, з урахуванням його фактичних показань.

Якщо у споживача, який використовує природний газ комплексно (для опалення, приготування їжі та/або підігріву води), на дату контрольного зняття показань ЗВТ показання лічильника газу будуть менші, ніж надані споживачем за попередній місяць в опалювальний період, то ці контрольні показання вважаються фактичними показаннями лічильника природного газу станом на 01 число місяця, в якому провадиться таке контрольне зняття показань ЗВТ.

Якщо в установленому законодавством порядку відбуваються зміни критеріїв (зокрема зміна приладів або площі), за якими побутовий споживач був віднесений до певної групи споживання, Оператор ГРМ змінює по об'єкту споживача його групу споживання.

{Абзац дев'ятий пункту 4 глави 4 розділу IX виключено на підставі Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 416 від 03.05.2022}

5. Після визначення за підсумками розрахункового періоду (газового місяця) об'єму розподіленого та спожитого природного газу по об'єкту побутового споживача Оператор ГРМ в установленому законодавством порядку здійснює переведення величини об'єму природного газу в обсяг розподіленої (спожитої) енергії за трьома одиницями виміру: у кВт·год, Гкал, МДж.

{Абзац перший пункту 5 глави 4 розділу IX в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1437 від 27.12.2017}

Дані про об'єм (м куб.) та обсяг (кВт·год, Гкал, МДж) розподіленого споживачу (спожитого ним) природного газу за розрахунковий період (газовий місяць) зазначаються

Оператором ГРМ в особистому кабінеті споживача на сайті Оператора ГРМ (за наявності) та/або в рахунку про сплату послуги за договором розподілу природного газу.

{Абзац другий пункту 5 глави 4 розділу IX в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1437 від 27.12.2017}

Оператор ГРМ відповідно до вимог [Кодексу ГТС](#) передає інформацію про об'єм та обсяг розподіленого споживачу (спожитого ним) природного газу за відповідний період Оператору ГТС для проведення ним остаточної алокації по постачальнику споживача.

{Абзац третій пункту 5 глави 4 розділу IX в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1437 від 27.12.2017}

Визначені за умовами цієї глави та договору розподілу природного газу об'єми та обсяги розподілу та споживання природного газу є обов'язковими для їх використання у взаємовідносинах між побутовим споживачем та його постачальником.

{Абзац четвертий пункту 5 глави 4 розділу IX із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016; в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1437 від 27.12.2017}

Розбіжності у частині визначення об'єму та/або обсягу розподіленого та спожитого природного газу врегульовуються договором розподілу природного газу, а у разі недосягнення згоди – в судовому порядку. До вирішення цього питання величина об'єму та обсягу розподіленого та спожитого природного газу встановлюється відповідно до даних Оператора ГРМ.

{Пункт 6 глави 4 розділу IX виключено на підставі Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1437 від 27.12.2017}

6. Побутовий споживач має право не частіше одного разу на три місяці звернутись до Оператора ГРМ із заявою про проведення звіряння фактично використаних об'ємів природного газу та сплачених коштів за послуги розподілу природного газу. Оператор ГРМ на письмове звернення побутового споживача, не пізніше п'ятнадцяти робочих днів з дня отримання такого звернення, зобов'язаний провести з таким споживачем звіряння фактично використаних об'єктом споживача об'ємів природного газу. За результатами звіряння підписується відповідний акт. У разі виявлення розбіжностей між даними акта звіряння та даними Оператора ГРМ по особовому рахунку такого споживача проводяться коригування відповідно до підписаного акта звіряння фактично використаних об'єктом споживача об'ємів природного газу.

{Главу 4 розділу IX доповнено новим пунктом згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1909 від 29.10.2021}

5. Особливості організації обліку газу в багатоквартирних будинках та гуртожитках

1. За ініціативи балансоутримувача (управителя) або Оператора ГРМ та за їх рахунок в багатоквартирному будинку (гуртожитку) або на групу будинків (гуртожитків), мешканці яких в повному обсязі чи частково розраховуються за нормами споживання, або для цілей складання загального балансу споживання природного газу може бути організований та встановлений загальнобудинковий вузол обліку природного газу.

Балансоутримувач (управитель) не може відмовити Оператору ГРМ в організації та встановленні загальнобудинкового вузла обліку природного газу, якщо ці заходи здійснюються за рахунок Оператора ГРМ.

2. У разі наявності ВОГ природного газу, встановленого для ведення такого обліку в багатоквартирному будинку (гуртожитку) або на групу будинків або гуртожитків, визначення об'єму спожитого природного газу мешканцями зазначених об'єктів здійснюється відповідно до [Тимчасового положення про порядок проведення розрахунків за надання населенню послуг з газопостачання в умовах використання загальнобудинкового вузла обліку](#), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 травня 2002 року № 620.

{Пункт 2 глави 5 розділу IX із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016}

X. Особливості приладового обліку природного газу

1. Загальні умови приладового обліку

1. Приладовий облік природного газу в ГРМ організовується та здійснюється з метою отримання та реєстрації за допомогою комерційного ВОГ інформації про об'єми передачі (розподілу, споживання) природного газу в точках вимірювання та подальшого її використання при забезпеченні комерційного обліку природного газу між суб'єктами ринку природного газу.

2. Комерційні вузли обліку природного газу розподіляються на п'ять категорій залежно від річного об'єму передачі (розподілу, споживання) через них природного газу в точках вимірювання, а саме:

I категорія - більше 3 млн м куб.;

II категорія - від 1 до 3 млн м куб. (включно);

III категорія - від 0,1 до 1 млн м куб. (включно);

IV категорія - від 0,01 до 0,1 млн м куб. (включно);

V категорія - менше 0,01 млн м куб.

3. На об'єкті споживача (суміжного суб'єкта ринку природного газу) в точці вимірювання організовується єдиний комерційний вузол обліку за виключенням випадку, коли через метрологічні характеристики, сезонну роботу відповідного обладнання,

необхідність відокремлення обліку газу за окремою тарифною групою чи інші об'єктивні (обґрунтовані) причини можуть встановлюватися два та більше вузлів обліку.

4. Передача (розподіл, споживання) природного газу до/з газорозподільної системи здійснюється за умови наявності комерційного вузла обліку природного газу. Побутові споживачі у разі відсутності лічильника газу споживають природний газ за нормами споживання, встановленими законодавством, до термінів, передбачених [Законом України "Про забезпечення комерційного обліку природного газу"](#), та з урахуванням вимог цього Кодексу.

{Пункт 4 глави 1 розділу X із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016}

5. Для визначення об'єму спожитого (розподіленого) природного газу по об'єкту споживача використовуються дані комерційного вузла обліку Оператора ГРМ. У разі відсутності комерційного ВОГ у Оператора ГРМ використовуються дані комерційного ВОГ споживача. Споживач не може відмовитись від встановлення комерційного ВОГ з ініціативи та за кошти Оператора ГРМ. В іншому випадку розподіл природного газу такому споживачу припиняється в порядку, визначеному [розділом VI](#) цього Кодексу.

6. Вимоги до складових частин вузлів обліку природного газу, їх правил експлуатації та порядку вимірювання ними обсягів (об'ємів) природного газу визначаються нормативними документами, затвердженими центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в нафтогазовому комплексі.

7. Будь-які роботи, пов'язані з порушенням роботи чи схеми комерційного вузла обліку, або зміни типу ЗВТ проводяться за погодженням з Оператором ГРМ у присутності представників споживача і Оператора ГРМ та оформляються відповідним актом.

Роботи з розпломбування, випробування, вимірювання, зміни схеми комерційного вузла обліку, заміни типів ЗВТ без оформлення акта в присутності уповноважених осіб споживача та Оператора ГРМ не допускаються.

Після закінчення робіт комерційний ВОГ та/або його складові опломбовуються та передаються на збереження відповідно до вимог цього розділу.

2. Порядок організації приладового обліку в точці вимірювання

1. Приладовий облік природного газу в точці вимірювання може складатися з:

комерційного ВОГ з використанням звужуючого пристрою з обчислювачем об'єму газу;

комерційного ВОГ з використанням лічильника газу в комплекті з вбудованим чи окремим коректором або обчислювачем об'єму газу;

комерційного ВОГ з використанням побутового лічильника газу.

2. Вимоги до організації приладового обліку в точці вимірювання, зокрема вихідні параметри ЗВТ, вимоги щодо їх розміщення та експлуатаційні умови визначаються

Оператором ГРМ в технічних умовах приєднання чи на реконструкцію вузла обліку (об'єкта споживача).

У технічних умовах Оператор ГРМ також визначає параметри природного газу (тиск, температуру, максимальну годинну витрату газу) з урахуванням його фактичних сезонних коливань та категорійності газопроводу.

Точки вимірювання в місцях передачі природного газу в газорозподільну мережу від об'єктів (установок) газодобувних підприємств та виробників біометану або інших видів газу з альтернативних джерел, які приєднуються до ГРМ, повинні передбачати встановлення приладів, які на безперервній основі будуть забезпечувати контроль фізико-хімічних показників газу (зокрема хроматограф, потоковий густиномір, вимірювач точки роси), з можливістю дистанційного їх контролю і передачі даних та оперативного відключення подачі неякісного газу до газорозподільної системи.

Точки вимірювання, які відповідно до вимог цього розділу мають бути забезпечені засобами дистанційної передачі даних, повинні передбачати відповідні заходи та обладнання. За необхідності Оператор ГРМ може передбачати в технічних умовах відповідні заходи і для точок вимірювання, які не є обов'язковими для облаштування комерційних вузлів обліку засобами дистанційної передачі даних згідно з вимогами цього Кодексу, але такі заходи та обладнання будуть забезпечені за рахунок Оператора ГРМ.

Оператор ГРМ може в технічних умовах визначати вимоги щодо передбачення в конструкції комерційного ВОГ окремих закладних частин для можливості встановлення дублюючих (контрольних) ЗВТ та/або перевірки працездатності та метрологічних характеристик ЗВТ на місці їх встановлення за допомогою підключення еталонних пересувних вимірювальних комплексів.

До складу комерційного ВОГ з використанням побутового лічильника газу входять:

лічильник газу;

фільтр газу, якщо це передбачено технічними умовами та проектом;

автоматизовані пристрої передачі результатів вимірювання вузла обліку, якщо це передбачено технічними умовами.

вимикаючі засувки на вході до комерційного ВОГ;

автоматизовані пристрої приведення об'ємів природного газу до стандартних умов (коректор об'єму газу, що складається з обчислювача, коректора, вимірювального перетворювача температури газу, вбудованої механічної системи приведення до стандартних умов, інші пристрої та засоби, передбачені діючими стандартами. Такі пристрої можуть не застосовуватися в разі встановлення побутового лічильника в опалювальному приміщенні та розміщення вхідного штуцера лічильника на відстані не менше 1,5 м від входу до опалювального приміщення);

{Абзац одинадцятий пункту 2 глави 2 розділу X із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 691 від 12.07.2018}

захисні шафи комерційного ВОГ та/або його елементів.

До складу комерційного ВОГ на базі звужуючого пристрою з обчислювачем об'єму газу входять:

стандартний звужуючий пристрій;

потоківипрямляч (за необхідності);

фільтр газу;

вимірювальний трубопровід з прямими ділянками та місцевими опорами;

засоби вимірювальної техніки та/або вимірювальні перетворювачі тиску, перепаду тиску та температури і параметрів газу;

обчислювач об'єму газу;

автоматизовані пристрої передачі результатів вимірювання вузла обліку, лінії зв'язку і допоміжні засоби;

обвідний газопровід (за необхідності);

вимикаючі засувки на вході та на виході з комерційного ВОГ;

захисні шафи комерційного ВОГ та/або його складових.

До складу комерційного ВОГ на базі лічильника газу в комплекті з вбудованим чи окремим коректором або обчислювачем об'єму газу входять:

лічильник газу;

коректор або обчислювач об'єму газу;

датчик тиску та/або температури газу;

фільтр газу;

потоківипрямляч (за необхідності);

вимірювальний трубопровід з прямими ділянками та місцевими опорами, розташованими безпосередньо до і після лічильника газу;

обвідний газопровід (за необхідності);

вимикаючі засувки на вході та на виході з комерційного ВОГ;

автоматизовані пристрої передачі результатів вимірювання вузла обліку, лінії зв'язку між складовими комплексу та допоміжні пристрої до ліній зв'язку;

захисні шафи комерційного ВОГ та/або його елементів.

3. На підставі технічних умов приєднання чи на реконструкцію вузла обліку (об'єкта споживача) розробляється проєктна документація в частині організації комерційного вузла обліку (комерційного ВОГ) в порядку, встановленому законодавством у сфері містобудування, та з урахуванням вимог цієї глави.

4. Проєктна документація має містити розділ щодо розрахунку комерційного вузла обліку, в якому необхідно:

1) вказати перелік газового обладнання із зазначенням його паспортних технічних характеристик та позначити, яке обладнання існує, проектується, відводиться в резерв та/або демонтується;

2) провести розрахунок комерційного ВОГ з урахуванням максимальної і мінімальної витрати газового обладнання, яке планується підключити до газових мереж після комерційного ВОГ, та параметрів газу, наданих Оператором ГРМ в завданні на проектування чи технічних умовах приєднання.

У разі застосування комерційного ВОГ на базі лічильника газу розрахунок проводиться за формулою:

$$Q_{\max \text{ г.о} (\min \text{ г.о})} = \frac{Q_{\max \text{ г.о.с} (\min \text{ г.о.с})} \times t_{\max (\min)} \times 0,101325 \times Z}{P_{\min (\max)} \times 293,15}$$

де	$Q_{\max \text{ г.о}}$	– максимальна можлива витрата всього газоспоживаючого обладнання, м ³ /год;
	$Q_{\min \text{ г.о}}$	– мінімальна можлива витрата газоспоживаючого обладнання, м ³ /год;
	$Q_{\max \text{ г.о.с}}$	– максимальна можлива витрата всього газоспоживаючого обладнання за стандартних умов, що визначається згідно з технічною документацією на газоспоживаюче обладнання, м ³ /год;
	$Q_{\min \text{ г.о.с}}$	– мінімальна можлива витрата газоспоживаючого обладнання за стандартних умов визначається згідно з технічною документацією на газоспоживаюче обладнання, м ³ /год;
	$P_{\min (\max)}$	– мінімальний (максимальний) абсолютний тиск газу, МПа;
	$t_{\max (\min)} = 273,15 + t$	– абсолютна максимальна (мінімальна) температура газу, К;
	Z	– коефіцієнт стислості газу при відповідних P та t .

За отриманими значеннями витрат підбирається найближчий типорозмір лічильника, при цьому повинні виконуватися такі умови:

$$Q_{\max \text{ г.л}} \geq Q_{\max \text{ г.о}}$$

$$Q_{\min \text{ г.л}} \leq Q_{\min \text{ г.о}}$$

де	$Q_{\max \text{ г.л}}$	–	максимальна пропускна спроможність лічильника згідно з паспортом заводу-виробника, м ³ /год;
	$Q_{\min \text{ г.л}}$	–	мінімальна пропускна спроможність лічильника згідно з паспортом заводу-виробника, м ³ /год.

У випадку нового приєднання або реконструкції існуючих газових мереж об'єктів споживачів фактична максимальна витрата лічильника газу не повинна бути більша в 1,6 раза за максимальну витрату газоспоживаючого обладнання. Вимоги положень цього абзацу не застосовуються, якщо витрата газу встановленого (або такого, що проектується) газового обладнання менша або дорівнює 1,5 м³/год.

{Абзац шістнадцятий підпункту 2 пункту 4 глави 2 розділу X в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 691 від 12.07.2018}

У разі застосування комерційного ВОГ на базі звужуючого пристрою за допомогою програмного комплексу, атестованого у встановленому законодавством порядку, складові та параметри комерційного ВОГ вибираються з урахуванням забезпечення мінімально можливої похибки виміру витрат газу.

5. Схему комерційного ВОГ необхідно відображати з прив'язкою до місця встановлення із зазначеними габаритами, розмірами шафи та умовами монтажу комерційного ВОГ з розрахунку забезпечення зручності обслуговування та експлуатації. Усі елементи, які входять до складу комерційного ВОГ, повинні бути винесені в окрему специфікацію з позначенням виробників, маркування, технічних та метрологічних характеристик згідно з технічними умовами, за якими виготовляються ці складові.

{Абзац другий пункту 5 глави 2 розділу X виключено на підставі Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 851 від 09.05.2023}

На кожен об'єкт газоспоживання необхідно передбачати вимикаючий пристрій з урахуванням забезпечення вільного доступу до нього (за межами об'єкта газоспоживання та інших зон з обмеженим доступом).

У разі якщо є технологічна необхідність та проектом передбачена обвідна лінія поза комерційним ВОГ, вона має бути прокладена над землею та оснащена двома засувками, манометром між ними та інвентарною заглушкою після першої по ходу засувки.

Необхідність встановлення фільтра та ступінь його фільтрації перед комерційним ВОГ визначаються згідно з вимогами експлуатаційних документів на ЗВТ та/або вимогами Оператора ГРМ.

Вимога абзацу другого цього пункту застосовується до нових приєднань.

{Пункт 5 глави 2 розділу X доповнено новим абзацом згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 691 від 12.07.2018; в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 851 від 09.05.2023}

6. Усі ЗВТ, які входитимуть до складу комерційного ВОГ, повинні бути допущені до застосування в Україні згідно із законодавством у сфері метрології та метрологічної діяльності, та відповідати вимогам цього Кодексу.

{Абзац перший пункту 6 глави 2 розділу X із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016}

Усі складові (ЗВТ) комерційного ВОГ повинні встановлюватися в шафах або інших конструкціях, що забезпечують їх захист від несприятливих погодних умов та несанкціонованого доступу. Конструкція шаф для розміщення лічильника газу (ЗВТ) повинна забезпечувати природну вентиляцію. Установку лічильника газу (ЗВТ) всередині приміщень передбачають поза зоною тепло- та вологовиділення в місцях з природною вентиляцією.

Для вільного доступу до комерційного ВОГ необхідно передбачити розміщення вузла обліку та його складових поза санітарними, режимними та іншими особливими зонами.

7. Конструкція та програмне забезпечення ЗВТ, які входять до складу комерційного ВОГ, повинні бути захищені від несанкціонованого втручання.

Обчислювачі та коректори об'єму газу повинні забезпечувати можливість введення та реєстрації значень параметрів та ФХП газу як безпосередньо на місці експлуатації, так і дистанційно (за каналами зв'язку).

Індикатори обчислювачів та коректорів об'єму газу повинні відображати поточні значення температури та тиску газу, коефіцієнта стисливості газу, об'ємну витрату газу за робочих умов (для обчислювача коректора), об'єм та об'ємну витрату газу.

Конструкція обчислювача та коректора об'єму газу повинна забезпечувати можливість передачі інформації про параметри газу та результати вимірювань його об'єму на реєструвальні пристрої та/або на комп'ютер.

Програмне забезпечення обчислювача та коректора об'єму газу і накопичені в його пам'яті результати вимірювання об'єму газу повинні бути захищені від несанкціонованого втручання.

Обчислювачі та коректори об'єму газу повинні бути обладнані електронним пристроєм індикації результатів вимірювань. Обчислювач та коректор об'єму газу повинні розрізняти аварійні ситуації та зберігати інформацію про такі аварійні ситуації і їх тривалість.

8. Проектна документація на реконструкцію комерційного ВОГ має бути погоджена Оператором ГРМ; один її екземпляр залишається у Оператора ГРМ.

{Абзац перший пункту 8 глави 2 розділу X із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016}

Оператор ГРМ погоджує проектну документацію на реконструкцію комерційного ВОГ впродовж 15 днів з дня її отримання або у цей самий строк (у разі наявності) надає вичерпний перелік зауважень.

{Пункт 8 глави 2 розділу X доповнено новим абзацом другим згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016}

У разі незгоди з даними проектної документації на комерційний ВОГ Оператор ГРМ може ініціювати її експертизу, яка здійснюється відповідно до вимог законодавства та за рахунок Оператора ГРМ.

{Пункт 8 глави 2 розділу X доповнено новим абзацом третім згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016}

У разі незгоди з вихідними даними технічних умов на реконструкцію комерційного ВОГ або із зауваженнями Оператора ГРМ до проектної документації на реконструкцію комерційного ВОГ споживач (суміжний суб'єкт ринку природного газу) може ініціювати експертизу технічних умов чи проектної документації, що здійснюється відповідно до вимог законодавства та за рахунок споживача (суміжного суб'єкта ринку природного газу).

{Пункт 8 глави 2 розділу X доповнено новим абзацом четвертим згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016}

Якщо протягом року після погодження Оператором ГРМ проекту комерційний ВОГ не було введено в експлуатацію, проект на комерційний ВОГ підлягає перепогодженню з урахуванням діючих на дату перепогодження вимог нормативних документів.

Внесення змін до проектної документації (коригування) за необхідності здійснюється до введення об'єкта будівництва в експлуатацію, коли спорудження об'єкта за цією документацією не завершено. Кожна зміна в проекті повинна бути погоджена з Оператором ГРМ.

9. Будівництво, монтаж та налагодження комерційного ВОГ та його складових здійснюються відповідно до погодженої Оператором ГРМ проектної документації та вимог цього Кодексу. Усі роботи виконуються спеціалізованими монтажними організаціями, які мають на це відповідний дозвіл, з дотриманням діючих норм та інструкцій та відповідно до вимог, зазначених у настановах з експлуатації заводів-виробників елементів, які входять до складу комерційного ВОГ.

При виконанні монтажу комерційного ВОГ та його складових необхідно передбачити можливість пломбування місць, через які можливе несанкціоноване втручання чи поза обліковий відбір природного газу, зокрема місць з'єднання газопроводів, вимикаючі пристрої, лічильник, коректор чи обчислювач об'єму газу, термоперетворювач.

10. Установлення лічильників газу побутовим споживачам здійснюється відповідно до [Закону України «Про забезпечення комерційного обліку природного газу»](#).

11. Для підвищення надійності та достовірності вимірювань об'єму природного газу в точці вимірювання суміжні суб'єкти ринку газу можуть встановлювати дублюючі вузли обліку або дублюючі ЗВТ.

Якщо в передбачених цим Кодексом випадках дублюючий ВОГ чи дублюючий ЗВТ застосовується (буде застосований) сторонами як комерційний, на дублюючий ВОГ (ЗВТ) поширюються вимоги, передбачені цим Кодексом, як для комерційного ВОГ (ЗВТ).

Проектування, монтаж та налагодження дублюючого ВОГ (ЗВТ), що застосовується як комерційний, здійснюються відповідно до технічних вимог Оператора ГРМ.

Використання даних дублюючого ВОГ (ЗВТ) під час складання акта приймання-передачі природного газу регламентується договором, укладеним з Оператором ГРМ.

Дублюючий ВОГ (ЗВТ) не повинен впливати на роботу комерційного ВОГ.

3. Порядок облаштування точок вимірювання засобами дистанційної передачі даних

1. З метою удосконалення системи комерційного обліку природного газу, підвищення рівня достовірності вимірювання об'єму природного газу комерційними вузлами обліку в газорозподільних системах та для забезпечення належної організації добового балансування на ринку природного газу України Оператори ГРМ та їх суміжні суб'єкти ринку природного газу, зокрема споживачі, повинні здійснювати відповідні заходи з організації та облаштування комерційних вузлів обліку природного газу засобами дистанційної передачі даних.

При встановленні на комерційному ВОГ засобу дистанційної передачі даних, який належить Оператору ГРМ, на території чи у приміщенні споживача (суміжного суб'єкта ринку природного газу) між Оператором ГРМ та споживачем (суміжним суб'єктом ринку природного газу) має бути укладений договір про безоплатне відповідальне зберігання такого засобу дистанційної передачі даних на весь строк його експлуатації.

{Пункт 1 глави 3 розділу X доповнено новим абзацом згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 691 від 12.07.2018}

2. Власники комерційних вузлів обліку (крім побутових споживачів із річним споживанням до 10 тис. м куб.; крім власників комерційних вузлів обліку природного газу з лічильниками типорозмірів G-1,6, G-2,5, G-4, G-6 та річний обсяг обліку природного газу яких менше 10 тис. м куб.) зобов'язані в установленому законодавством порядку забезпечити організацію та облаштування на власних комерційних вузлах обліку засобів дистанційної передачі даних.

{Абзац перший пункту 2 глави 3 розділу X в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 750 від 17.05.2019}

Споживачі, у тому числі побутові, та суміжні Оператори ГРМ, газодобувні підприємства, виробники біометану або інших видів газу з альтернативних джерел не мають права відмовити Оператору ГРМ, до ГРМ якого підключені їх об'єкти, в організації та облаштуванні їх комерційних вузлів обліку засобами дистанційної передачі даних, якщо такі заходи забезпечуються за його рахунок.

При порушенні визначених законодавством строків на облаштування комерційних вузлів обліку засобами дистанційної передачі даних або недопуску Оператора ГРМ на облаштування зазначеної системи за його рахунок Оператор ГРМ має право застосувати до власника комерційного обліку заходи з обмеження (припинення) передачі та/або розподілу природного газу на його об'єкт. При цьому у випадку надання власником комерційного вузла обліку Оператору ГРМ гарантійного листа (безумовного, безвідкличного), в якому такий власник письмово підтвердить свої зобов'язання у визначений ним строк, але не пізніше 01 травня 2019 року, облаштувати комерційний вузол обліку засобами дистанційної передачі даних, Оператор ГРМ протягом визначеного строку не має права застосовувати до власника комерційного вузла обліку заходи з обмеження (припинення) передачі та/або розподілу природного газу на його об'єкт.

{Абзац третій пункту 2 глави 3 розділу X із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 691 від 12.07.2018}

3. Організація та облаштування комерційних вузлів обліку засобами дистанційної передачі даних здійснюється у такому порядку:

отримання у Оператора ГРМ технічного завдання на проектування організації та облаштування засобів дистанційної передачі даних на комерційному вузлі обліку;

розробка на підставі технічного завдання Оператора ГРМ робочого проекту з організації та облаштування системи дистанційної передачі даних на комерційному вузлі обліку та його погодження Оператором ГРМ;

закупівля необхідного обладнання, монтаж засобів дистанційної передачі даних, налагодження каналів зв'язку і передачі даних та перевірка достовірності переданих (зчитаних) даних до Оператора ГРМ;

прийняття в експлуатацію засобів дистанційної передачі даних на комерційному вузлі обліку за участі Оператора ГРМ, що має підтверджуватися відповідним актом введення в експлуатацію.

4. Технічне завдання Оператора ГРМ на проектування організації та облаштування засобів дистанційної передачі даних на комерційному вузлі обліку має включати:

- 1) перелік даних, що передаються до Оператора ГРМ;
- 2) протокол передачі даних;
- 3) перелік місць установлення засобів дистанційної передачі даних;
- 4) перелік місць установлення комунікаційного обладнання;
- 5) інформацію про параметри каналів зв'язку, які будуть застосовуватись для зчитування та передачі даних з комерційного вузла обліку;
- 6) рекомендації щодо апаратного та програмного інтерфейсу лічильників;
- 7) умови спільного використання введених в експлуатацію засобів дистанційної передачі даних, встановлених на комерційному вузлі обліку;

8) інші обґрунтовані вимоги щодо облаштування засобів дистанційної передачі даних на комерційному вузлі обліку.

5. Оператор ГРМ погоджує робочий проєкт з організації та облаштування системи дистанційної передачі даних на комерційному вузлі обліку в обсязі виданого ним технічного завдання впродовж десяти робочих днів з дня його отримання.

6. У разі незгоди з даними технічного завдання або робочого проєкту з організації та облаштування засобів дистанційної передачі даних на комерційному вузлі обліку сторони (Оператор ГРМ або суміжний суб'єкт ринку газу) можуть ініціювати їх експертизу, яка здійснюється відповідно до вимог законодавства та за рахунок її ініціатора.

7. Прийняті в експлуатацію засоби дистанційної передачі даних на комерційному ВОГ повинні використовуватись суміжними суб'єктами ринку природного газу при визначенні об'ємів передачі або розподілу (споживання) природного газу на межі балансової належності між цими суб'єктами та у взаємовідносинах між суб'єктами ринку природного газу, у тому числі для взаєморозрахунків.

8. Зчитування інформації з комерційного ВОГ через засоби дистанційної передачі даних проводиться за рахунок сторони (Оператора ГРМ або суміжного суб'єкта ринку газу), яка зчитує дані.

9. Власники комерційних вузлів обліку, на яких встановлено засоби дистанційної передачі даних, що введені в експлуатацію, не мають права обмежувати доступ до цих засобів та інформації, що зберігається в первинній базі даних засобів комерційного вузла обліку.

4. Порядок введення в експлуатацію комерційного вузла обліку

1. Первинне обстеження вузла обліку на можливість його використання як комерційного здійснюється представниками Оператора ГРМ перед пуском природного газу (що здійснюється в рамках заходів з приєднання до ГРМ, або реконструкції комерційного вузла обліку, або переукладання договору) у точці вимірювання з новим споживачем в присутності безпосереднього споживача (суміжного суб'єкта ринку природного газу).

2. Первинне обстеження на можливість використання вузла обліку як комерційного включає такі етапи:

перевірку проєктної та виконавчої документації на вузол обліку;

перевірку стану вузла обліку перед введенням його в експлуатацію;

пробний пуск газу через комерційний ВОГ;

пломбування складових частин комерційного ВОГ та іншого сукупного обладнання.

3. Для проведення первинного обстеження змонтованого (реконструйованого) вузла обліку, який має бути введений в експлуатацію, його власник за 10 робочих днів до дня проведення обстеження направляє іншій стороні (суміжному суб'єкту ринку газу) відповідне письмове повідомлення про необхідність її присутності при обстеженні. Передумовою направлення повідомлення має бути погоджена Оператором ГРМ проєктна

документація в частині організації (реконструкції) комерційного ВОГ у відповідній точці вимірювання.

4. На дату первинного обстеження вузла обліку на місці його монтажу власником вузла обліку надається така документація:

1) для комерційного ВОГ на базі побутового лічильника газу:

робочий проєкт на вузол обліку, погоджений Оператором ГРМ;

технічні умови щодо приєднання або реконструкції вузла обліку;

акт розмежування балансової належності та експлуатаційної відповідальності сторін;

оригінал паспорта на лічильник газу;

оригінал свідоцтва про повірку лічильника газу;

оригінал паспорта на фільтр газу (за його наявності);

паспорт та експлуатаційні документи на газове обладнання;

2) для комерційного ВОГ на базі лічильника газу в комплекті з коректором або обчислювачем об'єму газу:

робочий проєкт на вузол обліку, погоджений з Оператором ГРМ;

технічні умови щодо приєднання або реконструкції вузла обліку;

акт розмежування балансової належності та експлуатаційної відповідальності сторін;

оригінали паспортів на ЗВТ, передбачені проєктом (лічильник газу, обчислювач або коректор об'єму газу, перетворювач тиску та температури, густиномір, потоковипрямляч тощо);

оригінали свідоцтв про повірку ЗВТ, передбачених проєктом (лічильника газу, обчислювача або коректора об'єму газу, перетворювача тиску та температури, густиноміра тощо);

паспорт (етикетки на прямі ділянки для турбінних та ультразвукових лічильників);

оригінал паспорта на фільтр газу (за його наявності);

3) для комерційного ВОГ на базі стандартного звужуючого пристрою:

робочий проєкт на вузол обліку, погоджений Оператором ГРМ;

технічні умови щодо приєднання або реконструкції вузла обліку;

акт розмежування балансової належності та експлуатаційної відповідальності сторін;

оригінали паспортів на ЗВТ, передбачені проєктом (звужуючий пристрій, обчислювач або коректор об'єму газу, перетворювач(і) тиску, різниці тиску та температури, густиномір, потоковипрямляч тощо);

оригінали свідоцтв про перевірку ЗВТ, передбачених проектом (звужуючого пристрою, обчислювача або коректора об'єму газу, перетворювача(ів) тиску, різниці тиску та температури, густиноміра тощо);

акти виміру геометричних розмірів камер усереднення та вимірювальних трубопроводів, затверджені і підписані представниками органу, уповноваженого на проведення метрологічних робіт;

оригінал паспорта витратомірної ділянки;

протокол розрахунку витратоміра змінного перепаду тиску зі стандартним звужуючим пристроєм;

оригінал паспорта на фільтр газу (за його наявності).

За вимогою представника Оператора ГРМ споживач (суміжний суб'єкт ринку природного газу) має надати йому оригінал проектної документації на внутрішнє газопостачання та/або паспорта і експлуатаційну документацію на газове обладнання внутрішнього газопостачання.

Якщо точка вимірювання, в якій встановлено вузол обліку обладнана приладами (зокрема хроматографом, потоковим густиноміром, вимірювачем точки роси), які на безперервній основі забезпечують контроль ФХП газу, при обстеженні має бути подана технічна та метрологічна документація на зазначені прилади.

Якщо вузол обліку та/або пристрій, який на безперервній основі забезпечує контроль ФХП газу, обладнаний засобами дистанційної передачі даних, при обстеженні має бути подана відповідна технічна документація та здійснені заходи з перевірки каналів зв'язку та передачі даних.

Якщо вузол обліку не належить Оператору ГРМ, під час обстеження має бути наданий договір на обслуговування вузла обліку з відповідною спеціалізованою організацією або підтвердні документи про власну службу та/або підлеглий персонал, уповноважений обслуговувати вузол обліку.

5. Перевірка стану вузла обліку перед введенням його в експлуатацію включає такі операції:

1) перевірку відповідності вузла обліку проектній документації;

2) перевірку стану підвідного газопроводу (зокрема спосіб прокладання та відсутність можливості відбору газу поза вузлом обліку, в тому числі обстеження газопроводів приладовим методом на предмет відсутності підключень до підземних та надземних підвідних, розподільчих та транзитних газових мереж поза комерційним ВОГ, візуальне обстеження способів монтажу і обов'язки газового та газорегулюючого обладнання);

3) перевірку відповідності ЗВТ та елементів конструкції вузла обліку паспортним даним і специфікації в погодженому проекті;

4) ознайомлення з аксонометричною схемою та перевірку її відповідності проекту;

5) перевірку наявності та цілісності пломб, встановлених відповідними органами, уповноваженими на проведення метрологічних робіт, та заводу-виробника ЗВТ;

6) перевірку відповідності оригіналів паспортів (сертифікатів) заводу-виробника та маркування елементів вузла обліку;

7) перевірку правильності встановлення складових ВОГ (ЗВТ) відповідно до вимог проекту та паспорта заводу-виробника, перевірку співвісності фланців газопроводу, контроль геометричних характеристик вимірювального трубопроводу з прямими ділянками та місцевими опорами;

8) контрольні вимірювання розмірів внутрішнього діаметра вимірювального трубопроводу та звужуючого пристрою (за його наявності), у тому числі перевірку порожнини прямих ділянок на предмет відсутності сторонніх приладів, накипу;

9) контроль параметрів імпульсних ліній та їх складових;

10) перевірку зусиль затягування гвинтів та гайок, глибини занурення перетворювача температури тощо;

11) перевірку герметичності запірної арматури на вузлі обліку та обвідних лініях, наявності та стану заглушок (блінд);

12) перевірку вимірювальних перетворювачів за допомогою контрольних та/або еталонних ЗВТ;

13) перевірку працездатності автоматизованих пристроїв і допоміжних засобів передачі результатів вимірювання вузла обліку, лінії зв'язку (за їх наявності);

14) перевірку на герметичність вузла обліку, імпульсних ліній тощо;

15) продувку газопроводів, імпульсних ліній тощо;

16) перевірку програмованих параметрів та налаштувань коректора або обчислювача об'єму газу (за їх наявності);

17) перевірку реагування вузла обліку на малі витрати за допомогою компресорів тощо.

Крім того, проводиться ревізія та встановлення заглушок (блінд) обвідної лінії вузла обліку та газоспоживаючого обладнання, яке за умовами проекту повинно бути відведено в резерв, з подальшим їх опломбуванням.

Приймання в експлуатацію ЗВТ у складі комерційного ВОГ з будь-яким механічним пошкодженням ЗВТ та/або пошкодженням пломб органів, уповноважених на проведення метрологічних робіт, та заводу-виробника відповідно до паспорта заводу-виробника чи протоколу повірки забороняється.

Складові вузла обліку (зокрема лічильник газу) мають бути встановлені таким чином, щоб забезпечити технічну можливість безперешкодного до них доступу для контрольного огляду та/або технічної перевірки і контролю за обсягами надходження/розподілу/споживання природного газу.

6. За відсутності зауважень під час перевірки вузла обліку перед введенням його в експлуатацію здійснюється пробний пуск природного газу через вузол обліку для оцінки можливих витоків газу та перевірки коректності роботи ЗВТ та їх показників, зокрема витрати газу через лічильник газу (звужуючий пристрій).

За відсутності зауважень при пробному пуску газу представники Оператора ГРМ здійснюють заходи з опломбування складових частин комерційного ВОГ та іншого сукупного обладнання відповідно до вимог цього Кодексу та складають акт приймання комерційного вузла обліку в експлуатацію по одному екземпляру для кожної сторони. При цьому за відсутності на дату обстеження укладеного договору розподілу природного газу та відсутності споживача в Реєстрі споживачів будь-якого постачальника, а для іншого суб'єкта ринку природного газу за відсутності його реєстрації на інформаційній платформі Оператора ГТС газопостачання через комерційний ВОГ має бути припинено шляхом встановлення інвентарної заглушки та/або пломбування запірних пристроїв, зокрема між фланцями вхідної засувки може встановлюватися інвентарна заглушка, яка пломбується в закритому положенні.

{Абзац другий пункту 6 глави 4 розділу X із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1437 від 27.12.2017}

Акт приймання комерційного вузла обліку в експлуатацію (акт про пломбування, якщо він оформлюється окремо) підписується представниками Оператора ГРМ і споживача (суміжного суб'єкта ринку природного газу) та їх уповноваженими особами, які також брали участь в обстеженні вузла обліку та його опломбуванні (за їх наявності).

В іншому випадку (за негативних результатів первинного обстеження вузла обліку) представник Оператора ГРМ оформлює акт первинного обстеження вузла обліку, в якому повинен зазначити всі виявлені невідповідності та порушення. Після усунення порушень первинне обстеження вузла обліку проводиться повторно у тому самому порядку, що визначений цією главою.

7. При проведенні перевірки вузла обліку перед введенням його в експлуатацію та пробним пуском газу суміжний суб'єкт ринку природного газу (Оператор ГРМ, споживач) за власний рахунок може проводити перевірку працездатності вузла обліку чи його складових за допомогою контрольних ЗВТ чи пересувних вимірювальних комплексів (строк проведення такої перевірки не повинен перевищувати п'яти робочих днів у міській місцевості та семи робочих днів у сільській місцевості з моменту передачі ЗВТ Оператору ГРМ) та за необхідності ініціювати проведення перевірки справності та/або метрологічних характеристик окремих ЗВТ (у тому числі позачергової або експертної повірки), а також експертизи на предмет пошкодження ЗВТ та/або пошкодження пломб у порядку, визначеному цим Кодексом. Вартість зазначених заходів сплачується в порядку, передбаченому цим Кодексом.

{Пункт 7 глави 4 розділу X із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 691 від 12.07.2018}

8. При встановленні комерційного ВОГ, який належить Оператору ГРМ, на території чи у приміщенні споживача (суміжного суб'єкта ринку природного газу) між Оператором ГРМ та споживачем (суміжним суб'єктом ринку природного газу) має бути укладений договір про відповідальне зберігання комерційного вузла обліку та його складових на весь строк їх експлуатації. Факт передавання на відповідальне зберігання комерційного ВОГ та

його складових має бути зазначений в акті приймання комерційного вузла обліку в експлуатацію.

5. Порядок пломбування елементів комерційного вузла обліку

1. Комерційний вузол обліку (комерційний ВОГ) та його складові мають бути опломбовані пломбами з тавром відповідного органу, уповноваженого на проведення метрологічних робіт, та пломбами заводу-виробника.

Місця пломбування та реквізити пломб заводу-виробника, а також місця пломбування пломбами органу, уповноваженого на проведення метрологічних робіт, вказуються в технічній документації (паспорті) на кожний ЗВТ або протоколі повірки, якщо така мала місце перед чи під час експлуатації ЗВТ.

2. Оператор ГРМ під час введення комерційного ВОГ в експлуатацію або під час його експлуатації має право встановлювати власні охоронні пломби на елементах та складових комерційного ВОГ, а також на запірній арматурі обвідних ліній, фланцевих з'єднаннях перед комерційним ВОГ та після нього, а також на інших пристроях і місцях для унеможливлення несанкціонованого втручання в роботу складових комерційного ВОГ або несанкціонованого відбору природного газу.

Пломбування комерційного ВОГ та його складових проводиться пломбами Оператора ГРМ в місцях, передбачених проектом, паспортами заводів-виробників ЗВТ, та в місцях, де можливе несанкціоноване втручання в роботу складових комерційного ВОГ або несанкціонований відбір природного газу.

При пломбуванні комерційного вузла обліку, який вводиться в експлуатацію (за відсутності укладеного договору розподілу природного газу та/або відсутності споживача в Реєстрі споживачів будь-якого постачальника, а для іншого суб'єкта ринку природного газу за відсутності його реєстрації на інформаційній платформі Оператора ГТС), між фланцями вхідної засувки Оператор ГРМ встановлює інвентарну заглушку та пломбує її в закритому положенні.

{Абзац третій пункту 2 глави 5 розділу X із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1437 від 27.12.2017}

Споживач (суміжний суб'єкт ринку природного газу) в присутності Оператора ГРМ має право додатково пломбувати власними пломбами будь-які елементи комерційного ВОГ.

Підготовка місць для опломбування здійснюється власником вузла обліку згідно з переліком, наданим іншою стороною. Перелік місць пломбування може бути розширений за обґрунтованою пропозицією однієї зі сторін (Оператор ГРМ або суміжний суб'єкт ринку природного газу).

3. Оператор ГРМ при прийнятті комерційного ВОГ в експлуатацію чи під час його експлуатації з метою запобігання розкраданню природного газу має право за власний рахунок встановити на ЗВТ (зокрема на лічильник газу) індикатор дії впливу постійного магнітного поля (далі – магнітний індикатор).

Магнітні індикатори мають бути сертифіковані (атестовані у разі встановлення лічильників газу з вмонтованим магнітним індикатором) в установленому законодавством порядку та мають фіксувати вплив на лічильник газу постійного магнітного поля.

У разі встановлення представником Оператора ГРМ лічильника газу з вмонтованим магнітним індикатором або встановлення магнітного індикатора на лічильник газу на вимогу споживача мають бути надані копії сертифіката відповідності та/або свідоцтва про атестацію такого типу індикатора або лічильника газу.

Факт встановлення магнітного індикатора має бути зафіксований в акті про пломбування, що підтверджує факт встановлення індикатора на лічильник газу та передачі лічильника газу, пломб та індикатора на зберігання, який складається у двох примірниках представником Оператора ГРМ в присутності споживача (власника або наймача) або уповноваженої ним особи та підписується ними.

Обов'язковою умовою встановлення магнітного індикатора є надання споживачеві інструкції або проведення інструктажу з експлуатації магнітного індикатора, отримання яких підтверджується особистим підписом споживача (уповноваженою особою) в акті про пломбування.

4. При встановленні власних охоронних пломб, у тому числі магнітних індикаторів, Оператор ГРМ має зазначити в акті про пломбування або в іншому документі, який оформлюється при зазначених заходах, місця встановлення кожної пломби, реквізити кожної пломби, сторону, яка їх встановила, та сторону, відповідальну за їх збереження.

Відповідний акт про пломбування чи інший документ має бути підписаний уповноваженими особами, які брали участь та були присутніми при пломбуванні.

5. Власник комерційного ВОГ або сторона, відповідальна за збереження комерційного ВОГ, згідно з відповідним договором про відповідальне зберігання та/або актом про пломбування чи іншим документом, який був оформлений при встановленні пломб/магнітних індикаторів, відповідає за збереження і цілісність пломб (номерних, з відбитками тавр), пломбувального матеріалу, на якому встановлено пломби (дріт, кордова нитка тощо), та гвинтів, на яких закріплено пломбувальний матеріал.

6. Розпломбування та перепломбування елементів та складових комерційного ВОГ чи запірних пристроїв оформлюється відповідним актом, підписаним Оператором ГРМ.

6. Порядок експлуатації комерційного вузла обліку

1. Власник комерційного ВОГ або суб'єкт господарювання, що здійснює його експлуатацію на підставі відповідного договору з власником, забезпечує належний технічний стан комерційного ВОГ та його складових (зокрема ЗВТ), а також проведення періодичної повірки ЗВТ (крім населення) в порядку, визначеному главою 7 цього розділу, та відповідає за дотримання правил експлуатації комерційного вузла обліку та його складових (ЗВТ).

Технічне обслуговування елементів комерційного ВОГ, зокрема здійснення ревізії запірних пристроїв та фільтрів, повірки та ремонту ЗВТ, проводить власник цього комерційного ВОГ або суб'єкти господарювання, що здійснюють його експлуатацію на

підставі відповідного договору з власником, згідно з експлуатаційними документами в спеціалізованих сервісних центрах.

2. Протягом експлуатації комерційного ВОГ та його складових Оператор ГРМ та споживач (суміжний суб'єкт ринку природного газу) проводять такі спільні дії:

контрольне зняття показань ЗВТ (лічильника газу);

перевірку комерційного ВОГ та його складових відповідно до вимог цього Кодексу, зокрема контрольний огляд вузла обліку;

монтаж/демонтаж ЗВТ на повірку (періодичну, позачергову, експертну), експертизу та/або ремонт.

Контрольне зняття показань ЗВТ (лічильника газу) здійснюється Оператором ГРМ відповідно до власного графіка обходу споживачів та позапланово (за необхідності).

Контрольний огляд вузла обліку здійснюється Оператором ГРМ за необхідності, але не рідше ніж один раз на шість місяців.

Споживач (суміжний суб'єкт ринку природного газу) зобов'язаний допустити уповноважених представників Оператора ГРМ (разом з їх відповідними засобами) за пред'явленням ними службових посвідчень на власну територію (у приміщення), де встановлений комерційний ВОГ, та забезпечити їм доступ до елементів комерційного ВОГ для виконання зазначених заходів, у тому числі огляду газопроводу перед та після ВОГ. У випадку відмови в доступі чи незабезпечення допуску Оператор ГРМ має право здійснити заходи, передбачені цим Кодексом.

3. Власники комерційних ВОГ протягом всього строку їх експлуатації повинні мати, зберігати та надавати на вимогу представника Оператора ГРМ при проведенні перевірок ВОГ чи передбачених [пунктом 2](#) цієї глави заходів оригінали документів, які пред'являлися при введенні комерційного ВОГ в експлуатацію та передбачені [главою 4](#) цього розділу.

Експлуатація комерційного ВОГ та його складових без наявності визначених в [главі 4](#) цього розділу документів не допускається. У разі втрати будь-якого з документів власник комерційного ВОГ зобов'язаний їх відновити.

4. За збереження і цілісність комерційних та дублюючих ВОГ та пломб (відбитків їх тавр) відповідає власник (користувач), на території або у приміщенні якого вони встановлені, що має бути зафіксовано у відповідному акті про пломбування.

5. Засоби вимірювальної техніки, які є складовими комерційного ВОГ, підлягають періодичній повірці відповідно до вимог чинного законодавства та з урахуванням вимог [глав 7 та 8](#) цього розділу.

6. У разі виявлення позаштатного режиму роботи комерційного ВОГ чи його складових, пошкодження ЗВТ або пошкодження пломб чи захисних елементів власник (користувач), на території або у приміщенні якого встановлений комерційний ВОГ чи його складові, має терміново поінформувати про це Оператора ГРМ та за потреби вжити заходів для недопущення аварійної ситуації з урахуванням техніки безпеки.

Позаштатний режим роботи комерційного ВОГ, зокрема, включає:

1) витоки газу з елементів та конструкції комерційного ВОГ, у тому числі імпульсних ліній манометрів, датчиків тиску і температури тощо;

2) відсутність зміни показань лічильника газу (обчислювача або коректора об'єму газу), загальмованість або рух з ривками зчитувального механізму при фактичній витраті (споживанні) природного газу;

3) наявність сторонніх шумів та нехарактерних звуків при роботі лічильника газу чи іншого ЗВТ;

4) індикація або наявність повідомлень про порушення в роботі ЗВТ, в тому числі про необхідність зміни елементів живлення;

5) забруднення або відкладання осадів, потрапляння сторонніх предметів до внутрішньої порожнини вимірювального трубопроводу або лічильника газу чи на робочі поверхні первинних перетворювачів;

6) інші ознаки порушень вимог щодо експлуатації ЗВТ, які можуть вплинути на результати вимірювання.

Якщо внаслідок позаштатного режиму роботи комерційного ВОГ чи його складових буде підтверджено факт необлікованого чи облікованого частково об'єму розподіленого (спожитого, переданого) природного газу, розрахунок необлікованих (облікованих частково) об'ємів природного газу за період несправності комерційного ВОГ чи його складових здійснюється відповідно до вимог цього Кодексу.

До відновлення роботи комерційного ВОГ або його складових в нормальному режимі за бажанням споживача (суміжного суб'єкта ринку природного газу) може бути припинено газопостачання на його об'єкт.

7. Перенесення в інше місце комерційного ВОГ або його складових за бажанням споживача здійснюється за його рахунок в установленому законодавством порядку з урахуванням вимог ПБСГ та після внесення змін до проєктної документації, яка погоджується з Оператором ГРМ.

{Пункт 7 глави 6 розділу X в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016}

8. Якщо в разі зміни споживача, форми власності чи власника об'єкта споживача фактичний стан комерційного вузла обліку природного газу не відповідає вимогам нормативних документів, договір розподілу природного газу укладається з новим власником тільки після приведення комерційного вузла обліку природного газу у відповідність до вимог нормативних документів.

7. Порядок періодичної перевірки ЗВТ по об'єктах споживачів, що не є побутовими

1. Власники ЗВТ, що є елементами комерційних ВОГ, зобов'язані забезпечити належний контроль за строками спливу міжповірочних інтервалів ЗВТ та організацію проведення їх періодичної перевірки. Здійснення періодичної перевірки ЗВТ забезпечується власником ЗВТ за власний рахунок.

{Пункт 1 глави 7 розділу X із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016}

2. Для належної організації періодичної перевірки власних ЗВТ, що входять до складу комерційного ВОГ, споживач повинен:

1) завчасно (до дати прострочення періодичної перевірки) направити Оператору ГРМ письмове повідомлення (зразок якого Оператор ГРМ має опублікувати на своєму вебсайті) про дату та час демонтажу ЗВТ на перевірку (або його перевірку на місці установки) та необхідність забезпечення представником Оператора ГРМ розпломбування ЗВТ. Звернення має бути направлене не пізніше десяти робочих днів до запланованої дати;

2) забезпечити на дату демонтажу ЗВТ на перевірку (або його перевірку на місці встановлення) доступ представникам Оператора ГРМ до ЗВТ для його розпломбування та складання відповідного акта розпломбування;

3) у разі якщо перевірка ЗВТ буде здійснюватися не на місці його встановлення, забезпечити за власний рахунок демонтаж/монтаж ЗВТ, його транспортування та державну перевірку. Про дату і час встановлення повіреного ЗВТ споживач завчасно має письмово повідомити Оператора ГРМ та забезпечити присутність представника Оператора ГРМ під час монтажу повіреного ЗВТ.

Якщо ЗВТ споживача встановлений на території (у приміщенні) Оператора ГРМ, споживач у своєму письмовому повідомленні повинен зазначити про необхідність забезпечення доступу представникам споживача до ЗВТ для проведення відповідних дій (демонтажу, вивезення з території, монтажу тощо). У такому разі Оператор ГРМ зобов'язаний забезпечити представникам споживача (разом з їх засобами і матеріалами) відповідний доступ до ЗВТ.

За відсутності дублюючого ЗВТ та невстановлення споживачем на місце демонтованого ЗВТ аналогічного ЗВТ (погодженого з Оператором ГРМ для комерційних розрахунків) або якщо одразу після знятого на перевірку ЗВТ сторонами не здійснені заходи з припинення газопостачання, яке обліковувалося через демонтований ЗВТ (що має підтверджуватися відповідним актом між Оператором ГРМ і споживачем), обсяг спожитого природного газу через комерційний ВОГ, елементом якого є демонтований ЗВТ, розраховується за середньодобовими (для неповної доби за середньогодинними) значеннями за попередні три аналогічних періоди споживання природного газу з урахуванням періоду відсутності ЗВТ.

3. Для належної організації періодичної перевірки власного ЗВТ, що входить до складу комерційного ВОГ, Оператор ГРМ повинен:

1) завчасно (до дати прострочення періодичної перевірки) направити споживачу письмове повідомлення про дату демонтажу ЗВТ на перевірку (або його перевірку на місці установки) та необхідність присутності споживача при розпломбуванні ЗВТ. Звернення має бути подане не пізніше десяти робочих днів до запланованої дати;

2) забезпечити на дату демонтажу ЗВТ на перевірку (або його перевірку на місці встановлення) доступ споживачу до ЗВТ для його розпломбування та складання відповідного акта розпломбування;

3) у разі якщо повірка ЗВТ буде здійснюватися не на місці його встановлення, забезпечити за власний рахунок демонтаж/монтаж ЗВТ, його транспортування та державну повірку. Про дату і час встановлення повіреного ЗВТ Оператор ГРМ завчасно має письмово повідомити споживача та забезпечити присутність представника споживача під час монтажу повіреного ЗВТ.

Якщо ЗВТ Оператора ГРМ встановлений на території (у приміщенні) споживача, Оператор ГРМ у своєму письмовому повідомленні повинен зазначити про необхідність забезпечення доступу представникам Оператора ГРМ до ЗВТ для проведення відповідних дій (демонтажу, вивезення з території, монтажу тощо). У такому разі споживач зобов'язаний забезпечити представникам Оператора ГРМ (разом з їх засобами і матеріалами) відповідний доступ до ЗВТ.

За відсутності дублюючого ЗВТ та невстановлення Оператором ГРМ на місце демонтованого ЗВТ аналогічного ЗВТ (погодженого зі споживачем для комерційних розрахунків) обсяг спожитого природного газу через комерційний ВОГ, елементом якого є демонтований ЗВТ, розраховується за середньодобовим обсягом споживання за попередні три аналогічних періоди. При цьому Оператору ГРМ забороняється без погодження споживача здійснювати заходи з припинення газопостачання на комерційний ВОГ, до складу якого входив демонтований ЗВТ.

{Абзац шостий пункту 3 глави 7 розділу X із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016}

4. У разі якщо ЗВТ, крім пломб Оператора ГРМ, опломбовані пломбами інших заінтересованих сторін (крім пломб держповірки та заводу-виробника), їх присутність при розпломбуванні ЗВТ є обов'язковою, за виключенням письмової згоди на розпломбування ЗВТ без участі заінтересованої сторони.

5. До демонтажу ЗВТ на повірку або його повірки на місці встановлення Оператор ГРМ має право проводити контрольний огляд вузла обліку та/або його перевірку в порядку, визначеному главою 9 цього розділу, а також ініціювати проведення експертизи або експертної чи позачергової повірки ЗВТ в порядку, визначеному главами 10-11 цього розділу. У такому разі споживач зобов'язаний забезпечити представникам Оператора ГРМ (разом з їх засобами і матеріалами) відповідний доступ до ЗВТ.

6. У разі якщо за результатами повірки ЗВТ останній буде потребувати ремонту або буде визнаний непридатним, власник ЗВТ за власний рахунок повинен забезпечити його ремонт або придбати новий ЗВТ.

7. Одразу після встановлення повіреного ЗВТ (або його повірки на місці встановлення) Оператор ГРМ забезпечує пломбування встановленого (повіреного на місці) ЗВТ та складає акт про пломбування, який має бути підписаний споживачем.

Перед пломбуванням ЗВТ Оператор ГРМ має право за власний рахунок та з використанням еталонних або зразкових (контрольних) ЗВТ перевірити похибку вимірювання встановленого ЗВТ та/або всього комерційного ВОГ.

8. У разі пропущення терміну періодичної повірки ЗВТ з вини споживача (незабезпечення належної організації повірки власних ЗВТ або недопуск до ЗВТ

представників Оператора ГРМ) обсяг спожитого природного газу через комерційний ВОГ, елементом якого є ЗВТ з пропущеним терміном повірки, розраховується відповідно до вимог розділу XI цього Кодексу.

У разі пропущення терміну періодичної повірки ЗВТ з вини Оператора ГРМ (незабезпечення належної організації повірки власних ЗВТ або недопуск до ЗВТ представників споживача) обсяг спожитого природного газу через комерційний ВОГ, елементом якого є ЗВТ з пропущеним терміном повірки, розраховується з урахуванням фактичних даних ЗВТ по якому пропущений термін повірки.

8. Порядок періодичної повірки ЗВТ по об'єктах побутових споживачів (населенню)

1. Періодична повірка (у тому числі демонтаж, транспортування монтаж, технічне обслуговування та пов'язаний з такою повіркою ремонт) лічильників газу, які встановлені для розрахунків за спожитий природний газ побутовими споживачами (населенням) для їх побутових потреб, здійснюється за рахунок Оператора ГРМ незалежно від того, чи є він власником ЗВТ.

{Пункт 1 глави 8 розділу X із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016}

2. Для належної організації періодичної повірки лічильників газу по об'єктах побутових споживачів Оператор ГРМ повинен:

1) мати в наявності персоніфікований перелік всіх лічильників газу побутових споживачів, що знаходяться на ліцензованій території Оператора ГРМ;

2) забезпечити належний моніторинг термінів спливу міжповірочного інтервалу для складання графіка проведення періодичної повірки лічильників;

3) забезпечити періодичну повірку лічильника протягом міжповірочного інтервалу.

У разі якщо заходи з періодичної повірки лічильників, що встановлені на території та/або в приміщенні побутових споживачів, будуть здійснюватися одразу для всіх побутових споживачів багатоквартирного будинку (чи його під'їзду), Оператор ГРМ має завчасно вивісити відповідну об'яву в доступному для споживачів місці.

3. Побутовий споживач, на території та/або в приміщенні якого встановлений лічильник газу, зобов'язаний забезпечити доступ представникам Оператора ГРМ після пред'явлення ними службових посвідчень для проведення робіт з демонтажу лічильника на повірку (або його повірки на місці встановлення).

У разі відмови в доступі до об'єкта побутового споживача представнику Оператора ГРМ для зняття лічильника газу на періодичну повірку (або його повірки на місці встановлення) споживачу змінюється режим нарахування об'ємів природного газу відповідно до вимог цього Кодексу.

У разі пропущення терміну періодичної повірки лічильника газу з вини Оператора ГРМ об'єм спожитого природного газу по об'єкту побутового споживача за відповідний період визначається за фактичними даними лічильника газу, за яким пропущений термін повірки.

4. На період зняття лічильника газу для проведення періодичної повірки Оператор ГРМ встановлює лічильники газу з обмінного фонду. При цьому:

1) якщо знятий лічильник газу належав Оператору ГРМ, встановлений на його місце лічильник газу з обмінного фонду Оператора ГРМ стає розрахунковим, що оформлюється відповідним актом, та надалі розрахунки зі споживачем здійснюються згідно з його показаннями;

2) якщо лічильник газу, що перебуває у власності побутового споживача, пройшов періодичну повірку, що підтверджується відповідним органом у сфері метрології та метрологічної діяльності, Оператор ГРМ зобов'язаний встановити його замість тимчасово встановленого лічильника газу з обмінного фонду протягом двох місяців з дати його зняття;

3) якщо лічильник газу, що перебуває у власності побутового споживача, визнаний відповідним органом у сфері метрології та метрологічної діяльності непридатним до подальшої експлуатації, рішення про доцільність його ремонту приймає Оператор ГРМ, ураховуючи технічні та економічні чинники. У разі прийняття Оператором ГРМ рішення про доцільність ремонту Оператор ГРМ зобов'язаний встановити відремонтований лічильник газу побутового споживача замість тимчасово встановленого лічильника газу з обмінного фонду протягом двох місяців з дати його зняття. У разі прийняття Оператором ГРМ рішення про недоцільність проведення ремонту лічильника газу Оператор ГРМ зобов'язаний протягом п'ятнадцяти робочих днів після результатів проведення періодичної повірки (але не пізніше двомісячного строку після зняття лічильника газу на періодичну повірку) безкоштовно встановити власний розрахунковий лічильник газу (типорозміром не більше лічильника газу побутового споживача) для подальших комерційних розрахунків і в цей самий строк повернути побутовому споживачу його лічильник газу та письмово повідомити споживача про результати проведення періодичної повірки і прийняте рішення щодо недоцільності ремонту лічильника газу. У такому разі побутовий споживач не може відмовитись від встановлення лічильника газу Оператора ГРМ.

{Підпункт 3 пункту 4 глави 8 розділу X із змінами, внесеними згідно з Постановами Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1916 від 14.12.2018, № 1469 від 29.07.2020}

{Пункт 4 глави 8 розділу X в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016}

5. У разі якщо на період зняття лічильника газу на періодичну повірку неможливо встановити інший, розрахунки зі споживачем здійснюються залежно від середньомісячного (середньодобового) обсягу споживання природного газу за аналогічний період (опалювальний або міжопалювальний) попереднього року або фактичний період споживання (опалювальний або міжопалювальний), якщо він становить менше шести місяців. При цьому:

1) якщо знятий на періодичну повірку лічильник газу перебуває у власності Оператора ГРМ, Оператор ГРМ зобов'язаний протягом двомісячного строку з дати зняття лічильника за власний рахунок забезпечити встановлення розрахункового лічильника газу на місце знятого лічильника газу;

2) якщо лічильник газу, що перебуває у власності побутового споживача, пройшов періодичну повірку, що підтверджується відповідним органом у сфері метрології та метрологічної діяльності, Оператор ГРМ зобов'язаний встановити його протягом двох місяців з дати його зняття;

3) якщо лічильник газу, що перебуває у власності побутового споживача, визнаний відповідним органом у сфері метрології та метрологічної діяльності непридатним до подальшої експлуатації, рішення про доцільність його ремонту приймає Оператор ГРМ, враховуючи технічні та економічні чинники. У разі прийняття Оператором ГРМ рішення про доцільність ремонту Оператор ГРМ зобов'язаний встановити відремонтований лічильник газу побутового споживача протягом двох місяців з дати його зняття. У разі прийняття Оператором ГРМ рішення про недоцільність проведення ремонту лічильника газу Оператор ГРМ зобов'язаний протягом п'ятнадцяти робочих днів після результатів проведення періодичної повірки (але не пізніше двомісячного строку після зняття лічильника газу на періодичну повірку) безкоштовно встановити власний розрахунковий лічильник газу (аналогічного типорозміру) для подальших комерційних розрахунків і в цей самий строк повернути побутовому споживачу його лічильник газу та письмово повідомити споживача про результати проведення періодичної повірки і прийняте рішення щодо недоцільності ремонту лічильника газу. У такому разі побутовий споживач не може відмовитись від встановлення лічильника газу Оператора ГРМ.

{Підпункт 3 пункту 5 глави 8 розділу X із змінами, внесеними згідно з Постановами Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1916 від 14.12.2018, № 1469 від 29.07.2020}

{Главу 8 розділу X доповнено новим пунктом 5 згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016}

6. Зняття лічильника газу на періодичну повірку (або його повірку на місці встановлення) здійснюється у присутності споживача (власника або наймача об'єкта побутового споживача). За необхідності розпломбування лічильника газу представник Оператора ГРМ складає акт розпломбування, який підписується споживачем (власником або наймачем об'єкта побутового споживача).

7. До демонтажу лічильника газу на періодичну повірку або до/під час його періодичної повірки на місці встановлення Оператор ГРМ має право проводити контрольний огляд вузла обліку та/або його перевірку в порядку, визначеному главою 9 цього розділу, а також ініціювати проведення експертизи або експертної чи позачергової повірки лічильника газу в порядку, визначеному главою 10 або 11 цього розділу. У такому разі споживач зобов'язаний забезпечити представникам Оператора ГРМ (разом з їх засобами і матеріалами) відповідний доступ до лічильника газу.

{Пункт 7 глави 8 розділу X в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016}

8. Після встановлення повіреного лічильника газу (або проведення повірки лічильника газу на місці його встановлення) Оператор ГРМ здійснює пломбування повіреного лічильника газу, про що складає акт про пломбування, який має підписати споживач (власник або наймач об'єкта побутового споживача).

9. Порядок перевірки вузлів обліку та їх складових

1. Суміжні суб'єкти ринку природного газу, зокрема Оператор ГРМ та споживач, під час введення в експлуатацію або протягом експлуатації комерційного ВОГ та його складових, у тому числі в разі позаштатної ситуації чи виникнення спірних питань щодо результатів вимірювань об'єму природного газу, мають право здійснювати з дотриманням вимог цього Кодексу перевірку комерційного ВОГ та його складових щодо:

1) відповідності умовам експлуатації та узгодженій проєктній документації чи умовам договору;

2) працездатності та/або придатності ЗВТ до застосування на підставі результатів перевірки їх метрологічних характеристик, зокрема загальної похибки вимірювання;

3) відсутності ознак пошкодження ЗВТ та/або пошкодження пломб;

4) відсутності несанкціонованого втручання в роботу ЗВТ та/або несанкціонованого газопроводу;

5) перевірки стану підвідного газопроводу, зокрема способу прокладання та відсутності можливості відбору газу поза вузлом обліку, в тому числі шляхом обстеження газопроводів приладовим методом на предмет відсутності підключень до підземних та надземних підвідних, розподільчих та транзитних газових мереж поза комерційним ВОГ, візуального обстеження способів монтажу і обв'язки газового та газорегулюючого обладнання;

6) відсутності несанкціонованого підключення газових приладів, внаслідок чого може перевищуватися діапазон обчислення лічильника газу (сумарна номінальна потужність газових приладів і пристроїв перевищує діапазон обчислення лічильником газу).

Оператор ГРМ повинен здійснювати контрольний огляд вузла обліку у строки, визначені цим Кодексом.

2. Перевірка комерційного ВОГ, а також контрольний огляд вузла обліку здійснюються у будь-який час доби та у присутності споживача (суміжного суб'єкта природного газу) або його представника, крім випадків, передбачених цим розділом.

Споживач (суміжний суб'єкт ринку природного газу), на території якого знаходиться комерційний ВОГ, має забезпечити безперешкодний доступ представникам Оператора ГРМ (іншого суб'єкта ринку природного газу, а саме ініціатора перевірки) за їх посвідченнями (документами, які уповноважують особу) до комерційного ВОГ та його складових для проведення їх перевірки або контрольного огляду вузла обліку.

У разі якщо перевірку ініціює сторона, на території якої знаходиться комерційний ВОГ, або якщо комерційний ВОГ знаходиться на території, яка не забезпечена наявністю представників суміжного суб'єкта природного газу (споживача), сторона, яка ініціює перевірку, повинна не пізніше ніж за дві доби до перевірки (вихідні та святкові дні не враховуються) письмово повідомити суміжного суб'єкта ринку природного газу про дату і час проведення перевірки та про необхідність забезпечити доступ на територію, де встановлений комерційний ВОГ, та/або бути присутнім при перевірці комерційного ВОГ.

Суміжні суб'єкти ринку природного газу, зокрема Оператор ГРМ та споживач, за домовленістю сторін можуть скласти та погодити плановий графік проведення перевірок комерційного ВОГ.

При отриманні письмового повідомлення про перевірку комерційного ВОГ та/або на дату, визначену у плані-графіку його перевірок, споживач (суміжний суб'єкт ринку природного газу) повинен здійснити відповідні заходи щодо забезпечення доступу представникам Оператора ГРМ (іншого суміжного суб'єкта природного газу) до комерційного ВОГ та/або бути присутнім під час проведення його перевірки у визначений у повідомленні/плані-графіку час.

3. До проведення перевірок комерційного ВОГ можуть залучатися уповноважені представники національної метрологічної служби (за їх згодою).

{Абзац перший пункту 3 глави 9 розділу X із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016}

Під час здійснення перевірки комерційного ВОГ та його складових сторони мають право здійснювати фото- та відеозйомку.

4. Оператор ГРМ при проведенні контрольного огляду вузла обліку має право:

оглядати комерційний ВОГ та його складові на предмет відсутності ознак пошкодження ЗВТ, пошкодження пломб, несанкціонованого втручання в ЗВТ, несанкціонованого газопроводу та/або несанкціонованого підключення газових приладів, внаслідок чого може перевищуватися діапазон обчислення лічильника газу (сумарна номінальна потужність газових приладів і пристроїв перевищує діапазон обчислення лічильником газу);

здійснювати перевірку параметрів параметризації обчислювача чи коректора об'єму газу (за їх наявності);

перевіряти наявність діючих свідоцтв про повірку ЗВТ (відміток про повірку в паспортах ЗВТ), що входять до складу комерційного ВОГ.

5. Оператор ГРМ та споживач (суміжний суб'єкт ринку природного газу) при проведенні перевірки комерційного ВОГ чи його складових має право за власний рахунок проводити перевірку працездатності вузла обліку чи його складових за допомогою технічних засобів (заходів), зокрема шляхом встановлення (під'єднання) контрольних ЗВТ чи пересувних вимірювальних комплексів. При цьому власник комерційного ВОГ має забезпечити доступ на територію (у приміщення), де встановлений комерційний ВОГ, до відповідного устаткування (включаючи транспортний засіб, який ним обладнаний чи укомплектований) та безпосередньо до комерційного ВОГ чи його складових.

{Абзац перший пункту 5 глави 9 розділу X із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016}

У разі застосування контрольних ЗВТ чи пересувних вимірювальних комплексів при проведенні перевірки комерційного ВОГ чи його складових в акті обстеження/акті контрольного огляду вузла обліку або акті про порушення має бути про це зазначено.

Якщо встановлення (під'єднання) контрольних ЗВТ чи пересувних вимірювальних комплексів призведе до тривалого припинення газопостачання або припинення газопостачання на обладнання з безперервним циклом чи техногенного статусу, сторони узгоджують час та дату проведення перевірки.

6. За підсумками перевірки комерційного ВОГ та за умови відсутності зауважень представник Оператора ГРМ на місці перевірки повинен скласти відповідний акт обстеження/акт контрольного огляду вузла обліку (по одному екземпляру для кожної сторони), що має бути підписаний споживачем (суміжним суб'єктом ринку природного газу).

Якщо під час перевірки комерційного ВОГ (за умови відсутності ознак порушень, передбачених розділом XI цього Кодексу) між сторонами виникає сумнів щодо результатів вимірювання об'єму природного газу та/або метрологічних характеристик комерційного ВОГ чи його складових, за домовленістю сторін або за ініціативою однієї зі сторін – Оператора ГРМ чи споживача (суміжного суб'єкта ринку природного газу) може бути ініційована їх позачергова чи експертна повірка у порядку, визначеному цим розділом. При цьому в акті обстеження/акті контрольного огляду вузла обліку (або в акті про порушення) Оператор ГРМ має зазначити про проведення певних дій щодо позачергової чи експертної повірки комерційного ВОГ чи його складових.

Якщо позачергова чи експертна повірка комерційного ВОГ чи його складових буде здійснюватися не на місці їх монтажу та за відсутності дублюючого ВОГ (ЗВТ), за ініціативи споживача (суміжного суб'єкта ринку природного газу) на місце комерційного ВОГ (ЗВТ) за погодженням з Оператором ГРМ може встановлюватися аналогічний ВОГ (ЗВТ), який повинен мати діюче свідоцтво про повірку та бути опломбованим належним чином. За відсутності дублюючого або підмінного ВОГ (ЗВТ) на період відсутності комерційного ВОГ (ЗВТ) за погодженням зі споживачем здійснюється припинення газопостачання через комерційний ВОГ або (в іншому випадку) за цей період здійснюється обрахунок об'єму та обсягу розподіленого природного газу відповідно до вимог цієї глави.

Якщо демонтаж ЗВТ на позачергову чи експертну повірку або проведення позачергової чи експертної повірки на місці монтажу ЗВТ буде здійснюватися у наступні дні (не в день перевірки), порядок повідомлення сторін про дату і час здійснення цих заходів аналогічний повідомленню про перевірку. Виключенням є ситуація, коли в акті обстеження у день перевірки сторонами будуть чітко визначені подальші заходи з проведення повірки (час, дата, місце тощо).

Якщо за результатами позачергової чи експертної повірки комерційного ВОГ (ЗВТ) не буде підтверджено факт його невідповідності нормативним документам у сфері метрології, у всіх випадках за відсутності дублюючого чи підмінного ВОГ (ЗВТ) або припинення газопостачання об'єм розподіленого в точці вимірювання природного газу за період відсутності комерційного ВОГ (ЗВТ) розраховується за середньодобовими (для неповної доби за середньогодинними) значеннями за попередні три аналогічних періоди споживання

природного газу. При цьому витрати, пов'язані з проведенням позачергової чи експертної повірки, мають бути компенсовані їх ініціатором.

Якщо за результатами позачергової чи експертної повірки комерційного ВОГ (ЗВТ) буде підтверджена його невідповідність нормативним документам у сфері метрології та/або факт несанкціонованого втручання в роботу ЗВТ, у всіх випадках за відсутності дублюючого чи підмінного ВОГ (ЗВТ) або припинення газопостачання об'єм розподіленого в точці вимірювання природного газу за період порушення та відсутності комерційного ВОГ (ЗВТ) розраховується у порядку, визначеному [розділом XI](#) цього Кодексу, зі складанням акта про порушення. При цьому витрати, пов'язані з позачерговою чи експертною повіркою, компенсуються власником комерційного ВОГ/ЗВТ (крім факту несанкціонованого втручання в роботу ЗВТ). Крім того, власник впродовж двомісячного строку здійснює заходи щодо приведення комерційного ВОГ (ЗВТ) в точці вимірювання у відповідність до вимог [розділу X](#) цього Кодексу, за винятком лічильників газу побутових споживачів. У разі невідповідності лічильників газу побутових споживачів нормативним документам у сфері метрології (за умови відсутності несанкціонованого втручання в роботу ЗВТ) об'єм розподіленого в точці вимірювання природного газу за період відсутності лічильника газу та приведення точки вимірювання у відповідність до вимог цього Кодексу забезпечуються відповідно до вимог [пункту 5](#) глави 8 цього розділу, а витрати, пов'язані з позачерговою чи експертною повіркою, компенсуються за рахунок Оператора ГРМ.

{Абзац шостий пункту 6 глави 9 розділу X в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016}

Усі роботи з демонтажу/монтажу комерційного ВОГ (ЗВТ) забезпечуються його власником, а у випадку взаємовідносин із побутовим споживачем – Оператором ГРМ.

7. У разі виявлення під час перевірки комерційного ВОГ чи його складових або контрольного огляду вузла обліку ознак нижченаведених порушень представник Оператора ГРМ на місці перевірки складає у порядку, визначеному цим Кодексом, акт про порушення, зокрема про:

- 1) пошкодження пломб;
- 2) пошкодження ЗВТ (лічильника газу);
- 3) наявність зміни параметрів параметризації обчислювача чи коректора об'єму газу;
- 4) непрацездатність комерційного ВОГ чи його складових та/або його (їх) невідповідність умовам експлуатації чи узгодженій проєктній документації або умовам договору;
- 5) наявність ознак несанкціонованого втручання в роботу ЗВТ;
- 6) наявність несанкціонованого газопроводу;
- 7) несанкціоноване підключення газових приладів, внаслідок чого перевищується діапазон обчислення лічильника газу (сумарна номінальна потужність газових приладів і пристроїв перевищує діапазон обчислення лічильником газу).

Розрахунок необлікованого або облікованого частково об'єму природного газу внаслідок порушення здійснюється за наявності акта про порушення та у порядку, визначеному в [розділі XI](#) цього Кодексу.

При виявленні ознак пошкодження пломб (крім факту їх відсутності чи розірвання пломбувального матеріалу, на якому встановлено пломбу) та/або несанкціонованого втручання в роботу ЗВТ, що має бути зазначено в акті про порушення, за домовленістю сторін або за ініціативою Оператора ГРМ чи споживача (суміжного суб'єкта ринку природного газу) може бути ініційована їх експертиза у порядку, визначеному цим розділом. При виявленні ознак пошкодження ЗВТ (лічильника газу) за умови відсутності ознак несанкціонованого втручання в роботу ЗВТ за ініціативою Оператора ГРМ чи споживача (суміжного суб'єкта ринку природного газу) може бути ініційована його позачергова чи експертна перевірка у порядку, визначеному цим розділом. До отримання результатів експертизи або позачергової чи експертної перевірки розрахунок необлікованого або облікованого частково об'єму природного газу внаслідок порушення не здійснюється.

У разі виявлення факту дії спрямованого постійного магнітного поля на лічильник газу (ЗВТ), що підтверджується спрацюванням магнітного індикатора, Оператор ГРМ має довести, що встановлений мінімальний поріг спрацювання цього магнітного індикатора був достатнім для зміни допустимої похибки цього лічильника газу (ЗВТ).

Якщо за результатами експертизи та/або позачергової чи експертної перевірки порушень не виявлено, у всіх випадках за відсутності дублюючого/тимчасового ВОГ (ЗВТ) або заходів з припинення газопостачання на період відсутності комерційного ВОГ (ЗВТ) об'єм розподіленого в точці вимірювання природного газу за період відсутності комерційного ВОГ (ЗВТ) розраховується за середньодобовими (для неповної доби за середньогодинними) значеннями за попередні три аналогічних періоди споживання природного газу. При цьому витрати, пов'язані з проведенням експертизи та/або позачергової чи експертної перевірки, мають бути компенсовані Оператором ГРМ.

Якщо за результатами експертизи та/або позачергової чи експертної перевірки підтверджено наявність порушення, у всіх випадках за відсутності дублюючого ВОГ (ЗВТ) об'єм розподіленого в точці вимірювання природного газу за період порушення та відсутності комерційного ВОГ (ЗВТ) розраховується у порядку, визначеному [розділом XI](#) цього Кодексу, зі складанням акта про порушення. При цьому витрати, пов'язані з проведенням експертизи та/або позачергової чи експертної перевірки, мають бути компенсовані власником комерційного ВОГ/ЗВТ (крім факту несанкціонованого втручання в роботу ЗВТ). Крім того, власник впродовж двомісячного строку здійснює заходи щодо приведення комерційного ВОГ (ЗВТ) в точці вимірювання у відповідність до вимог [розділу X](#) цього Кодексу, за винятком лічильників газу побутових споживачів. У разі невідповідності лічильників газу побутових споживачів нормативним документам у сфері метрології (за умови відсутності несанкціонованого втручання в роботу ЗВТ) об'єм розподіленого в точці вимірювання природного газу за період відсутності лічильника газу та приведення точки вимірювання у відповідність до вимог цього Кодексу забезпечуються відповідно до вимог [пункту 5](#) глави 8 цього розділу, а витрати, пов'язані з позачерговою чи експертною перевіркою, компенсуються за рахунок Оператора ГРМ.

{Абзац тринадцятий пункту 7 глави 9 розділу X в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016}

На дату складання акта про порушення представник Оператора ГРМ забезпечує усунення виявленого порушення, про що в акті про порушення робиться відповідний запис. У разі неможливості усунути порушення на дату складання акта про порушення (відсутні відповідні засоби, повноваження тощо) представник Оператора ГРМ робить відповідний запис в акті про порушення та надалі забезпечує контроль за усуненням порушення, що підтверджується актом про усунення порушення.

8. Якщо за результатами експертизи або позачергової чи експертної перевірки ЗВТ буде підтверджений факт несанкціонованого втручання в роботу ЗВТ, у всіх випадках витрати, пов'язані з демонтажем, транспортуванням, монтажем ЗВТ, та витрати, пов'язані з експертизою або позачерговою чи експертною перевіркою ЗВТ, компенсуються за рахунок споживача (сторони, відповідальної за збереження ЗВТ). При цьому якщо сам ЗВТ за результатами експертизи або позачергової чи експертної перевірки буде визнаний таким, що непридатний до подальшої експлуатації та потребує ремонту, витрати, пов'язані з ремонтом ЗВТ або встановленням нового ЗВТ, мають бути компенсовані за рахунок споживача (сторони, відповідальної за збереження ЗВТ).

{Пункт 8 глави 9 розділу X в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016}

9. Під час проведення перевірки комерційного ВОГ (за виключенням позачергової чи експертної перевірки ЗВТ) не допускається пошкодження пломб з відбитками повірочних тавр на ЗВТ, а для споживача – будь-яких пломб, встановлених Оператором ГРМ.

10. Представник сторони, яка здійснює перевірку комерційного ВОГ, після закінчення перевірки має право опломбувати ЗВТ, допоміжні пристрої та елементи газопроводів у місцях, де несанкціоноване втручання може вплинути на результати вимірювань об'єму природного газу. Пломбування комерційного ВОГ та його складових проводиться в його робочому стані з використанням відповідних пломб. Застосування пломб без ознак їх індивідуального номера чи відбитка, зокрема з використанням аркушів паперу, не дозволяється.

10. Порядок проведення експертизи ЗВТ та пломб

1. Якщо під час перевірки (обстеження) комерційного ВОГ або при контрольному огляді вузла обліку за домовленістю сторін або ініціативою Оператора ГРМ чи споживача (суміжного суб'єкта ринку природного газу) буде ініційована експертиза щодо перевірки пошкодження пломб/ЗВТ чи несанкціонованого втручання в роботу ЗВТ, вони мають діяти з урахуванням положень цієї глави.

2. Після зняття ЗВТ та/або пломби, пломбувального матеріалу, на якому встановлено пломбу, чи гвинта, на якому закріплено пломбувальний матеріал (далі - пломба), у присутності сторін пломба або ЗВТ пакується в пакет з поліетилену чи з іншого цупкого матеріалу (або в транспортну тару, що передбачена заводом-виробником та зазначена в паспорті на ЗВТ), який опломбовується пломбою Оператора ГРМ з унікальним номером та, за бажанням, пломбою споживача (суміжного суб'єкта ринку природного газу). При цьому

представник Оператора ГРМ складає протокол щодо направлення ЗВТ та/або пломби на експертизу (по одному екземпляру для кожної сторони), в якому чітко зазначає:

- 1) поштову адресу місця проведення експертизи;
- 2) дату та орієнтовний час проведення експертизи (у випадку проведення експертизи ЗВТ та/або пломби суб'єктами судово-експертної діяльності, діяльність яких регулюється [Законом України «Про судову експертизу»](#), Оператор ГРМ зазначає кінцевий строк, до якого має бути передано ЗВТ та/або пломбу до такого суб'єкта);
- 3) контактний телефон особи Оператора ГРМ (для уточнення інформації щодо проведення експертизи);
- 4) сторону, відповідальну за доставку ЗВТ та/або пломби на експертизу;
- 5) дату останньої повірки ЗВТ.

Під час складання протоколу щодо направлення ЗВТ та/або пломби на експертизу сторона, яка ініціювала експертизу, визначає, ким буде здійснюватися така експертиза (комісією з проведення експертизи ЗВТ та пломб, яка затверджується наказом Оператора ГРМ, або суб'єктом судово-експертної діяльності, діяльність якого регулюється [Законом України «Про судову експертизу»](#)).

У випадку проведення експертизи ЗВТ та/або пломби суб'єктами судово-експертної діяльності, діяльність яких регулюється [Законом України «Про судову експертизу»](#), передача такого ЗВТ та/або пломби здійснюється у строк, який не повинен перевищувати десяти робочих днів з дня складання протоколу щодо направлення ЗВТ та/або пломби на експертизу.

Експертиза ЗВТ та/або пломби має бути проведена протягом десяти робочих днів з дня складання протоколу (крім випадку проведення експертизи ЗВТ та/або пломби суб'єктами судово-експертної діяльності, діяльність яких регулюється [Законом України «Про судову експертизу»](#)).

Сторона, відповідальна за доставку ЗВТ та/або пломби, визначається за домовленістю сторін (в іншому разі - Оператором ГРМ). Сторона, відповідальна за доставку ЗВТ та/або пломби на експертизу, персонально відповідає за цілісність пломби, встановленої на пакеті (тарі).

У разі відмови споживача (суміжного суб'єкта ринку природного газу) від поставлення підпису в протоколі про направлення ЗВТ та/або пломби на експертизу про це в протоколі робиться відповідний запис, а його другий екземпляр надсилається поштою.

3. Експертизу ЗВТ та/або пломби проводить комісія, до складу якої має входити не менше трьох представників Оператора ГРМ зі складу інженерно-технічного персоналу та юристів.

Крім того, Оператор ГРМ офіційним листом має запросити для участі на постійній основі у складі комісії по одному уповноваженому представнику від метрологічної організації та територіального органу Регулятора.

У разі відмови метрологічної служби або територіального органу Регулятора в делегуванні свого представника для участі на постійній основі у складі комісії комісія створюється без участі таких представників.

Остаточний склад комісії з проведення експертизи ЗВТ та пломб затверджується наказом Оператора ГРМ.

За вимогою однієї зі сторін до проведення експертизи в конкретному випадку можуть бути додатково залучені представники виробника ЗВТ чи виробника пломби. Уповноважені особи при собі повинні мати документ, який посвідчує їх особу, та оригінал листа від виробника за підписом керівника, завірений печаткою (за наявності), в якому чітко зазначені уповноважені від виробника особи для участі в експертизі та їх кваліфікація.

4. Споживач (суміжний суб'єкт ринку природного газу) зобов'язаний бути присутнім під час проведення експертизи.

За неможливості бути присутнім під час проведення експертизи споживач (суміжний суб'єкт ринку природного газу) може дати письмову згоду у довільній формі на проведення експертизи без його присутності або у присутності уповноваженої ним іншої особи.

У разі неприбуття споживача (суміжного суб'єкта ринку природного газу) та/або уповноваженої ним особи на експертизу проведення експертизи ЗВТ та/або пломби проводиться без його участі.

5. Під час проведення експертизи комісія проводить зовнішній огляд пакувального пакета (тари), в який було запаковано ЗВТ та/або пломбу.

Після зовнішнього огляду пакувального пакета (тари) комісією перевіряються:

1) відповідність місць фактичного розташування пломб місцям, зазначеним у протоколі;

2) цілісність та місцезнаходження пломб, а також ознаки порушень, зазначених у протоколі;

3) цілісність заводського та повірочного тавра на ЗВТ;

4) цілісність лічильного механізму та корпусу ЗВТ;

5) цілісність конструктивних елементів вихідного патрубка ЗВТ;

6) наявність сторонніх предметів усередині ЗВТ;

7) відповідність маркування ЗВТ нормативно-технічній документації;

8) відповідність ЗВТ, програмного забезпечення та контрольної суми паспорту на ЗВТ та/або опису типу на цей тип ЗВТ;

9) відповідність втручань у роботу ЗВТ наявним актам перевірок та/або відомостям про повірку та ремонт ЗВТ тощо.

Під час обстеження пломби та/або ЗВТ комісія перевіряє ознаки, зазначені в протоколі. Результати огляду заносять до акта експертизи ЗВТ.

6. Якщо при обстеженні пакувального пакета (тари) виявляється факт пошкодження пломби, встановленої на пакувальному пакеті (тарі), або пакувальний пакет з пломбою/ЗВТ не буде своєчасно доставлений відповідальною стороною на експертизу, а відповідальною стороною за його доставку на експертизу був визначений:

Оператор ГРМ - об'єм розподіленого природного газу на період відсутності ЗВТ розраховується за середньодобовими (для неповної доби - за середньогодинними) значеннями за попередні три аналогічні періоди споживання природного газу незалежно від висновків експертизи ЗВТ (у разі її проведення), а при направленні на експертизу пломби - перерахунки та нарахування за таких обставин не проводяться;

споживач (суб'єкт ринку природного газу) - факт пошкодження пломби або недовставка на експертизу пакувального пакета має розглядатися як підтвердження фактів (підозр), визначених у протоколі, з відповідними наслідками, передбаченими цим Кодексом.

7. За рішенням комісії може здійснюватися додаткова експертиза пломби чи ЗВТ у частині дослідження матеріалів, речовин, з яких виготовлений ЗВТ чи пломба, відповідними органами та установами, передбаченими законодавством.

8. Результати огляду фіксуються в акті експертизи. Акт експертизи підписується всіма членами комісії, а також споживачем (суміжним суб'єктом ринку природного газу) або його уповноваженою особою. Якщо споживач (суміжний суб'єкт ринку природного газу) або його уповноважена особа чи член комісії мають окрему думку з приводу експертизи, вона має бути відображена в акті експертизи.

У разі відмови від підпису будь-кого з членів комісії або споживача (суміжного суб'єкта ринку природного газу) чи уповноваженої ним особи в акті експертизи про це робиться відповідний запис.

Акт експертизи реєструється у журналі реєстрації актів експертизи Оператора ГРМ. Журнал повинен бути прошитий, скріплений печаткою (за наявності) Оператора ГРМ.

9. У випадку проведення експертизи ЗВТ та/або пломби суб'єктами судово-експертної діяльності, діяльність яких регулюється [Законом України «Про судову експертизу»](#), вимоги, викладені у [пунктах 3 - 5, 7 та 8](#) цієї глави, не застосовуються, а експертиза ЗВТ та/або пломби проводиться в установленому законодавством порядку суб'єктами судово-експертної діяльності, діяльність яких регулюється [Законом України «Про судову експертизу»](#) та які мають відповідну кваліфікацію.

При цьому витрати, пов'язані з проведенням такої експертизи, мають бути компенсовані їх ініціатором, а якщо за результатами експертизи ЗВТ та/або пломби буде підтверджено факт несанкціонованого втручання в роботу ЗВТ, витрати, пов'язані з проведенням такої експертизи, та інші витрати, передбачені [пунктом 8](#) глави 9 цього розділу Кодексу, компенсуються за рахунок споживача (сторони, відповідальної за збереження ЗВТ).

10. Після проведення експертизи ЗВТ проводиться його позачергова повірка відповідно до [Порядку проведення повірки законодавчо регульованих засобів вимірювальної техніки, що перебувають в експлуатації, та оформлення її результатів](#), затвердженого наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 08 лютого 2016 року № 193 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 24 лютого 2016 року за № 278/28408.

11. Відповідно до висновків експертизи проводяться відповідні подальші заходи, передбачені цим Кодексом.

{Глава 10 розділу X в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 691 від 12.07.2018}

11. Порядок проведення позачергової або експертної перевірки вузлів обліку та ЗВТ

1. Якщо під час перевірки (обстеження) комерційного ВОГ або при контрольному огляді вузла обліку за домовленістю сторін або ініціативою Оператора ГРМ чи споживача (суміжного суб'єкта ринку природного газу) ініційована позачергова чи експертна перевірка комерційного ВОГ чи його складових, сторони мають виходити з вимог цієї глави.

2. Позачергова чи експертна перевірка комерційного ВОГ чи його складових проводиться відповідно до регламентів їх проведення уповноваженими представниками метрологічної організації та в спеціально обладнаних приміщеннях із застосуванням стаціонарного повірочного обладнання або на місці монтажу комерційного ВОГ пересувними повірочними лабораторіями, які атестовані у встановленому законодавством порядку.

3. Якщо ініційована позачергова чи експертна перевірка комерційного ВОГ чи його складових буде здійснюватися на місці їх монтажу, власник комерційного ВОГ має забезпечити уповноваженим представникам Оператора ГРМ або метрологічної організації та їх устаткуванню (включаючи транспортний засіб) доступ на власну територію, де знаходиться комерційний ВОГ, та безпосередньо до комерційного ВОГ.

Така перевірка здійснюється в присутності Оператора ГРМ та споживача (суміжного суб'єкта ринку природного газу). За необхідності Оператор ГРМ забезпечує зняття власних охоронних пломб (що відображається у відповідному акті), а власник комерційного ВОГ, крім побутового споживача, забезпечує тимчасове припинення газопостачання та зняття окремих елементів та складових комерційного ВОГ. Якщо власником комерційного ВОГ є побутовий споживач, зазначені заходи виконує Оператор ГРМ.

Сторони мають право на ознайомлення з документами на пересувну повірочну лабораторію, якими підтверджується повноваження на проведення вимірювань.

За підсумками проведення позачергової чи експертної перевірки на місці її проведення уповноважений представник метрологічної організації оформлює відповідний висновок.

4. Якщо позачергова чи експертна перевірка комерційного ВОГ чи його складових буде здійснюватися не на місці монтажу комерційного ВОГ, Оператор ГРМ має забезпечити зняття власних охоронних пломб (що відображається у відповідному акті), а власник комерційного ВОГ, крім побутового споживача, забезпечує тимчасове припинення газопостачання та зняття відповідного ЗВТ. Якщо власником комерційного ВОГ є побутовий споживач, зазначені заходи виконує Оператор ГРМ.

Після зняття ЗВТ в присутності сторін ЗВТ пакується в пакет з поліетилену чи з іншого цупкого матеріалу (або в транспортну тару, що передбачена заводом-виробником та зазначена в паспорті на ЗВТ), який опломбовується пломбою Оператора ГРМ з унікальним номером та за бажанням пломбою споживача (суміжного суб'єкта ринку природного газу). При цьому представник Оператора ГРМ складає протокол щодо направлення ЗВТ на

позачергову чи експертну повірку (по одному екземпляру для кожної сторони), в якому чітко зазначає:

найменування та адресу спеціально уповноваженого органу, де буде проводитись позачергова або експертна повірка ЗВТ;

сторону, яка відповідає за доставку ЗВТ до спеціально уповноваженого органу.

5. Позачергова або експертна повірка має бути проведена протягом не більше десяти робочих днів з дати складання протоколу про направлення на позачергову чи експертну повірку, або з дати отримання споживачем (суміжним суб'єктом ринку газу) листа Оператора ГРМ про проведення повірки (якщо ініціатором був Оператор ГРМ), або з дати отримання Оператором ГРМ заяви споживача (суміжного суб'єкта ринку газу), якщо ініціатором був споживач.

6. Якщо при обстеженні пакувального пакета (тари) виявляється факт пошкодження пломби, встановленої на пакувальному пакеті (тарі), або пакувальний пакет із ЗВТ не був доставлений відповідальною стороною на повірку протягом трьох робочих днів, а відповідальною стороною за його доставку на повірку було визначено:

Оператора ГРМ, - об'єм розподіленого природного газу на період відсутності ЗВТ розраховується за середньодобовими (для неповної доби за середньогодинними) значеннями за попередні три аналогічних періоди споживання природного газу незалежно від висновків проведеної повірки ЗВТ, якщо вона буде проведена;

споживача (суб'єкта ринку природного газу), - факт пошкодження пломби або недоставка на повірку пакувального пакета мають розглядатися як підтвердження фактів (підозр), визначених в протоколі, з відповідними наслідками, передбаченими цим Кодексом.

{Главу 11 розділу X доповнено новим пунктом 6 згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016;}

XI. Порядок перерахунку (донарахування) або зміни режиму нарахування об'ємів природного газу у разі виявлення порушень вимог цього Кодексу

1. Загальні умови

1. Норми цього розділу щодо перерахунку (донарахування) або зміни режиму нарахування природного газу споживачу, у тому числі побутовому споживачу, який уклав з Оператором ГРМ договір розподілу природного газу, а також несанкціонованому споживачу, який знаходиться на території ліцензованої діяльності Оператора ГРМ, застосовуються за наявності акта про порушення, складеного Оператором ГРМ відповідно до вимог цього розділу. Випадки, які потребують перерахунку (донарахування) або зміни режиму нарахування об'ємів природного газу споживачу, що має договір розподілу природного газу з Оператором ГРМ, без наявності акта про порушення, визначені в розділах IX-X цього Кодексу.

При виявленні порушень по ГДП, ВБМ чи суміжному Оператору ГРМ, об'єкт якого підключений до ГРМ, дії та принципи щодо перерахунку (донарахування) або зміни режиму нарахування природного газу зазначеним суб'єктам аналогічні діям та принципам, визначеним цим розділом до споживача та несанкціонованого споживача.

{Пункт 1 глави 1 розділу XI із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016}

2. Види порушень, внаслідок яких здійснюється перерахунок (донарахування) об'ємів природного газу або зміна їх режиму нарахування

1. До порушень споживача та несанкціонованого споживача, які кваліфікуються як несанкціонований відбір природного газу з ГРМ та внаслідок яких щодо них здійснюється нарахування необлікованих об'ємів (обсягів) природного газу, належать:

{Абзац перший пункту 1 глави 2 розділу XI із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 182 від 31.01.2023}

- 1) наявність несанкціонованого газопроводу;
- 2) несанкціоноване відновлення газоспоживання;
- 3) несанкціоноване втручання в роботу ЗВТ (комерційного ВОГ, зокрема лічильника газу);
- 4) несанкціоноване підключення газових приладів на об'єкті споживача, який обліковується за нормами споживання;
- 5) несанкціоноване підключення газових приладів, внаслідок якого перевищується діапазон обчислення вузла обліку (сумарна номінальна потужність газових приладів і пристроїв перевищує діапазон обчислення вузла обліку);
- 6) використання природного газу споживачем за відсутності чи після розірвання договору розподілу природного газу.

2. До порушень, внаслідок яких Оператор ГРМ змінює встановлений режим нарахування об'ємів (обсягів) розподіленого природного газу споживачу, належать:

- 1) відмова в доступі до об'єкта споживача, внаслідок чого представник Оператора ГРМ не здійснив контрольне зняття показань лічильника газу (ЗВТ) за їх наявності на об'єкті споживача;
- 2) відмова в доступі до об'єкта споживача, внаслідок чого представник Оператора ГРМ не здійснив демонтаж лічильника газу (ЗВТ), що призвело до порушення строку проведення періодичної перевірки лічильника газу (ЗВТ) та/або його ремонту, або його монтажу після проведення періодичної перевірки;

{Підпункт 2 пункту 2 глави 2 розділу XI із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016}

3) використання газу побутовим споживачем (за відсутності лічильника) у випадках, коли споживачем протягом місяця з дати настання відповідних змін не було письмово повідомлено Оператора ГРМ про зміни, що стосуються збільшення опалюваної площі та збільшення кількості осіб, зареєстрованих на об'єкті побутового споживача;

{Підпункт 3 пункту 2 глави 2 розділу XI із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016}

4) пропущення строку періодичної повірки ЗВТ з вини споживача, що не є побутовим;

5) відмова в доступі до об'єкта побутового споживача, який розраховується за нормами споживання, внаслідок чого Оператор ГРМ не здійснив за власний рахунок встановлення лічильника газу побутовому споживачу.

{Пункт 2 глави 2 розділу XI доповнено новим підпунктом 5 згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016}

3. До порушень (за умови відсутності несанкціонованого втручання в ГРМ або роботу ЗВТ), що сталися внаслідок пошкодження чи позаштатного режиму роботи комерційного ВОГ або його складових (які кваліфікуються як «не з вини споживача»), але внаслідок яких споживачу здійснюється перерахунок розподіленого (спожитого) об'єму природного газу, належать:

1) пошкодження ЗВТ (лічильника газу) або робота комерційного ВОГ чи його складових в позаштатному режимі, внаслідок чого витрата (споживання) природного газу комерційним ВОГ не обліковується або обліковується некоректно;

2) фіксація коректором чи обчислювачем об'єму газу даних щодо збоїв в роботі комерційного ВОГ або його складових, внаслідок чого об'єм розподіленого (спожитого) природного газу за попередній період визначений некоректно;

3) виявлення помилок в конфігурації даних обчислювача об'єму газу, що були введені при його первинному програмуванні, чи в протоколі параметризації (діаметр газопроводу звужуючого пристрою, кількість імпульсів, параметрів ФХП тощо), внаслідок чого об'єм розподіленого (спожитого) природного газу за попередній період визначений некоректно;

4) перевищення діапазону обчислення вузла обліку тощо.

4. До випадків, внаслідок яких Оператор ГРМ компенсує споживачу завдані збитки та здійснює перерахунок наданих послуг, належать:

1) безпідставне припинення розподілу природного газу (газопостачання) споживачу;

2) розподіл природного газу споживачу, якісні показники та тиск якого не відповідають вимогам цього Кодексу;

3) несвоєчасне надання інформації або надання недостовірної інформації;

4) шкода, завдана житловому приміщенню і майну споживача, а також його життю, здоров'ю та навколишньому середовищу внаслідок порушення Оператором ГРМ вимог ПБСГ.

3. Порядок визначення необлікованих об'ємів природного газу та зміни їх режиму нарахування побутовому споживачу (фізичній особі)

1. У разі виявлення Оператором ГРМ несанкціонованого газопроводу або несанкціонованого втручання в роботу лічильника газу розрахунок об'єму необлікованого природного газу здійснюється за граничними об'ємами споживання природного газу населенням (додаток 19 цього Кодексу) з урахуванням усіх газових приладів і пристроїв споживача (фізичної особи) за період з дня останнього контрольного зняття показань лічильника (контрольного огляду вузла обліку або його перевірки) до дня виявлення порушення (але не більше ніж за 6 місяців) та з урахуванням строку на його усунення.

Якщо несанкціонований газопровід проведений шляхом прихованих заходів або фізичною особою, яка є несанкціонованим споживачем, початок періоду, за який визначається об'єм необлікованого природного газу, визначається з дня набуття споживачем (фізичною особою) права власності/користування на житлові (підсобні) приміщення, але не більше двох років, що передували дню виявлення порушення.

Якщо несанкціоноване втручання в роботу лічильника газу здійснено шляхом прихованих заходів, початок періоду, за який визначається об'єм необлікованого природного газу, визначається з дня встановлення лічильника газу та/або пломби, які виявились пошкодженими (їх встановлення повинно підтверджуватися відповідним актом про їх встановлення), але не більше 12 місяців.

2. У разі виявлення Оператором ГРМ несанкціонованого відновлення газоспоживання або використання природного газу споживачем за відсутності чи після розірвання договору розподілу природного газу спожитий об'єм природного газу визначається за граничними об'ємами споживання природного газу населенням з урахуванням усіх газових приладів і пристроїв споживача за період з дня припинення газопостачання (або у разі здійснення попередньої перевірки відключеного стану – з дня такої перевірки, що має підтверджуватися відповідним актом перевірки), а при використанні газу без договору – з дня його закінчення (розірвання) до дня виявлення порушення (але не більше ніж за 6 місяців) та з урахуванням строку на його усунення.

3. У разі виявлення Оператором ГРМ несанкціонованого підключення газових приладів на об'єкті споживача, що обліковується за нормами споживання, розрахунок об'єму необлікованого природного газу здійснюється за граничними об'ємами споживання природного газу населенням з урахуванням усіх газових приладів і пристроїв споживача за 6 місяців до дня виявлення порушення.

У разі виявлення Оператором ГРМ несанкціонованого підключення газових приладів на об'єкті споживача (за наявності лічильника), внаслідок якого перевищується діапазон обчислення лічильника газу (сумарна номінальна потужність газових приладів і пристроїв перевищує діапазон обчислення лічильника газу), розрахунок об'єму необлікованого природного газу здійснюється виходячи з 70 відсотків граничних об'ємів споживання

природного газу населенням з урахуванням усіх газових приладів і пристроїв споживача за період з дня останнього контрольного зняття показань лічильника газу (контрольного огляду вузла обліку або його перевірки) до дня виявлення порушення (але не більше ніж за 6 місяців) та з урахуванням строку для його усунення.

{Абзац другий пункту 3 глави 3 розділу XI із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 691 від 12.07.2018}

{Пункт 3 глави 3 розділу XI в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016}

4. У разі відмови в доступі до об'єкта споживача, внаслідок чого представник Оператора ГРМ не здійснив контрольне зняття показань лічильника газу (за його наявності на об'єкті споживача), визначення об'єму спожитого природного газу здійснюється за граничними об'ємами споживання природного газу населенням з урахуванням усіх газових приладів і пристроїв з дня останнього контрольного зняття показань лічильника до дня забезпечення вільного доступу представникам Оператора ГРМ для контрольного зняття показань лічильника. При цьому представник Оператора ГРМ в акті про порушення має попередити споживача під особистий підпис про те, що розрахунки за спожитий газ за граничними об'ємами споживання природного газу населенням буде здійснено через 20 днів з дня складання акта про порушення і до цього часу споживач може забезпечити доступ представникам Оператора ГРМ для контрольного зняття показань лічильника газу. У разі забезпечення споживачем доступу представникам Оператора ГРМ протягом цього строку для контрольного зняття показань лічильника газу та зняття таких показань процедура нарахування за граничними об'ємами споживання природного газу населенням не застосовується.

5. У разі відмови в доступі до об'єкта споживача, внаслідок чого представник Оператора ГРМ не здійснив демонтаж лічильника газу (ЗВТ), що призвело до порушення строку проведення періодичної повірки лічильника газу (ЗВТ) та/або його ремонту, або його монтажу після проведення періодичної повірки, визначення об'єму спожитого природного газу здійснюється за граничними об'ємами споживання природного газу населенням з урахуванням усіх газових приладів і пристроїв за період з дня останнього контрольного зняття показань лічильника до дня забезпечення вільного доступу представникам Оператора ГРМ для монтажу/демонтажу лічильника газу. При цьому представник Оператора ГРМ в акті про порушення має попередити споживача під особистий підпис про те, що розрахунок збитків за граничними об'ємами споживання природного газу населенням буде здійснено через 20 днів з дня складання акта про порушення, якщо протягом цього часу споживач не забезпечить доступ представникам Оператора ГРМ для демонтажу лічильника газу з метою проведення його періодичної повірки, або монтажу лічильника газу після проведення його періодичної повірки.

{Абзац перший пункту 5 глави 3 розділу XI із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016}

Якщо до дати закінчення строку міжповірочного інтервалу проведення періодичної повірки лічильника газу споживач надасть доступ представникам Оператора ГРМ до

об'єкта споживача для демонтажу лічильника на повірку та за умови відсутності пошкодження лічильника чи пломб на ньому, споживачеві здійснюється перерахунок за фактично спожиті обсяги природного газу з урахуванням останніх показань демонтованого лічильника газу.

6. У разі відмови в доступі до об'єкта споживача, внаслідок чого Оператор ГРМ не здійснив за власний рахунок встановлення лічильника газу споживачу, який не забезпечений лічильником газу (розраховується за нормами споживання), визначення об'єму спожитого природного газу здійснюється за граничними об'ємами споживання природного газу населенням з урахуванням усіх газових приладів і пристроїв, починаючи з дати, наступної після дати недопуску, визначеної в акті про порушення.

Ознайомлення побутового споживача із запланованими датою та часом встановлення лічильника газу має бути підтверджено позначкою про вручення йому письмового попередження про встановлення лічильника газу, яке має бути надане побутовому споживачеві не пізніше ніж за десять робочих днів до запланованої дати встановлення лічильника газу.

При цьому представник Оператора ГРМ в акті про порушення має попередити споживача під особистий підпис про те, що розрахунки за спожитий газ за граничними об'ємами споживання природного газу населенням буде здійснено через 20 днів з дня складання акта про порушення, і про те, що до цього часу споживач має забезпечити доступ представникам Оператора ГРМ для безкоштовного встановлення лічильника газу. У разі забезпечення споживачем протягом цього строку доступу представникам Оператора ГРМ для безкоштовного встановлення лічильника газу процедура нарахування за граничними об'ємами споживання природного газу населенням не застосовується.

{Главу 3 розділу XI доповнено новим пунктом 6 згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016}

7. У разі виявлення Оператором ГРМ факту використання природного газу споживачем у випадках, коли споживачем (за відсутності лічильника) протягом місяця з дати настання змін не було письмово повідомлено Оператора ГРМ про зміни, що стосуються збільшення опалюваної площі та збільшення кількості осіб, зареєстрованих на об'єкті побутового споживача, визначення об'єму спожитого природного газу здійснюється за граничними об'ємами споживання природного газу населенням з урахуванням усіх газових приладів і пристроїв за період з дати, коли відбулись такі зміни, а в разі неможливості встановлення цієї дати – за останні 6 місяців.

{Пункт 7 глави 3 розділу XI із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016}

8. У разі виявлення Оператором ГРМ пошкодження лічильника газу, внаслідок чого витрата (споживання) природного газу лічильником газу не обліковується або обліковується некоректно (не в повному обсязі), та за умови відсутності несанкціонованого втручання в роботу лічильника газу визначення об'єму спожитого природного газу здійснюється виходячи з 70 відсотків граничних об'ємів споживання природного газу населенням з урахуванням усіх газових приладів і пристроїв за період з дня останнього

контрольного зняття показань лічильника (контрольного огляду вузла обліку або його перевірки) до дня виявлення порушення (але не більше ніж за 6 місяців) та з урахуванням строку на його усунення.

У разі виявлення Оператором ГРМ позаштатного режиму роботи лічильника газу, внаслідок чого витрата (споживання) природного газу лічильником газу не обліковується або обліковується некоректно (не в повному обсязі), та за умови відсутності несанкціонованого втручання в роботу лічильника газу визначення об'єму спожитого природного газу здійснюється залежно від середньомісячного (середньодобового) обсягу споживання природного газу за аналогічний період (опалювальний або міжопалювальний) попереднього року або фактичний період споживання (опалювальний або міжопалювальний), якщо він становить менше шести місяців за період з дня останнього контрольного зняття показань лічильника (контрольного огляду вузла обліку або його перевірки) до дня виявлення порушення (але не більше ніж за 6 місяців) та з урахуванням строку на його усунення.

У разі своєчасного (до виявлення порушення представником Оператора ГРМ) письмового повідомлення споживачем Оператора ГРМ про позаштатний режим роботи лічильника газу, внаслідок чого витрата (споживання) природного газу лічильником газу не обліковується або обліковується некоректно (не в повному обсязі), та за умови відсутності несанкціонованого втручання в роботу лічильника газу процедура, передбачена абзацом другим цього пункту, не застосовується, а визначення об'єму спожитого природного газу здійснюється залежно від середньомісячного (середньодобового) обсягу споживання природного газу за аналогічний період (опалювальний або міжопалювальний) попереднього року або фактичний період споживання (опалювальний або міжопалювальний), якщо він становить менше шести місяців за період з дня письмового повідомлення споживачем Оператора ГРМ про позаштатний режим роботи лічильника газу та з урахуванням строку на його усунення.

{Пункт 8 глави 3 розділу XI із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016; в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 691 від 12.07.2018}

9. Якщо при порушеннях, визначених в пунктах 1-7 цієї глави, неможливо класифікувати граничні об'єми споживання природного газу населенням (відмова в доступі до об'єкта споживача, газовий відвід без наявного підключеного газового обладнання, несертифіковане обладнання, відсутність заводських паспортів, маркувань тощо), визначення об'єму спожитого природного газу здійснюється з урахуванням проміжку часу, за який необхідно визначити об'єм необлікованого природного газу, помноженого на коефіцієнт сезонності (коефіцієнт сезонності приймається рівним 0,5 в опалювальний період та рівним 1 у міжопалювальний період) та на величину об'ємної максимальної секундної витрати газу, що визначається за формулою

$$U_a^{\max} = f \sqrt{2g \times \frac{K_a}{K_a + 1} P_1 \times U_1}$$

де U_a^{\max} – об'ємна максимальна секундна витрата газу, м³/с;

f	–	площа отвору газопроводу (газового відводу, штуцера, патрубк) в місці фізичного з'єднання, m^2 ;
g	–	прискорення вільного падіння, $g = 9,8 \text{ м/с}^2$;
K_a	–	показник адіабати, $K_a = 1,4$;
P_1	–	тиск газу в газопроводі, $кг/м^2$;
U_1	–	питомий обсяг газу, $м^3/кг$.

10. Обсяг витoku (витрати) природного газу при аварійних ситуаціях через пошкоджений газопровід третіми особами, що є фізичними особами, визначається відповідно до [пункту 9](#) цієї глави.

{Пункт 10 глави 3 розділу XI із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 691 від 12.07.2018}

{Пункт 11 глави 3 розділу XI виключено на підставі Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1916 від 14.12.2018}

{Пункт 11 глави 3 розділу XI із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016}

11. У разі якщо точка вимірювання побутового споживача забезпечена комерційним ВОГ, що складається з промислового лічильника газу (як для споживача, що не є побутовим), перерахунок об'ємів природного газу для такого побутового споживача в частині порушень, пов'язаних з роботою ЗВТ, здійснюється відповідно до [глави 4](#) цього розділу.

12. У разі своєчасного (до виявлення порушення представником Оператора ГРМ) письмового повідомлення споживачем Оператора ГРМ про пошкодження лічильника газу або пошкодження пломби (крім її відсутності) за умови відсутності несанкціонованого втручання в роботу лічильника газу чи пошкодження пломби з прихованими заходами процедура, передбачена цією главою, не застосовується (крім періоду відсутності пошкодженого лічильника газу, який був направлений на експертизу та/або позачергову чи експертну повірку).

{Абзац перший пункту глави 3 розділу XI із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016}

При порушеннях, пов'язаних з пошкодженням лічильника газу та/або пошкодженням пломб на лічильнику газу, за наявності по об'єкту споживача даних дублюючого лічильника газу процедура, передбачена цією главою, не застосовується.

4. Порядок визначення необлікованих об'ємів природного газу та зміни їх режиму нарахування споживачу (несанкціонованому споживачу), що не є побутовим

1. У разі виявлення Оператором ГРМ несанкціонованого газопроводу або несанкціонованого втручання в роботу ЗВТ розрахунок об'єму необлікованого природного газу здійснюється за номінальною потужністю газового обладнання споживача (несанкціонованого споживача) за період з дня останнього контрольного зняття показань лічильника (контрольного огляду вузла обліку або його перевірки) до дня виявлення порушення (але не більше ніж за 6 місяців) та з урахуванням строку на його усунення.

Якщо несанкціонований газопровід здійснений шляхом прихованих заходів або несанкціонованим споживачем, початок періоду, за який визначається об'єм необлікованого природного газу, визначається з дня набуття споживачем (несанкціонованим споживачем) права власності чи користування на його об'єкт (приміщення), але не більше трьох років, що передували дню виявлення порушення.

Якщо несанкціоноване втручання в роботу ЗВТ здійснено шляхом прихованих заходів, початок періоду, за який визначається об'єм необлікованого природного газу, визначається з дня встановлення відповідного ЗВТ та/або пломби, які виявились пошкодженими (їх встановлення повинно підтверджуватися відповідним актом про їх встановлення), але не більше 12 місяців.

2. У разі виявлення Оператором ГРМ несанкціонованого відновлення газоспоживання або використання природного газу споживачем за відсутності чи після розірвання договору розподілу природного газу спожитий об'єм природного газу визначається за номінальною потужністю газового обладнання за період з дня припинення газопостачання (або у разі здійснення попередньої перевірки відключеного стану – з дня такої перевірки, що має підтверджуватися відповідним актом перевірки), а при використанні газу без договору – з дня його закінчення (розірвання) до дня виявлення порушення, але не більше ніж за 6 місяців.

3. У разі виявлення Оператором ГРМ несанкціонованого підключення газових приладів, внаслідок якого перевищується діапазон обчислення комерційного ВОГ (сумарна номінальна потужність газових приладів і пристроїв перевищує діапазон обчислення вузла обліку), розрахунок об'єму необлікованого природного газу здійснюється за номінальною потужністю газового обладнання за період з дня останнього контрольного зняття показань лічильника (контрольного огляду вузла обліку або його перевірки) до дня виявлення порушення (але не більше ніж за 6 місяців) та з урахуванням строку на його усунення.

4. У разі виявлення Оператором ГРМ пропущення строку періодичної повірки лічильника газу або звужуючого пристрою з вини споживача, несправності лічильника газу або звужуючого пристрою (перетворювача різниці тиску), що сталася внаслідок його пошкодження або позаштатного режиму роботи, за умови відсутності несанкціонованого втручання в роботу ЗВТ перерахунок об'єму розподіленого (спожитого) природного газу проводиться з урахуванням такого:

{Абзац перший пункту 4 глави 4 розділу XI в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016}

1) при визначенні лічильника газу або звужуючого пристрою (перетворювача різниці тиску) непридатними до застосування за результатами позачергової або експертної перевірки, а також при пропущенні строку періодичної перевірки лічильника газу або звужуючого пристрою з вини споживача об'єм переданого (прийнятого) газу розраховується за номінальною потужністю неопломбованого газоспоживаючого обладнання – перерахунок проводиться за період з дати виходу з ладу ЗВТ (з дати початку прострочення періодичної перевірки) до моменту встановлення та опломбування справного та повіреного ЗВТ. У разі якщо дату виходу з ладу ЗВТ неможливо достовірно визначити, перерахунок проводять з початку розрахункового періоду до дати встановлення та опломбування справного та повіреного ЗВТ;

{Підпункт 1 пункту 4 глави 4 розділу XI із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016}

2) у разі якщо при вимірюванні лічильником газу або звужуючим пристроєм та/або датчиком різниці тиску перевищується діапазон вимірювання або вони працюють в позаштатному режимі, про що є зареєстровані та зафіксовані у звітах обчислювача чи коректора об'єму газу повідомлення про наявні аварійні/діагностичні ситуації (несправність), об'єм розподіленого (спожитого) природного газу розраховується за номінальною потужністю неопломбованого газоспоживаючого обладнання – перерахунки проводяться за фактичний час тривалості аварійної/позаштатної ситуації;

3) у випадку виявлення порушення герметичності імпульсних ліній системи вимірювання різниці тиску на комерційному ВОГ на базі змінного перепаду тиску витоків газу на імпульсній трубці до перетворювача різниці тиску перерахунок об'єму розподіленого (спожитого) природного газу проводиться, виходячи зі значення різниці тиску, яка дорівнює значенню верхньої межі діапазону вимірювань перетворювача тиску, або зі значення номінальної проєктної потужності встановленого неопломбованого газоспоживаючого обладнання. До розрахунку приймається отримане найменше значення витрати газу. Перерахунок проводиться за період з дати останньої перевірки. Якщо така перевірка не проводилася в розрахунковий період, то з початку розрахункового періоду. У всіх інших випадках виявлення порушення герметичності газопроводів розрахунок втрат природного газу проводиться відповідно до [Методик визначення питомих виробничо-технологічних втрат/витрат природного газу](#).

5. У разі виявлення Оператором ГРМ пропущення строку періодичної перевірки датчика тиску, та/або датчика температури, та/або обчислювача (коректора) об'єму газу, несправності датчика тиску, та/або датчика температури, та/або обчислювача (коректора) об'єму газу, що сталася внаслідок їх пошкодження або позаштатного режиму роботи, за умови відсутності несанкціонованого втручання в роботу ЗВТ проводяться перерахунки об'єму розподіленого (спожитого) природного газу, зокрема у таких випадках:

{Абзац перший пункту 5 глави 4 розділу XI в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016}

визнання непридатним до застосування за результатами періодичної, позачергової, експертної перевірки або за результатами перевірки технічного стану комерційного ВОГ;

робота поза межами вимірювання або в позаштатному режимі, про що є зареєстровані та зафіксовані у звітах обчислювача чи коректора об'єму газу повідомлення про наявні аварійні/діагностичні ситуації (несправність).

Об'єм газу, порахований комерційним ВОГ за робочих умов, зводять до стандартних умов із застосуванням коефіцієнта приведення відповідно до вимог державних стандартів, виходячи з таких значень величини тиску та температури:

за значення тиску газу береться значення, що дорівнює максимальному тиску для відповідної категорії газопроводів, але не більше ніж значення тиску, яке дорівнює вихідному тиску на ГРС за період, з якого безпосередньо подається газ на комерційний ВОГ;

за значення температури газу береться значення, що дорівнює температурі найбільш холодної п'ятиденки для відповідного регіону згідно з будівельними нормами, якщо протягом минулого року мінімальне значення температури газу не було нижчим. В іншому разі за значення температури газу береться мінімальне значення температури газу за минулий рік.

При розрахунках враховується, за яким саме каналом виміру тиску або температури відсутні достовірні результати виміру.

При виявленні випадків, коли датчик тиску, та/або датчик температури, та/або обчислювач (коректор) об'єму газу працює поза межами вимірювання або в позаштатному режимі, про що є зареєстровані та зафіксовані у звітах обчислювача чи коректора об'єму газу повідомлення про наявні аварійні/діагностичні ситуації (несправність) (фіксація коректором чи обчислювачем об'єму газу даних щодо збоїв в роботі комерційного ВОГ) – перерахунок об'єму розподіленого (спожитого) природного газу проводиться за час тривалості аварійного/діагностичного повідомлення та з урахуванням строку усунення порушення. Обсяг газу, порахований коректором/обчислювачем за час тривалості аварійної/позаштатної ситуації, в таких випадках до уваги не береться.

При визнанні датчика тиску, та/або датчика температури, та/або обчислювача (коректора) об'єму газу непридатними до застосування за результатами періодичної, позачергової, експертної перевірки або за результатами перевірки технічного стану комерційного ВОГ та/або пошкодженні пломб, а також при пропущенні строку періодичної перевірки зазначених ЗВТ з вини споживача перерахунок об'єму розподіленого (спожитого) природного газу проводиться з початку розрахункового періоду (з дати початку прострочення періодичної перевірки) до моменту встановлення та опломбування Оператором ГРМ справного та повіреного ЗВТ, що підтверджується відповідним актом між Оператором ГРМ та споживачем.

{Абзац дев'ятого пункту 5 глави 4 розділу XI із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016}

У випадку виявлення помилок при спільному введенні в конфігурацію комерційного ВОГ недостовірних даних (зокрема щодо діаметру газопроводу, звужуючого пристрою, кількості імпульсів), що вплинуло на кінцевий результат вимірювання, проводиться перерахунок об'єму розподіленого (спожитого) природного газу з урахуванням дійсних значень параметрів комерційного ВОГ за період від дати введення недостовірних значень до дати введення дійсних значень.

6. Якщо при порушеннях, визначених в пунктах 1-5 цієї глави, неможливо достовірно встановити номінальну потужність газового обладнання (відмова в доступі до об'єкта споживача, газовий відвід без наявного підключеного газового обладнання, несертифіковане обладнання, відсутність заводських паспортів, маркувань тощо), визначення об'єму природного газу здійснюється з урахуванням проміжку часу, за який необхідно визначити об'єм необлікованого природного газу, пропускної спроможності площі отвору, сопла, пальника або газопроводу за формулою

$$U_a^{\max} = f \sqrt{2g \times \frac{K_a}{K_a + 1} P_1 \times U_1}$$

де U_a^{\max} – об'ємна максимальна секундна витрата газу, м³/с;

f – площа отвору газопроводу або сопла, м², визначається за формулою

$$f = \pi D^2/4,$$

де π = 3,14;

D – діаметр отвору газопроводу або сопла нестандартного газовикористовуючого обладнання. У разі наявності декількох отворів у газопроводі або сопел загальна площа визначається як сума площ всіх отворів в газопроводі або соплах;

g – прискорення вільного падіння, $g = 9,8$ м/с²;

K_a – показник адиабати, $K_a = 1,4$;

P_1 – надлишковий тиск газу в газопроводі, кг/м²;

U_1 – питомий обсяг газу, м³/кг.

7. Об'єм витоку (витрати) природного газу при аварійних ситуаціях через пошкоджений газопровід третіми особами, що є юридичними особами чи фізичними особами – підприємцями, визначається відповідно до пункту 6 цієї глави.

8. У разі своєчасного (до виявлення порушення представником Оператора ГРМ) письмового повідомлення споживачем Оператора ГРМ про пошкодження ЗВТ/лічильника газу або пломби (крім її відсутності) та за умови відсутності пошкодження пломби з прихованими заходами чи несанкціонованого втручання в роботу ЗВТ/лічильника газу процедура, передбачена цією главою, не застосовується (крім періоду відсутності пошкодженого ЗВТ/лічильника газу, що був направлений на експертизу та/або позачергову чи експертну перевірку).

{Абзац перший пункту 8 глави 4 розділу XI із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016}

При порушеннях, пов'язаних з пошкодженням ЗВТ та/або пломб на ЗВТ, за наявності по об'єкту споживача даних дублюючого ВОГ, а також в ситуації, коли наявні дані в обчислювачі/коректорі об'єму газу є достатніми для визначення об'єму природного газу по об'єкту споживача, процедура, передбачена цією главою, не застосовується.

5. Порядок оформлення акта про порушення

1. У разі виявлення у споживача або несанкціонованого споживача порушень, визначених у **главі 2** цього розділу, на місці їх виявлення представником Оператора ГРМ складається акт про порушення за формою, наведеною в **додатку 20** до цього Кодексу.

2. Акт про порушення після пред'явлення представником Оператора ГРМ службового посвідчення складається в присутності споживача/несанкціонованого споживача та/або незаінтересованої особи (представника власника/користувача, на території чи об'єкті якого сталося порушення, або органу місцевого самоврядування) за умови посвідчення його особи та засвідчується їх особистими підписами. У разі якщо комерційний вузол обліку, на якому сталося порушення, знаходиться на території (в приміщенні) Оператора ГРМ, останній повинен завчасно попередити споживача про час і місце складання акта про порушення.

Акт про порушення складається в двох примірниках, один з яких залишається у споживача (несанкціонованого споживача), який має право внести до акта про порушення свої зауваження та заперечення.

3. Представник Оператора ГРМ перед складанням акта про порушення зобов'язаний повідомити споживача (несанкціонованого споживача) про його право внести зауваження та заперечення до акта про порушення, викласти мотиви своєї відмови від його підписання або підписати його без зауважень.

4. У разі відмови споживача (несанкціонованого споживача) від підписання акта про порушення він вважається дійсним, якщо його підписали:

або більше одного представника Оператора ГРМ, а відмова споживача (несанкціонованого споживача) від підпису акта про порушення підтверджується відеозйомкою;

або представник Оператора ГРМ та одна незаінтересована особа (представника власника/користувача, на території чи об'єкті якого сталося порушення, або органу місцевого самоврядування) за умови посвідчення цієї особи.

Акт про порушення щодо відмови побутового споживача (фізичної особи) в доступі до власного об'єкта вважається дійсним, якщо його підписали представник Оператора ГРМ та одна незаінтересована особа (представник житлово-експлуатаційної організації, балансоутримувач або управитель будинку, виборна особа будинкового, вуличного, квартального чи іншого органу самоорганізації населення або представник органу місцевого самоврядування) за умови посвідчення їх осіб.

У разі відмови споживача (несанкціонованого споживача) від підписання акта про порушення про це робиться відмітка в обох примірниках акта про порушення, один з яких надсилається споживачу (несанкціонованому споживачу) рекомендованим поштовим відправленням протягом п'яти робочих днів з дня складання такого акта.

{Абзац п'ятий пункту 4 глави 5 розділу XI із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1469 від 29.07.2020}

5. Споживач (несанкціонований споживач) та представники Оператора ГРМ під час виявлення порушення та складання акта про порушення мають право здійснювати фото- та відеозйомку для фіксації виявленого порушення чи інших дій та фактів, про що зазначається в акті про порушення.

До акта про порушення сторонами можуть бути додані пояснення, зауваження, заперечення та докази, перелік яких (за наявності) зазначається в акті про порушення.

6. У разі незгоди споживача (несанкціонованого споживача) із зафіксованим в акті про порушення порушенням, яке стосується пошкодження пломб (крім факту їх відсутності або спрацювання магнітного індикатора), пошкодження ЗВТ/лічильника газу (крім явних ознак навмисного в них втручання), він може вимагати проведення їх експертизи чи позачергової або експертної перевірки у порядку, визначеному цим Кодексом. У такому разі в акті про порушення робиться відповідний запис, при цьому представник Оператора ГРМ здійснює заходи щодо пакування пошкодженої пломби та/або лічильника газу (ЗВТ) та складає відповідний акт про направлення їх на експертизу чи позачергову або експертну перевірку. До отримання їх результатів нарахування, передбачені цим Кодексом, не застосовуються.

У разі визнання споживачем (несанкціонованим споживачем) факту умисного пошкодження ним пломби/ЗВТ (лічильника газу), про що окремо зазначається в акті про порушення, заходи з проведення експертизи чи позачергової або експертної перевірки не проводяться.

7. На дату складання акта про порушення представник Оператора ГРМ забезпечує усунення виявленого порушення, про що в акті про порушення робиться відповідний запис. У разі неможливості усунути порушення на дату складання акта про порушення (відсутні відповідні засоби чи повноваження) представник Оператора ГРМ робить відповідний запис в акті про порушення та надалі забезпечує контроль за усуненням порушення, що підтверджується окремо складеним актом про усунення порушення.

Під час складання акта про порушення, акта про усунення порушення, акта про припинення/відновлення газопостачання тощо представниками Оператора ГРМ обов'язково фіксуються та зазначаються у вищезазначених актах показання лічильника газу

(ЗВТ), за винятком випадків відмови у доступі до об'єкта споживача, де розташований лічильник газу (ЗВТ).

8. Акт про порушення має бути розглянутим комісією з розгляду актів про порушення Оператора ГРМ, яка визначає його правомірність та приймає щодо них відповідне рішення. Засідання комісії з розгляду акта про порушення має бути проведено Оператором ГРМ не пізніше двомісячного строку з дня складання акта про порушення (крім випадку очікування результатів експертизи ЗВТ, яка проводиться суб'єктами судово-експертної діяльності, діяльність яких регулюється [Законом України «Про судову експертизу»](#)).

{Абзац перший пункту 8 глави 5 розділу XI із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1469 від 29.07.2020}

При складанні акта про порушення представник Оператора ГРМ зазначає в ньому про необхідність споживача (несанкціонованого споживача) бути присутнім на засіданні комісії, на якому буде розглянуто складений акт про порушення, та визначає:

- 1) місцезнаходження комісії з розгляду актів про порушення;
- 2) дату та орієнтовний час проведення засідання комісії, на якому буде розглядатися складений акт про порушення;
- 3) контактний телефон особи Оператора ГРМ (для уточнення інформації щодо часу та місця засідання комісії).

9. До складу комісії з розгляду актів про порушення має входити не менше трьох представників Оператора ГРМ зі складу інженерно-технічного персоналу та юристів.

Крім того, Оператор ГРМ офіційним листом має запросити для участі на постійній основі у складі комісії по одному уповноваженому представнику метрологічної організації та територіального органу Регулятора.

У разі відмови метрологічної організації або територіального органу Регулятора в делегуванні свого представника для участі на постійній основі у складі комісії комісія створюється без участі такого представника.

{Пункт 9 глави 5 розділу XI доповнено новим абзацом третім згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016}

Остаточний склад комісії з розгляду актів про порушення затверджується наказом Оператора ГРМ.

За вимогою однієї зі сторін на засідання комісії в окремому випадку можуть бути додатково залучені інші представники, зокрема від виробника ЗВТ чи виробника пломби, повноваження яких підтверджуються в установленому законодавством порядку.

10. Споживач (несанкціонований споживач) зобов'язаний бути присутнім на засіданні комісії з розгляду актів про порушення, на якому буде розглядатися складений на нього акт про порушення.

За неможливості бути присутнім на засіданні особисто споживач (несанкціонований споживач) має право дати письмову згоду у довільній формі на проведення засідання без його присутності або у присутності його уповноваженої особи.

У разі неприбуття споживача (несанкціонованого споживача) та/або уповноваженої ним особи на засідання комісії остання розглядає складений акт про порушення без його (її) участі.

11. За результатами розгляду акта про порушення на засіданні комісії може бути прийнято рішення про його задоволення (повністю або частково), або необхідність додаткового обстеження чи перевірки, або додаткових пояснень тощо, або скасування акта про порушення.

При задоволенні комісією акта про порушення складається акт-розрахунок необлікованого (донарахованого) об'єму та обсягу природного газу і його вартості.

При складанні акта-розрахунку враховується таке:

1) розрахований відповідно до вимог цього розділу необлікований (донарахований) об'єм природного газу, що припадає на період до 01 числа місяця, у якому прийнято рішення комісії щодо задоволення акта про порушення (тобто до закритого балансового періоду), не потребує коригування (включення до) закритих періодів, а його вартість у повному обсязі має бути оплачена споживачем (несанкціонованим споживачем) Оператору ГРМ. При цьому вартість природного газу визначається Оператором ГРМ:

для побутових споживачів - за цінами закупівлі природного газу Оператором ГРМ для покриття нормативних втрат та виробничо-технологічних витрат або у випадку нездійснення такої закупівлі - за ціною, визначеною для обсягів нормативних втрат та виробничо-технологічних витрат відповідно до положення про покладення спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу протягом періоду необлікованого природного газу;

для споживачів, що не є побутовими - середньоарифметичне значення маржинальної ціни придбання, визначеної Оператором ГТС відповідно до положень [глави 6](#) розділу XIV Кодексу ГТС, протягом періоду необлікованого природного газу;

{Підпункт 1 пункту 11 глави 5 розділу XI в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 182 від 31.01.2023}

2) розрахований відповідно до вимог цього розділу необлікований (донарахований) об'єм природного газу, що припадає на період після 01-го числа місяця, у якому прийнято рішення комісії щодо задоволення акта про порушення, не включається в баланс поточного календарного місяця за загальними правилами та має бути компенсована споживачем Оператору ГРМ за виключенням обсягів споживання, інформація про величину яких була передана Оператором ГРМ на інформаційну платформу Оператора ГТС відповідно до положень [Кодексу ГТС](#) з метою визначення попередньої щодобової алокації відборів. Виключенням є об'єм природного газу, нарахований несанкціонованому споживачу та споживачу, у якого відсутній постачальник, вартість якого має бути оплачена Оператору ГРМ:

для побутових споживачів - за цінами закупівлі природного газу Оператором ГРМ для покриття нормативних витрат та виробничо-технологічних витрат або у випадку нездійснення такої закупівлі - за ціною, визначеною для обсягів нормативних витрат та виробничо-технологічних витрат відповідно до положення про покладення спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу протягом періоду необлікованого природного газу;

для споживачів, що не є побутовими - середньоарифметичне значення маржинальної ціни придбання, визначеної Оператором ГТС відповідно до положень [глави 6 розділу XIV Кодексу ГТС](#), протягом періоду необлікованого природного газу;

{Підпункт 2 пункту 11 глави 5 розділу XI в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 182 від 31.01.2023}

3) при розрахунку необлікованого (донарахованого) об'єму природного газу відповідно до підпункту 1 цього пункту має бути віднятий об'єм природного газу, фактично нарахований споживачу (інформація про обсяги споживання, яка була передана Оператором ГРМ на інформаційну платформу Оператора ГТС відповідно до положень [Кодексу ГТС](#) з метою визначення остаточної алокації щодобових відборів) протягом періоду порушення. Виключенням є несанкціонований відбір природного газу поза охопленням комерційного вузла обліку;

{Підпункт 3 пункту 11 глави 5 розділу XI в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 182 від 31.01.2023}

4) при розрахунку необлікованого (донарахованого) об'єму природного газу пільги та субсидії, на які має право побутовий споживач, не враховуються.

12. Вартість необлікованого (донарахованого) об'єму природного газу, яка пред'являється до сплати споживачу (несанкціонованому споживачу) в результаті задоволення акта про порушення, зазначається в окремому платіжному рахунку Оператора ГРМ, який надається під особистий підпис споживача (несанкціонованого споживача) або надсилається йому рекомендованим поштовим відправленням разом із супровідним листом, що оформлюється у довільній формі.

Якщо об'єм та/або вартість необлікованого (донарахованого) природного газу буде оскаржуватися споживачем (несанкціонованим споживачем) у судовому порядку, тоді до винесення остаточного рішення у судовій справі заборгованість за необлікований (донарахований) об'єм природного газу не вважається простроченою.

13. Акти про порушення реєструються в журналі реєстрації актів про порушення Оператора ГРМ. Журнал повинен бути пронумерований, прошитий, скріплений печаткою (за наявності) Оператора ГРМ. Строк зберігання журналу становить три роки від дати останнього в ньому запису.

Акт про порушення, акт-розрахунок та рахунок на сплату вартості необлікованого (донарахованого) об'єму природного газу, а також документи, які підтверджують факт їх отримання споживачем (несанкціонованим споживачем), та інші документи, пов'язані з

актом про порушення, зберігаються Оператором ГРМ не менше трьох років від дати оформлення акта про порушення.

{Пункт 14 глави 5 розділу XI виключено на підставі Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 182 від 31.01.2023}

14. Якщо до виявлення порушення споживач розраховувався за лічильником, відновлення розрахунків за лічильником здійснюється після усунення порушення та фіксації показань лічильника в акті про усунення порушення та/або акті відновлення газопостачання, на підставі яких Оператор ГРМ поновлює розрахунки споживача за лічильником.

6. Порядок компенсації споживачу завданих збитків та перерахунок наданих послуг у разі порушення Оператором ГРМ вимог цього Кодексу

1. За наявності порушень, передбачених **пунктом 4** глави 2 цього розділу, за які Оператор ГРМ має компенсувати споживачу завдані збитки та здійснити перерахунок наданих послуг, споживач має подати Оператору ГРМ претензію, складену в довільній формі.

Претензія надається письмово та повинна бути зареєстрована в спеціальному журналі Оператора ГРМ.

2. Перерахунок наданих послуг Оператора ГРМ та компенсація завданих споживачу збитків здійснюються з урахуванням такого:

1) у разі безпідставного припинення газопостачання (розподілу природного газу) споживачу з вини Оператора ГРМ він відшкодовує споживачу вартість або об'єм недовідпущеного природного газу, що обчислюється, виходячи з середньодобового споживання за попередні 12 місяців (норма застосовується щодо споживачів, що не є побутовими) або планового місячного об'єму споживання (норма застосовується щодо споживачів, що є побутовими) на відповідний період за договором розподілу природного газу та з урахуванням періоду безпідставного припинення газопостачання.

У разі якщо безпідставне припинення газопостачання завдало споживачеві матеріальної та/або моральної шкоди, Оператор ГРМ відшкодовує її у добровільному порядку або за рішенням суду;

{Підпункт 1 пункту 2 глави 6 розділу XI із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1437 від 27.12.2017}

2) за наявності заяви споживача про необхідність здійснення перевірки тиску та/або якісних показників природного газу Оператор ГРМ зобов'язаний здійснити перевірку цих параметрів у порядку, визначеному **главою 2** розділу VIII цього Кодексу.

У разі підтвердження факту відхилення параметрів якості газу та/або його тиску від вимог цього Кодексу Оператор ГРМ здійснює перерахунок об'ємів (обсягів) розподіленого/спожитого природного газу по об'єкту споживача відповідно до вимог цього

Кодексу, а споживач отримує від Оператора ГРМ компенсацію, яка розраховується відповідно до **глави 3** розділу VIII цього Кодексу;

3) шкода, завдана об'єкту і майну споживача, його життю та здоров'ю, підлягає відшкодуванню в повному обсязі Оператором ГРМ, якщо ця шкода стала наслідком порушення Оператором ГРМ вимог цього Кодексу, ПБСГ, умов договору розподілу природного газу та інших нормативно-правових актів, що регламентують відносини Оператора ГРМ і споживачів у сфері надання послуг з розподілу природного газу, якщо інше не передбачено законодавством;

4) Оператор ГРМ не відповідає за ненадання або неякісне надання послуг з розподілу природного газу, включаючи цілодобове забезпечення потужності об'єкта споживача в місці його приєднання, якщо це сталося з вини споживача (відмова в доступі до об'єкта споживача, недотримання умов експлуатації газового обладнання тощо) або внаслідок надзвичайних ситуацій техногенного, природного або екологічного характеру.

3. У разі якщо між Оператором ГРМ і споживачем не досягнуто згоди щодо компенсації споживачу завданих збитків чи перерахунку наданих послуг, спірні питання вирішуються в судовому порядку.

ХІІ. Балансування газорозподільної системи

1. Порядок балансування газорозподільної системи

1. Балансування об'ємів (обсягів) природного газу, що подається в газорозподільну систему та розподіляється і передається з ГРМ за певний період, забезпечується Оператором ГРМ та включає:

фізичне балансування ГРМ;

комерційне балансування ГРМ.

2. Фізичне балансування ГРМ є комплексом технічних і технологічних заходів, які вживаються Оператором ГРМ для утримання тиску природного газу в ГРМ на рівні, необхідному для безпечного й ефективного розподілу природного газу. Головною метою фізичного балансування є врівноваження кількості газу, що подається в ГРМ, з кількістю газу, що розподіляється та передається з ГРМ.

3. Комерційним балансуванням ГРМ є встановлення на підставі документально оформлених даних відповідності між фактичним об'ємом (обсягом) надходження природного газу в ГРМ за відповідний період та фактичним об'ємом (обсягом) розподіленого і переданого за цей період природного газу з ГРМ з урахуванням об'єму (обсягу) фактичних втрат та виробничо-технологічних витрат природного газу в ГРМ, понесених Оператором ГРМ протягом цього періоду, зокрема для забезпечення фізичного балансування.

Перевищення об'єму (обсягу) розподіленого і переданого природного газу з ГРМ та фактичних втрат і виробничо-технологічних витрат газу в ГРМ за відповідний період над його надходженням в ГРМ, що є негативним дисбалансом, – не допускається.

4. Для недопущення негативного дисбалансу в ГРМ за підсумками місяця або календарного року та виходячи зі специфіки формування розподілених і спожитих об'ємів

(обсягів) природного газу по об'єктах побутових споживачів, що пов'язана з неможливістю одночасно зафіксувати спожитий об'єм газу на кожне 01 число місяця та необхідністю нарахування цих об'ємів, виходячи із норм споживання (на об'єктах споживачів без лічильників), планових місячних об'ємів споживання (на об'єктах споживачів з лічильниками, які не передали до Оператора ГРМ їх показання) і є природним фактором невідповідності сформованого Оператором ГРМ об'єму (обсягу) розподіленого природного газу по об'єктах побутових споживачів порівняно з їх фактичним відбором природного газу з ГРМ, встановлюється такий порядок комерційного балансування ГРМ:

{Абзац перший пункту 4 глави 1 розділу XII із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 182 від 31.01.2023}

1) Оператор ГРМ за підсумками місяця та календарного року на підставі складених актів приймання-передачі природного газу з Оператором ГТС та ГДП і ВБМ, які підключені до ГРМ, а також із суміжними Операторами ГРМ, які передають газ до ГРМ, формує загальний об'єм (обсяг) природного газу, який надійшов до ГРМ у зазначений період;

2) Оператор ГРМ за підсумками місяця та календарного року на підставі складених актів приймання-передачі природного газу із суміжними Операторами ГРМ, які отримують газ з ГРМ, формує загальний об'єм (обсяг) природного газу, який переданий до суміжної ГРМ у зазначений період;

3) Оператор ГРМ за підсумками місяця та календарного року на підставі складених актів приймання-передачі природного газу з Оператором ГТС формує загальний об'єм (обсяг) природного газу, який переданий у ГТС у зазначений період;

{Пункт 4 глави 1 розділу XII доповнено підпунктом 3 згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1021 від 08.06.2023}

4) Оператор ГРМ за підсумками місяця та календарного року формує загальний об'єм (обсяг) природного газу, розподіленого споживачам (у тому числі побутовим споживачам), підключеним до/через ГРМ, за правилами та вимогами, визначеними цим Кодексом;

5) різниця між об'ємом (обсягом) надходження природного газу в ГРМ протягом місяця (календарного року) і об'ємом (обсягом) природного газу, який розподілений по підключених до/через ГРМ об'єктів споживачів та переданий в ГТС та переданий в суміжні ГРМ протягом зазначеного періоду, – є об'ємом (обсягом) фактичних втрат та виробничо-технологічних витрат природного газу в ГРМ, понесених Оператором ГРМ протягом зазначеного періоду, з урахуванням положень [Кодексу ГТС](#).

{Абзац пункту 4 глави 1 розділу XII із змінами, внесеними згідно з Постановами Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 182 від 31.01.2023, № 1021 від 08.06.2023}

5. Порядок документального оформлення приймання-передачі природного газу в точках виходу з газотранспортної системи до ГРМ між Оператором ГТС та Оператором ГРМ, у тому числі врегулювання між ними розбіжностей (за їх наявності) щодо фактичного об'єму/обсягу приймання-передачі газу, визначається [Кодексом ГТС](#) та договором транспортування природного газу.

6. Порядок документального оформлення приймання-передачі природного газу між Оператором ГРМ та ГДП чи ВБМ, який підключений до ГРМ, а також із суміжним Оператором ГРМ здійснюється відповідно до розділів VI та IX-XI цього Кодексу та технічної угоди про умови приймання-передачі газу ГРМ, укладеної між сторонами.

7. Оператор ГРМ за підсумками місяця та календарного року складає відповідні акти про загальний об'єм (обсяг) природного газу, який:

надійшов до ГРМ протягом визначеного періоду, у тому числі в розрізі суміжних суб'єктів ринку природного газу;

переданий в суміжні ГРМ протягом визначеного періоду, у тому числі в розрізі суміжних Операторів ГРМ;

розподілений з ГРМ по об'єктах споживачів, підключених до/через ГРМ, протягом визначеного періоду, у тому числі в розрізі кожної категорії споживачів (промисловість, бюджет, виробники теплової енергії, населення, інші, передбачені законодавством).

8. Порядок обміну даними між Оператором ГРМ та Оператором ГТС щодо прогнозів відбору/споживання природного газу та фактичних об'ємів/обсягів природного газу за суб'єктами ринку природного газу на території ліцензованої діяльності Оператора ГРМ регулюється вимогами Кодексу ГТС та договором транспортування природного газу, укладеним між Оператором ГТС та Оператором ГРМ.

{Пункт 8 глави 1 розділу XII в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1437 від 27.12.2017}

{Главу 2 розділу XII виключено на підставі Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1437 від 27.12.2017}

ХІІІ. Правила поведінки на випадок збоїв у роботі газорозподільних систем

1. Для забезпечення безпеки, а також підтримання відповідного рівня надійності роботи газорозподільної системи Оператор ГРМ проводить необхідні експлуатаційні, діагностичні, ремонтні роботи, а також роботи з модернізації та технічного переоснащення.

2. При розробці планів ремонтів, технічного обслуговування та технічного діагностування Оператор ГРМ враховує технічні заходи, передбачені планом розвитку газорозподільної системи на наступні 10 років.

3. Оператор ГРМ до 01 листопада календарного року розміщує на власному вебсайті інформацію про час та місце проведення робіт, запланованих у наступному календарному році, які можуть викликати зміни режимів роботи газорозподільної системи, що призводять до обмеження розподілу природного газу. Оператор ГРМ зазначає список місць (міста, селища, села, вулиці тощо), в яких можуть відбутися такі обмеження, а також очікуваний час тривалості цих обмежень.

4. Можливе уточнення обсягу та термінів проведення робіт має відбутися не пізніше ніж за 21 календарний день перед їх початком.

5. За період призупинення розподілу природного газу внаслідок робіт, що виконуються Оператором ГРМ, здійснюється перерахунок розміру плати за потужність (в сторону зменшення) на період впровадження обмежень.

6. Якщо через проведення ремонтів або здійснення технічного обслуговування чи заходів з безпеки (включаючи перевірки газових пристроїв споживачів щодо дотримання норм безпеки) об'єктів ГРМ Оператор ГРМ має припинити розподіл (газопостачання) природного газу більше ніж на 5 годин, він має повідомити споживача про час та тривалість такого припинення не пізніше ніж за 5 робочих днів до такого припинення (за умови, що таке припинення є запланованим). Якщо припинення не є запланованим, Оператор ГРМ має повідомити споживача про таке припинення якомога скоріше.

7. Оператор ГРМ може не повідомляти споживача про таке припинення за умови, що припинення триватиме менше ніж 5 годин.

8. Якщо Оператор ГРМ заявляє про необхідність тимчасового обмеження потужностей ГРМ (повного чи часткового), він може дати вказівку споживачам (на недискримінаційній та рівній основі) зменшити або припинити споживання природного газу в обсязі та на час, що необхідні йому для обмеження потужностей ГРМ (повного чи часткового). Про таке обмеження Оператор ГРМ якомога скоріше повідомляє постачальника.

9. У разі виникнення аварії або надзвичайної ситуації, яка загрожує безпеці функціонування ГРМ, Оператор ГРМ негайно вживає заходів, які мають на меті усунення аварійної ситуації, а також відновлення належної роботи ГРМ згідно з планом локалізації та ліквідації аварійних ситуацій і аварій, розробленим відповідно до вимог чинного законодавства.

10. У разі виникнення кризової ситуації або якщо існує загроза безпеці населення, руйнування ГРМ чи цілісності ГРМ, Оператор ГРМ вживає заходів, передбачених [Правилами про безпеку постачання природного газу](#), затвердженими наказом Міністерства енергетики та вугільної промисловості України від 02 листопада 2015 року № 686, зареєстрованими в Міністерстві юстиції України 30 листопада 2015 року за № 1489/27934, та [Національним планом дій](#), затвердженим наказом Міністерства енергетики та вугільної промисловості України від 02 листопада 2015 року № 687, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 23 листопада 2015 року за № 1458/27903.

11. Оператор ГРМ негайно має повідомити відповідних суміжних суб'єктів ринку природного газу, зокрема споживачів, підключених до/через ГРМ, та їх постачальників, про виникнення аварії, надзвичайної ситуації або кризової ситуації, яка може впливати на роботу їх пристроїв, установок або мереж, у тому числі про очікуваний час тривалості та період обмежень у розподілі природного газу.

12. У разі виникнення аварії або надзвичайної ситуації Оператор ГРМ має право не приймати газ в точках його надходження до ГРМ або не розподіляти/не передавати природний газ із ГРМ, якщо це може спричинити загрозу безпеці функціонування ГРМ, здоров'ю або життю людей, природному середовищу або завдати шкоду майну.

13. У разі виникнення аварії або надзвичайної ситуації в газовій мережі (системі) суміжного суб'єкта ринку природного газу, зокрема споживача, підключеного до/через ГРМ, що може спричинити обмеження в переміщенні/доставці або одержанні природного

газу, він повинен негайно повідомити Оператора ГРМ. Суміжний суб'єкт ринку природного газу зобов'язаний негайно повідомити оператора ГРМ про очікуваний час тривалості та обсяг обмежень. Порядок обміну інформацією щодо аварійних або надзвичайних ситуацій між Оператором ГТС та Оператором ГРМ визначається Кодексом ГТС.

14. В аварійній або кризовій ситуації суміжний суб'єкт ринку природного газу зобов'язаний співпрацювати з Оператором ГРМ.

15. Реагування на надзвичайні ситуації та ліквідація їх наслідків здійснюються Оператором ГРМ відповідно до вимог [розділу VI](#) Кодексу цивільного захисту України.

16. Розслідування аварій I та II категорій проводиться згідно з вимогами [Порядку проведення розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві](#), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 листопада 2011 року № 1232.

{Розділ XIII в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016}

XIV. Порядок обміну інформацією з іншими суб'єктами ринку природного газу

1. Загальні умови

1. Система обміну інформацією використовується для обміну відомостями, пов'язаними з виконанням функцій, передбачених цим Кодексом, між Оператором ГРМ та суміжними суб'єктами ринку природного газу, зокрема споживачами, які підключені до/через ГРМ, та їх постачальниками.

2. Електронний обмін інформацією, пов'язаною з виконанням угод про взаємодію та договорів розподілу природного газу, повинен бути заснований на стандарті електронного обміну документів (EDI) у версії, розробленій для газової промисловості, під назвою EDIG@S (описаний в документі Edig@s MessageImplementationGuidelines, доступ до якого надається на сторінці <http://www.edigas.org>).

3. Детальні вимоги до формату файлів зазначаються на вебсайті Оператора ГРМ. Дотримання форми та інформаційний зміст документів забезпечується стороною (суб'єктом ринку газу), яка формує та/або надсилає документ.

4. Обмін файлами відбувається з використанням електронної пошти або Інтернету.

5. Оператор ГРМ та суміжні суб'єкти ринку природного газу, зокрема споживачі, які підключені до/через ГРМ, та їх постачальник, забезпечують охорону та цілісність файлів, які пересилаються.

2. Відомості, які розміщуються та надсилаються Оператором ГРМ

1. Оператор ГРМ розміщує на своєму вебсайті відомості, визначені [Законом України «Про ринок природного газу»](#), зокрема:

1) перелік послуг, що надаються таким оператором, інформацію про тарифи та інші умови надання таких послуг, включаючи технічні умови для отримання доступу та приєднання до ГТС;

2) методологію визначення тарифів на послуги з розподілу природного газу та методологію встановлення плати за приєднання до ГРМ;

3) кількісні показники обсягів потужності, право користування якою було надано замовникам згідно з чинними договорами розподілу, технічної потужності та вільної потужності ГРМ у розрізі ГРП;

4) дані про плановані та фактичні обсяги природного газу, що переміщуються ГРМ в обсязі, що знаходиться у розпорядженні такого Оператора.

2. Оператор ГРМ розміщує на вебсайті схему розміщення ГРП з параметрами відповідної потужності.

Оператор ГРМ розміщує на своєму вебсайті повідомлення про початок постачання природного газу споживачам у своїй газорозподільній зоні постачальником «останньої надії» із кількості таких споживачів, дати початку постачання постачальником «останньої надії» (дата реєстрації споживачів у Реєстрі постачальника «останньої надії» згідно з даними, отриманими відповідним Оператором ГРМ через інформаційну платформу Оператора ГТС), назви постачальника «останньої надії» та посилання на його вебсайт. Таке повідомлення розміщується на вітальній (стартовій) сторінці вебсайту ліцензіата, а також в особистих кабінетах споживачів (за їх наявності), яким почав здійснювати постачання природного газу постачальник «останньої надії».

{Пункт 2 глави 2 розділу XIV доповнено новим абзацом згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1909 від 29.10.2021}

3. Оператор ГРМ повідомляє замовників послуг розподілу природного газу про всі події, які можуть мати вплив на надання послуг розподілу природного газу, а також на роботу суміжних систем, в тому числі про зміни термінів робіт, а також про терміни незапланованих раніше робіт шляхом розміщення інформації на своєму вебсайті та за допомогою системи обміну інформацією COI.

3. Відомості, які передають Оператору ГТС Оператори ГРМ

1. Оператор ГРМ передає Оператору ГТС:

1) відомості прогнозу відборів/споживання природного газу по споживачах, відбори/споживання яких не вимірюються щодобово та які перебувають у газорозподільній зоні Оператора ГРМ;

{Підпункт 1 пункту 1 глави 3 розділу XIV в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1437 від 27.12.2017}

2) відомості про фактичні обсяги природного газу, розподілені за споживачами, підключеними до/через ГРМ;

3) інформацію про виникнення перебоїв в системі Оператора ГРМ, що може вплинути на умови відбору природного газу в точках виходу з ГТС, із зазначенням причин виникнення перебоїв, очікуваного часу їх тривалості, зменшення потужності в точках приєднання до системи Оператора ГТС, значення параметрів, які не відповідають договірним умовам;

{Підпункт 3 пункту 1 глави 3 розділу XIV із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1437 від 27.12.2017}

4) ЕІС-коди, що були присвоєні споживачам, підключеним до газорозподільної системи відповідного оператора, та відповідні ЕІС-коди їх точок комерційного обліку (за необхідності).

2. Зазначені вище дані направляються Оператору ГТС в електронній формі у вигляді файлів у форматі, визначеному Оператором ГТС.

3. Оператор ГРМ повідомляє диспетчерські служби Оператора ГТС про аварії в газорозподільній системі, які мають або можуть мати вплив на функціонування газотранспортної системи, протягом однієї години з часу їх виникнення.

XV. Порядок перерахунку об'єму природного газу в його обсяг, визначений в одиницях енергії

1. Розрахунок обсягу енергії

1. Обсяг енергії виміряного об'єму газу за певний період розраховують шляхом перемноження цього об'єму, приведеного до стандартних умов, на середньозважене значення вищої теплоти згоряння газу за цей період.

2. Обсяг енергії природного газу, що проходить через комерційний ВОГ, який обладнаний потоковим хроматографом або потоковим густиноміром з калориметром (далі - потокові ЗВТ із визначенням ФХП), визначається:

в автоматичному режимі з використанням коректорів або обчислювачів об'єму газу з функцією розрахунку енергії природного газу;

у напівавтоматичному режимі з використанням спеціалізованих програм на основі погодинних значень теплоти згоряння з поточкових ЗВТ визначення ФХП газу та об'єму газу з коректорів/обчислювачів об'єму газу.

3. Обсяг енергії природного газу, що проходить через комерційний ВОГ, який не обладнаний поточковими ЗВТ з визначенням ФХП, розраховується з використанням середньозваженої вищої теплоти згоряння природного газу за певний період, що визначається в певній точці (ділянці) газопроводу через аналіз компонентного складу проби природного газу, та розраховують за формулою:

$$E = V_c \cdot H_{cз}$$

де: E - обсяг (кількість) енергії газу (кВт·год);

V_c - об'єм газу, приведений до стандартних умов, (м куб.). Порядок приведення об'єму газу до стандартних умов, визначений згідно з пунктом 6 цієї глави;

$H_{сз}$ - середньозважене значення вищої теплоти згоряння газу, (кВт·год/м куб.).

Для здійснення порівняння обсягів енергії в різних одиницях виміру обсяг енергії природного газу інформаційно визначається в Гкал та МДж з урахуванням пункту 1 глави 4 цього розділу: 1 кВт·год = 0,859845·10⁻³ Гкал; 1 кВт·год = 3,6 МДж.

4. Середньозважене значення вищої теплоти згоряння природного газу в певній точці (ділянці, мережі) за певний період розраховують за формулою:

$$H_{сз} = \frac{\sum_{i=1}^n V_{дi}}{\sum_{i=1}^n V_{дi}} H_{дi}$$

де: $H_{дi}$ - вища теплота згоряння природного газу за і-ий день, (кВт·год);

$V_{дi}$ - об'єм газу за і-ий день, приведений до стандартних умов, (м куб.);

n - кількість днів у певному періоді.

У разі визначення теплоти згоряння хіміко-аналітичною лабораторією за результат теплоти згоряння за і-ий день береться останній результат вимірювання.

5. У разі, якщо в систему газопроводів природний газ надходить одночасно від різних джерел, середньозважене значення вищої теплоти згоряння природного газу на певній ділянці газопроводу та за певний період визначають, виходячи з маршруту переміщення газу, та розраховують за формулою:

$$H_{сз} = \frac{\sum_{i=1}^m V_{лi}}{\sum_{i=1}^m V_{лi}} H_{сzi}$$

де: $V_{лi}$ - об'єм газу за певний період з і-ого джерела, (м куб.);

$H_{\text{сг}}$ - середньозважене значення вищої теплоти згоряння газу за певний період його джерела, вираховане за формулою, наведеною у [пункті 4](#) цієї глави, для кожного джерела окремо;

m - кількість джерел, з яких газ подається до певної ділянки газопроводу (системи).

6. За відсутності корекції тиску та температури у ЗВТ, вимірний об'єм газу має бути приведений до стандартних умов за формулою:

$$V_c = V \cdot k,$$

де: V_c - об'єм газу, приведений до стандартних умов, (м куб.);

V - об'єм газу, вимірний ЗВТ, (м куб.);

k - коефіцієнт приведення до стандартних умов вимірювання.

Для проведення розрахунків по вузлах обліку, які не обладнані корекцією тиску та температури, коефіцієнт приведення до стандартних умов (k) необхідно визначати за відповідними додатками до [Методики приведення об'єму природного газу до стандартних умов за показами побутових лічильників у разі відсутності приладів для вимірювання температури та тиску газу](#), затвердженої наказом Міністерства палива та енергетики України від 26 лютого 2004 року № 116, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 19 березня 2004 року за № 346/8945.

Оператор ГРМ зобов'язаний розмістити на власному сайті інформацію про розміри коефіцієнтів приведення об'ємів природного газу до стандартних умов, у разі якщо вузли обліку природного газу споживачів не забезпечують такого приведення.

2. Визначення теплоти згоряння та маршрути переміщення газу

1. Для визначення вищої теплоти згоряння газу застосовують:

1) метод, при якому вимірювання ФХП природного газу на об'єкті ГТС, ГРМ або комерційному вузлі обліку вимірюється за допомогою потокових засобів визначення ФХП газу;

2) метод, при якому вимірювання ФХП природного газу на об'єкті ГТС, ГРМ або комерційному вузлі обліку забезпечується за рахунок відбирання проб для визначення компонентного складу газу атестованими хіміко-аналітичними лабораторіями.

Пріоритетність надається даним, отриманим методом визначення теплоти згоряння з використанням потокових засобів вимірювальної техніки.

2. Для більш об'єктивного та прозорого визначення параметрів теплоти згоряння газу Оператор ГРМ зобов'язаний розробити, пронумерувати, затвердити та розмістити на

власному сайті відповідні маршрути переміщення газу з однаковими ФХП, в яких описано та схематично зображено маршрут переміщення газу від джерела (джерел) його надходження до користувачів цього газу з відображенням місць відбору проб ФХП природного газу та/або встановлення автоматичних потокових приладів визначення ФХП газу.

Зразки оформлення маршрутів наведено в [додатку 21](#) до цього Кодексу.

3. Маршрут може бути розроблений як для одного споживача (великі промислові споживачі, підприємства теплоенергетики тощо), так і для групи споживачів, які споживають газ з однаковими ФХП.

На рівні міст та селищ групування споживачів може визначатися за категоріями:

- 1) населені пункти сільського та селищного типу;
- 2) вулиці з приватною та малоповерховою (до 5-ти поверхів) забудовою в містах;
- 3) багатоповерхові будинки (5 та більше поверхів) у будь-яких населених пунктах.

4. У випадку розподілу газу споживачу (групі споживачів) різними маршрутами складаються і затверджуються всі можливі маршрути.

За наявності двох чи більше джерел надходження природного газу розробляються окремі маршрути:

для споживачів, що отримують незмішаний газ із будь-якого одного джерела;

для споживачів, що отримують змішаний газ із двох і більше джерел.

5. Якщо в певній точці (ділянці) одного маршруту вже визначено ФХП природного газу, то ФХП газу в іншій точці (ділянці) цього маршруту є ідентичними.

6. Величина добової та місячної середньозваженої вищої теплоти згоряння природного газу в точках виходу з ГТС до ГРМ визначається за даними Оператора ГТС та доводиться до Оператора ГРМ у порядку, визначеному Кодексом ГТС.

3. Вимоги до округлення числових значень фізичних величин

1. Кількість знаків після цілої частини, які необхідно привести для значення кожного параметра, має відображати очікувану точність обчислення визначеної властивості. Розрядність відображення результатів розрахунку має бути:

- 1) обсяг енергії газу E - 0,01 кВт·год (0,00001Гкал; 0,01 МДж);
- 2) вища теплота згоряння - 0,01 кВт·год/куб. м (0,01 МДж/ м куб.);
- 3) об'єм газу V - 0,01 м куб.;
- 4) температура газу - 0,1 0С; 0,1 К;
- 5) тиск газу - 0,1 кПа;
- 6) фактор стисливості, коефіцієнт стисливості, коефіцієнти приведення - 0,0001.

Округлення результатів розрахунку до вищевказаної розрядності необхідно проводити за алгебраїчним законом.

{Кодекс доповнено новим розділом XV згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 84 від 26.01.2017}

**Заступник директора
Департаменту із регулювання
відносин у нафтогазовій сфері**

Т. Рябуха

Додаток 1
до Кодексу газорозподільних систем
(пункт 4 глави 1 розділу I)

ГРУПИ СПОЖИВАННЯ
за побутовими споживачами, що розраховуються за
лічильниками газу, та їх річний профіль споживання природного
газу

Тип будинку	Номер групи споживання	Назва групи споживання	м куб. на 1 особу /1м кв.*
Багатоквартирні будинки	1	Абоненти, що використовують газ для приготування їжі (з наявним централізованим гарячим водопостачанням)	54 м куб. на 1 особу
	2	Абоненти, що використовують газ для приготування їжі (без централізованого гарячого водопостачання)	78 м куб. на 1 особу
	3	Абоненти, що використовують газ для приготування їжі та/або підігріву води	132 м куб. на 1 особу
	4	Абоненти, що використовують газ для індивідуального опалення, з опалювальною площею до 64 м кв. включно	20 м куб. на 1 м кв.
	5	Абоненти, що використовують газ для індивідуального опалення, з опалювальною площею понад 64 м кв.	20 м куб. на 1 м кв.
	6	Абоненти, що використовують газ для комплексного споживання (індивідуальне опалення та приготування їжі та/або підігрів води), з опалювальною площею до 64 м кв. включно	24 м куб. на 1 м кв.
	7	Абоненти, що використовують газ для комплексного споживання (індивідуальне опалення та приготування їжі та/або підігрів води), з опалювальною площею понад 64 м кв.	24 м куб. на 1 м кв.
Індивідуальні (приватні) будинки	8	Абоненти, що використовують газ для приготування їжі	132 м куб. на 1 особу
	9	Абоненти, що використовують газ для приготування їжі та/або підігріву води	180 м куб. на 1 особу

	10	Абоненти, що використовують газ для індивідуального опалення, з опалювальною площею до 50 м кв. включно	28 м куб. на 1 м кв.
	11	Абоненти, що використовують газ для індивідуального опалення, з опалювальною площею від 50 до 100 м кв. включно	26 м куб. на 1 м кв.
	12	Абоненти, що використовують газ для індивідуального опалення, з опалювальною площею від 100 до 250 м кв. включно	23 м куб. на 1 м кв.
	13	Абоненти, що використовують газ для індивідуального опалення, з опалювальною площею понад 250 м кв.	16 м куб. на 1 м кв.
	14	Абоненти, що використовують газ для комплексного споживання (індивідуальне опалення та приготування їжі та/або підігрів води), з опалювальною площею до 50 м кв. включно	33 м куб. на 1 м кв.
	15	Абоненти, що використовують газ для комплексного споживання (індивідуальне опалення та приготування їжі та/або підігрів води), з опалювальною площею від 50 до 100 м кв. включно	28 м куб. на 1 м кв.
	16	Абоненти, що використовують газ для комплексного споживання (індивідуальне опалення та приготування їжі та/або підігрів води), з опалювальною площею від 100 до 250 м кв. включно	26 м куб. на 1 м кв.
	17	Абоненти, що використовують газ для комплексного споживання (індивідуальне опалення та приготування їжі та/або підігрів води), з опалювальною площею понад 250 м кв.	16 м куб. на 1 м кв.

* За відсутності даних про фактичне споживання за останні 12 місяців та для нових споживачів (замовників) річний обсяг споживання газу визначається, виходячи з величини річного споживання на 1 особу чи 1 м кв. відповідної групи споживання.

Місячна частка від планового річного об'єму споживання природного газу

№ групи споживання	Січень	Лютий	Березень	Квітень	Травень	Червень	Липень	Серпень	Вересень	Жовтень	Листопад	Грудень
1	8,50 %	7,67 %	8,49 %	8,22 %	8,49 %	8,22 %	8,49 %	8,49 %	8,22 %	8,49 %	8,22 %	8,50 %

2	10,70 %	9,50 %	10,00 %	8,40 %	7,70 %	6,10 %	5,70 %	5,70 %	7,20 %	8,30 %	9,80 %	11,00 %
3	10,30 %	9,10 %	9,30 %	8,50 %	7,70 %	6,30 %	6,40 %	6,50%	7,60 %	9,20 %	9,30 %	9,80 %
4	19,90 %	16,80 %	14,30 %	9,30 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00%	0,00 %	7,50 %	13,90 %	18,30 %
5	19,90 %	16,80 %	14,30 %	9,30 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00%	0,00 %	7,50 %	13,90 %	18,30 %
6	16,47 %	16,35 %	7,97 %	7,37 %	2,47 %	2,88 %	2,03 %	2,60%	1,91 %	5,41 %	17,35 %	17,18 %
7	16,47 %	16,35 %	7,97 %	7,37 %	2,47 %	2,88 %	2,03 %	2,60%	1,91 %	5,41 %	17,35 %	17,18 %
8	10,70 %	9,50 %	10,00 %	8,40 %	7,70 %	6,10 %	5,70 %	5,70%	7,20 %	8,30 %	9,80 %	11,00 %
9	10,30 %	9,10 %	9,30 %	8,50 %	7,70 %	6,30 %	6,40 %	6,50%	7,60 %	9,20 %	9,30 %	9,80 %
10	19,90 %	16,80 %	14,30 %	9,30 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00%	0,00 %	7,50 %	13,90 %	18,30 %
11	19,90 %	16,80 %	14,30 %	9,30 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00%	0,00 %	7,50 %	13,90 %	18,30 %
12	19,90 %	16,80 %	14,30 %	9,30 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00%	0,00 %	7,50 %	13,90 %	18,30 %
13	19,90 %	16,80 %	14,30 %	9,30 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00%	0,00 %	7,50 %	13,90 %	18,30 %
14	18,70 %	16,10 %	12,75 %	5,32 %	1,44 %	1,24 %	1,29 %	1,38%	2,17 %	8,08 %	13,51 %	18,03 %
15	18,70 %	16,10 %	12,75 %	5,32 %	1,44 %	1,24 %	1,29 %	1,38%	2,17 %	8,08 %	13,51 %	18,03 %
16	18,70 %	16,10 %	12,75 %	5,32 %	1,44 %	1,24 %	1,29 %	1,38%	2,17 %	8,08 %	13,51 %	18,03 %

17	18,70 %	16,10 %	12,75 %	5,32 %	1,44 %	1,24 %	1,29 %	1,38%	2,17 %	8,08 %	13,51 %	18,03 %
----	---------	---------	---------	--------	--------	--------	--------	-------	--------	--------	---------	---------

Додаток 2
до Кодексу газорозподільних систем
(пункт 4 глави 1 розділу I)

ТЕХНІЧНА УГОДА
про умови приймання-передачі газу газорозподільною системою

{Додаток 2 із змінами, внесеними згідно з Постановами Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016, № 1437 від 27.12.2017, № 621 від 17.03.2020}

Додаток 3
до Кодексу газорозподільних систем
(пункт 2 глави 1 розділу III)

ДОГОВІР
на експлуатацію складових газорозподільної системи

Додаток 4
до Кодексу газорозподільних систем
(пункт 2 глави 1 розділу III)

ДОГОВІР
на господарське відання складовими газорозподільної системи

Додаток 5
до Кодексу газорозподільних систем
(пункт 2 глави 1 розділу III)

ДОГОВІР
на користування складовими газорозподільної системи

Додаток 6
до Кодексу газорозподільних систем
(пункт 2 глави 3 розділу IV)

УЗАГАЛЬНЕНИЙ ТЕХНІЧНИЙ СТАН
об'єктів газових мереж газорозподільного підприємства

{Кодекс доповнено новим Додатком 6 згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1953 від 07.11.2016; в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 855 від 26.05.2021}

Додаток 7
до Кодексу газорозподільних систем

ІНФОРМАЦІЯ

щодо економічної ефективності закупівлі транспортних засобів, спеціальних машин та механізмів (на 1-й рік плану розвитку)

{Кодекс доповнено новим Додатком 7 згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1953 від 07.11.2016; в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 855 від 26.05.2021}

Додаток 8
до Кодексу газорозподільних систем
(пункт 6 глави 3 розділу IV)

ІНФОРМАЦІЯ

щодо заходів інвестиційної програми, які потребують експертизи проектно-кошторисної документації

{Кодекс доповнено новим Додатком 8 згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1953 від 07.11.2016; в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 855 від 26.05.2021}

Додаток 9
до Кодексу газорозподільних систем
(пункт 7 глави 3 розділу IV)

ЗВЕДЕНИЙ РЕЄСТР

номенклатури обладнання та матеріалів, які заплановані для закупівлі в інвестиційній програмі

{Кодекс доповнено новим Додатком 9 згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1953 від 07.11.2016; в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 855 від 26.05.2021; із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1721 від 20.09.2023}

Додаток 10
до Кодексу газорозподільних систем
(пункт 8 глави 3 розділу IV)

ПЛАН

розвитку газорозподільної системи

{Кодекс доповнено новим Додатком 10 згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1953 від 07.11.2016; в редакції Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 855 від 26.05.2021; із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1721 від 20.09.2023}

Додаток 11
до Кодексу газорозподільних систем
(пункт 9 глави 3 розділу IV)

ПЛАН

розвитку газорозподільної системи

{Кодекс доповнено новим Додатком 11 згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 855 від 26.05.2021; із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1721 від 20.09.2023}

Додаток 12
до Кодексу газорозподільних систем
(пункт 10 глави 3 розділу IV)

ЗВЕДЕНА ІНФОРМАЦІЯ

щодо заходів Плану розвитку газорозподільної системи

{Кодекс доповнено новим Додатком 12 згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 855 від 26.05.2021; із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1721 від 20.09.2023}

Додаток 13
до Кодексу газорозподільних систем
(пункт 8 глави 4 розділу V)

ЗВЕДЕНА ІНФОРМАЦІЯ

щодо змін до затвердженого Плану розвитку газорозподільної системи

{Кодекс доповнено новим Додатком 13 згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 855 від 26.05.2021; із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1721 від 20.09.2023}

Додаток 14
до Кодексу газорозподільних систем
(глава 6 розділу IV)

ЗВІТНА ІНФОРМАЦІЯ
щодо виконання заходів першого планованого року Плану
розвитку газорозподільної системи

{Кодекс доповнено новим Додатком 14 згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 855 від 26.05.2021; із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1721 від 20.09.2023}

Додаток 15
до Кодексу газорозподільних систем
(пункт 4 глави 1 розділу V)

ДОГОВІР
на приєднання до газорозподільної системи (для стандартного
приєднання)

{Додаток із змінами, внесеними згідно з Постановами Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016, № 1437 від 27.12.2017, № 2190 від 17.11.2021}

Додаток 16
до Кодексу газорозподільних систем
(пункт 4 глави 1 розділу V)

ДОГОВІР
на приєднання до газорозподільної системи (для приєднання, що
не є стандартним)

{Додаток із змінами, внесеними згідно з Постановами Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016, № 1437 від 27.12.2017, № 2190 від 17.11.2021}

Додаток 17
до Кодексу газорозподільних систем
(пункт 4 глави 1 розділу V)

ТЕХНІЧНІ УМОВИ ПРИЄДНАННЯ
до газорозподільної системи

{Додаток 17 із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 2190 від 17.11.2021}

Додаток 18
до Кодексу газорозподільних систем
(пункт 1 глави 1 розділу VII)

ГІДРАВЛІЧНИЙ РОЗРАХУНОК
газорозподільних систем

Додаток 19
до Кодексу газорозподільних систем
(пункт 3 глави 4 розділу IX)

ГРАНИЧНІ ОБ'ЄМИ
споживання природного газу населенням у разі порушення вимог
Кодексу газорозподільних систем

Тип та комбінації обладнання	Одиниця виміру	Граничний обсяг споживання
Плита газова за наявності централізованого гарячого водопостачання	м куб. людино-місяць	9,8
Плита газова у разі відсутності централізованого гарячого водопостачання та газового водонагрівача		18,3
Плита газова та водонагрівач		23,6
Опалювально-варильна піч (кухонне вогнище) - на приготування їжі, підігрівання води та інші побутові потреби:	м куб. метрів людино-місяць в міжопалювальний період	
включно до трьох мешканців		70
на кожного наступного мешканця		45
Опалювально-варильна піч (кухонне вогнище) на опалення, приготування їжі, підігрівання води та інші побутові потреби:	м куб. м кв. на місяць в опалювальний період	
включно до 20 м кв. метрів опалювальної площі		20
на кожний додатковий м кв. опалювальної площі		11
Індивідуальне опалення в будинках, крім будинків, де встановлено опалювально-варильну піч (кухонне вогнище) (на 1 м кв. опалювальної площі)	м куб. м кв. на місяць в опалювальний період	11,0

Примітки:

1. Якщо природний газ використовується для опалення теплиць та для інших потреб, застосовуються граничні обсяги споживання згідно з проектами відповідних споруд і будівель, а у разі їх відсутності - згідно з проектними даними газового обладнання.
2. Якщо споживач (фізична особа) використовував в неопалювальний період опалювальні прилади (крім опалювально-варильних печей чи кухонних вогнищ), граничний обсяг споживання має становити 30 відсотків від граничного обсягу в опалювальний період.
3. Якщо у приміщенні, крім опалювально-варильних печей (кухонних вогнищ), встановлено інші газові прилади, їх граничні обсяги споживання природного газу мають бути додатково враховані при визначенні загального обсягу (об'єму) споживання.

{Додаток із змінами, внесеними згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 1418 від 11.08.2016}

Додаток 20
до Кодексу газорозподільних систем
(пункт 1 глави 5 розділу XI)

АКТ
про порушення

Додаток 21
до Кодексу газорозподільних систем
(пункт 2 глави 2 розділу XV)

МАРШРУТ
транспортування газу (для одного джерела даних ФХП)

{Кодекс доповнено новим Додатком згідно з Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг № 84 від 26.01.2017}

Про затвердження Кодексу газорозподільних систем
Постанова; Нацком.енергетики, ком.послуг від 30.09.2015 № 2494
Редакція від **01.05.2024**, підстава — [v0773874-24](#)
Постійна адреса:
<https://zakon.rada.gov.ua/go/z1379-15>

Законодавство України
станом на 14.05.2024

чинний

z1379-15

Документи та файли

- Сигнальний документ — [f450132n2751.docx](#) від 21.08.23 10:55, 40 кб
- Сигнальний документ — [f450132n1448.doc](#) від 27.11.15 12:45, 140 кб
- Сигнальний документ — [f450132n1449.doc](#) від 27.11.15 12:45, 140 кб
- Сигнальний документ — [f450132n1747.doc](#) від 02.02.17 17:30, 137 кб
- Сигнальний документ — [f450132n2430.xls](#) від 26.08.21 13:15, 106 кб
- Сигнальний документ — [f450132n2451.xls](#) від 26.08.21 13:15, 90 кб
- Сигнальний документ — [f450132n2452.xls](#) від 26.08.21 13:15, 41 кб
- Сигнальний документ — [f450132n2818.xls](#) від 15.11.23 16:45, 92 кб
- Сигнальний документ — [f450132n2813.xls](#) від 23.10.23 17:20, 56 кб
- Сигнальний документ — [f450132n2814.xls](#) від 23.10.23 17:20, 56 кб
- Сигнальний документ — [f450132n2815.xls](#) від 23.10.23 17:20, 56 кб
- Сигнальний документ — [f450132n2816.xls](#) від 23.10.23 17:20, 94 кб
- Сигнальний документ — [f450132n2817.xls](#) від 23.10.23 17:20, 78 кб

- Сигнальний документ — [f450132n2668.doc](#) від 25.11.21 13:20, 144 кб
 - Сигнальний документ — [f450132n2669.doc](#) від 25.11.21 17:25, 166 кб
 - Сигнальний документ — [f450132n2671.doc](#) від 25.11.21 17:25, 131 кб
 - Сигнальний документ — [f450132n2493.doc](#) від 27.08.21 12:50, 140 кб
 - Сигнальний документ — [f450132n2485.doc](#) від 27.08.21 10:05, 122 кб
 - Сигнальний документ — [f450132n2486.doc](#) від 27.08.21 10:05, 48 кб
-

Публікації документа

- **Офіційний вісник України** від 27.11.2015 — 2015 р., № 92, стор. 461, стаття 3160, код акта 79528/2015